

Kadernota 2026

Registratienummer: 2025-027646

gemeente **Overbetuwe**

Inleiding	4
Leeswijzer	7
Ombuigingen	8
Programma 1 Duurzame en gezonde samenleving.....	15
Programma 2 Leefbare en bereikbare samenleving	17
Programma 3 Interactie met de samenleving	20
Programma 4 Inclusieve en participatiesamenleving.....	21
Programma 5 Werkende en lerende samenleving.....	24
Programma 6 Informatie en kennissamenleving.....	27
Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering	29
Programma 8 Algemeen bestuur en regionale samenwerking	31
Financiën	32
Personeel en organisatie	38
Uitgangspunten.....	41
Bijlage 1 Dekkingsvoorstellen 2026 - 2029.....	42
Bijlage 2 Niet gekozen ombuigingsvoorstellen 2026 - 2029	44
Bijlage 3 Formats ombuigingen per programma.....	47
Bijlage 4 Uitwerking voorstellen van de raad.....	182

Inleiding

Wij presenteren bijgaand de Kadernota 2026. Overbetuwe blijft stappen zetten voor de maatschappelijke opgaven die we als gemeente hebben. Daarmee blijven we werken aan een leefbare, gezonde, duurzame en inclusieve gemeenschap en houden we Overbetuwe ook financieel gezond. Deze nota geeft daarnaast de keuzes aan hoe we omgaan met het verwachte begrotingstekort voor 2026 en verder.

Welke keuzes hebben we gemaakt?

In 2026 en verder staan we voor een aanzienlijke financiële uitdaging. De verwachting is dat we te maken krijgen met een structureel tekort van zo'n € 5 miljoen in 2026. Dit tekort is voornamelijk het gevolg van een korting van het Rijk op onze beschikbare middelen en de hogere uitgaven voor Jeugdzorg en Wmo. We moeten meer doen, maar krijgen van het Rijk niet genoeg middelen hiervoor. Om dit tekort te dekken, stellen wij in deze kadernota concrete maatregelen voor. Maatregelen die in onze ogen noodzakelijk zijn om onze gemeente ook de komende jaren financieel gezond te houden.

We hebben keuzes gemaakt. We stellen sommige plannen uit of voeren ze eenvoudiger uit.. We kijken ook kritisch naar onze eigen organisatie. Wat kan slimmer of goedkoper? Het onderhoud in de openbare ruimte en de buitengebieden houden we op peil, maar beperken dat tot het noodzakelijke. We doen een groter beroep op wat mensen zelf kunnen en we kijken bijvoorbeeld eerst naar groepsbehandeling in plaats van individuele behandeling. Ook stellen we duidelijke grenzen aan inwoners voor vergoedingen, regels en budgetten.

We dragen er zorg voor dat we vroegtijdig de gevolgen van de maatregelen uitleggen en communiceren.

Waar zetten we op in?

We houden ambities voor de toekomst van Overbetuwe. Onze plannen omvatten belangrijke investeringen in de leefbaarheid van onze gemeente.

Duurzame toekomst

Het college werkt aan het programma warmte, waarin het verwachte alternatief voor aardgas per buurt staat beschreven. Daarnaast blijven we inzetten op het duurzaam en energiezuinig ontwerpen en bouwen. We bieden extra ondersteuning voor woningeigenaren met een lagere WOZ en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. Het klimaat meekoppelbudget zetten wij in voor de extra plus om de openbare ruimte meer klimaatadaptief te maken.

Woningbouw

Begin 2026 actualiseren wij de Woonagenda 2025. We vertalen onze opgaven in het Programma Wonen. Door diverse ontwikkelingen blijft de woningrealisatie achter bij de planning, ook in 2026. We blijven inzetten op het realiseren van woningbouw, waaronder voldoende betaalbare woningen en huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen. Om ook voor de toekomst voldoende woningen te ontwikkelen zetten wij stappen in de gebiedsontwikkelingen van Heteren en Zetten.

Gezondheid en sport

In het kader van publieke gezondheid en sport bevorderen we een actieve leefstijl onder onze inwoners. In 2026 herijken we de Sport- en beweegnota 2021-2025. Samen met de meer dan 80 ambassadeurs van het Sportakkoord II werken we in 2026 aan het realiseren van onze doelen en ambities om zoveel mogelijk inwoners te bereiken, het versterken van sport- en beweegaanbieders, sportieve en gezonde jeugd en sociaal veilige sport.

In 2026 zetten we vervolgstappen in het realiseren van een nieuwe zwembadfaciliteit in Zetten, het multifunctionele sportcentrum in Elst, de Wanmolen in Zetten en de verplaatsing van de Heterense Tennisvereniging.

Mobiliteit

Wij willen een ander beeld creëren over duurzame, veilige en gezonde mobiliteit. We maken een mobiliteitsplan waarbij alle verkeersdeelnemers gelijkwaardig zijn en we de investeringen spreiden over alle verkeersdeelnemers. Zo nodig zetten we in op maatwerk en inzet van andere vormen van mobiliteit.

Meedoen in de samenleving

Wij zijn een gemeente voor iedereen. We streven naar een inclusieve en participatieve samenleving waarin iedereen gelijkwaardig meedoet en waar mensen naar elkaar omzien. We versterken de sociale basis en zetten in op ondersteuning om mensen zo lang mogelijk zelfredzaam en betrokken te houden. We werken samen met vrijwilligers en welzijnspartners aan de doorontwikkeling van ontmoetingsplekken in Overbetuwe, zoals de Huiskamers.

Ook onze dienstverlening en communicatie is daarom helder en begrijpelijk. We zetten in op participatie. Daarbij is belangrijk dat we duidelijk zijn over de kaders en wat inwoners van ons kunnen verwachten.

Jeugd

Onze jongeren kunnen fijn opgroeien in Overbetuwe. De eerste 1000 dagen zijn cruciaal dus ontplooiën we activiteiten in het kader van Kansrijke start en zorgen we met onder andere onze jongerenwerkers en het onderwijs voor een stevige sociale basis voor de jeugd. Ons speelbeleid is in uitvoering en we ondersteunen ouders bij de opvoeding. Met de meeste jongeren in Overbetuwe gaat het goed en we doen er van alles aan om dat zo te houden. Met de jongeren en ouders die dat echt nodig hebben blijven we een stukje meelopen en die geven we een steuntje in de rug.

Economische ontwikkeling

De gemeente Overbetuwe staat al jarenlang bekend als een ondernemersvriendelijke gemeente. De ambitie is om dit te behouden en verder te versterken, zodat ondernemers zich optimaal op hun ondernemerschap kunnen richten.

Veiligheid

Een veilige en gezonde openbare leefomgeving is een belangrijke voorwaarde om in een gemeente te willen wonen, verblijven, recreëren, ondernemen en/of werken. Daarom werken we aan een veilige samenleving, waarbij het accent ligt op preventie en het weerbaar maken van onze inwoners en ondernemers.

Tot slot

Naast deze plannen presenteren we voor 2026 een sluitend financieel perspectief. We hebben voorstellen uitgewerkt om deze tekorten ook voor de periode 2027 – 2029 te

dekken. Deze voorstellen willen wij graag met uw raad bespreken in aanloop naar de begroting 2026, zodat we samen komen tot een gedragen oplossing voor een sluitende meerjarenbegroting.

Op basis van deze kadernota gaan we graag op 1 juli 2025 met u in gesprek over de te maken keuzes, gezamenlijke ambities en te bereiken resultaten in relatie tot onze beschikbare middelen.

Met vriendelijke groet,

College van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

In deze kadernota lichten we eerst toe welke ombuigingen wij voorstellen en wat de maatschappelijke effecten hiervan zijn. We schetsen ook het proces wat we hebben doorlopen. Daarna lichten we per programma toe wat we blijven doen en welke relevante beleidsontwikkelingen er zijn.

In het financiële deel lichten we de financiële uitgangspunten toe en het meerjarenperspectief. Als laatste benoemen we de ontwikkelingen over het personeel en de organisatie.

Ombuigingen

Toelichting van het financiële tekort en de oplossingsrichtingen

Zoals aangegeven in de inleiding hebben we te maken met een financieel vraagstuk voor 2026 en verder. In onderstaand staatje is het actuele meerjarenperspectief geschetst. Hoe we tot dit meerjarenperspectief zijn gekomen lichten we in de financiële paragraaf verder toe.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na actualisering uitg. punten	-6.488	-6.073	-6.449	-6.325
1. Nieuwbouw/Renovatie Brandweerkazerne Oosterhout	0	-48	-48	-48
2. Inflatiekosten	-1.593	-1.593	-1.593	-1.593
3. Informatieveiligheid	-140	-140	-140	-140
4. Integraal Huisvesting Plan	-367	-474	-192	-25
Meerjarenperspectief na claims	-8.588	-8.328	-8.422	-8.131
Effect Voorjaarsnota Rijk 2025	2.239	2.273	2.222	2.294
Meerjarenperspectief na Voorjaarsnota 2025	-6.349	-6.055	-6.200	-5.837

Op grond van de afspraken in het coalitieakkoord stelt het college voor om het (structurele) tekort op te lossen door 30% lastenverzwaring en 70% ombuigingen.

De ombuigingen zijn vervolgens gelijkwaardig verdeeld over de drie domeinen (Domein Sociaal, Domein Fysiek en Domein Dienstverlening). Het gelijkwaardigheidsprincipe hebben wij ingevuld door de omvang van de uitgaven in de begroting van het desbetreffende domein als uitgangspunt voor de bijdrage uit dat domein te nemen. Dit betekent een verdeling van 60% sociaal domein, 25% fysiek domein en 15% domein dienstverlening. In onderstaand overzicht hebben we de toepassing van de uitgangspunten doorgerekend:

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na Voorjaarsnota 2025	-6.349	-6.055	-6.200	-5.837
30% Lastenverzwaring				
Extra inkomsten OZB	774	1.274	1.525	1.525
Kostendekkendheid (bouw)leges	200	200	200	200
Kostendekkendheid marktgelden	16	16	16	16
Herinvoering leges evenementenvergunningen	10	10	10	10
	1.000	1.500	1.751	1.751
70% Ombuigingen per domein				
Domein Sociaal	1.381	1.749	1.999	2.451
Domein Fysiek	720	900	975	1.025
Domein Dienstverlening	398	557	617	617
	2.499	3.206	3.591	4.093
Incidentele dekking				
Vrijval kapitaallasten grote investeringsprojecten	1.000	1.000	1.000	-
Inzet algemene reserve	1.850	349	-	-
	2.850	1.349	1.000	0
Meerjarenperspectief Kadernota 2026	0	0	142	7
Incidentele lasten en baten	2.850	1.349	1.000	0
Structureel perspectief Kadernota 2026	-2.850	-1.349	-858	7

Aanvullend op de structurele dekking hebben we de verwachte vrijval van de kapitaallasten van de grote investeringsprojecten en de inzet van de algemene reserve ingezet als dekkingsmiddel.

De inzet van de algemene reserve bedraagt € 2,1 miljoen, en heeft effect op de ratio's. We blijven qua weerstandsvermogen binnen de minimale grens van 1,4. In de paragraaf Ratio's bij het financiële deel lichten we de ontwikkeling van de ratio's toe.

Bijeenkomsten van de raad

In november en december 2024 hebben we met uw raad in vier werksessies verkend hoe Overbetuwe vanaf 2026 kan besparen. Het betrof een algemene sessie en drie sessies over het domein fysiek, het domein sociaal en het domein dienstverlening (incl. lastenverzwaringen). Hieronder is aangegeven wat de uitkomsten zijn.

- Domein fysiek: vanuit de raadsessies is de denkrichting die het college aan de raad heeft verwoord vooral gelegen in het verlagen van het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Daarnaast zijn ook versobering van evenementen en recreatie en toerisme een optie voor de raad, net als het vergroten van kostendekkendheid bij leges en (her)invoering van leges voor commerciële evenementen.
- Domein sociaal: er is aangegeven dat met name maatregelen op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Kunst, cultuur en erfgoed bespreekbaar zijn.
- Domein dienstverlening: tot slot is besproken dat de ombuigingen op het thema communicatie en dienstverlening enigszins bespreekbaar zijn. Op de thema's verbonden partijen, werkgeverschap, bedrijfsvoering en lasten voor inwoners en ondernemers waren de uitkomsten niet eenduidig en liepen uiteen.

Daarnaast is er een aantal ideeën van de raad die niet zijn verwerkt in een nieuw format. Het gaat om ideeën die al verwerkt waren in een format of ideeën die niet haalbaar zijn gebleken om te verwerken in een ombuiging. Als dit het geval is, is dit toegelicht in de uitwerking van de raadsessies (bijlage 4).

Actualisering ombuigingen

Per programma zijn vervolgens alle ombuigingsvoorstellen uit de Kadernota 2025 geactualiseerd en aangevuld met voorstellen die uit de raadsessies naar voren zijn gekomen. Daarnaast is gekeken naar de mogelijke effectuering van de voorstellen in de jaarschijven. Sommige voorstellen kunnen niet per 2026 geëffectueerd worden omdat er bijvoorbeeld tijd nodig is om een subsidie stop te zetten. In sommige gevallen is het financieel effect daarom niet zichtbaar in 2026 maar in een latere jaarschijf.

Er zijn enkele maatregelen die mogelijk een besparing kunnen opleveren in de formatie. Vooralsnog is hiervoor geen bedrag opgenomen, met uitzondering van één ombuiging met betrekking tot schulddienstverlening. In de zomer van 2025 bij het opstellen van de begroting 2026 en verder kijken we naar personele effecten en hoe we deze in het financieel perspectief opnemen. Daarbij nemen we ook de inzet van de tijdelijke formatie mee die naar aanleiding van de benchmark van Berenschot is ingezet, zodat er een goede integrale afweging kan worden gemaakt.

Gekozen richting

Vervolgens zijn, in lijn met de uitgangspunten en de opbouw bij de Kadernota 2025, de ombuigingen per domein uitgewerkt. Daarbij is aangesloten op de programma-indeling. Het domein fysiek betreft programma 1 en 2, het domein sociaal programma 3, 4 en 5 en het domein dienstverlening programma 6, 7, 8 en de algemene dekkingsmiddelen. Hierna zijn deze toegelicht.

Programma 1 en 2 (Fysiek Domein)

De budgetten van het fysieke domein vallen grotendeels binnen Programma 1 Duurzame en gezonde samenleving en Programma 2 Leefbare en bereikbare samenleving. Er zijn vanuit de ombuigingsvoorstellen die bij de Kadernota 2025 zijn opgesteld al verschillende budgetten geheel of gedeeltelijk ingezet om respectievelijk een sluitende Kadernota 2025 en een sluitende Begroting 2025 te krijgen. De voorstellen met weinig maatschappelijke impact zijn daardoor nagenoeg 'opgebruikt'. We ontkomen daarom niet aan merkbare gevolgen voor onze inwoners en ondernemers bij het pakket dat voorligt.

Hoofdpijnen van de ombuigingen

In lijn met de denkrichting opgehaald vanuit de raad stellen wij voor het onderhoud aan de openbare ruimte te versoberen. En ook het aantal hondenuitlaatplekken te verminderen. Een grotere ombuiging dan nu voorgesteld achten wij onwenselijk gezien het achterstallig onderhoud dat dan optreedt bij onze wegen en groenvoorzieningen. Dit leidt op termijn tot hogere kosten voor groot onderhoud en reconstructie.

Het verlengen van de afschrijvingstermijn van het MFSC Elst geeft een financieel voordeel en brengen we in lijn met de afschrijvingstermijn van andere nieuwbouwaccommodaties. Ook stellen wij voor onze bijdrage aan Overbetuwe Beweegt beperkt te verlagen.

Ambities op het gebied van verduurzaming inrichting openbare ruimte willen wij afschalen naar een lager tempo. Waar mogelijk maken wij gebruik van middelen vanuit het Water- en Rioleringsplan. We temperen ook de ambities op het gebied van verkeersplannen per kern. Deze ambities vervallen niet maar voeren wij in een lager tempo uit. Ook stellen wij voor te stoppen met onze bijdrage aan promotie en marketing door Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN).

Aan de inkomstenkant stellen wij voor weer leges te heffen op commerciële evenementen en de leges voor bouwvergunningen en marktgelden te verhogen zodat deze (meer) kostendekkend worden.

Maatschappelijk effect

Het verlagen van het onderhoudsniveau in de openbare ruimte en het verminderen van het aantal hondenuitlaatplekken zal leiden tot een minder verzorgd straatbeeld en mogelijk meer meldingen van overlast. We bezien welke impact het heeft op ons nieuwe lichtplan en de beheerplannen. De resterende middelen zetten wij zo effectief en efficiënt mogelijk in om achterstallig onderhoud te voorkomen.

Door het verminderen van het aantal hondenuitlaatplekken doen wij een beroep op eigenaren om uitwerpselen vaker zelf op te ruimen. Het college kiest ervoor één verkeersplan per kern per jaar op te stellen in plaats van twee. Bij de keuze voor welke kern

we wanneer een verkeersplan maken houden wij rekening met de actuele verkeers(veiligheids)situatie in de kernen.

De ombuiging op ons sportbeleid leidt tot een verminderde inzet van Overbetuwe Beweegt en daarmee een temporisering van onze ambities op sportstimulering. De stap naar een lager ambitieniveau op de thema's vanuit het Integrale kwaliteitsplan openbare ruimte leidt tot een vertraging van het duurzaam en klimaat adaptief inrichten van onze openbare ruimte.

Het is van belang om bij de verdere uitwerking de maatschappelijke effecten goed te blijven volgen en – waar mogelijk – verzachtende maatregelen te treffen.

Programma 3, 4 en 5 (Sociaal Domein)

De programma's in het sociaal domein betreffen naast opbouwwerk, kunst, cultuur en erfgoed, veelal wat wij doen om invulling te geven aan landelijke wetgeving dan wel daaraan aanpalende taken: de jeugdwet, de wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo), de participatiewet, de wet gemeentelijke schuldhelpverlening, de inburgeringswet, etc.

Hoofdpijnen van de ombuigingen

Naast de al in 2025 doorgevoerde maatregelen ad € 0,5 miljoen kiest het college ervoor om opnieuw stevig in te zetten op het terugdringen van het aantal maatwerkvoorzieningen. Om dit te bereiken heeft het college preventieve maatregelen zoveel mogelijk ontzien, indachtig de raadsbreed aangenomen motie "Handhaaf preventie en kwaliteit van zorg". Een eerste voorzichtige berekening leert dat iedere euro die wij investeren in bewezen preventieve interventies gemiddeld zo'n 3 euro aan maatschappelijke baten oplevert. Dit neemt niet weg dat de gemeentelijke uitgaven in het sociaal domein flink onder druk staan, onder andere omdat in veel gevallen de baten niet op de gemeentelijke begroting, maar elders landen.

Samen met de VNG hebben wij hierover nadrukkelijk bij het Rijk aan de bel getrokken. De commissie van wijzen in het verleden, en recenter de commissie Van Ark, hebben ook aangetoond dat gemeenten structureel te weinig middelen voor de uitvoering van deze taken ontvangen. Ook geldt dat het ontbreken van het benodigde wettelijke instrumentarium de haalbaarheid van ombuigingen onder druk zet. Wij verwachten dan ook dat naast de maatregelen die in het verleden al in gang zijn gezet, de recentere ingrepen die momenteel worden doorgevoerd en wat wij in de toekomst nog gaan doen om de uitgaven in het sociaal domein te beperken, ook het Rijk zowel qua financiële middelen als qua sturingsmogelijkheden gemeenten tegemoetkomt.

Daarnaast zullen we, na vaststelling van deze kadernota, een actieplan opstellen, dat verder vorm geeft aan het verlagen van de zorgvragen. We houden daarbij rekening met het ingroeipad van de ombuigingen. Het actieplan maakt onderdeel uit van de begroting 2026.

Maatschappelijk effect

De toename van kosten in het sociaal domein, met name bij Jeugd en Wmo zijn voornamelijk het gevolg van volumetoename (steeds meer jeugdigen doen een beroep op de jeugdzorg, en vergrijzing doet het beroep op de Wmo groeien), prijsstijgingen ten gevolge van inflatie, en het ontbreken van voldoende wettelijke sturingsinstrumenten (denk aan het verwijsrecht van derden bij de Jeugdwet, alsook aan het ontbreken van de mogelijkheid om een inkomensafhankelijke eigen bijdrage te heffen bij de Wmo). Hierop sturen vergt een maatschappelijke cultuuromslag waarbij wij met elkaar de schaarste in mensen en in

middelen verdelen: van de gemeente wordt gevraagd kritischer te kijken welke hulp wordt geboden en aan wie, van de samenleving wordt gevraagd waar mogelijk een grotere bijdrage te leveren aan de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners, eventueel met ondersteuning.

Programma 6, 7 en 8 (Domein Dienstverlening)

In financiële termen maken de personeelskosten het grootste gedeelte uit van programma 7 (denk aan gratificaties, bindingsbudget, opleidingen etc). Verder is er een aantal budgetten aangaande ICT, informatiebeveiliging en facilitaire budgetten. De ICT budgetten zijn groot in omvang, de facilitaire budgetten betreffen kleinere budgetten aangaande kopiëren, bureaubehoeften en portokosten. Dan is er op het gebied van dienstverlening en communicatie nog een klein aantal beperkte budgetten. Tot slot zitten in programma 8 enkele grote budgetten die te maken hebben met de kosten van onze regionale samenwerkingen.

Hoofdpijnen van de ombuigingen

Als het om de personeelsbudgetten gaat is er nog enige ruimte om die voor gratificaties en opleidingen beperkt af te toppen, zonder dat dit direct ten koste gaat van goed werkgeverschap. Daarnaast begroten we niet meer op het maximum van de schaal. Gezien de omvang van de opgave kiezen we ervoor te besparen op een aantal budgetten voor dienstverlening, ICT en bedrijfsvoering. Dit leidt er wel toe dat we een aantal zaken niet meer of minder kunnen doen (doorontwikkelen op ICT, informatiebeveiliging en dienstverlening).

Het voorstel is om te stoppen met deelname aan de Economic Board. Daarnaast wordt de ambitie voorgesteld om 2% te besparen op onze bijdrage aan onze GR-en. De gedachte hierachter is dat ook zij, in opdracht van gemeenten, hun bedrijfsvoering efficiënter maken en kosten besparen gezien de ravijnjaren.

Maatschappelijk effect

We kiezen in beperkte mate voor ombuigingen op personeelskosten. Enerzijds willen wij een goede werkgever zijn, om de betrokkenheid van medewerkers te waarborgen. Anderzijds is de beschikbare personele capaciteit nodig voor de uit te voeren taken. Verdere ombuigingen vinden we niet realistisch in het perspectief van de toename van de taken, zoals op het gebied van de vluchtelingenopvang, energietoeslag en zorgtaken in het kader van de WMO en Jeugd.

Het volledig benutten van de financiële ruimte die er is door niet meer te begroten op het maximum van de schaal, heeft als consequentie dat er minder ruimte is om flexibel in te spelen op personele ontwikkelingen. Bij bijvoorbeeld ziekte kan er minder vervanging plaatsvinden en leidt dit tot keuzes ten aanzien van inhoud van het werk en dienstverlening.

De ombuigingen op ICT, bedrijfsvoering en dienstverlening hebben als gevolg dat we sommige dingen niet meer of minder kunnen uitvoeren. Ook leidt het ertoe dat het beheersen van risico's onder druk komt te staan (denk aan risico's in uitval van onze ICT of informatieveiligheid waardoor de dienstverlening of bedrijfsvoering uit kan vallen).

Bij de besparing op onze regionale samenwerking speelt het risico dat we hier in sommige gevallen beperkte invloed op hebben. Anderzijds spelen de effecten zoals hiervoor genoemd ook voor de bedrijfsvoering en dienstverlening van gemeenschappelijke regelingen..

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Tot slot heeft de coalitie als uitgangspunt voor de ombuigingen de keuze gemaakt om de tekorten voor 30% van het totale bedrag op te lossen door middel van lastenverzwaringen.

Hoofdpijnen van de ombuigingen

We kiezen ervoor om de OZB-opbrengsten te verhogen door middel van een ingroeipad. Naast de reguliere stijging voor 2026 op basis van de reguliere inflatie zal de opbrengst in 2026 stijgen met 7,3%. In 2027 neemt deze stijging toe met 4,4% en in 2028 met 2,1% . De extra OZB-opbrengsten stijgen hierdoor met cumulatief € 774.000 in 2026, € 1.274.000 in 2027 en € 1.525.000 vanaf 2028.

Met deze stijging blijven we onder het scenario van het landelijk gemiddelde.

Er zijn een vijftal scenario's doorgerekend waarbij onderstaand een alternatief per scenario weergegeven wordt.

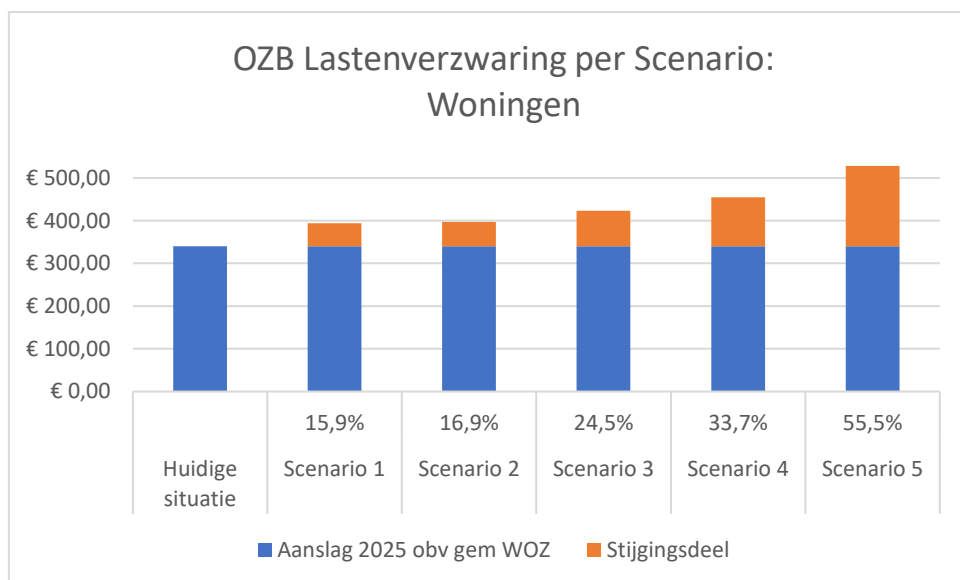
Totaal OZB opbrengsten per scenario	Stijgings-percentage	Extra opbrengst woningen	Niet woningen	Totaal (incl. afdracht Park 15)
Scenario 1: Gelijk aan landelijk gemiddeld	15,9%	€ 1.095.732	€ 585.799	€ 1.681.531
Scenario 2: Gelijk aan plattelandsgemeenten	16,9%	€ 1.169.959	€ 625.482	€ 1.795.442
Scenario 3: Onbenutte belastingcapaciteit 100%	24,5%	€ 1.695.061	€ 936.309	€ 2.631.370
Scenario 4: Gelijk aan regiogemeenten	33,7%	€ 2.330.131	€ 1.245.732	€ 3.575.862
Scenario 5: Gelijk aan Lingewaard	55,5%	€ 3.835.063	€ 2.050.297	€ 5.885.360

Maatschappelijk effect

Zoals in de Programmabegroting 2025 is aangegeven bedraagt de aanslagoplegging OZB woningen op basis van de gemiddelde WOZ-waarde woningen (€ 405.000) € 339,80.

Rekenend met deze gemiddelde WOZ-waarde en de 5 scenario's wordt in onderstaande figuren zichtbaar wat dit betekent voor een huishouden in gemeente Overbetuwe. Voor niet-woningen is een dergelijke uitwerking niet te geven, omdat de WOZ-waarde van niet-woningen te gedifferentieerd is.

OZB lastenverzwaring per scenario uitgaande van woningen met een gem. WOZ-waarde van € 405.000	Stijgings- percentage	Bedrag op de aanslag	Stijging in €
Huidige situatie	nvt	€ 339,80	nvt
Scenario 1: Gelijk aan landelijk gemiddeld	15,9%	€ 393,68	+€ 53,88
Scenario 2: Gelijk aan plattelandsgemeenten	16,9%	€ 397,33	+€ 57,53
Scenario 3: Onbenutte belastingcapaciteit 100%	24,5%	€ 423,15	+€ 83,35
Scenario 4: Gelijk aan regiogemeenten	33,7%	€ 454,38	+€ 114,58
Scenario 5: Gelijk aan Lingewaard	55,5%	€ 528,38	+€ 188,58

Verhouding tarief woningen en niet-woningen (bedrijven)

Uit het onderzoek van Van den Bosch & Partners komt naar voren dat de verhouding tussen eigenaar woningen en niet-woningen afwijkt ten opzichte van landelijk gemiddeld. Op basis van de OZB-tarieven 2025 is de verhouding voor Overbetuwe 207% terwijl dit landelijk 364% is op basis van de Coelo 2025. Om aan te sluiten bij het landelijk gemiddelde dient het OZB-tarief voor niet-woningen met circa 75% meer te stijgen dan het OZB-tarief voor woningen. De invulling hiervan wordt meegenomen bij de Programmabegroting 2026.

Programma 1 | Duurzame en gezonde samenleving

1.1 Duurzaamheid

Het college werkt aan het programma warmte, waarin het verwachte alternatief voor aardgas per buurt staat beschreven. Daarnaast blijven we inzetten op het duurzaam en energiezuinig ontwerpen en bouwen, bieden we extra ondersteuning voor woningeigenaren met een lagere WOZ en ondersteunen we initiatieven uit de samenleving. In verschillende dorpen wordt gewerkt aan een wijkuitvoeringsplan. Hierdoor bieden we handelingsperspectief met aandacht voor betaalbaarheid van de energietransitie. We stellen een lokale energievisie op met de verwachte energievoorziening, maatregelen voor CO₂-reductie en benodigde duurzame bronnen voor 2050. Op verschillende schaalniveaus vindt samenwerking met de netbeheerders TenneT en Liander en andere stakeholders plaats. Het ecologisch onderzoek voor het soorten managementplan gaat van start, zodat de gebouwgebonden diersoorten beschermd worden en de isolatieopgave behaald kan worden.

De thema's energietransitie, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit worden bij projecten integraal afgewogen. Hierbij benutten we kansen en gaan we voor meer dan het wettelijke minimum. In afstemming met de Regio geven we invulling aan de landelijke maatlat klimaatadaptatie. Deze aanpak beschrijven we in het hernieuwde programma duurzaamheid, om invulling te geven aan de ambities van energieneutraal en klimaatadaptief Overbetuwe in 2050.

1.2 Circulair

Rondom het thema circulariteit zetten we vooral in op gebouwen en Grond- weg en Waterbouw (GWW). We sluiten aan bij het Nieuwe Normaal, landelijke parameters om aan de doelstellingen uit het klimaatakkoord te voldoen. Daarnaast geven we als gemeente het goede voorbeeld en geven we maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap verder invulling.

1.3 Sport en gezondheid

In 2026 herijken we de Sport- en beweegnota 2021-2025. Overbetuwe Beweegt is onze belangrijkste uitvoeringspartner bij het bevorderen van een actieve en gezonde leefstijl onder inwoners en het ondersteunen van onze sportverenigingen. Samen met de meer dan 80 ambassadeurs van het Sportakkoord II werken we in 2026 aan het realiseren van onze doelen en ambities op het gebied van het vergroten van het bereik, het versterken van sport- en beweegaanbieders, sportieve en gezonde jeugd en sociaal veilige sport.

De openbare ruimte is onze grootste sportfaciliteit. Afhankelijke van de keuzes die de raad maakt willen wij ook in 2026 sportieve ingrepen in de openbare ruimte realiseren. Dit doen wij in samenspraak met onze inwoners en beweegpartners. Onder het speelbeleid streven we ernaar om alle kernen van evenredig verdeelde BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten)-faciliteiten te voorzien. In dat kader voeren we in 2026 in Elst-Noord een participatief gemeentelijk speelproject uit.

In 2026 zetten we vervolgstappen in het realiseren van een nieuwe zwemfaciliteit in Zetten, de bouw van het multifunctionele sportcentrum in Elst en de Wanmolen in Zetten en de verplaatsing van de Heterense Tennisvereniging. Afhankelijk van de keuzes die de raad in 2025 maakt, werken wij aan de vernieuwing van sportaccommodatie De Kruisakkers in Elst.

1.4 Publieke gezondheid

De Visie op Gezondheid 2024-2027; Voorkomen is beter dan genezen en het Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 zijn de kaders voor het lokale gezondheidsbeleid. Voor deze activiteiten zijn we afhankelijk van de Rijksfinanciering. We zetten in op een integraal preventieprogramma waarbij we voortbouwen op en versterken van bestaand beleid en activiteiten op het gebied van cultuur, sport en gezondheidsbevordering. We sluiten daarbij aan bij de nationale en regionale gezondheidsnota en spelen in op de uitdagingen van deze tijd.

Deze overkoepelende visie ondersteunt de samenhang op alle beleidsterreinen, samenwerking met onze lokale partners (zoals huisarts, wijkverpleegkundige) op lokaal niveau en op regionaal niveau (zoals met zorgverzekeraars). Met de interventie 'Welzijn op Recept' zetten we in op de versterking van het sociaal domein met de eerstelijnszorg en welzijn.

De speerpunten die terugkomen in het beleidsplan zijn gezondheid in fysieke en sociale leefomgeving, verkleinen gezondheidsachterstanden, mentale weerbaarheid, versterken van de sociale basis, stimuleren gezonde leefstijl en vitaal ouder worden. Ook geven wij aandacht aan de samenwerking in de regio met het regioplan met de werkagenda Samen Gezond voor Elkaar en de Regionale Preventie Infrastructuur.

Vanaf 1 juli 2025 is suïcidepreventie verankerd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Dit borgen we met een plan van aanpak en sluiten aan bij regionale ontwikkelingen.

De GGD werkt aan een toekomstbestendige organisatie, maar lokale en landelijke bezuinigingen én stijgende kosten raken de GGD.

Programma 2 | Leefbare en bereikbare samenleving

2.1 Wonen

Begin 2026 actualiseren wij de Woonagenda 2025. We vertalen onze opgaven dan in een Programma Wonen. Het Programma Wonen (of Volkshuisvestingprogramma) is een verplicht programma onder de Omgevingswet. Het programma Wonen komt deels tot stand door verplichte onderdelen uit landelijke wet- en regelgeving en deels uit de evaluatie van de Woonagenda 2025.

Door diverse ontwikkelingen blijft de woningrealisatie achter bij de behoefte, ook in 2026. We blijven inzetten op het realiseren van woningbouw, waaronder voldoende betaalbare woningen en huisvesting van ouderen en aandachtsgroepen. In het op te stellen Programma Wonen werken we hiervoor verschillende juridische, communicatieve en/of financiële instrumenten uit. Voorbeelden van bestaande instrumenten zijn de doelgroepenverordening en de starterslening.

In 2026 geven we ook verder uitvoering aan de visie wonen en zorg. We hanteren het afwegingskader voor nieuwe woon-zorginitiatieven. En we sturen op voldoende levensloopgeschikte en zorggeschikte woningen in nieuwbouw en waar mogelijk ook binnen de bestaande voorraad.

We werken – in samenwerking met onze woonpartners - aan het realiseren van woonruimte voor specifieke groepen, zoals arbeidsmigranten en woonwagenbewoners. Regionaal werken we toe naar een verdeling voor de huisvesting van aandachtsgroepen per gemeente. In afwachting hiervan zetten we de sinds 2021 bestaande Opstapregeling voor uitstroom uit beschermd wonen, jeugdzorg en/of maatschappelijke opvang voort.

Ook het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgpartijen wordt wettelijk verplicht (waarschijnlijk met ingang van juli 2026). Via (meerjaren)prestatieafspraken 2026-2030 werken we samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties aan de opgaven uit het Programma Wonen.

2.2 Mobiliteit

In het ambitiedocument Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe zijn onze ambities en opgaven geformuleerd. In 2025 zijn deze uitgewerkt en samengebracht in het Programma Mobiliteit (voorheen Gemeentelijk Mobiliteitsplan).

Onze ambitie is om mobiliteit op een integrale manier te bekijken en alle vervoerswijzen in samenhang te zien. Hierbij zetten we de mens centraal en maken we slimme keuzes voor een duurzame en leefbare omgeving. We werken in 2026 op basis van de volgende thema's aan acties uit het uitvoeringsprogramma: Transitie naar duurzame mobiliteit, verkeersveiligheid, voorzieningen en kernen bereikbaar houden en regionale bereikbaarheid op orde.

We gaan verder met de voorbereidingen voor de plannen voor de fietsverbinding langs de Linge en het VeluweWaalpad (inclusief fietsviaduct A325). Bij herinrichtingen geven we de voetganger en fietser meer ruimte en werken hierbij volgens het STOMP-principe. We kijken eerst naar de behoeften voor Stappen, dan Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a service (deelmobiliteit) en dan de Privéauto. We starten met de uitvoering van de

herinrichting van de stationsomgeving Zetten-Andelst op basis van de Ontwikkelstrategie toekomstperspectief ontsluiting Zetten. In 2025 leverden wij de eerste verkeersplannen op. Ook de komende jaren willen wij een vervolg geven aan het opstellen van verkeersplannen voor onze kernen. We werken samen met de GMR en provincie aan dossiers als verbreding A15 (ViA15), Knoop 38, verkenningen spoorgoederen vervoer en uitrol laadinfra.

2.3 Economie

In Overbetuwe zijn er 5.650 (bedrijfs)vestigingen die samen voor ruim 26.230 banen zorgen. Overbetuwe heeft belang bij een florerend en sterk ondernemersklimaat. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, participatiebanen, een hoog voorzieningenniveau en dragen bij aan de sociale structuur van onze gemeenschap. Wij zetten in op ondernemersvriendelijke dienstverlening en een sterk vestigingsklimaat. Kansen en opgaven in het regionale en Overbetuwse vestigingsklimaat pakken wij samen op met lokale ondernemers en lokale ondernemerscollectieven. Wij zetten in op deze samenwerking en waar mogelijk bouwen wij dit verder uit.

De gemeente Overbetuwe staat al jarenlang bekend als een ondernemersvriendelijke gemeente (meting MKB Nederland). De ambitie is om dit minimaal te behouden en vooral verder te versterken, zodat ondernemers zich optimaal op hun ondernemerschap kunnen richten. Het accountmanagement en het direct contact met de ondernemers staat hierbij centraal.

Vanuit de speerpunten voor het vestigingsklimaat die wij opnamen in het Programma Economie 2025-2026 werken wij aan:

- Voldoende bedrijfsruimte voor het lokale MKB op de Overbetuwse bedrijventerreinen;
- De duurzaamheidsopgave voor het bedrijfsleven;
- Een hoog kwaliteitsniveau van toekomstbestendige bedrijventerreinen;
- Sterke en professioneel georganiseerde centrumgebieden;
- Duurzaam en toekomstbestendig agrarisch ondernemerschap.

2.4 Veiligheid

Een veilige en gezonde openbare leefomgeving is een belangrijke voorwaarde om in een gemeente te willen wonen, verblijven, recreëren, ondernemen en/of werken. Daarom werken we structureel aan een veilige samenleving, waarbij het accent ligt op preventie en het weerbaar maken van onze inwoners en ondernemers. Wanneer het noodzakelijk is zetten we, naast preventie, ook in op repressie.

Ontwikkelingen in de samenleving en op veiligheidsgebied vragen steeds meer aandacht. Denk daarbij onder andere aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het terugdringen en bestrijden van High Impact Crimes, het vergroten van de weerbaarheid tegen digitale dreigingen.

In maart 2024 heeft de raad het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 vastgesteld. De raad heeft daarmee haar prioriteiten vastgesteld op het gebied van Integrale Veiligheid (IV) voor de komende jaren.

De VGGM vervult belangrijke taken op het gebied van veiligheid en brandweer in de regio. In 2026 past de organisatie een kostenbesparing van 2% toe.

2.5 Openbare ruimte

Voor het onderhoud, beheer en herinrichting van de openbare ruimte is in 2021 het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKP OR) vastgesteld. In 2025 starten we op basis van een evaluatie de actualisatie van het plan. Daarnaast actualiseren we het bomenbeleid en stellen we voor het buitengebied een landschapsontwikkelingsplan op.

De voorgestelde ombuigingen zorgen ervoor dat het onderhoudsniveau onder druk komt te staan. We trachten achterstallig onderhoud te voorkomen om zo hogere kosten in de toekomst te voorkomen. Herinrichtingen voeren we uit op de locaties en de planning die opgenomen is in het integrale beheerplan. De focus bij inrichting en beheer ligt op de volgende 6 maatschappelijke opgaven: identiteit, gezond en inclusief, klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaam en circulair en veilig. Daarbij zoeken we aansluiting bij de realisatie van de Ambities van het IKP OR en de uitvoering van het programma duurzaamheid (biodiversiteit en klimaatadaptatie).

We zorgen dat de ontwikkeling van rood en groen hand in hand gaan. We ontwikkelen een sterke samenhangende groenblauwe structuur (landschappelijk raamwerk). Daarbij hebben we oog voor een duurzame bedrijfsvoering van de agrarische sector en stimuleren we het landschapsbeheer. Langs de Linge ontwikkelen we samen met provincie, waterschap en Groene Metropoolregio een fietspad met water-, natuur- recreatieopgaven. We werken aan de uitvoering van het Water en Rioleringsprogramma 2025 –2029 en zorgen op een plus bij projecten met het klimaatmeekoppelbudget. Daarnaast versterken we in samenwerking met het waterschap de dijk Heteren – Arnhem.

2.6 Recreatie en toerisme

De geactualiseerde beleidsnota "De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap" loopt van 2023 tot 2028. De ambitie is om toerisme en recreatie vanuit een economisch perspectief te bevorderen en verbindingen te leggen. Een gevarieerd aanbod vergroot de aantrekkingskracht voor zowel inwoners als bezoekers, ook zonder externe marketing en promotie. Door samenwerking met de buurgemeente, in de Groene metropool regio en in de Betuwe, worden routes, voorzieningen en beleving gezamenlijk vormgegeven.

We gaan verder met de actielijst uit de recreatienota. We maken landschap, cultuur, erfgoed en lokale verhalen in de gemeente beleefbaar met acties op basis van de belevingskaart Overbetuwe Lingewaard. Het onderhoud en beheer van de routes in het Wandelnetwerk en de klompenpaden is extern georganiseerd. Het verhaal van de Waal krijgt vervolg in de buurgemeenten. De dijkversterking langs de Neder-Rijn biedt nieuwe kansen voor recreatie.

We brengen bedrijven, musea en organisaties samen via een herzien toeristisch platform. Daarnaast versterken we wandel- en fietsroutes om de verbinding tussen kernen en landschap te versterken, waarbij we de bestaande (veer)verbindingen behouden. We evalueren de invoer van de verblijfsbelasting in en betrekken ondernemers bij aanpassingen.

Programma 3 | Interactie met de samenleving

3.1 Participatiecultuur

We vinden het van belang dat iedereen de gelegenheid heeft mee te praten of mee te doen. Om doelstellingen uit 'Samen aan zet' en 'Duurzaam bruggen slaan' te realiseren werken wij in 2026 verder aan het begeleiden van medewerkers bij nieuwe werkwijzen en het toepassen van nieuwe instrumenten voor participatie en communicatie. Daarbij houden wij altijd het algemeen belang voor ogen en geven wij aan welke mogelijkheden er zijn voor participatie, maar ook welke niet.

Initiatiefnemers van plannen hebben een eigen verantwoordelijkheid om participatie te organiseren. Daarbij kan het ook zo zijn dat de gemeente participeert in een voorstel van andere initiatiefnemers. We betrekken specifieke groepen, zoals jongeren, actief om ervoor te zorgen dat de participatie voor iedereen toegankelijk is. Ook uw raad vraagt via de motie 'Mijn stem telt' blijvende aandacht voor jongerenparticipatie. Naast de inzet vanuit het jongerenwerk zetten wij ook andere manieren in om jongeren hun stem te laten horen en hun perspectief in te brengen in beleid en (spel)projecten. Bijvoorbeeld via de tool Swipocratie die laagdrempelig, snel en via een smartphone de mening van jongeren kan peilen. Beleid maken wij met het oog op de toekomst, een toekomst voor onze jeugd.

3.2 Interactie met de samenleving

De gemeente Overbetuwe wil graag een samenlevingsgerichte, communicatieve en betrouwbare gemeente zijn. Goed samenspel met de samenleving vraagt communicatief en consequent handelen van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie. En een flexibel en daadkrachtig bestuur én organisatie. Dit is een zoekproces waarin we uitproberen, daarvan leren en bijstellen. Zo ondersteunen we ook in 2026 dorpen met het proces om te komen tot een dorpsagenda of met andere gemeenschapsinitiatieven zoals een dorpendeal en de uitvoering daarvan. De gemeente faciliteert dit proces desgevraagd door informatie of begeleiding te bieden.

We zijn present en werken aan gemeenschapsopbouw in dorpen/ wijken waar inwoners (nog) niet in staat zijn een gezamenlijk dorpsproces te organiseren. Samen met het dorp kijken we vervolgens naar de agenda: wat doen inwoners zelf, wat is aan de gemeente en wat is aan andere partners? We zijn als gemeente duidelijk over wat het dorp kan verwachten van de gemeente. De dashboards om per dorp beschikbare data te ontsluiten zijn gereed en in te zien via [Overbetuwe in Cijfers](#). Deze helpen het goede gesprek te voeren over waar een dorp of wijk staat en naartoe zou willen.

3.3 Dienstbare overheid

In 2026 werken we verder aan de uitvoering van de principes in dienstverlening en het dienstverleningsconcept. We stellen inwoners centraal in onze communicatie en dienstverlening: deze is laagdrempelig, makkelijk en toegankelijk. Warm en persoonlijk contact speelt hierin een belangrijke rol. Binnen de beschikbare middelen werken we via trainingen voor medewerkers aan begrijpelijke en heldere taal in onze mondelinge en schriftelijke communicatie. We maken optimaal gebruik van bestaande kanalen en ingangen voor inwoners en optimaliseren deze verder waar nodig. Zowel externe ingangen als ingangen bij de gemeente zelf.

Programma 4 | Inclusieve en participatiesamenleving

4.1 Wmo

We willen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen in de maatschappij. We zetten in op preventie, vroegsignalering en ontschotting om ondersteuning zo integraal en zo dicht mogelijk bij de inwoner vorm te geven. We bevorderen de samenwerking tussen sociaal domein, eerstelijnszorg en GGZ.

In ons streven naar sterke gemeenschappen creëren we een breed aanbod van laagdrempelige, algemene voorzieningen, waarbij we zo veel mogelijk gebruik maken van de bijdrage van inwoners. In elk dorp is een locatie voor ontmoeting en verbinding in gebruik. In het kader van inclusiviteit willen we het gebruik van deze locaties door diverse doelgroepen bevorderen, zodat ook inwoners met een zorgvraag de huiskamer bezoeken. Dit biedt aan mantelzorgers de gelegenheid voor een adempauze van hun drukke zorgtaken en gaan eenzaamheid tegen.

Als gevolg van het langer thuis wonen en de vergrijzing zien we een toename in het aantal (complexe) aanvragen waardoor er meer Wmo-maatwerkvoorzieningen verstrekt worden. De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage is uitgesteld tot 1 januari 2027. Het jaar 2026 wordt gebruikt voor de implementatie.

De financiële doordecentralisatie van beschermd wonen (van centrum – naar regiogemeenten) is uitgesteld naar 2026. Verder uitstel is mogelijk, want het wetsvoorstel is door het nieuwe kabinet vooralsnog niet geagendeerd. In de tussentijd werken we door aan de versterking van onze lokale infrastructuur voor inwoners met psychische kwetsbaarheid. Dit onder meer door de start van een project gericht op een 'herstelwerkplaats'. Dit laatste doen we ook in het kader van het Integraal Zorgakkoord dat zich onder andere richt op het realiseren van een regionaal dekkend netwerk van (herstel)voorzieningen.

We richten ons, naast de al bestaande functie van 'wijk-ggz' op het verder inrichten van vroegsignalering van complexe problematiek door de inzet van een 'voorzorgfunctionaris'. Ook in Overbetuwe neemt het aantal meldingen over inwoners met 'onbegrepen gedrag' helaas toe. Daarnaast richten we ons op het verbeteren van de (regionale) ketensamenwerking en de verbetering van de bekendheid van bestaand (preventief) aanbod bij relevante partners.

Meer fysiotherapeuten bieden cursussen aan voor valpreventie. Het aanbod kent daardoor een betere spreiding en is voor meer inwoners toegankelijk. Na deelname aan de cursus worden inwoners toe geleid naar een beweegaanbod.

De woonzorgvisie vertalen we in 2026 in een uitvoeringsagenda. Het Rijk ondersteunt de gemeenten met een beperkt budget via het woonzorgprogramma. Sinds 2021 hebben we, in samenwerking met de woningcorporaties en zorgorganisaties, een zogeheten 'Opstapregeling' voor uitstroom uit beschermd wonen, jeugdzorg en/of maatschappelijke opvang. Deze regeling, waarbij een beperkt aantal woningen wordt toegewezen aan deze doelgroep, zetten we voort.

4.2 Jeugdzorg

De gemeente Overbetuwe wil dat jongeren veilig, gelukkig en gezond kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen bijdragen aan de maatschappij. Dit willen we bereiken in samenspel met hun ouders, hun omgeving en (vrijwilligers-) instellingen. Om de Jeugdzorg effectief en efficiënt uit te voeren, zetten we in op preventie, vroegsignalering en ontschotting om ondersteuning zo integraal mogelijk vorm te geven. We bieden ondersteuning zoveel mogelijk laagdrempelig en als algemene voorziening aan. We bevorderen de samenwerking tussen onze samenwerkingspartners in het sociaal domein, 1e en 2e lijnszorg en onderwijs. De Sociale Basis voor de Jeugd zetten we voort... Ook geven wij samen met partners uit de Coalitie Kansrijke Start uitvoering aan onze gezamenlijk aanpak van de eerste 1.000 dagen van een kind.

Daarnaast blijven wij deelnemen aan het project 'Toekomstscenario jeugd en gezinsbescherming' en worden in 2026 en verder vervolgstappen gezet als het gaat om de Hervormingsagenda Jeugd en geven wij uitvoering aan het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd. Vanuit de POK-middelen is voor 2 jaar een projectleider Hervormingsagenda aangesteld. Het doel van de agenda is om de kwaliteit en de effectiviteit van jeugdhulp te verbeteren tegen lagere kosten. Voor wie niet zelfstandig kan reizen, blijft het doelgroepenvervoer toegankelijk. In 2026 werken vervoerders aan de hand van het vastgestelde actieplan verder aan het realiseren van de regionale duurzaamheidsambitie van volledig emissie vrij doelgroepenvervoer in 2028.

4.3 Schuldhelpverlening

Het beleidsplan schulddienstverlening gemeente Overbetuwe 2023-2027 "Op weg naar een vitale financiële huishouding" is het kader voor het lokale schuldhelpverleningsbeleid. We namen hierin de doelstelling op problematische schulden te voorkomen. In 2026 richten wij ons vooral op preventie en vroegsignalering om dit doel te bereiken.

Op het gebied van vroegsignalering zien we positieve resultaten. We komen steeds vaker met inwoners met betaalachterstanden in contact. Onze aanpak – zoveel mogelijk direct met de inwoner in gesprek en zo min mogelijk e-mails of brieven – werkt. Tegelijkertijd zien we ook dat inwoners niet direct een hulpaanbod accepteren wanneer wij in contact met hen komen. In 2026 en verder ontwikkelen we onze aanpak vroegsignalering verder, waarbij de focus ligt op een hoger percentage van hulpacceptatie.

We blijven ons ook richten op preventie, onder andere door het geven van financiële educatie op scholen. Eerder hebben we een pilot financiële educatie gestart op 3 VO-scholen. Hier gaan we mee door. Ook ontwikkelen we een aanpak financiële begeleiding tijdens en na een schuldhelpverleningstraject. Dit om aan gedragsverandering te werken en om recidive te voorkomen. In 2027 laten we een nieuw beleidsplan schulddienstverlening vaststellen. In 2026 starten we al met de voorbereidingen op dit nieuwe beleidsplan.

4.4 Armoedebelaid

Vanuit het armoedebelaid ondersteunen we inwoners met inkomensproblematiek. In 2026 blijven we ons inzetten om de groep te helpen die het financieel zwaar heeft. Dit doen we met verschillende minimaregelingen, zoals de Meedoenregeling en het Persoonlijk Minimabudget. Verder kunnen inwoners met bijzondere en onvoorziene kosten kunnen aanspraak maken op de bijzondere bijstand. Steeds meer inwoners doen een beroep op de bijzondere bijstand, waardoor de uitgaven het budget ruimschoots overschrijden. We blijven uitvoering geven aan de doelen die zijn vormgegeven in het nieuwe armoedebelaid.

Wij ondersteunen financieel kwetsbare inwoners door subsidietoekenningen aan organisaties die deze doelgroep helpen, zoals de Voedselbank, Stichting Leergeld, Stichting babypullen en het Noodfonds ondersteunen wij financieel kwetsbare inwoners

Straks wordt het makkelijker voor ons om mensen actief te wijzen op hun recht op minimaregelingen en uitkeringen. Dit komt door een nieuwe wet die in 2026 in werking treedt die proactieve dienstverlening mogelijk maakt. Door inwoners actief te informeren gaan we het niet-gebruik van minimaregelingen en uitkeringen tegen. Dit heeft ook effect op doelstelling 5.1 Participatiewet: inkomen.

4.5 Sterke sociale basis

De ambitie is om samen met inwoners een sterke sociale basis te creëren waarin positieve gezondheid centraal staat. Professionals binnen zorg, welzijn en sociaal domein werken in de sociale basis en het sociaal team samen aan deze ambitie.

De ontwikkeling van het sociaal team en de sociale basis is een doorlopende leerlijn: de landelijke hervormingen in de jeugdzorg, zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, vereisen dat gemeenten hun sociale teams versterken. Daarom werken we ook in 2026 aan de verdere ontwikkeling van het STO in relatie tot de sociale basis. We werken met heldere opdrachten en investeren nadrukkelijk in partnerschap. Ook blijven we monitoren of dat wat we doen in lijn is met de gewenste manier van werken op basis van het advies van Hiemstra & de Vries 'Bouwen aan een stevig fundament', voor een toekomstbestendige en samenhangende inrichting van de dienstverlening en de uitdagingen die op ons afkomen.

4.6 Diversiteit en inclusie

Sinds januari 2025 werkt de gemeente actief aan diversiteit en inclusie. We zetten ons in voor gelijke kansen en zorgen ervoor dat onze samenleving en organisatie transparant en toegankelijk is.

We vragen binnen andere plannen aandacht voor het beter toegankelijk maken van openbare ruimtes en gemeentelijke voorzieningen zodat iedereen ze kan gebruiken. Duidelijke en open communicatie helpt bij meer bewustwording en respect. Ook stimuleren we sociale verbondenheid door ontmoetingen te organiseren waar iedereen zich welkom voelt.

Om bewustwording te vergroten, geven we trainingen en betrekken we inwoners bij inclusie-initiatieven. Een paar keer per jaar komt een extern inclusienetwerk samen om ervaringen te delen en verbeteringen voor te stellen. Daarnaast werken we samen met Vizeer Oost om discriminatie aan te pakken. Zo zorgen we ervoor dat diversiteit en inclusie in de hele gemeente merkbaar zijn.

Programma 5 | Werkende en lerende samenleving

5.1 Participatiewet: re-integratie en participatie

Wij bieden inwoners die onder de re-integratieverplichting vallen van de Participatiewet op maat gemaakte ondersteuning bij het vinden van passend werk en/of daginvulling. We werken hiervoor veel samen met verschillende lokale en regionale partijen. In 2026 gaan er veranderingen plaatsvinden in alle arbeidsmarktregio's, waaronder ook onze arbeidsmarktregio Midden-Gelderland. Zo komt er in 2026 een regionaal werkcentrum. Daarnaast komt er een regionaal beraad dat de gezamenlijke publiek-private governance structureel gaat borgen. Deze veranderingen komen voort uit de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur die vanuit het kabinet is geïnitieerd, met als doel om alle regionale arbeidsmarkten duurzaam in te richten.

Een andere landelijke ontwikkeling die invloed heeft op de re-integratie is de nieuwe wet van school naar duurzaam werk die in 2026 in werking treedt. Door deze wet krijgen we een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk.

Verder komt er in 2026 een nieuw uitvoeringsplan re-integratie wat gebaseerd is op de vernieuwde visie op het sociaal domein. Hiermee streven we naar het vergroten van de participatie en (financiële) zelfredzaamheid van inwoners. Tenslotte gaan we ook verder met het ontwikkelen van een toekomstvisie voor inwoners met een WSW-dienstverband en inwoners met arbeidsbeperkingen.

5.2 Participatiewet: inkomen

In het Uitvoeringsprogramma 2022-2026 is de ambitie opgenomen om bijstand op maat te gaan toepassen. Beoogd is werken naast de bijstandsuitkering te stimuleren en de menselijke maat toe te passen. Tot nu toe hebben we bijstand op maat nog niet uitgevoerd. Dit heeft te maken met landelijke beleidsontwikkelingen. We wachten namelijk op de aanpassing van de Participatiewet ("Participatiewet in Balans"). De datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is (onder voorbehoud) naar verwachting 1 januari 2026.

Het wetsvoorstel bevat 21 maatregelen die op korte termijn de regels en ondersteuning van de Participatiewet beter laten aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Op de langere termijn komen er ook domeinoverstijgende maatregelen, die moeten leiden tot een fundamentele herziening van het stelsel. Zowel de korte termijn maatregelen als lange termijn maatregelen nemen we op in een Uitvoeringsplan Bijstand op maat/bestaanszekerheid in 2026.

Naast de Participatiewet in Balans zijn wij in 2026 en 2027 verantwoordelijk voor het verstrekken van vaste tegemoetkomingen in het kader van de alleenverdienersproblematiek. Dit totdat deze problematiek in 2028 via de inkomstenbelasting is opgelost.

5.3 Onderwijshuisvesting

Gemeenten hebben de wettelijke zorgplicht voor adequate en voldoende onderwijshuisvesting. Dit houdt in dat wij verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van nieuwbouw, uitbreiding van schoolgebouwen en de 1e inrichting. Circa 60% van de huidige

schoolgebouwen in onze gemeente is functioneel en technisch verouderd. Dit houdt in dat wij de komende jaren voor een grote opgave staan om deze gebouwen te vernieuwen.

In 2024 is in samenwerking met de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties het Integraal Huisvestingsplan geactualiseerd. In dit plan staat de langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting opgenomen. De komende jaren gaan wij uitvoering geven aan deze investeringsopgaven waaronder de nieuwbouw van basisschool De Meeuwenberg in Driel en het Lyceum Elst.

5.4 Onderwijs en zorg

Goed onderwijs biedt jongeren meer mogelijkheden zichzelf te ontwikkelen en een beter perspectief op een baan. Wij hebben de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven, onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan en toe te zien op naleving van de leerplicht. We bieden daarom leerlingenvervoer aan leerlingen die vanwege een structurele beperking niet zelfstandig kunnen reizen naar school. We zorgen voor een optimale samenwerking tussen professionals van zorg en onderwijs om kinderen en jongeren een goede start in het leven te geven. We werken preventief en optimaliseren daarom de samenwerking met scholen en andere professionals uit zorg en welzijn, om vroegtijdig interventies te kunnen plegen. Zo willen we voorkomen dat leerlingen (langdurig) thuis zitten. We streven er met al deze inzet naar dat nog meer jongeren een startkwalificatie halen.

In 2024 hebben wij het beleidsplan onderwijskansen opgesteld, waarin voor-en vroegschoolse educatie extra aandacht krijgen. Op basis van dit onderwijskansenbeleid ontwikkelen en implementeren wij in 2026 met partners een kwaliteitskader voor voorschoolse educatie. De uitvoering van het beleid monitoren wij door jaarlijks een VVE-monitor uit te voeren. Met onze partners ontwikkelen en implementeren wij een samenwerkingsagenda voor onderwijs, met de focus op onder andere het versterken van de samenwerking rond jeugd- en onderwijsvraagstukken en het creëren een inclusieve leerlijn van 0 – 21 jaar, door de samenwerking tussen onderwijs, zorg en kinderopvang te verbeteren.

5.5 Kunst, cultuur en erfgoed

Onze gemeente heeft veel te bieden op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed, zoals een eigen theater, UNESCO-werelderfgoed en historische dorpskernen. Deze elementen versterken onze identiteit, trekken toeristen aan en brengen inwoners samen.

We vinden het belangrijk om de culturele infrastructuur van onze gemeente in te stand te houden. Kunst, cultuur en erfgoed dragen bij aan de identiteit en sociale samenhang in de onze gemeente. We steunen culturele activiteiten en educatie, organiseren evenementen die bijdragen aan een inclusieve samenleving en maken cultuur toegankelijk voor iedereen, met extra aandacht voor kwetsbare groepen en jongeren.

Elk jaar organiseren we een cultuurbijeenkomst om samenwerking tussen culturele partners te versterken. Ook onderhouden en restaureren we kunstwerken in de openbare ruimte om de leefbaarheid te verbeteren. De komende tijd onderzoeken we nieuwe mogelijkheden voor de invulling van de functie *cultuurcoach*, het cultuurmenu en andere vormen van cultuureducatie en muziekonderwijs in de klas. Dit doen we in samenwerking met het onderwijs, stichting Clink! en gemeente Lingewaard. Zo borgen we cultuureducatie en blijven

we de ontwikkeling van kinderen stimuleren, terwijl we tegelijkertijd een efficiëntieslag en een ombuiging realiseren.

We benutten ons UNESCO-werelderfgoed met het jaarlijkse Romeinenfestival, vergroten de bekendheid van het Tempel-Kerkmuseum en werken samen met regionale initiatieven. Daarnaast realiseren we in Oosterhout een nieuw kunstwerk, geïnspireerd op Romeinse vondsten uit de omgeving.

Programma 6 | Informatie en kennissamenleving

6.1 Toegang tot diensten en producten

We werken continu verder aan het verbeteren van (de toegang tot) onze diensten en producten, zoals bijvoorbeeld de digitale dienstverlening via onze websites en online portalen. Hieraan liggen wettelijke verplichtingen ten grondslag, zoals de Wet digitale overheid (Wdo, onder andere eisen rondom toegankelijkheid) en de Wet modernisering elektronisch bestuur (Wmebv). De Wmebv is wederom uitgesteld en gaat in per 1 januari 2026. Inwoners krijgen hiermee het recht om officiële berichten elektronisch aan de gemeente te verzenden. We evalueren de in 2025 ingevoerde Persoonlijke Internet Pagina (PIP) en waar nodig, ontwikkelen we de functionaliteiten verder door.

Naast diensten en producten gaat het om de toegang tot informatie. Dit is een wettelijke verplichting vanuit de Wet open overheid (Woo). Tot op heden is een aantal informatiecategorieën verplicht om openbaar te maken, maar de verwachting is dat deze verplichting komende jaren wordt uitgebreid. Zo wordt informatie van de gemeente voor inwoners makkelijker beschikbaar en toegankelijk. Ten behoeve daarvan werken we in 2026 aan het op orde brengen van onze informatiehuishouding en ons archiefbeheer. En ook werken we aan het verder optimaliseren van het proces met betrekking tot het afhandelen van informatie-aanvragen, Woo-verzoeken en klachten.

Dit alles vraagt van ons als gemeente het optimaliseren van de processen achter deze diensten, producten en informatie. Het steeds meer digitaal en procesmatig werken draagt hieraan bij. Hiervoor zijn investeringen nodig in de juiste manier van werken, de juiste inzet van systemen en applicaties en inzicht in het 'landschap' van hoe dit alles is ingericht en samenhangt. Deze benodigde doorontwikkeling staat onder druk door de beperking van de middelen voor ICT en informatievoorziening.

6.2 Verantwoord werken met gegevens

In 2026 gaan we verder met het verantwoord werken met gegevens. Met het ingerichte datawarehouse borgen we de kwaliteit van onze data. We bouwen nieuwe dashboards voor medewerkers op basis van interne en openbare data. Met vooraf vastgestelde KPI's geven deze ons inzicht in onze bedrijfsvoering en dienstverlening. Ook ontwikkelen we spelregels voor het sturen met data.

Verder gebruiken we de architectuurprincipes bij al onze nieuwe aanbestedingen en implementaties. Tot slot gaan we verder met de ontwikkelingen van AI, waarbij we zowel de kansen als de risico's in ogenschouw nemen. Een belangrijk kader daarbij vormt de AI-act die in 2024 in werking is getreden.

6.3 Digitaal en procesmatig werken

In 2026 werken we aan de doorontwikkeling van ons nieuwe zaakstelsel. Deze is in 2025 ingericht, inclusief de elektronische handtekening. Het zaakstelsel is cruciaal voor het realiseren en borgen van onze dienstverlening. We blijven inzetten op het optimaliseren en vastleggen van onze processen en het borgen van eigenaarschap in de organisatie. Goed ingerichte werkprocessen helpen om onze bedrijfsvoering efficiënter en effectiever te maken om zo een goede dienstverlening te kunnen leveren.

Ook gaan we in 2026 verder met de implementatie van Microsoft 365. Zo kunnen we meer digitaal en op een archiefwaardige wijze samenwerken, zowel intern als extern, bijvoorbeeld met ketenpartners.

Om onze applicaties adequaat te blijven beheren en onze gegevens te beschermen versterken we ons digitale toegangsbeleid. Dit laatste zorgt ervoor dat alleen de juiste mensen op de juiste plaatsen kunnen komen in de applicaties of systemen en daarin de juiste dingen kunnen zien of doen. Zo borgen we de veiligheid van onze informatie en verkleinen we onze risico's in de bedrijfsvoering.

Programma 7 | Financiën en bedrijfsvoering

7.1 Financiën

Vanaf 2026 hebben we te maken met de zogenaamde ravijnjaren met omvangrijke verwachte tekorten. We stellen ombuigingsvoorstellen voor zodat we toch tot een sluitend meerjarenperspectief komen. We dragen daarmee zorg voor een structureel sluitende begroting in 2029. Om in 2026 en 2027 tot een sluitende begroting te komen, doen we een beroep op de algemene reserve.

De inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt maken dat de uitgaven van onze materiële en personele budgetten en investeringen snel toenemen. Ook dit betekent een stevige financiële opgave. We houden dit in balans door hier voldoende middelen voor op te nemen en zo nodig te herprioriteren.

We streven naar een weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0. Als gevolg van de ravijnjaren, betekent dit een stevige opgave. We verwachten voor 2026 binnen deze bandbreedte uit te komen.

We doen omvangrijke investeringen in de komende jaren zoals het multifunctioneel sportcentrum in Elst, de Wanmolen en onderwijshuisvesting. Deze investeringen hebben effect op de verhouding tussen ons eigen vermogen en vreemd vermogen, omdat we meer geld zullen gaan lenen. Dit betekent dat we ook prioriteren in de investeringen die we willen doen.

7.2 Bedrijfsvoering

Effectief binden, boeien en blijven ontwikkelen van medewerkers is essentieel om talentvolle medewerkers aan te trekken, te behouden en te laten floreren binnen onze organisatie. Waarschijnlijk is er in 2026 nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt. We kijken daarom niet alleen naar hoe wij een aantrekkelijke werkgever zijn, maar ook hoe wij mensen blijven binden aan onze organisatie.

In 2026 gaan we onze visie op de bedrijfsvoering actualiseren. Zo werken we aan het toekomstbestendig maken en houden van onze bedrijfsvoering. Denk hierbij aan de vraag welke processen door een gemeente van onze omvang uitgevoerd kunnen worden en de vraag of innovaties in digitalisering ons werk efficiënter kan maken. Dit is nodig omdat de voorgestelde ombuigingen impact hebben op de (beheersing van de) bedrijfsvoering. De flexibiliteit om bij te sturen aan de hand van ontwikkelingen, wordt minder doordat er minder ruimte is in capaciteit, beschikbare expertise en de beschikbare middelen.

Waarschijnlijk treedt de nieuwe Archiefwet in 2026 in werking. Ten behoeve daarvan werken we aan onze het op orde brengen van onze informatiehuishouding en het archiefbeheer. Zo borgen we de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van onze informatie. Dit doen we enerzijds door het vergroten van het bewustzijn van onze medewerkers, en anderzijds door continue te werken aan de inrichting van onze processen, conform de PDCA-cyclus, en het procesgericht werken verder door te voeren.

Wij blijven investeren in de digitale veiligheid en bedrijfscontinuïteit van onze organisatie. In 2026 voldoen we aan de AVG, BIO en de NIS2-richtlijn. Om onze weerbaarheid te vergroten, investeren we structureel in slimme monitoring, het voorkomen van digitale

dreigingen en snelle incident-respons (Monitoring, Detectie en Respons). Ook versterken we de bedrijfscontinuïteit met scenario's, draaiboeken en oefeningen, waaronder cyberaanvallen. De beoogde besparing op informatieveiligheid staat hiermee in contrast. De nieuwe wetgeving vanuit het rijk noodzaakt ons tot het doen van aanvullende investeringen en we wachten af of het rijk ook hiervoor de benodigde middelen verstrekt. Zo niet, dan onderzoeken we of we de benodigde investeringen in informatieveiligheid kunnen dekken uit andere bedrijfsvoeringsbudgetten.

Tot slot blijven we inzetten op bewustwording, zodat medewerkers weten hoe zij veilig werken en adequaat handelen bij incidenten. Dit is noodzakelijk om goed voorbereid te zijn in een steeds complexer digitaal landschap en te blijven voldoen aan de wetgeving.

Programma 8 | Algemeen bestuur en regionale samenwerking

8.1 Regionale samenwerking

In 2024 heeft de Groene Metropoolregio (GMR) de regionale agenda 2025-2028 vastgesteld waarin de ambities en activiteiten van deze regionale samenwerking zijn vastgelegd. De opgaven van de GMR zijn:

- Groene groeiregio (verbinden van ruimtelijke opgaven en woningbouw)
- Productieve regio (economie en arbeidsmarkt)
- Ontspannen regio (leefbaarheid, natuur en landschap, cultuur en erfgoed)
- Verbonden regio (mobiliteit en bereikbaarheid)
- Circulaire regio (circulariteit, duurzaamheid, klimaat en energie)

De begroting vanaf 2026 voor de GMR is gebaseerd op de ambities uit de regionale agenda. Naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen op de regionale agenda en begroting 2025-2028 is door de GMR een proces gestart dat moest leiden tot een substantiële reductie van de inwonerbijdrage voor het jaar 2026. De inwonerbijdrage 2026 is opgebouwd uit de bijdrage voor het regiobureau (€ 2,83 excl. The Economic Board) en bijdragen voor de vijf inhoudelijke opgaven (totaal € 5,80). De verlaging van de inwonerbijdrage 2026 bedraagt ca. 4,5% effectief van de inwonerbijdrage 2025.

In het kader van de besparingen is het voorstel om te stoppen met de bijdrage voor de Economic Board. De bijdrage aan de TEB verloopt via de GMR.

8.2 Verbonden partijen

Eind 2025 zal er een evaluatie van het raadsrapporteerschap van de verbonden partijen en de in 2024 gewijzigde Nota verbonden partijen plaatsvinden. De uitkomst van deze evaluatie met eventueel een voorstel tot wijziging van de Nota verbonden partijen wordt begin 2026 aan de raad aangeboden voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Financiën

We beschrijven in het financiële deel het meerjarenperspectief voor de periode 2026 – 2029. We geven aan wat dit betekent voor onze financiële positie. Tot slot informeren we u zoals gebruikelijk over personeel en organisatie.

A. Meerjarenperspectief

De ontwikkeling van het financiële meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief Kadernota 2026	0	0	142	7
Incidentele lasten en baten	2.850	1.349	1.000	0
Structureel perspectief Kadernota 2026	-2.850	-1.349	-858	7

We houden hierbij rekening met reeds genomen raadsbesluiten tot en met mei 2025 (paragraaf B), de effecten van de nieuwe jaarschijf 2029 (C), de actualisatie van de uitgangspunten (D), de onvermijdelijke claims (E) en voorstellen om tot een sluitend perspectief te komen (F)

Om tot sluitend perspectief voor 2026 te komen en voor mogelijke ombuigingen voor de periode 2027 – 2029 heeft het college de volgende afwegingscriteria gehanteerd:

- Lastenverhogingen zien we niet als sluitstuk, maar als gelijkwaardige oplossing
- We hanteren voor de dekking de afspraken in het coalitieakkoord, waarbij tekorten worden gedekt middels 30% lastenverzwaring en 70% ombuigingen.
- Alle beleidsterreinen en programma's dragen bij aan de oplossingen en we beogen een goede balans tussen de beleidsterreinen en programma's
- We gaan er vanuit dat de omvang van de begrotingsposten leidend is, dit resulteert in een verhouding van ombuigingen 60% sociaal domein, 25% fysiek domein en 15% domein dienstverlening
- Aanvullende wensen die leiden tot aanvullende structurele uitgaven worden nu niet gehonoreerd.
- Al genomen raads- en collegebesluiten zijn niet onomkeerbaar.
- De jaarschijf 2029 bieden we structureel sluitend aan; voor de tussenliggende jaren 2026 tot 2028 doen we zo nodig aanspraak op onze financiële reserves.

Op basis van deze afwegingen is vervolgens aangegeven wat de effecten zijn van een individueel ombuigingsvoorstel volgens onderstaande driehoek met een weging van de effecten. Voor elk onderdeel is een zo objectief mogelijke inschatting gemaakt van het effect van de maatregel op de doelgroep. Als de blauwe lijn dichterbij het onderwerp staat, is de inschatting dat het effect groter is.

De effecten van de meicirculaire 2025 zijn nog niet bekend. Zodra deze bekend zijn, zullen wij, overeenkomstig de afspraken met de raad, u hierover informeren.

Er zijn onzekerheden die het saldo van de meerjarenbegroting 2026-2029 beïnvloeden, met name de ontwikkeling van de algemene uitkering. De onzekerheden zijn in beeld gebracht in onderdeel G "Risico's, kansen en onzekerheden".

B. Raadsbesluiten tot en met mei 2025

Het vertrekpunt van dit meerjarenperspectief 2025-2028 is het meerjarenperspectief conform de Programmabegroting 2024. Sindsdien zijn er door raad- en collegebesluiten een aantal wijzigingen vastgesteld die leiden tot een actualisatie van de meerjarenbegroting. Ook de 1^e bestuursrapportage 2025 heeft effecten op het meerjarenperspectief. In onderstaande tabel zijn de effecten opgenomen:

(bedragen x € 1.000)				
	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na begrotingsraad november 2024	-6.837	-6.525	-6.908	-6.908
College en Raadsbesluiten t/m april 2025 met meerjarige effecten	-	-	-	-
Financieel effect 1e Bestuursrapportage 2025	349	452	459	459
Meerjarenperspectief na genomen raadsbesluiten	-6.488	-6.073	-6.449	-6.449

Tijdelijke huisvesting Lyceum Elst

In verband met bouw van het MFSC, is verplaatsing van de noodlokalen van het Lyceum Elst noodzakelijk. De raad heeft in december 2024 ingestemd met een investeringsbedrag van € 2,4 miljoen (dekking kadernota 2025). De kapitaallasten van de nieuwbouw waren geraamd vanaf 2026. Aangezien de verwachting is dat de nieuwbouw in 2028/2029 gereed is, kunnen de kosten van de tijdelijke huisvesting voor 2026 en 2027 gedekt worden uit de vrijval kapitaallasten.

Financieel effect 1e Bestuursrapportage 2025

Het financiële effect van de 1e bestuursrapportage 2025 is licht positief door het effect van de decembercirculaire 2024, wat hierin is meegenomen. De oorzaak van het positieve effect is de maatstaf 'Huishoudens met een laag inkomen met drempel' die verhoogd is. Voorzichtigheidshalve is hier 50% van meegenomen. De definitieve vaststelling vindt plaats in de decembercirculaire van 2025.

C. Effecten nieuwe jaarschijf 2029

De Kadernota 2026 is het eerste document waarbij jaarschijf 2029 onderdeel is van het meerjarenperspectief. Als startpunt is jaarschijf 2029 gelijk aan jaarschijf 2028, maar op de volgende onderdelen zijn er afwijkingen:

(bedragen x € 1.000)				
	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na genomen College en Raadsbesluiten	-6.488	-6.073	-6.449	-6.449
Accres 2029 t.o.v. 2028	0	0	0	538
Areaal beheerplannen 2029	0	0	0	-72
Ontwikkelingen aantallen doelgroepenvervoer	0	0	0	-145
Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte	0	0	0	-85
Vervanging kunstgrasvelden	0	0	0	-112
Meerjarenperspectief 2027-2028 geactualiseerd	-6.488	-6.073	-6.449	-6.325

D. Actualisatie uitgangspunten

Jaarlijks actualiseren we in de kadernota de gehanteerde uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn afzonderlijk in een paragraaf in de kadernota opgenomen. Het financieel effect hiervan is in onderstaande tabel in beeld gebracht.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief 2026-2029 geactualiseerd	-6.488	-6.073	-6.449	-6.325
Prijsstijgingen algemeen	-1.668	-1.668	-1.668	-1.668
Prijsstijgingen subsidies	-214	-214	-214	-214
Loonstijgingen	-892	-892	-892	-892
Belastingen en heffingen	360	360	360	360
Verbonden partijen	-666	-673	-676	-679
Inschatting compensatie inflatie via algemene uitkering	3.080	3.087	3.090	3.093
Meerjarenperspectief na actualisering uitg. punten	-6.488	-6.073	-6.449	-6.325

We gaan er vooralsnog vanuit dat de vergoeding van de inflatie door het Rijk voldoende is om de prijsstijging voor de externe partijen op te vangen. We hebben echter voor 2026 een aanvullend bedrag van € 1,5 miljoen opgenomen. Zie bij paragraaf E claims.

E. Claims/Effecten Voorjaarsnota Rijk 2025

In de laatste stap brengen we in beeld wat onvermijdelijke claims zijn voor de begroting 2026 en verder. Met onvermijdelijk wordt bedoeld dat een (financiële) aanpassing plaats moet vinden door reeds genomen besluiten van de raad of bijvoorbeeld externe wet- of regelgeving. Tevens lichten we de effecten van de Voorjaarsnota van het Rijk toe.

Op grond van de externe en interne ontwikkelingen geven we in bijgaand overzicht de onvermijdelijke claims weer.

(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na actualisering uitg. punten	-6.488	-6.073	-6.449	-6.325
1. Nieuwbouw/Renovatie Brandweerkazerne Oosterhout	0	-48	-48	-48
2. Inflatiekosten	-1.593	-1.593	-1.593	-1.593
3. Informatieveiligheid	-140	-140	-140	-140
4. Integraal Huisvesting Plan	-367	-474	-192	-25
Meerjarenperspectief na claims	-8.588	-8.328	-8.422	-8.131
Effect Voorjaarsnota Rijk 2025	2.239	2.273	2.222	2.294
Meerjarenperspectief na Voorjaarsnota 2025	-6.349	-6.055	-6.200	-5.837

1. Nieuwbouw/Renovatie Brandweerkazerne Oosterhout

Betreft de kapitaallasten die behoren bij de renovatie van de Brandweerkazerne Oosterhout

2. Inflatiekosten

Betreft de verwachte aanvulling van het budget voor de prijsstijgingen die niet voldoende worden gecompenseerd door de stijging van de algemene uitkering.

3. Informatieveiligheid

Betreffen de uitgaven voor twee aanvullende projecten op het gebied van ICT in het kader van wettelijke vereisten rondom de veiligheid en continuïteit van onze systemen.

4. Integraal Huisvestings Plan

Betreft de aanvullende en bijkomende kosten zoals tijdelijke huisvesting voor de bouw van de nieuwe scholen in het kader van het Integraal Huisvestings Plan.

Effecten Voorjaarsnota 2025 van het Rijk.

De voorjaarsnota van het kabinet heeft een positief effect op het meerjarenbeeld. Het kabinet heeft aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het ravijn, de hervormingsagenda van de Jeugd en de loon/prijscompensatie.

Voor wat betreft de demping van het ravijn heeft het kabinet € 400 miljoen structureel beschikbaar gesteld, terwijl de VNG heeft aangegeven dat een bedrag van € 2,4 miljard benodigd is om het hele ravijn te dempen. Dit betekent dat er dus nog een aanzienlijk tekort blijft bestaan.

Daarnaast heeft het kabinet voor 2026 en 2027 jaarlijks zo'n € 475 miljoen beschikbaar gesteld voor de Hervormingsagenda van de Jeugd. Echter in 2028 en 2029 gaat het Rijk ervan uit dat de tekorten in de Jeugd zullen verminderen door aanvullende maatregelen, zoals het invoeren van een eigen bijdrage. We zetten deze financiële middelen (€ 1,1 miljoen in 2026 en € 1,0 miljoen 2027) in voor de Jeugd om onder andere te investeren in aanvullende maatregelen die nodig zijn om in 2028 de verwachte ombuigingen te kunnen effectueren.

Ook voor de loon/prijscompensatie zijn aanvullende middelen beschikbaar gekomen, doordat rekening is gehouden met hogere indexen dan waar eerder mee is rekening gehouden. Bij de meicirculaire 2025 zullen de definitieve effecten hiervan duidelijk zijn.

We hebben de effecten van bovengenoemde posten doorgerekende voor de gemeente Overbetuwe en het betekent per saldo een positief structureel effect van € 2,0 miljoen voor het meerjarenbeeld.

F. Dekking jaarschijf 2026

Om te komen tot een sluitende (structurele) jaarschijf 2026 – 2029, stelt het college voor om het tekort als volgt te dekken:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
	2026	2027	2028	2029
Meerjarenperspectief na claims	-6.349	-6.055	-6.200	-5.837
Programma 1. Duurzame en gezonde samenleving	65	115	115	115
Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving	881	1.011	1.086	1.136
Programma 3. Interactie met de samenleving	80	80	80	80
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving	806	1.131	1.381	1.833
Programma 5. Werkende en lerende samenleving	495	538	538	538
Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering	258	258	318	318
Programma 8. Algemeen bestuur en regionale samenwerking	140	299	299	299
Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien	774	1.274	1.525	1.525
Meerjarenperspectief na ombuigingsvoorstellen Kadernota 2026	-2.850	-1.349	-858	7

In de bijlagen zijn per programma de voorstellen en de bedragen toegelicht. Elk voorstel verwijst naar een achterliggend format, waarin we aangeven wat de effecten van het voorstel zijn. Het nummer tussen haakjes betreft het nummer van de ombuiging en correspondeert met de nummers in de totaalijst (bijlage 1) en de nummers op de formats.

G. Risico's en kansen

Effecten Cao-akkoord 2025

De huidige cao-gemeenten heeft een looptijd tot 1 april 2025. Tijdens het opmaken van de Kadernota 2026 (april 2025) is een cao-eindresultaat bereikt. In juni 2025 is de uitkomst van de ledenraadpleging bekend. In de Programmabegroting 2026 vindt nadere rapportering plaats over de definitieve uitkomsten en effecten (cao-akkoord).

Prijsinflatie

We ramen de effecten van de prijsinflatie op basis van het zogenaamde Index Materiële Overheids Consumptie (IMOC-)percentage. De gemeente heeft een relatie met een groot aantal partijen waarmee ze samenwerkt en waaraan ze een jaarlijkse financiële bijdrage verstrekt. De cao-stijgingen en inflatie bij deze verbonden partijen hebben mogelijk effect op de werkelijke financiële inkomsten na 2027 en de doorwerking daarvan naar de komende jaren. We gaan er vooralsnog van uit dat deze doorwerking past binnen de aanpassing van de Algemene Uitkering van onze gemeente.

Daarnaast zien we ook dat bij andere meerjarige contracten, zoals de ICT, onderhoud en de groenbestekken, sprake is van een opwaartse trend. We sturen zoveel mogelijk bij om binnen de vastgestelde begrotingen te blijven.

H. Financiële positie

We presenteren in deze kadernota een sluitend financieel perspectief voor 2026 en verder. We doen daarbij voor een bedrag van € 2,1 miljoen een beroep op de algemene reserve, omdat een aantal ombuigingsmaatregelen niet direct realiseerbaar zijn per 1 januari 2026 waardoor er sprake is van frictiekosten.

In onderstaande tabellen hebben we de effecten van de € 2,1 miljoen op de reguliere kengetallen weergegeven.

Kengetallen		2026	2027	2028	2029
1a. Netto schuldquote		91,4%	95,4%	93,4%	111,0%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen		85,1%	89,2%	87,2%	104,7%
2. Solvabiliteitsratio		20,6%	19,7%	20,0%	17,8%
3. Grondexploitatie		2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
4. Structurele exploitatieruimte		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		90,1%	92,1%	92,1%	92,1%

De effecten op het weerstandsvermogen zijn als volgt:

	Per 1-1	Bedrag AR	Risicobedrag	Ratio
Saldo Algemene Reserve	2026	16.000.000	9.500.000	1,68
Inzet Algemene Reserve in 2026		-1.850.000		
Saldo Algemene Reserve	2027	14.150.000	9.500.000	1,49
Inzet Algemene Reserve in 2027		-349.000		
Saldo Algemene Reserve	2028	13.801.000	9.500.000	1,45
Inzet Algemene Reserve in 2028		141.000		
Saldo Algemene Reserve	2029	13.942.000	9.500.000	1,47

We blijven ten aanzien van het weerstandsvermogen boven het uitgangspunt van 1,4.

In de bovenstaande getallen is rekening gehouden met de vertragingseffecten van de grote investeringen zoals het MFSC Elst en de huisvesting van het onderwijs. Indien hier rekening mee zou worden gehouden heeft dit een (tijdelijk) positief effect op de netto schuldquote, de weerstandsratio en de solvabiliteit.

Een andere element waar nog geen rekening mee is gehouden is het bedrag aan verwachte risico's. Inherent aan de relatief forse ombuigingen, is het risico van het niet of niet tijdig realiseren van de taakstellingen. Op dit moment zijn deze nog niet helemaal in te schatten. Bij het opstellen van de begroting zullen de maatregelen nader uitgewerkt zijn en zullen we zo nodig het risicobedrag bijstellen.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2026 geven we verder invulling aan de ingezette organisatieontwikkeling. In de eerste helft van 2023 hebben we de organisatiestructuur en organisatievisie geëvalueerd. Met de uitkomsten is de organisatie aan de slag gegaan in 2024 en 2025. In de 2^e helft 2025 vindt de evaluatie van de verfijning hoofdstructuur 2025 plaats. In 2026 wordt verder uitvoering gegeven aan de uitkomsten van de evaluatie.

Ook in 2025 is gewerkt met een jaarplan voor de organisatie. Hierin staan vier opgaven op het vlak van organisatieontwikkeling waar de organisatie de focus op legt. In 2025 zijn dat:

- Dienstverlening
- Participatiecultuur
- Boeien, binden en blijven ontwikkelen van medewerkers
- Warme zakelijkheid

Dit jaarplan is samen met de Organisatievisie, het kader voor de domein-, team- en individuele werk- en ontwikkelplannen. Elk jaar actualiseren (4^e kwartaal 2025) we het jaarplan in de aanloop naar het volgende kalenderjaar.

Ontwikkeling Personeelsbudget (p-budget)

De ontwikkeling van het p-budget 2026 bestaat uit de volgende onderdelen:

Bedrag structureel	Toelichting
+€ 892.000	De huidige cao heeft een looptijd tot 1 april 2025. Zie voor verdere toelichting onder: Effecten cao-akkoord 2025. In de Programmabegroting 2025 is structureel 5% opgenomen voor premie- en salarisontwikkeling vanaf 1 april 2025. Vanaf 2026 is naast de 5% structureel gerekend met indicatief 2,5% voor premie- en salarisontwikkeling. Uitgangspunt is dat compensatie plaatsvindt vanuit de algemene uitkering.
-€ 138.000	De aframingen op basis van de ombuigingen betreffen: • € 40.000 p-budget gratificaties. • € 98.000 begroten max schaal. Zie voor een nadere toelichting Financieel deel van deze Kadernota. Deze aframingen hebben effecten voor de uitgangspunten systematiek P-budget. Deze worden meegenomen bij het eerstvolgende raadsvoorstel met betrekking tot de evaluatie systematiek p-budget.

De gerealiseerde ombuigingen de afgelopen jaren en bovenstaande ombuigingen verkleinen de mogelijkheid om financiële knelpunten binnen het p-budget op te vangen. De ondergrens van wat met een goede sturing opgelost kan worden staat onder druk. Hierdoor wordt het risico op overschrijdingen groter. Daarnaast spelen er andere externe factoren zoals de effecten van de krappe arbeidsmarkt, cao-afspraken (toename bovenwettelijke verlofuren), het ziekteverzuim en noodzakelijke vervangingen die de druk op het p-budget vergroten.

In onderstaand overzicht wordt een geactualiseerd beeld (in aantallen en financieel) gegeven van de ontwikkeling van het p-budget 2026-2029 incl. de te verwachte salarisontwikkelingen. Het uitgangspunt voor het stijgingspercentage is gebaseerd op de inzet bij de cao-onderhandelingen en diverse cao's (waaronder Rijk, Provincies).

Premie- en salarisontwikkeling	2026	2027	2028	2029
Toename p-budget door de sociale premie- en algemene salarisontwikkeling 2,5%*	€ 892.000.	€ 892.000.	€ 892.000	€ 892.000.

* Uitgangspunt dat compensatie plaatsvindt vanuit de algemene uitkering.

Totale omvang p-budget (in mlj. €)	2023	2024	2025	2026
Totale omvang p-budget o.b.v. primaire begroting	€ 26,8	€ 31,4 *	€ 35,6 *	€ 36,6 **/**
Totale omvang p-budget o.b.v. aangepaste begroting	€ 29,4	€ 32,1*	€ 36,4	N.n.b.
Werkelijke uitgaven p-budget	€ 29,4	€ 31,2	N.n.b.	N.n.b.

* Exclusief formatie/ financiële middelen die voortvloeien uit het Programmaplan Duurzaamheid.

** Ontwikkeling P-budget 2026 t.o.v. 2023 is m.n. te verklaren door cao ontwikkelingen (5,6 mlj), taakmutaties/ formatie-ontwikkelingen (3,6 mlj) (bijv. CDOKE, Uitvoeringsprogramma, Afval- Waterplan, Sociaal domein), insourcen taken (1,7 mlj), minus taakstellingen (-1,1 mlj).

*** Exclusief de 10,2 fte formatie-uitbreiding n.a.v. het benchmarkonderzoek. Deze formatie is wel vertaald in de Overbetuwerichtlijn maar niet financieel gedekt vanaf 2026.

Ontwikkeling formatie	2026	2027	2028	2029
Prognose aantal inwoners*	48.962	49.062	49.162	49.262
Geactualiseerde B-richtlijn** (Benchmarkrichtlijn fte per 1.000 inwoners o.b.v. uitkomsten lokale benchmark 2024.	7,1	7,1	7,1	7,1
Aantal fte B-richtlijn	348	348	349	350
Geactualiseerde O-richtlijn** (Overbetuwerichtlijn) fte per 1.000 inwoners o.b.v. het raadsbesluit d.d. 23 januari 2024.	7,7	7,7	7,7	7,7
Aantal fte O-richtlijn**	377	378	379	379
Totaal verschil aantal fte B-richtlijn t.o.v. O-richtlijn	+29	+30	+30	+29

* Uitgangspunt inwonersontwikkeling 100 inwoners per jaar.

** Excl. fte's werkzaam voor derden en waarvan de kosten worden verhaald (bijv. ICT-samenwerking met gemeente Lingewaard).

Ontwikkeling Overbetuwerichtlijn

Door middel van de raadsinformatiememo van 15 oktober 2024 is de raad geïnformeerd over de totstandkoming van onderstaande Berenschotrichtlijn (B-richtlijn) en Overbetuwerichtlijn (O-richtlijn).

Berenschotrichtlijn

De (B-richtlijn) is vastgesteld op 7,1 fte per 1.000 inwoners. De daarbij behorende loonkosten per 1.000 inwoners bedragen € 676.830 (incl. inschatting cao 2026). Omgerekend naar het aantal inwoners van Overbetuwe bedragen de totale loonkosten conform de B-richtlijn € 33.138.939 voor 2026.

Overbetuwerichtlijn

In de raadsinformatiememo is toegelicht dat de apparaatskosten voor alle hoofdthema's (Fysiek, Sociaal, Bedrijfsvoering en Algemeen) van de ambtelijke organisatie van Overbetuwe lager zijn dan de referentiegroep. In de programmabegroting 2025 is de O-richtlijn vastgesteld op 7,7 fte per 1.000 inwoners. Conform het besluit destijds wordt de O-richtlijn jaarlijks geactualiseerd op de formatie-/loonkosten- ontwikkelingen die voortvloeien uit lokale besluiten (bijv. in-/ outsourcen, ambities) en landelijke ontwikkelingen (bijv. taakoverheveling). Hierover wordt gerapporteerd in de reguliere P&C-cyclus.

Onderdeel van de geactualiseerde O-richtlijn 2026 is de 10,2 fte formatie-uitbreiding die is toegevoegd bij de programmabegroting 2025 naar aanleiding van de Berenschot benchmark. Financieel is de formatie-uitbreiding niet meegenomen in eerdere overzichten

aangezien er geen structurele dekking is voor 2026 en verder. De evaluatie van de formatie-uitbreiding naar aanleiding van de benchmark is tijdens de begrotingsbehandeling 2026 afgerond. Op basis van de uitkomsten wordt een voorstel gedaan of we deze formatie willen behouden in de richtlijn en dan ook financieel meerjarig willen meenemen.

Geactualiseerde Overbetuwerichtlijn

Op basis van de genomen college- en raadsbesluiten tot en met 15 april is ten opzichte van de begrotingsbehandeling 2025 de O-richtlijn toegenomen naar 7,9 fte per 1.000 inwoners. Dit betreft met name het insourcen van het interventieteam, sociaal werk GGZ expertise en de gedragsdeskundige. De financiële voordelen hiervan zijn meegenomen in de ombuigingsmaatregelen.

De vastgestelde formatie voor 2026 bedraagt 385 fte. Op basis van de cao-inschatting 2026 zijn de daarbij behorende loonkosten € 701.049 per 1.000 inwoners en de totale loonkosten € 34.324.739 (excl. de financiële vertaling van de 10,2 fte). Naast de loonkosten bestaat het totale P-budget voor ongeveer € 2,3 miljoen uit loon- en niet loongerelateerde kosten en een aantal deelbudgetten. Het totale P-budget voor 2026 komt uit op € 36,6 miljoen.

Evaluatie systematiek p-budget

In het raadsbesluit d.d. 23 januari 2024 is opgenomen dat de evaluatie van de systematiek p-budget in 2026 plaatsvindt. Nadere informatie hierover volgt in 2026.

Effecten Cao-akkoord 2025

De huidige cao-gemeenten heeft een looptijd tot 1 april 2025. Tijdens het opmaken van de Kadernota 2026 (april 2025) is een cao-eindresultaat bereikt. In juni 2025 is de uitkomst van de ledenraadpleging bekend. In de Programmabegroting 2026 vindt nadere rapportering plaats over de definitieve uitkomsten en effecten (cao-akkoord).

Uitgangspunten

Beleidsmatige uitgangspunten			
1	Ramingen zijn realistisch en volledig		
2	Structurele lasten worden met structurele baten gedekt		
3	Nieuwe uitgaven worden getemperd en zijn alleen mogelijk als bestaand beleid in gelijke mate wordt ingeperkt		
	Financiële uitgangspunten	Voorstel	Waarde
1	De algemene uitkering is gebaseerd op de decembercirculaire 2024 (Programmabegroting: meicirculaire 2025)		
2	De meerjarenramingen zijn gebaseerd op constante lonen en prijzen		
3	Aantal inwoners op 01-01-2026	Werkelijk aantal op 01-01-2025 plus inschatting groei in 2025 op basis van woningbouwprogramma	48.962
4	Rente		
	- investeringen	Conform BBV	1,5%
	- grondexploitatie	Conform BBV	1,5%
	- kortlopende leningen	Inschatting gebaseerd op de actuele marktrente	3,25%
	- nieuwe langlopende leningen	Inschatting gebaseerd op de actuele marktrente	3,5%
5	Formatie en salarissen		
	- Formatie	Zie paragraaf Bedrijfsvoering onderdeel Personeel en organisatie	
	- salarissen - sociale lasten	Verwachte cao-ontwikkeling incl. de verwachte stijging sociale lasten	2,5%
6	Prijsinflatie	Prijs Bruto Binnenlands Product	2,7%
7	Bijdrage verbonden partijen	Op basis van conceptbegroting verbonden partij. Indien de begroting ontbreekt geldt de prijsinflatie	2,7%
9	Belastingen		
	- Onroerende Zaak Belasting	Verhogen met prijsinflatie	2,7% +
	- Toeristenbelasting	Verhogen met prijsinflatie	7,3%
	- Hondenbelasting	Verhogen met prijsinflatie	2,7%
	- Precariobelasting	Verhogen met prijsinflatie	2,7%
10	Heffingen		
	- Marktgelden	Verhogen met prijsinflatie	2,7% +
	- Begraafrechten	Verhogen met prijsinflatie	ombuiging
	- Leges	Verhogen met prijsinflatie	2,7%
	- Rioolrecht	100% kostendekkend	2,7% +
	- Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend	ombuiging
11	Huuropbrengsten	Conform opdracht Vastgoedvisie 2025	

Bijlage 1 Dekkingsvoorstellen 2026 - 2029

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 1.	1.04	Minder hondenuitlaatplekken		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	Minder hondenuitlaatplaatsen in de openbare ruimte.
Programma 1.	1.06	ODRA		€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen aantal milieucontroles.
Subtotaal Programma 1 Duurzame en gezonde samenleving				€ 65.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	
Programma 2.	2.02	Herinvoering leges evenementenvergunningen		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Invoering leges commerciële evenementen.
Programma 2.	2.05	Kostendekkend maken marktgelden		€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	Verhogen tarieven marktgelden.
Programma 2.	2.08	Verlagen onderhoudsniveau Openbare Ruimte		€ 50.000	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000	Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte.
Programma 2.	2.14	Stopzetten subsidie TVAN		€ 0	€ 20.000	€ 45.000	€ 45.000	Stopzetten subsidie aan bureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.
Programma 2.	2.21	Ambities en actualisatie IKP OR		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen ambities Integraal Kwaliteitsplan OR.
Programma 2.	2.22	Verkeersplannen per kern		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Halvering budget om verkeersplannen per kern op te stellen.
Programma 2.	2.43	MFSC Elst	€ 27.000.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	Verlengen afschrijvingstermijn naar 50 jaar.
Programma 2.	2.47	Niet toekennen inflatieclaim Onderhoud Openbare Ruimte		€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	Niet toekennen inflatieclaim budget beheer openbare ruimte.
Programma 2.	2.48	Overbetuwe Beweegt		€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen bijdrage aan Overbetuwe Beweegt.
Programma 2.	2.51	kostendekkendheid (bouw)leges		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Verhogen bouwleges tot kostendekkend niveau.
Subtotaal Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving				€ 27.000.000	€ 881.000	€ 1.011.000	€ 1.086.000	€ 1.136.000
Programma 3	3.01	Uitvoeren veranderaanpak Participatiecultuur		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Budget voor leerinterventies geheel schrappen.
Programma 3	3.05	Versterken inzet participatiecultuur (onderdeel van 7.2 bedrijfsv.)		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen inzet op participatie (jongeren en Overbetuwe Doet).
Subtotaal Programma 3. Participatiecultuur				€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	
Programma 4	4.02	Maatregelen verlagen zorgvragen Wmo en Jeugd		€ 500.000	€ 750.000	€ 1.000.000	€ 1.452.000	Taakstelling op totaalbudget Wmo en jeugd, verlagen maatwerk.
Programma 4	4.08	Innovatiebudget		€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	Afbouwen innovatiebudget.
Programma 4	4.13	Communicatiebudget STO		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Communicatiebudget STO.
Programma 4	4.21	Lokaal maatwerk jeugdgezondheidszorg (JGZ)		€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	Versoberen inkoop lokaal aanvullend aanbod JGZ.
Programma 4	4.32	Interventieteam		€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	In dienst nemen personele inzet voor crisis- en complexe casuïstiek.
Programma 4	4.35	Valpreventie		€ 0	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	Niet zelf opvangen van wegvallen landelijke middelen hiervoor.
Subtotaal Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving				€ 806.000	€ 1.131.000	€ 1.381.000	€ 1.833.000	
Programma 5.	5.11	Extra screening logopedie		€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Stoppen met extra screening logopedie.
Programma 5.	5.16	Schuldhelpverlening		€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	Schuldhelpverlening versoberen.
Programma 5.	5.19	Erfgoed		€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Beleid rondom erfgoed versoberen.
Programma 5.	5.20	Muziekonderwijs		€ 0	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	Muziekonderwijs afschaffen.
Programma 5.	5.25	Uitstroom parttime werkenden		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Aframing BUIG.
Programma 5.	5.28	Armoedebeleid		€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	Gevolgen nieuw armoedebeleid per 2026 (raadsvoorstel juni 2025).
Subtotaal Programma 5. Werkende en lerende samenleving				€ 495.000	€ 538.000	€ 538.000	€ 538.000	
Programma 7	7.08	Toekomstbestendige dienstverlening		€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Halveren budget voor doorontwikkeling dienstverlening.
Programma 7	7.10	ICT-projectenbudget		€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	Stoppen budget voor doorontwikkeling digitale werkprocessen.
Programma 7	7.19	P-budget: max van de schaal		€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	Niet meer begroten op het maximum van de schaal.
Programma 7	7.23	Heroverwegen Gratificaties en Boter bij de vis		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Minder budget voor gratificaties en boter bij de vis.
Programma 7	7.24	Deelname risicobeheerfonds VNG		€ 0	€ 0	€ 60.000	€ 60.000	Deelname aan fonds met als gevolg minder verzekeringslasten.
Programma 7	7.25	P-budget: afromen opleidingsbudget		€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	Minder opleidingsbudget.
Programma 7	7.27	ICT eenmalige lasten		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder budget voor capaciteit bij nieuwe ICT of IV.
Programma 7	7.28	Informatieveiligheid		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Minder budget voor informatieveiligheid.
Subtotaal Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering				€ 258.000	€ 258.000	€ 318.000	€ 318.000	

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 8	8.02	The Economic Board		€ 0	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	Stoppen met deelname aan The Economic Board.
Programma 8	8.04	Bijdrage GR-en		€ 140.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	Besparen op bijdrage aan Gemeenschappelijke Regelingen.
Subtotaal Programma 8. Algemeen bestuur en regionale samenwerking				€ 140.000	€ 299.000	€ 299.000	€ 299.000	
Alg. dekkingsm.,	A.02	OZB opbrengst woningen en niet-woningen verhogen		€ 774.000	€ 1.274.000	€ 1.525.000	€ 1.525.000	OZB opbrengst woningen en niet-woningen verhogen.
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen, vpb en onvoorzien				€ 774.000	€ 1.274.000	€ 1.525.000	€ 1.525.000	
Totaal				€ 3.499.000	€ 4.706.000	€ 5.342.000	€ 5.844.000	
Waarvan Ombuigingen				€ 2.499.000	€ 3.206.000	€ 3.591.000	€ 4.093.000	
Waarvan Lastenverzwaring				€ 1.000.000	€ 1.500.000	€ 1.751.000	€ 1.751.000	

Bijlage 2 Niet gekozen ombuigingsvoorstellen 2026 - 2029

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 1.	1.05	Geluidbeleid		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Schrappen middelen voor aanvullend geluidsonderzoek.
Programma 1.	1.07	Duurzaamheid		€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	Bijstellen ambities programma duurzaamheid.
Programma 1.	1.08	Overzetveren		€ 0	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Verminderen aantal overzetveren.
Programma 1.	1.09	Subsidie Stichting Zwemsport Valburg		€ 0	€ 10.000	€ 20.000	€ 25.000	Afbouwen subsidie St. Zwemsport Valburg.
Subtotaal Programma 1 Duurzame en gezonde samenleving				€ 51.000	€ 96.000	€ 106.000	€ 111.000	
Programma 2.	2.01	Vierdaagse		€ 10.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	Afbouwen/verlagen budget voor blauwe dinsdag.
Programma 2.	2.03	Instandhouding van monumenten		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	stoppen met subsidie voor onderhoud aan monumenten.
Programma 2.	2.04	Schrappen subsidie paardenmarkt		€ 0	€ 15.000	€ 20.000	€ 23.000	Afbouwen/verlagen subsidie aan stichting paardenmarkt Elst.
Programma 2.	2.11	Beplanting		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Minder beplanting, meer gras.
Programma 2.	2.12	Minder speelvoorzieningen		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen aantal speeltoestellen/-plekken.
Programma 2.	2.13	Recreatievisie		€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Schrappen budget uitvoering Nota recreatie & toerisme.
Programma 2.	2.15	Verlagen bijdrage Park Lingezegen		€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verlagen bijdrage aan Park Lingezegen.
Programma 2.	2.16	Economische beleidsvisie		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verlagen budget uitvoering economische beleidsvisie.
Programma 2.	2.19	Uitvoering landschapsbeleid		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Verlagen budget uitvoering landschapsbeleid.
Programma 2.	2.23	Rampenbestrijding en crisisbeheersing		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen bijdrage aan VVGM.
Programma 2.	2.24	Integraal veiligheidsbeleid		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Verlagen budget uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid.
Programma 2.	2.26	Buurtbemiddeling		€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Stoppen met deelname aan project buurtbemiddeling.
Programma 2.	2.27	Afstoten P&R Garage		pm	pm	pm	pm	Verkopen P&R garage nabij station Elst.
Programma 2.	2.28	Verkoop vml locatie OBC	€ 800.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Verkoop vml locatie OBC vd Duyn van Maasdamstraat.
Programma 2.	2.29	Verkoop Kriekske in Valburg	€ 300.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Verkoop vml MFC Kriekske in Valburg.
Programma 2.	2.30	Versoberen Zwembad Zetten		€ 0	€ 0	€ 241.000	€ 241.000	Versoering nieuwbouw Zwembad Zetten.
Programma 2.	2.32	Serviceteams stations		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen toezicht serviceteams Scalabor bij stations.
Programma 2.	2.33	Aanpak ondermijning		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Stoppen of verminderen aanpak ondermijning.
Programma 2.	2.34	Sportieve ingrepen Openb. Ruimte		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Verlagen budget sportieve ingrepen in openbare ruimte.
Programma 2.	2.35	Knoop 38 opkoopregeling	€ 930.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Opheffen voorziening tbv infrastructuur rondom knoop 38.
Programma 2.	2.36	Afslag 38	€ 2.398.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Opheffen bestemmingsreserve afslag 38.
Programma 2.	2.37	Land van Tap		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Stoppen met ontwikkeling woningbouw Land van Tap.
Programma 2.	2.38	Viaduct A325/Bemmelseweg	€ 485.100	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Stoppen met aanpassingen viaduct A325/Bemmelseweg.
Programma 2.	2.39	Danenberg Middengebied	€ 750.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Stoppen met project Danenberg Middengebied.
Programma 2.	2.40	Stationsgebied Zetten/Andelst	€ 400.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	Stoppen met project ontwikkeling stationsgebied Zetten-Andelst.
Programma 2.	2.42	Dorpshart Oosterhout	€ 6.650.000	€ 217.000	€ 217.000	€ 217.000	€ 217.000	Stopzetten of verlagen ambities Dorpshart Oosterhout.
Programma 2.	2.45	Nieuwbouw Meeuwenberg	€ 4.000.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	Uitstellen nieuwbouw PO Meeuwenberg.
Programma 2.	2.46	Hart van Driel	€ 2.700.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	Stopzetten of verlagen ambities centrumplan Driel.
Programma 2.	2.49	Schrappen subsidies sporten		€ 6.400	€ 6.400	€ 6.400	€ 6.400	Schrappen subsidie voor sportieve activiteiten Primair Onderwijs.
Programma 2.	2.50	Stimuleren sporten met beperking		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Schrappen subsidie voor sportieve activiteiten voor mensen met beperking.
Subtotaal Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving				€ 19.413.100	€ 782.400	€ 892.400	€ 1.138.400	€ 1.141.400
Programma 3	3.02	Faciliteren dorpsprocessen		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Ondersteuning om te komen tot dorpsagenda's.
Programma 3	3.03	Subsidieren bewonersgroepen		€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	Inwonersinitiatieven en werkbudget dorpscontactpersonen.
Programma 3	3.06	Overbetuwe Doet		€ 0	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	Stoppen met Overbetuwe Doet.
Subtotaal Programma 3. Participatiecultuur				€ 30.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000	

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 4	4.04	Mantelzorg		€ 0	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	Mantelzorgwaardering minimaliseren.
Programma 4	4.06	Huiskamers		€ 0	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	Budget huiskamers.
Programma 4	4.07	Rolstoelpool		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Afschaffen Rolstoelpool.
Programma 4	4.10	Preventie alcohol en drugs		€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	Preventieve aanpak alcohol en drugs onder jongeren schrappen
Programma 4	4.11	Inzet POJ		€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	Inzet Praktijkondersteuners Jeugd (POJ) verlagen
Programma 4	4.12	Uitvoeringsbudget STO		€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Eigen uitvoeringsbudget STO schrappen
Programma 4	4.14	Clientondersteuning		€ 0	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	Zie format.
Programma 4	4.15	GGZ		€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	Stoppen met pilot gericht op vervuiling en verwaarlozing
Programma 4	4.16	Kinderopvang (SMI)		€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	Vangnetregeling voor tijdelijke kinderopvang nodig hebben versoberen.
Programma 4	4.17	Algemeen maatschappelijk werk (AMW)		€ 0	€ 449.000	€ 449.000	€ 449.000	Schrappen Algemeen maatschappelijk werk
Programma 4	4.18	Sociaal-cultureel werk		€ 0	€ 152.000	€ 152.000	€ 152.000	Schrappen Sociaal-cultureel werk
Programma 4	4.19	WMO-welzijnsdiensten		€ 0	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	Schrappen div. subsidies welzijnswerk
Programma 4	4.20	Jeugd en jongerenwerk		€ 0	€ 549.000	€ 549.000	€ 549.000	Schrappen jongerenwerk
Programma 4	4.22	Opvoedondersteuning		€ 0	€ 176.000	€ 176.000	€ 176.000	Schrappen bovenwettelijke taak
Programma 4	4.23	Geïndiceerde preventie jeugd		€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	Subsidie tbv ondersteuning kwetsbare jongeren en jongerenwerk
Programma 4	4.24	Ondersteuning vrijwilligers		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Digitaal aanbod afschaffen.
Programma 4	4.26	Begeleiding statushouders		€ 0	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	Stoppen met subsidie aan Vluchtelingenwerk
Programma 4 en 5	4.27	Inzet POK middelen		€ 0	€ 180.000	€ 0	€ 0	Middelen POK middelen niet inzetten.
Programma 4	4.28	Uitstellen nieuwbouw De Wanmolen - Zetten		€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	Oude Wanmolen langer in stand te houden.
Programma 4	4.29	Uitstellen nieuwbouw Meeuwenberg		€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	Uitstel bouw maakt dat kapitaallasten later in de begroting komen.
Programma 4	4.30	Uittreden uit MGR		pm	pm	pm	pm	Zie format.
Programma 4	4.31	Uittreden uit BVO DRAN		pm	pm	pm	pm	Zie format.
Programma 4	4.33	Wijkgerichte GGZ		€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	Inhuur sociaal psychiatrische verpleegkundige bij Interventieteam.
Programma 4	4.34	Vraagafhankelijk vervoer		€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Minimale ritlengte invoeren en verhogen kosten eigen bijdrage.
Subtotaal Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving				€ 640.000	€ 3.094.000	€ 2.914.000	€ 2.914.000	
Programma 5.	5.01	Media en Letteren (Bibliotheek/ lokale omroep)		€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Subsidies/ inzet aan de bibliotheken en het bibliotheekwerk versoberen.
Programma 5.	5.02	Re-integratie		€ 475.650	€ 479.650	€ 484.650	€ 484.650	Inzet re-integratie verlagen.
Programma 5.	5.04	Subsidies Kunst en cultuur		€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	Subsidies kunst en cultuur versoberen of aanbod aanschaffen.
Programma 5.	5.05	Kunst (optie 1)		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Onderhoud en restauratie kunst in de openbare ruimte.
Programma 5.	5.07	Onderwijskansenbeleid		€ 0	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	Ambities Onderwijskansenbeleid bijstellen.
Programma 5.	5.09	Peuterspeelzalen		€ 0	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	Minder inzet voor niet-toeslagouders.
Programma 5.	5.10	Leerlingenvervoer		€ 117.000	€ 126.000	€ 133.000	€ 133.000	Diverse maatregelen versoberen leerlingenvervoer.
Programma 5.	5.12	Schoolmaatschappelijk werk		€ 0	€ 460.000	€ 460.000	€ 460.000	Verlagen (of stopzetten) inzet schoolmaatschappelijk werk.
Programma 5.	5.18	Uitkeringen		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Verbeteren uit/doorstroom uitkeringsgerechtigden.
Programma 5.	5.21	Cultuureducatie / lokaalonderwijsbeleid		€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Cultuureducatie en lokaalonderwijsbeleid afschaffen.
Programma 5.	5.22	Natuur- en milieueducatie		€ 0	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	Stoppen met faciliteren Natuur- en Milieu educatie aan basisscholen .
Programma 5.	5.23	Bestrijding laaggeletterdheid		€ 0	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Bestrijding laaggeletterdheid verlagen.
Subtotaal Programma 5. Werkende en lerende samenleving				€ 922.650	€ 1.676.650	€ 1.688.650	€ 1.688.650	
Programma 7	7.04	Communicatie (algemeen)		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder uitvoeringsbudget voor communicatie.
Programma 7	7.05	Gemeentepagina		€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	Minder pagina's in Het Gemeentenieuws.
Programma 7	7.06	Representatie		€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Licht versoberen van representatiebijeenkomsten.
Programma 7	7.07	Jumelage / buitenlandse contacten		€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	Geen budget meer voor activiteiten / kosten gerelateerd aan jumelage.
Programma 7	7.12	Fotokopieerkosten		€ 0	€ 7.500	€ 15.000	€ 15.000	Terugbrengen van het aantal printers.
Programma 7	7.14	Porti		€ 0	€ 5.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder budget voor porti.

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 7	7.15	Kerstattenties		€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000	Geen kerstattenties voor medewerkers.
Programma 7	7.16	Koffie & thee eigen bijdrage		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Medewerkers dragen 50% bij aan koffie en thee.
Programma 7	7.18	P-budget: afname formatie		pm	pm	pm	pm	Personele effecten a.g.v. aanpassing taken en activiteiten.
Programma 7	7.20	P-budget: heroverwegen lokale secundaire		€ 243.000	€ 243.000	€ 243.000	€ 243.000	Heroverwegen lokale secundaire arbeidsvoorwaarden.
Programma 7	7.21	Werkgeversbijdrage PV		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Stoppen met bijdrage aan de Personeelsvereniging.
Programma 7	7.22	Bindingsbudget		€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	Geen budget meer voor teambuilding of teamuitjes.
Programma 7	7.26	P-budget: in dienst ipv inhuur		pm	pm	pm	pm	Medewerkers in loondienst i.p.v. inhuren.
Subtotaal Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering				€ 394.000	€ 406.500	€ 419.000	€ 419.000	
Programma 8	8.01	Groene Metropool Regio		pm	pm	pm	pm	Stoppen met deelnemen aan de GMR of een opgave daarvan.
Programma 8	8.03	Omvang formatie wethouders		pm	pm	pm	pm	Kosten voor formatie wethouders.
Subtotaal Programma 8. Algemeen bestuur en regionale samenwerking				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
Alg. dekkingsm., VPB	A.01	Intergemeentelijk Subsidiebureau		€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Stoppen met deelname aan het Intergemeentelijk Subsidiebureau.
Alg. dekkingsm., VPB	A.11	Parkeerbelasting		pm	pm	pm	pm	Parkeerbelasting invoeren.
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen, vpb en onvoorzien				€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	
Totaal				€ 2.820.050	€ 6.395.550	€ 6.496.050	€ 6.504.050	

Bijlage 3 Formats ombuigingen per programma

Programma 1. Duurzame en gezonde samenleving

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 1.	1.04	Minder hondenuitlaatplekken	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	Minder hondenuitlaatplaatsen in de openbare ruimte.
Programma 1.	1.05	Geluidbeleid	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Schrappen middelen voor aanvullend geluidsonderzoek.
Programma 1.	1.06	ODRA	€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen aantal milieucontroles.
Programma 1.	1.07	Duurzaamheid	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	€ 41.000	Bijstellen ambities programma duurzaamheid.
Programma 1.	1.08	Overzetveren	€ 0	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Verminderen aantal overzetveren.
Programma 1.	1.09	Subsidie Stichting Zwemsport Valburg	€ 0	€ 10.000	€ 20.000	€ 25.000	Afbouwen subsidie St. Zwemsport Valburg.
Totaal			€ 116.000	€ 211.000	€ 221.000	€ 226.000	

Nummer ombuiging 1.04**Voorstel****Minder honden uitlaatplekken in openbare ruimte**

Programma (taakveld)

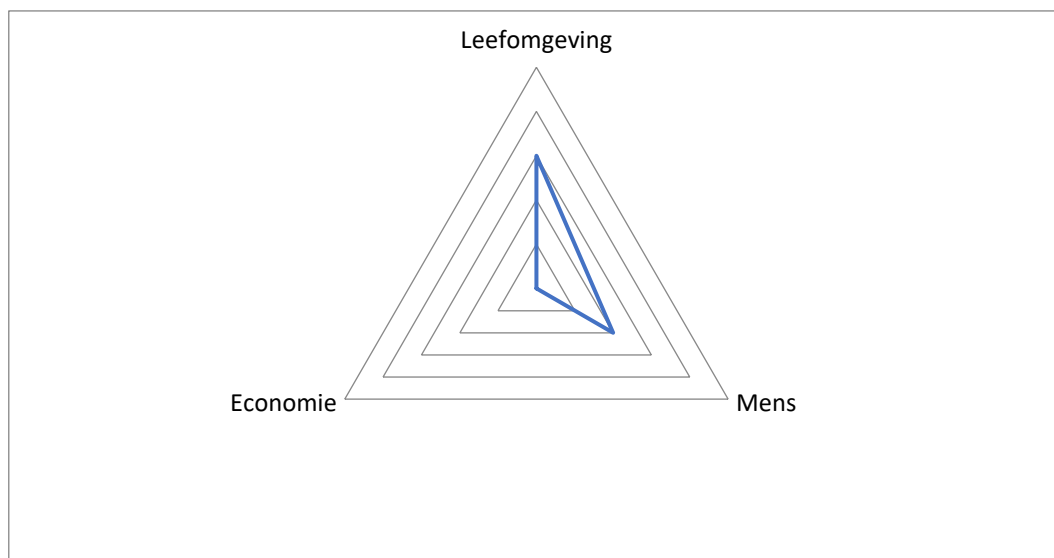
1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 7.4)

Portefeuillehouder

Wijnte Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	65.000	65.000	65.000	65.000
Budget	138.000	138.000	138.000	138.000

Toelichting		<i>Het verwijderen van (alle) hondenuitlaatvelden zorgt voor minder onderhoudskosten. Wel is dit in strijd met het (concept) nieuwe hondenbeleidsplan. Daarin willen we juist meer hondenuitlaatplekken realiseren en het gewenste onderhoudsniveau herstellen. Beiden brengen extra kosten met zich mee.</i> <i>Wanneer er gekozen wordt om hondenuitlaatvelden te verwijderen, wordt het financieel effect nader onderzocht. Instellen algehele opruimplicht opnemen in de APV is een optie. Ook wanneer het geen uitlaatveld meer is moet het groen daarvan onderhouden worden.</i>	
Risico		<i>Te lage kwaliteit zorgt voor risico's op het gebied van veiligheid, leefbaarheid en wellicht volksgezondheid.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Mensen moeten uitwerpselen opruimen. Wanneer dit nagelaten wordt ontstaat overlast hondenpoep/vervuiling openbare ruimte</i>	
		Leefomgeving	3
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 1.05**Voorstel****Geluidbeleid**

Programma (taakveld)

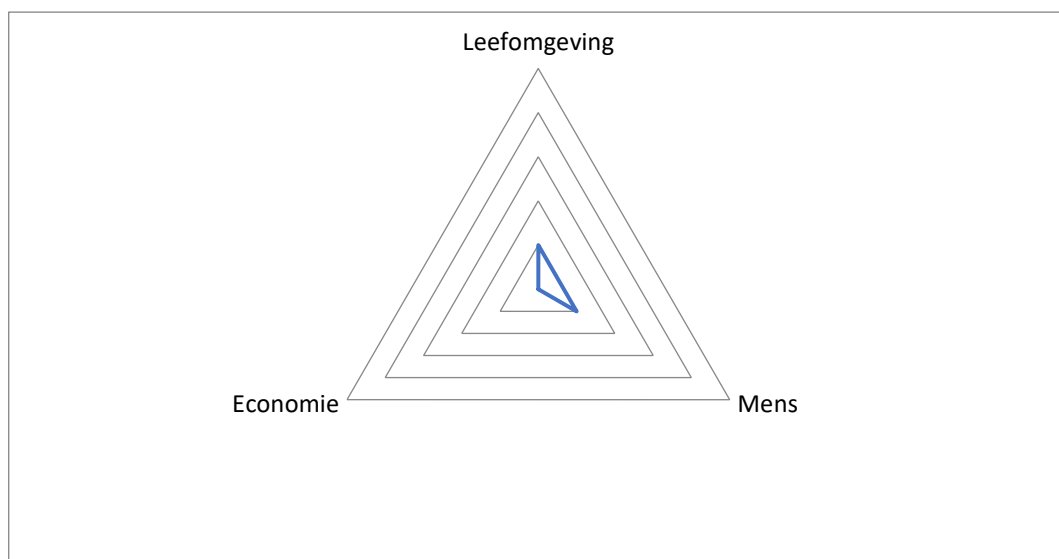
1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 7.4)

Portefeuillehouder

Rik van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	10.000	10.000	10.000	10.000

Toelichting		<i>Het gaat hier om middelen die nodig zijn voor aanvullende geluidsonderzoeken en het vaststellen van waarden voor onder andere woningbouw- en verkeersprojecten. Deze aanvullende onderzoeken leiden mogelijk tot aanpassing en actualisatie van het geluidbeleid. Verantwoordelijkheid voor gedegen geluidsonderzoek ligt bij initiatiefnemer (of wij brengen de kosten daarvoor in rekening)</i>	
Risico		<i>Te weinig middelen voor (aanvullend) geluidsonderzoek.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Wellicht hogere tarieven voor onze inwoners en langere procedures.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 1.06

Voorstel

ODRA

Programma (taakveld)

1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 7.4)

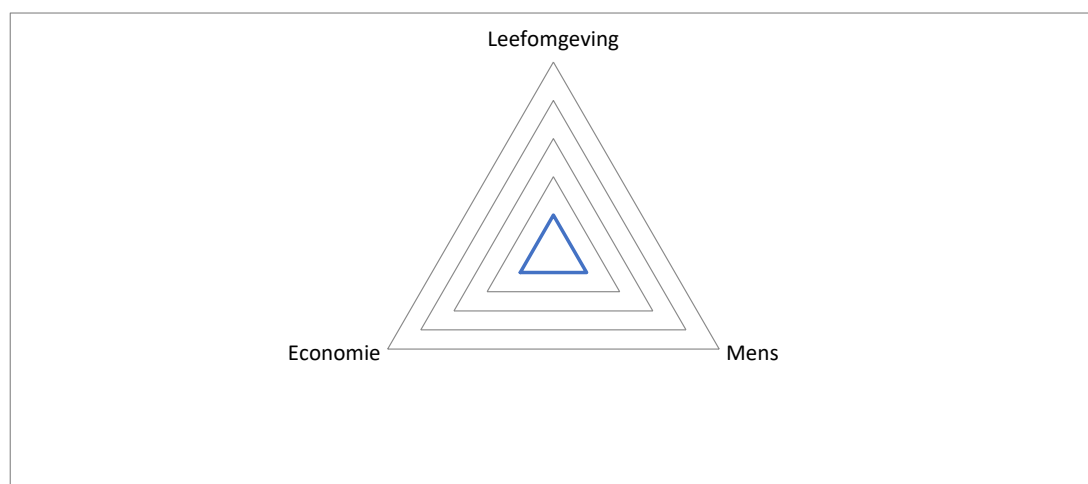
Portefeuillehouder

Rik van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	50.000	50.000	50.000

Budget	1.190.000	1.190.000	1.190.000	1.190.000
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting		De geraamde ombuiging betreft het aantal milieucontroles dat de ODRA voor ons uitvoert. Het toezien op naleving van milieuwetgeving is een wettelijke taak. Op het aantal controles dat daarop wordt uitgevoerd hebben wij wel zeggenschap. Het totale budget betreft de omgevingsdienst, waar we het minimale pakket afnemen (plustaken zijn al eerder geschrapt). De omgevingsdienst ziet toe op vergunningverlening en handhaving van milieutaken. Een eventuele opbrengst van efficiënter werken en/of vermindering van taken moet nog met de ODRA besproken worden. Odra is nu robuust. Thans vindt gesprek plaats over ODRA ODRN. Dit kan van invloed zijn op onze (waarschijnlijk hogere) bijdrage. Ombuigingen op samenwerkingsverbanden kan alleen in gemeenschappelijkheid. We nemen alleen de basistaken af van de ODRA. Hierop is 1 uitzondering namelijk de sloopmeldingen. Die worden sinds vorig jaar in zijn geheel door de ODRA afgehandeld. Hier zit echter geen financiële ruimte. De ODRA is deze meldingen (los van de asbestmeldingen die wel verplicht door de ODRA moeten worden behandeld) ‘om niet’ gaan behandelen aangezien er geen aanvullende kosten waren. Voorheen adviseerde de ODRA, op verzoek van de gemeente, bij deze meldingen. Deze inzet is komen te vervallen en in plaats daarvan handelen zij alle sloopmeldingen af.	
Risico		Minder inzet betekent risico op veiligheid en naleving van wet- en regelgeving. Het totale budget is zeer beperkt beïnvloedbaar omdat dit budget nodig is voor het vervullen van onze wettelijke taken.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Wellicht hogere tarieven voor onze inwoners en langere procedures.	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 1.07**Voorstel****Budget duurzaamheid**

Programma (taakveld)

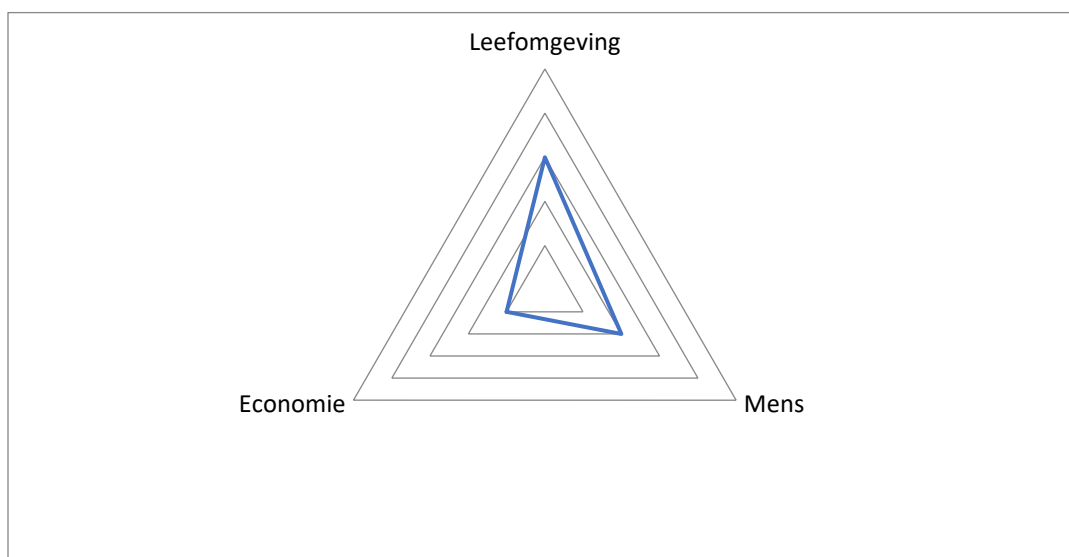
1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 7.4)

Portefeuillehouder

Rik van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamd ombuiging	41.000	41.000	41.000	41.000
Budget	181.000	181.000	181.000	181.000

Toelichting		<i>Het totale budgete betreft 181.000 structureel. Voor een deel van het budget zijn al verplichtingen aangegaan middels een overeenkomst of vaststelling subsidieplafond (bv groene daken). Met een bezuiniging moeten keuzes gemaakt worden welke ambities uit het programma duurzaamheid we bijstellen. Daarnaast hebben we dan minder uitvoeringsbudget voor het efficient benutten van diverse SPUK-regelingen en ondersteuning van inwoners en bedrijven om deel te nemene aan de energietransitie.</i>	
Risico		<i>Hiermee worden de ambities van het programmaplan duurzaamheid aangetast of vertraagd. Mogelijk lopen co-financieringen vanuit het Rijk en de provincie gevaar.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Wellicht hogere tarieven voor onze inwoners en langere procedures.</i>	
		Leefomgeving	3
		Mens	2
		Economie	1

Nummer ombuiging 1.08
Voorstel
Overzetveren

Programma (taakveld)

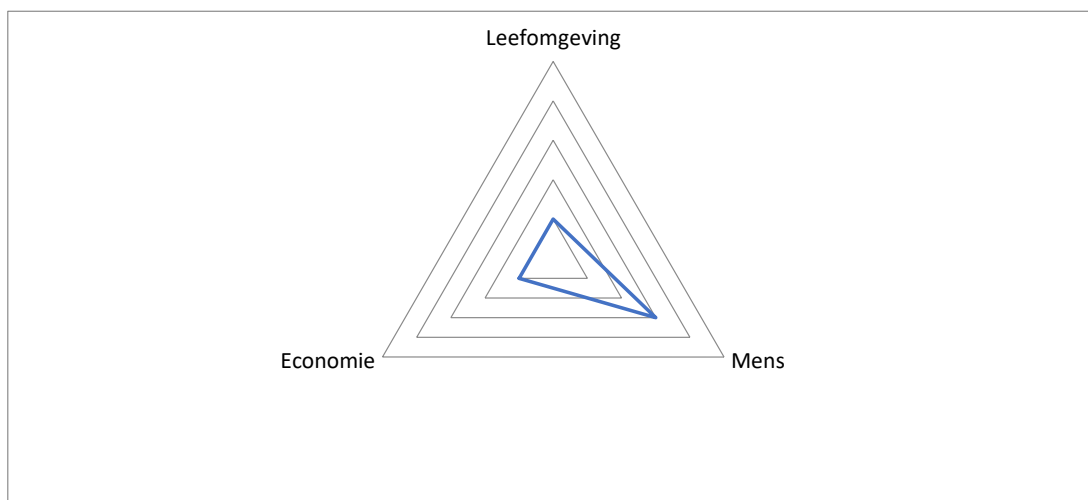
1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 2.5)

Portefeuillehouder

Wijnte Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	35.000	35.000	35.000
Budget	86.000	86.000	86.000	86.000

Toelichting		<i>Overzetveren zijn van belang voor de bereikbaarheid voor scholieren, recreanten, woon-werk verkeer. Overzetveren zorgen voor duurzaam gebruik langzaam verkeer. De bijdragen in de exploitatie is regionaal / provinciaal afgesproken. In plaats van een generieke korting van bijdrage aan alle veerverbinden is het slimmer om te kiezen. Iedere korting zal waarschijnlijk leiden tot een negatief exploitatiesaldo en daarmee het verdwijnen van de veerverbinding. B.V. kiezen voor het instandhouden van verbindingen die naast recreatief gebruik ook (veel) door forenzen en scholieren worden gebruikt. Dit zou betekenen dat het Drielse veer en Lexkesveer blijven bestaan en veer bij Slijk-Ewijk en Heteren verdwijnen. Aangezien er sprake is van een langdurige subsidierelatie zal het enkele jaren duren voordat deze stopgezet kan worden (frictiekosten). Optie voor meer inkomsten: van Arnhem een bijdrage vragen voor het Drielse Veer (nabijheid Schuytgraaf) en/of lobby bij provincie.</i>	
Risico		De veerverbinding(en) gaan hoogstwaarschijnlijk uit de vaart.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	Wellicht hogere tarieven voor onze inwoners en langere procedures.		
	Leefomgeving	1	
	Mens	3	
	Economie	1	

Nummer ombuiging 1.09**Voorstel****Subsidie stichting zwemsport Valburg**

Programma (taakveld)

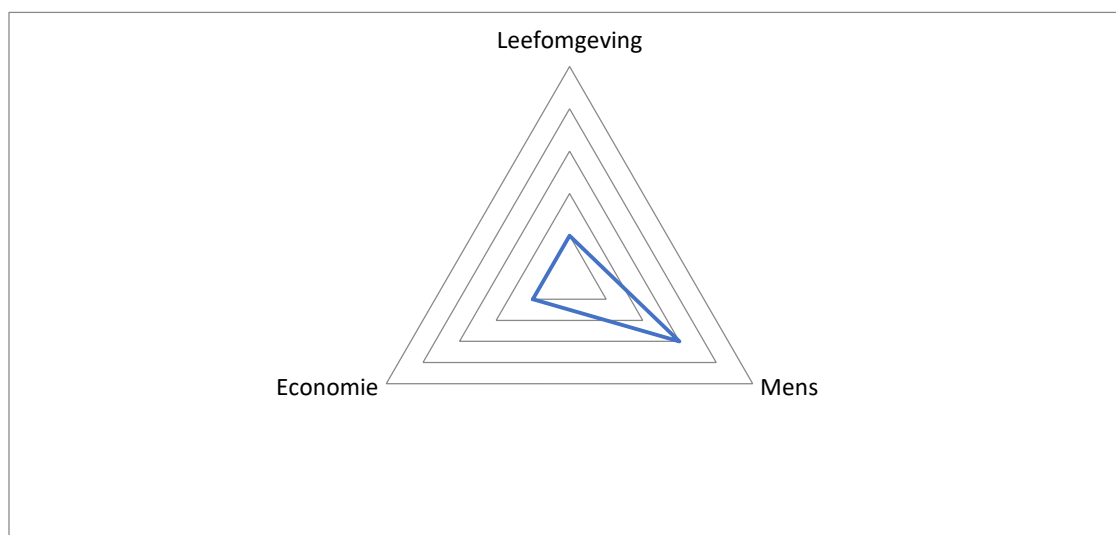
1. Duurzame en gezonde samenleving (TV 5.1)

Portefeuillehouder

Wijnte Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	10.000	20.000	25.500
Budget	25.500	25.500	25.500	25.500

Toelichting		<i>Het betreft de accommodatiesubsidie voor de stichting zwemsport Valburg voor het gebruik van Zwembad Ezzy's in Zetten. Formeel kan dit bedrag tot bijna nul worden teruggebracht, maar op basis van het vertrouwensbeginsel kunnen subsidies niet zo maar stopgezet worden. Hier zal een afbouwregeling van toepassing moeten zijn wanneer hiervoor wordt gekozen. Deze subsidie is na de herindeling ingevoerd. De tarieven in het gemeentelijk zwembad in Elst waren lager dan die in het commerciële zwembad van Zetten. Om dit verschil te compenseren is deze subsidie ingesteld en wordt jaarlijks geïndexeerd.</i>	
Risico		<i>Voortbestaan stichting zwemsport Valburg loopt gevaar. Indirect is het ook een inkomstenbron voor het zwembad Zetten. Wanneer de zwemvereniging stopt valt er ook een inkomstenbron voor het zwembad weg.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Wellicht hogere tarieven voor onze inwoners en langere procedures.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

Programma 2. Leefbare en bereikbare samenleving

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Investerings- bedrag	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 2.	2.01	Vierdaagse		€ 10.000	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000	Afbouwen/verlagen budget voor blauwe dinsdag.
Programma 2.	2.02	Herinvoering leges evenementenvergunningen		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Invoering leges commerciële evenementen.
Programma 2.	2.03	Instandhouding van monumenten		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	stoppen met subsidie voor onderhoud aan monumenten.
Programma 2.	2.04	Schrappen subsidie paardenmarkt		€ 0	€ 15.000	€ 20.000	€ 23.000	Afbouwen/verlagen subsidie aan stichting paardenmarkt Elst.
Programma 2.	2.05	Kostendekkend maken marktgelden		€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	Verhogen tarieven marktgelden.
Programma 2.	2.08	Verlagen onderhoudsniveau Openbare Ruimte		€ 50.000	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000	Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte.
Programma 2.	2.11	Beplanting		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Minder beplanting, meer gras.
Programma 2.	2.12	Minder speelvoorzieningen		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen aantal speeltoestellen/-plekken.
Programma 2.	2.13	Recreatievisie		€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Schrappen budget uitvoering Nota recreatie & toerisme.
Programma 2.	2.14	Stopzetten subsidie TVAN		€ 0	€ 20.000	€ 45.000	€ 45.000	Stopzetten subsidie aan bureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.
Programma 2.	2.15	Verlagen bijdrage Park Lingezegen		€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verlagen bijdrage aan Park Lingezegen.
Programma 2.	2.16	Economische beleidsvisie		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verlagen budget uitvoering economische beleidsvisie.
Programma 2.	2.19	Uitvoering landschapsbeleid		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Verlagen budget uitvoering landschapsbeleid.
Programma 2.	2.21	Ambities en actualisatie IKP OR		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen ambities Integraal Kwaliteitsplan OR.
Programma 2.	2.22	Verkeersplannen per kern		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Halvering budget om verkeersplannen per kern op te stellen.
Programma 2.	2.23	Rampenbestrijding en crisisbeheersing		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen bijdrage aan VVGM.
Programma 2.	2.24	Integraal veiligheidsbeleid		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Verlagen budget uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid.
Programma 2.	2.26	Buurtbemiddeling		€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Stoppen met deelname aan project buurtbemiddeling.
Programma 2.	2.27	Afstoten P&R Garage		pm	pm	pm	pm	Verkopen P&R garage nabij station Elst.
Programma 2.	2.28	Verkoop vml locatie OBC	€ 800.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Verkoop vml locatie OBC vd Duyn van Maasdamstraat.
Programma 2.	2.29	Verkoop Kriekske in Valburg	€ 300.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Verkoop vml MFC Kriekske in Valburg.
Programma 2.	2.30	Versoberen Zwembad Zetten		€ 0	€ 0	€ 241.000	€ 241.000	Versobering nieuwbouw Zwembad Zetten.
Programma 2.	2.32	Serviceteams stations		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen toezicht serviceteams Scalabor bij stations
Programma 2.	2.33	Aanpak ondermijning		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Stoppen of verminderen aanpak ondermijning.
Programma 2.	2.34	Sportieve ingrepen Openb. Ruimte		€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Verlagen budget sportieve ingrepen in openbare ruimte
Programma 2.	2.35	Knoop 38 opkoopregeling	€ 930.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Opheffen voorziening tbv infrastructuur rondom knoop 38
Programma 2.	2.36	Afslag 38	€ 2.398.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Opheffen bestemmingsreserve afslag 38
Programma 2.	2.37	Land van Tap		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Stoppen met ontwikkeling woningbouw Land van Tap
Programma 2.	2.38	Viaduct A325/Bemmelseweg	€ 485.100	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Stoppen met aanpassingen viaduct A325/Bemmelseweg
Programma 2.	2.39	Danenberg Middengebied	€ 750.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Stoppen met project Danenberg Middengebied.
Programma 2.	2.40	Stationsgebied Zetten/Andelst	€ 400.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	Stoppen met project ontwikkeling stationsgebied Zetten-Andelst.
Programma 2.	2.42	Dorpshart Oosterhout	€ 6.650.000	€ 217.000	€ 217.000	€ 217.000	€ 217.000	Stopzetten of verlagen ambities Dorpshart Oosterhout.
Programma 2.	2.43	MFSC Elst	€ 27.000.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000	Verlengen afschrijvingstermijn naar 50 jaar.
Programma 2.	2.45	Nieuwbouw Meeuwenberg	€ 4.000.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	Uitstellen nieuwbouw PO Meeuwenberg.
Programma 2.	2.46	Hart van Driel	€ 2.700.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	€ 114.000	Stopzetten of verlagen ambities centrumplan Driel.
Programma 2.	2.47	Niet toekennen inflatieclaim Onderhoud Openbare Ruimte		€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 400.000	Niet toekennen inflatieclaim budget beheer openbare ruimte.
Programma 2.	2.48	Overbetuwe Beweegt		€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Verminderen bijdrage aan Overbetuwe Beweegt.
Programma 2.	2.49	Schrappen subsidies sporten		€ 6.400	€ 6.400	€ 6.400	€ 6.400	Schrappen subsidie voor sportieve activiteiten Primair Onderwijs.
Programma 2.	2.50	Stimuleren sporten met beperking		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Schrappen subsidie voor sportieve activiteiten voor mensen met beperking.
Programma 2.	2.51	kostendekkendheid (bouw)leges		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Verhogen bouwleges tot kostendekkend niveau.
Totaal				€ 1.663.400	€ 1.903.400	€ 2.224.400	€ 2.277.400	

Nummer ombuiging 2.01**Voorstel****Minder uitgeven i.v.m. doortocht Vierdaagse**

Programma (taakveld)

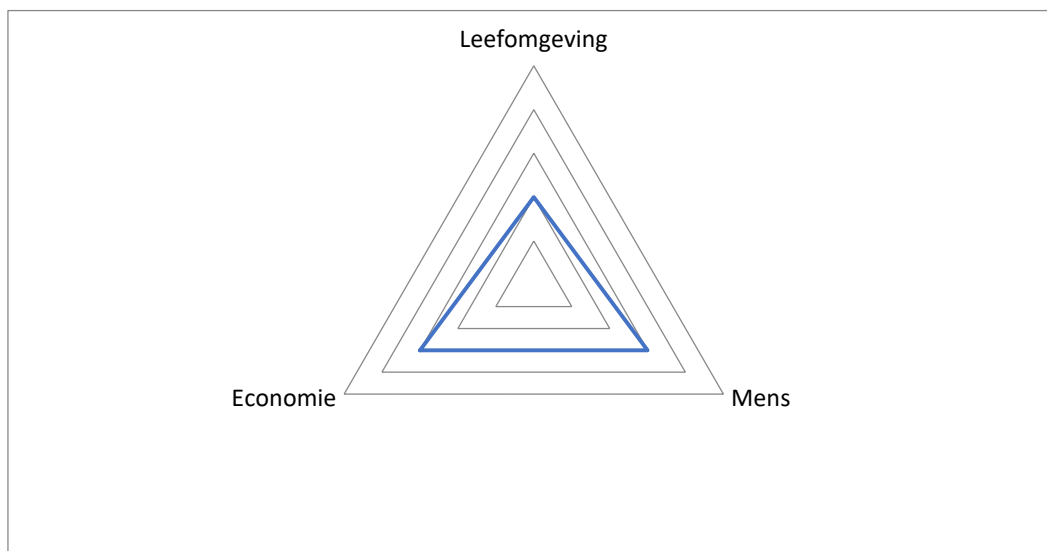
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde Ombuiging	10.000	55.000	55.000	55.000
Budget	55.000	55.000	55.000	55.000

Toelichting		<i>Sobere aankleding doortocht Blauwe Dinsdag. Eventueel deel door stichting 4Daagse of door lokale ondernemers laten betalen. Huidige raming is per saldo €55.000. Huidige ombuiging betreft het volledige budget. Naast de kosten voor het gemeentelijke podium, tent en consumpties betreft dit ook kosten voor toilet units en bijdragen aan doorkomsten in andere dorpen in Overbetuwe.</i>	
Risico		<i>De 4-daagse is het grootste (internationale) evenement in onze gemeente. Een sobere intocht doet afbreuk aan onze ambitie om een evenementengemeente te zijn. Risico is dat we deze bijdrage niet meteen kunnen stoppen en dit dus niet bijdraagt aan een positief resultaat vanaf 2026. Bij schrappen volledige budget komt de Blauwe Dinsdag en daarmee doortocht door Overbetuwe in gevaar.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>We zijn een minder aantrekkelijke gemeente voor onze inwoners en (horeca)ondernemers als dit soort evenementen niet meer plaats vinden.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	3

Nummer ombuiging 2.02**Voorstel****Heffen leges evenementenvergunning**

Programma (taakveld)

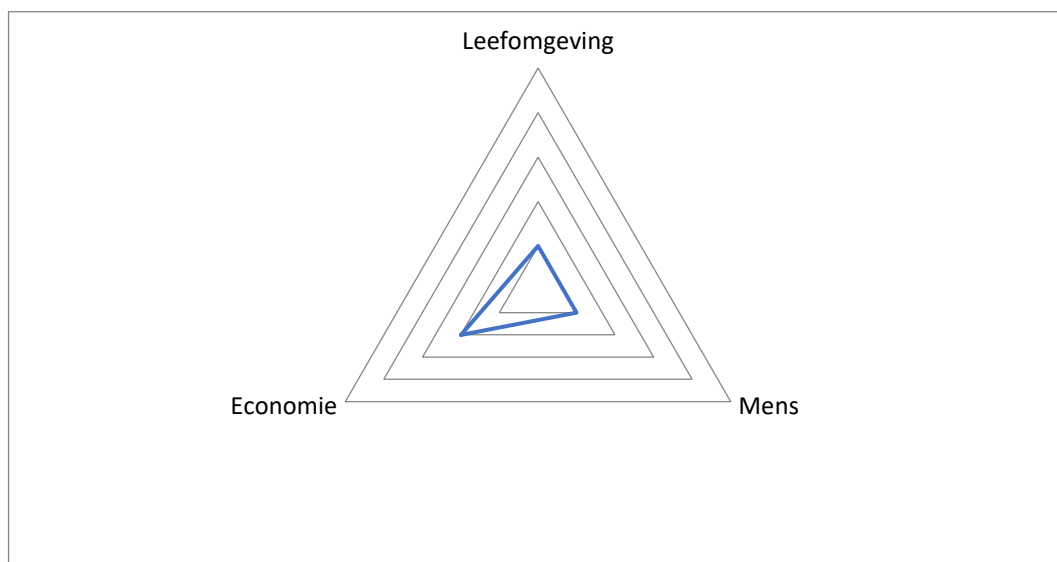
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	0	0	0	0

Toelichting		<i>Herinvoering van leges evenementenvergunningen. Op basis van 262 aanvragen in 2023 komt dit uit op ongeveer €56.000,-. In legesverordening staat dat alle non-profit instellingen vrijgesteld zijn. Schatting is dat 20% non-profit is. Daarmee kunnen de extra inkomsten €10.000,- zijn. Opbrengst wordt hoger als ook non-profit instellingen leges moeten gaan betalen. Dit betreft een sobere inschatting van de opbrengst.</i>	
Risico		<i>Op dit moment heffen we geen leges voor het aanvragen van een evenementenvergunning. Herinvoering kan minder evenementen in Overbetuwe tot gevolg hebben doordat de organisatiekosten te hoog worden.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Herinvoering van leges evenementenvergunningen kan gevolgen hebben voor onze positie als evenementengemeente.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	2

Nummer ombuiging 2.03**Voorstel****Subsidies monumenten stopzetten**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.5)

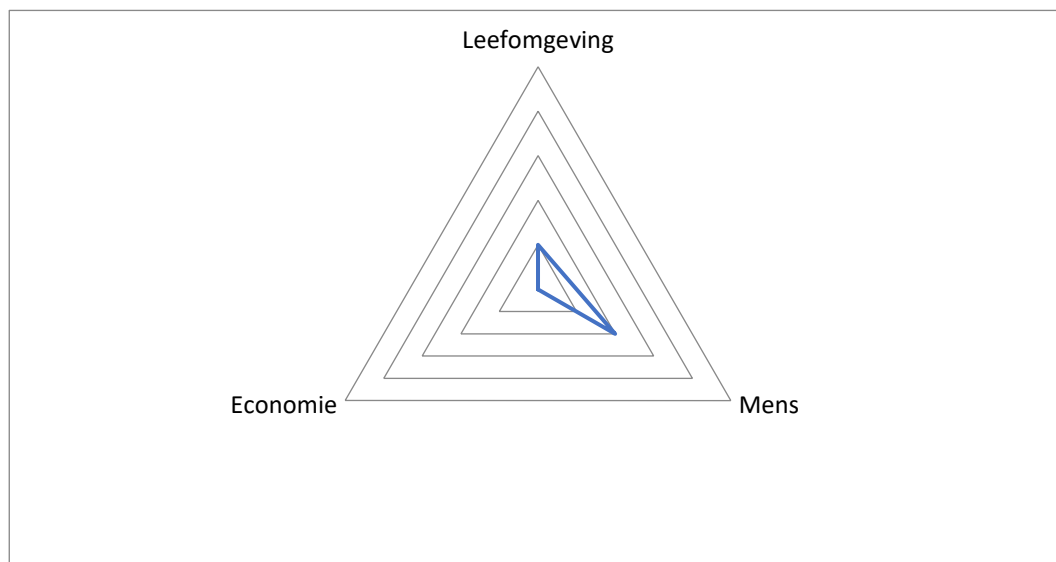
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000

Budget	25.000	25.000	25.000	25.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Stoppen met verstrekken van de wettelijk niet verplichte subsidie voor de instandhouding van (gemeentelijke) monumenten.	
Risico		De kwaliteit van onze monumenten kan achteruit gaan.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Stopzetten van de subsidie leidt tot lastenverzwaring voor de eigenaren van de monumenten. Minder goed onderhouden monumenten tasten de leefomgeving aan.	
		Leefomgeving	1
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.04**Voorstel****Schrappen subsidie Paardenmarkt**

Programma (taakveld)

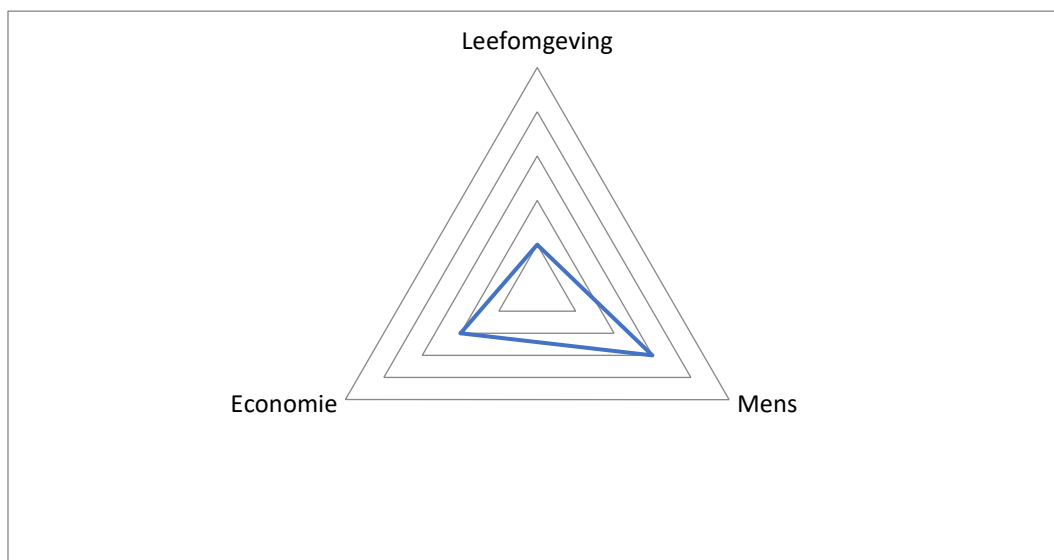
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	15.000	20.000	23.000
Budget	23.000	23.000	23.000	23.000

Toelichting		Geen of minder subsidie verstrekken aan de organiserende stichting.	
Risico		De paardenmarkt staat sinds 2014 op de lijst met immaterieel cultureel erfgoed. Het schrappen van de subsidie zal de organisatie van het evenement in gevaar brengen. Vanuit behoorlijk bestuur zal stopzetten van de subsidie met ingang van volgend jaar niet kunnen. Trapsgewijs verlagen of stoppen in latere jaren draagt niet bij aan een positief resultaat in 2026.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Wanneer de paardenmarkt stopt zal een deel van onze inwoners dit betreuren. Hoewel de organisatie van de paardenmarkt zich al houdt aan het aangescherpte protocol van de Raad voor Dieraangelegenheden is er ook een maatschappelijke wens om dit soort markten af te schaffen.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	2

Nummer ombuiging 2.05**Voorstel****Kostendekkend maken marktgelden**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 3.3)

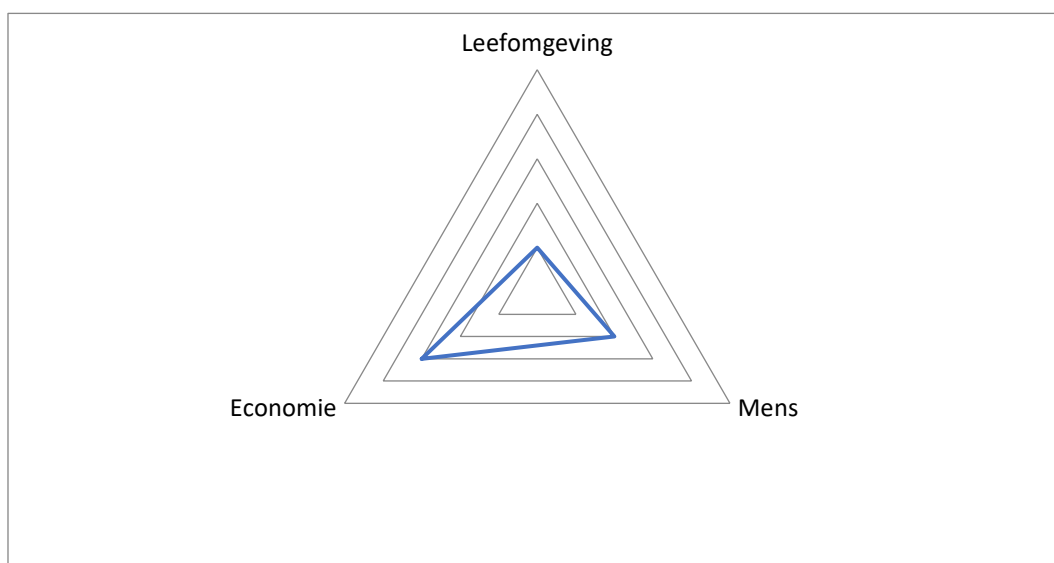
Portefeuillehouder

K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	16.000	16.000	16.000	16.000

Budget	nvt	nvt	nvt	nvt
---------------	-----	-----	-----	-----

Toelichting		Uit onderzoek blijkt dat de marktgelden niet kostendekkend zijn. Als we kiezen voor kostendekkende tarieven, kan de opbrengst stijgen met €16.000,-.	
Risico		Standhouders kunnen afzien van een plek in Overbetuwe, waardoor het aanbod op onze (waren)markten verslechtert. De standhouders rekenen de hogere kosten voor een standplaats door naar de klanten. Kopen op de markt wordt daardoor duurder voor consumenten in en buiten onze gemeente.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Onze (waren)markten zijn minder aantrekkelijk als het aanbod verschaalt.	
		Leefomgeving	1
		Mens	2
		Economie	3

Nummer ombuiging 2.08
Voorstel
Verlagen onderhoudsniveau Openbare Ruimte

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV Diverse)

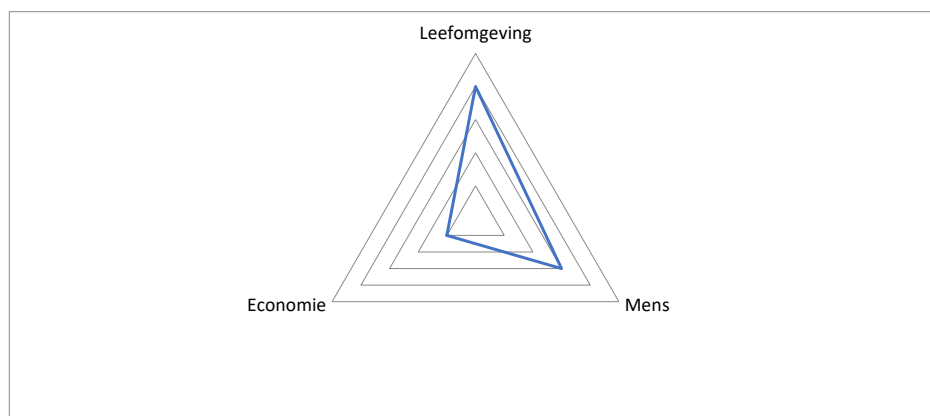
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	50.000	150.000	200.000	250.000

Budget	7.824.000	7.896.000	7.968.000	7.968.000
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting		Het uitgangspunt voor het onderhoud in de openbare ruimte is schoon, heel en veilig. In de openbare ruimte wil iedere gebruiker veiligheid ervaren (fysiek: geen uitstekende delen, gevaarlijke situaties door overhangend groen of kuilen en gaten in wegen), leefbaarheid (sociale veiligheid, met hulp van bijvoorbeeld verlichting, geen enge bosjes, ed.) en kwaliteit (mooi en schoon). Op het onderdeel kwaliteit kunnen we kiezen voor minder schoon en mooi. Dat doet niet direct afbreuk aan de veiligheid en leefbaarheid. De centrumgebieden zijn nu A-niveau en de woonwijken en buitengebied B-niveau. Het inschatten van de mogelijke bezuiniging is een aanname, omdat we nog niet weten waar we staan (beleidsschouw). De geschatte ombuiging wordt ook meegenomen in de begroting van het te actualiseren integrale beheerplan. Een goede inschatting op de (gevolgen van een) mogelijke ombuiging is te realiseren na uitvoering van de beleidsschouw. In de beleidsschouw toetsen we het beheer op de uitgevoerde beeldkwaliteit. Door nieuwe gemeentelijke beleid schouwen we ook op Duurzaamheid (klimaatadaptatie, afwatering, hittestresse, biodiversiteit etc, inclusie, bereikbaarheid/ inclusie, sociale veiligheid. De resultaten zijn medio juni a.s. bekend en is de uitgangssituatie voor de actualisatie van het integrale beheerplan in 2025. Voor de actualisatie van het integrale beheerplan: - Weten we waar we staan met de beleidsschouw in juni 2025; - Bereiden we de rekenmotor voor in het beheersysteem voor beheerbegroting in relatie met de ravijnjaren/ ombuigingen.						
Risico		- IKP-OR projecten verhogen de onderhoudskosten; - Te lage kwaliteit kan op middellange termijn zorgen voor: - Verminderde leefbaarheid en slechtere beleving van de sociale veiligheid; - Hogere investeringen voor herstel van de openbare ruimte voor verbetering van de beeldkwaliteit en raakt daarmee andere beheerassets; - Een lagere kwaliteit van het onderhoud leidt tot meer klachten en meer inzet van de beheerders voor behandeling hiervan; - Beeldkwaliteit c betekent ingrijpen bij beeldkwaliteit D (achterstallig onderhoud). Dit is onvoldoende om eventuele achterstanden weg te werken en tegenvallers (vorst) op te vangen.						
Categorieën	1	Quick wins						
	2	Ambities						
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners						
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Heeft nadelige gevolgen voor de leefomgeving. Hoe slechter de staat van het onderhoud is ook in centra, hoe slechter mensen zelf omgaan met de openbare ruimte en centra minder aantrekkelijk vinden om te winkelen en verblijven. <table><tr><td>Leefomgeving</td><td>4</td></tr><tr><td>Mens</td><td>3</td></tr><tr><td>Economie</td><td>1</td></tr></table>	Leefomgeving	4	Mens	3	Economie	1
Leefomgeving	4							
Mens	3							
Economie	1							

Nummer ombuiging 2.11**Voorstel****Minder beplanting in de openbare ruimte**

Programma (taakveld)

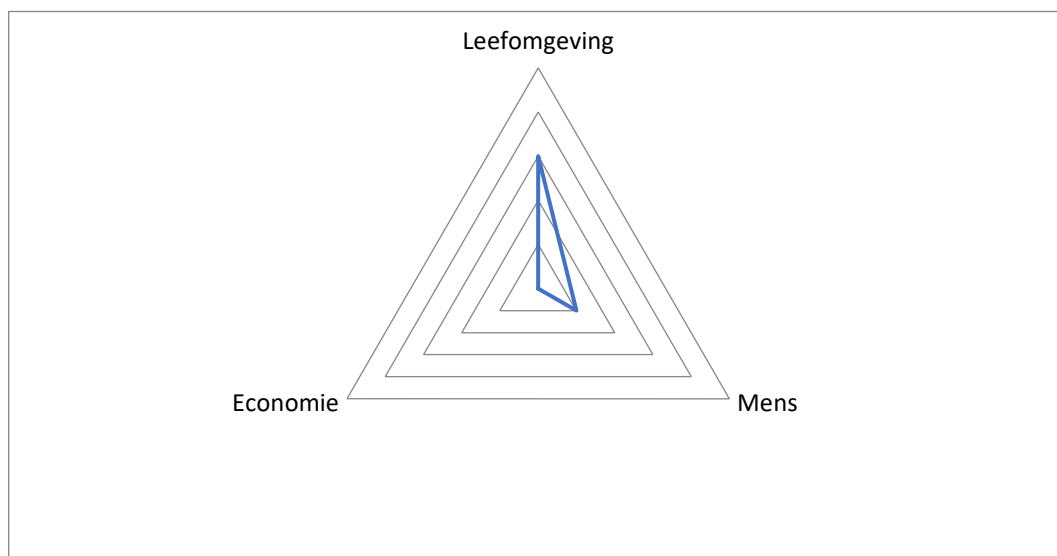
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	15.000	15.000	15.000	15.000
Budget	165.000	165.000	165.000	165.000

Toelichting		<i>In het beheer en onderhoud kunnen we ervoor kiezen om te vervangen beplanting met gras te vervangen. Dit vraagt een minder grotere investering en we bezuinigen op de onderhoudskosten.</i> <i>Dit kan een jaarlijkse besparing van € 15.000 opleveren op het jaarlijkse budget van € 165.410,- voor vervangen beplanting. Dit is een grove raming. In combinatie met de reeds voorgestelde ombuigingen op het onderhoud openbare ruimte is een verdere bezuiniging ongewenst.</i>	
Risico		<i>Minder diversiteit in beplanting, waardoor de beeldkwaliteit van de openbare ruimte omlaag gaat. Vermindering biodiversiteit.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Het heeft effect op de leefomgeving en uiteindelijk de mens.</i>	
		Leefomgeving	3
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.12

Voorstel

Minder speelvoorzieningen in de openbare ruimte

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

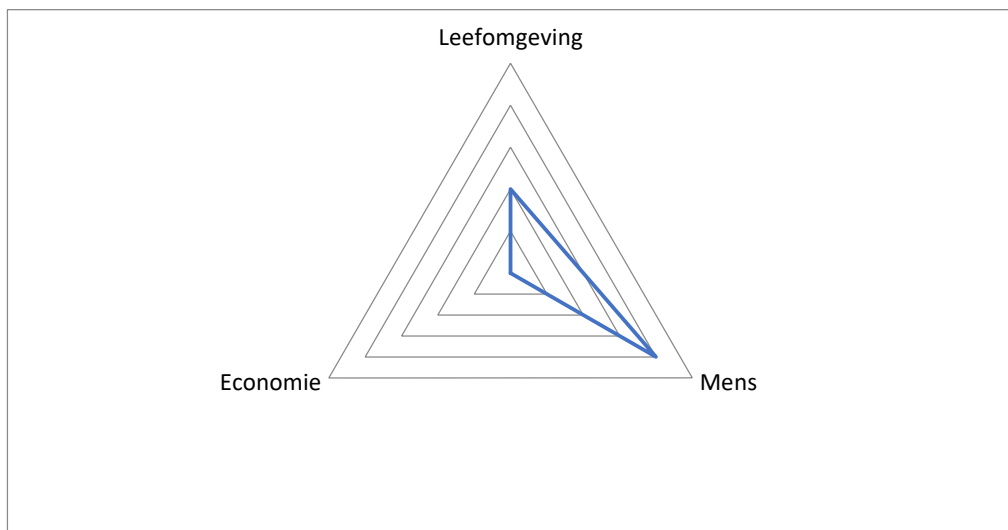
Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000

Budget	156.000	156.000	156.000	156.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		<i>In het beheer en onderhoud kunnen we ervoor kiezen om de bestaande speelvoorzieningen niet meer te vervangen. Wanneer een speelvoorziening niet meer gebruikt kan worden, verwijderen we deze. Daardoor verdwijnen er speelplekken op termijn. We kunnen ook een deel van het budget schrappen. De geraamde ombuiging is nu op 10.000 gezet. Wanneer deze ombuiging gekozen wordt bekijken we welke speelvoorzieningen we niet kunnen vervangen.</i>	
Risico		<i>Beweging zorgt voor de gezonde ontwikkeling van spierkracht, behendigheid en lenigheid. Daarkomt bij dat veel kinderen kampen met overgewicht. Elke dag spelen, klimmen, kruipen, springen, rennen, vallen en opstaan is daarom extra belangrijk. Voor nu, maar ook juist voor later als ze groot zijn. Onderzoek toont aan dat kinderen die genoeg bewegen, minder risico hebben op ziektes zoals hartziekten, diabetes en osteoporose, zwakke botten en het immuunsysteem.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Slechtere gezondheid van kinderen zowel fysiek als sociaal. Minder aantrekkelijke woonomgeving.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.13

Voorstel

Recreatievisie

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

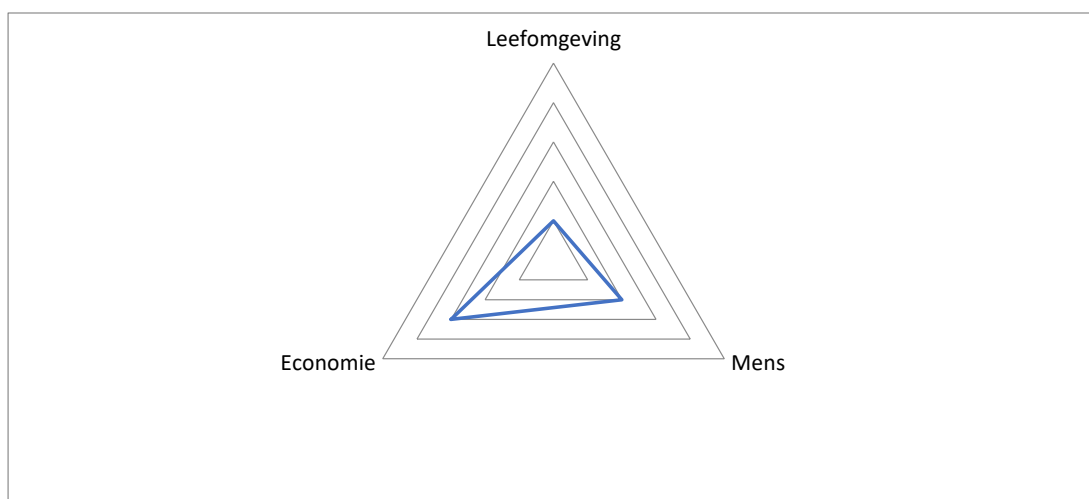
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	35.000	35.000	35.000	35.000

Budget	35.000	35.000	35.000	35.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		We kunnen budget schrappen of verlagen voor uitvoering van de nota recreatie- en toerisme. Het gaat om bijdragen aan en middelen voor onder meer campagnes, routes en bebording ter bevordering van toerisme.	
Risico		Als we dit budget schrappen, realiseren we niet de doelstellingen en ambities van de recreatievisie. We worden een minder aantrekkelijke gemeente om te recreëren en te verblijven. Er ontstaat “een gat” in de regio Arnhem in samenwerking. Afwijkend van Lingewaard, waarmee wel de nota samen gemaakt is. Optie verhoging inkomsten: Toeristenbelasting. Verwachte inkomsten liggen in de buurt van ombuigingsbudget, waarvan 26.000 voor recreatie (om de plus van nieuwe paden etc. te financieren).	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	Vershraling van toeristisch recreatief aanbod.		
	Leefomgeving	1	
	Mens	2	
	Economie	3	

Numer ombuiging 2.14**Voorstel****Stopzetten subsidie TVAN**

Programma (taakveld)

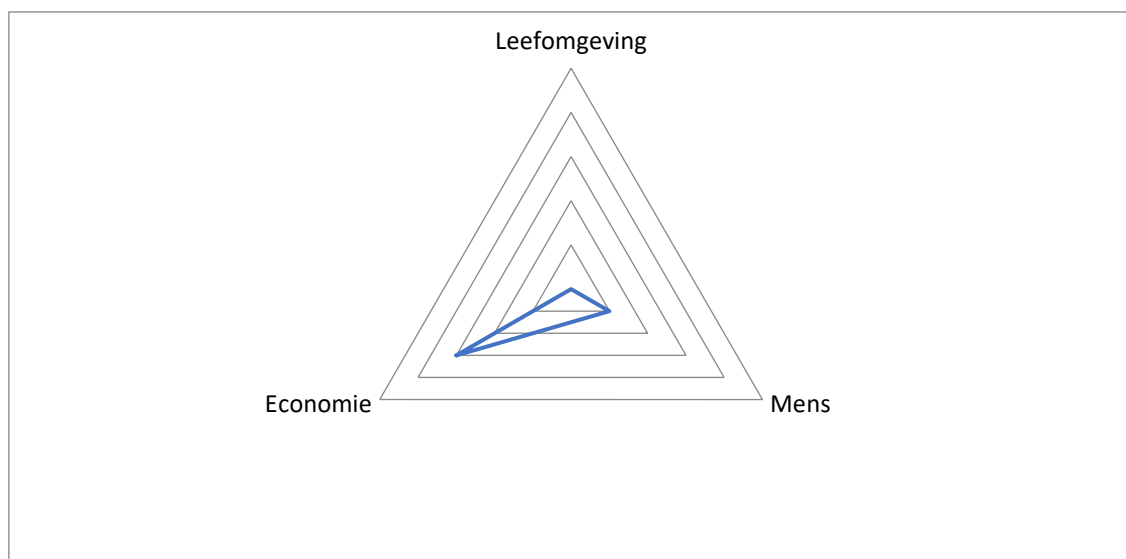
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	20.000	45.000	45.000
Budget	45.000	45.000	45.000	45.000

Toelichting		Dit budget van ca. €45.000 is een jaarlijkse bijdrage aan de promotie en marketing door Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.	
Risico		Als we dit budget schrappen, verminderen wij de marketing en promotie rondom toerisme en recreatie. Aantal toeristen en recreanten kan teruglopen. Vanuit lopende afspraken zal dit budget niet met ingang van 2026 geschapt kunnen worden.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Vershraling van toeristisch recreatieve vraag.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	3

Nummer ombuiging 2.15**Voorstel****Park Lingezen**

Programma (taakveld)

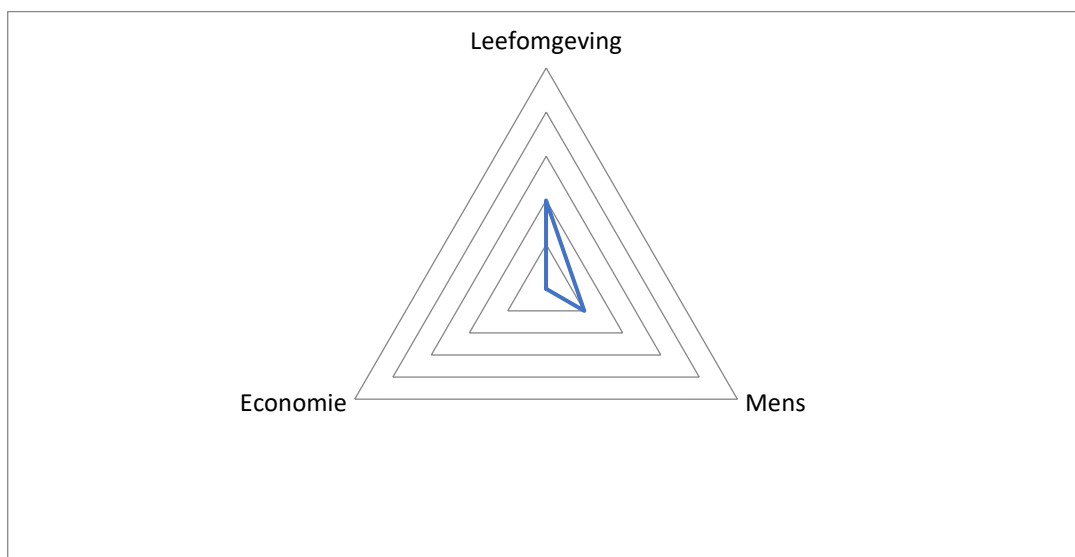
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	50.000	50.000	50.000
Budget	326.000	326.000	326.000	326.000

Toelichting		Dit is de vaste bijdrage voor beheer en onderhoud van park Lingezen door de parkorganisatie. We kunnen de hele bijdrage schrappen, of een lagere bijdrage geven en het beheer en onderhoud versoberen. Hoogte bijdrage ter discussie stellen met de GR Lingezen. De hoogte van de geraamde ombuiging is een indicatie. In overleg meet buurgemeenten en parkorganisatie moet bekeken worden welke versobering in beheer en onderhoud mogelijk is en welk financieel voordeel daaruit te behalen is.	
Risico		Meteen stopzetten zal juridisch op bezwaar stuiten. Een verlaging na een aantal jaren draagt niet bij aan een positief resultaat voor 2026. Verlaging van de bijdrage vergt overleg met de buurgemeenten en de provincie. Contractueel zitten wij vast aan 20 jaar bijdrage.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Verlaging bijdrage tast de onderhoudskwaliteit en voorzieningen in Park Lingezen aan.	
		Leefomgeving	2
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.16

Voorstel

Uitvoering economische beleidsvisie

Programma (taakveld)

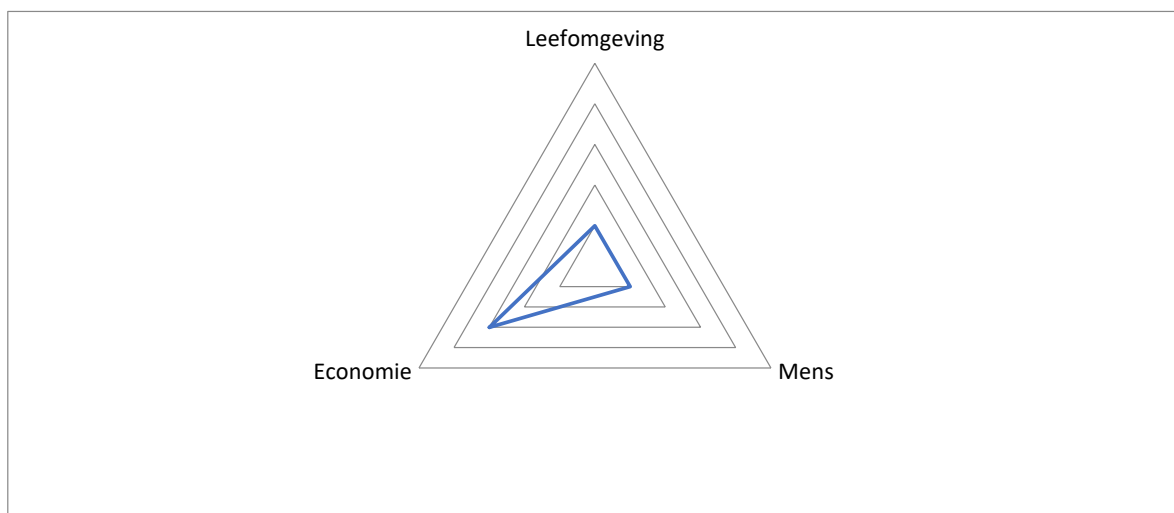
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 3.1)

Portefeuillehouder

K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	40.000	40.000	40.000	40.000

Toelichting		<i>Het volledige budget voor uitvoering economische uitvoeringsprogramma bestaat uit 3 pijlers:</i> <i>1. ondernemersvriendelijke dienstverlening</i> <i>2. samenwerking ondernemerscollectieven (themas duurzaamheid, werkgelegenheid, arbeidsmarkt)</i> <i>3. sterke vitale werklocaties</i> <i>Het is uiteraard mogelijk het ambitieniveau te verlagen en een deel van het budget te schrappen.Dit betekent dat er minder middelen zijn om met het Overbetuwse bedrijfsleven gezamenlijk te investeren in doelstellingen die ons beide raken. Indien deze bezuiniging wordt uitgevoerd zullen er binnen het Economisch beleid scherpere keuzes worden gemaakt op welke elementen van het ondernemersklimaat kan worden geïnvesteerd.</i>	
Risico		<i>Tast het ondernemingklimaat aan en maakt Overbetuwe minder aantrekkelijk als vestigingsplaats voor ondernemers.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Zie 'risico'.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	3

Nummer ombuiging 2.19**Voorstel****Uitvoering landschapsbeleid**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

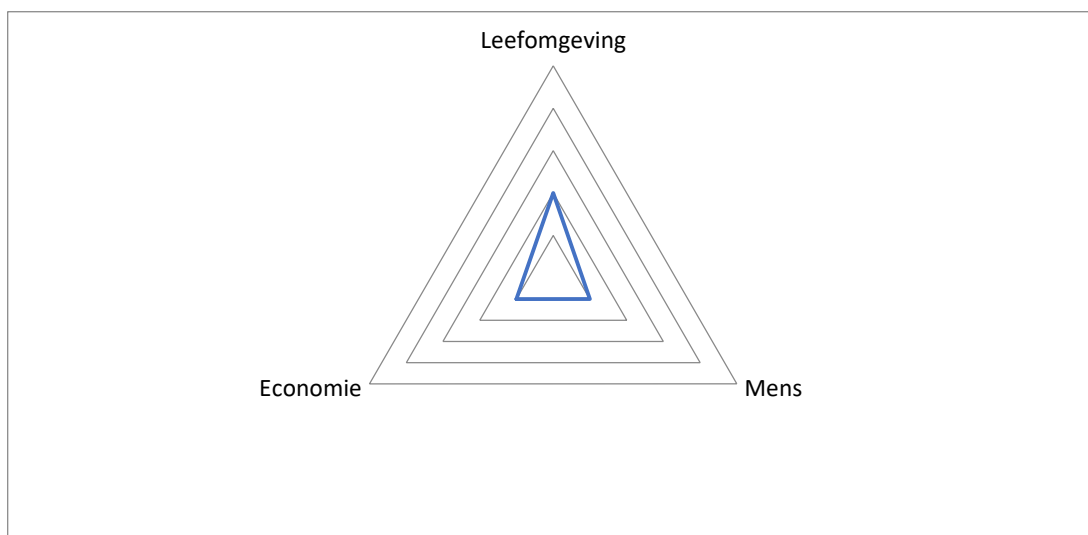
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	30.000	30.000	30.000	30.000

Budget	59.000	59.000	59.000	59.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Dit budget is voor uitvoering van het landschapsbeleid. Het zorgt voor een vitaal buitengebied. Het raakt economische, agrarische, recreatieve en toeristische functies en draagt bij aan biodiversiteit, gezond water en bodem. Daarnaast draagt het bij aan Wet Natuurbescherming en Kader Richtlijn Water. Uitwerking en uitvoerings is samen met agrariërs en ca. 280 vrijwilligers. Het gaat veelal om cofinanciering met provinciale subsidies. Naast schrappen van het volledige budget is verlaging van het ambitieniveau ook een optie.</i>	
Risico		<i>Uitvoering landschapsbeleid heeft effecten op natuur, water en bodemkwaliteit en uitvoering van inzet door bv. vrijwilligers. Hierbij leveren we geen bijdrage aan internationale verplichtingen (Wet Natuurbescherming en Kaderrichtlijn water).Schrappen of verlagen betekent dat we geen/minder gebruik kunnen maken van verkregen provinciale subsidie (50%). Dit leidt tot vershraling van onze landschapskwaliteit.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Stimuleren landschapsbeheer en ondersteuning 250 landschapsvrijwilligers vervalt.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.21**Voorstel****Ambities en actualisatie IKP OR**

Programma (taakveld)

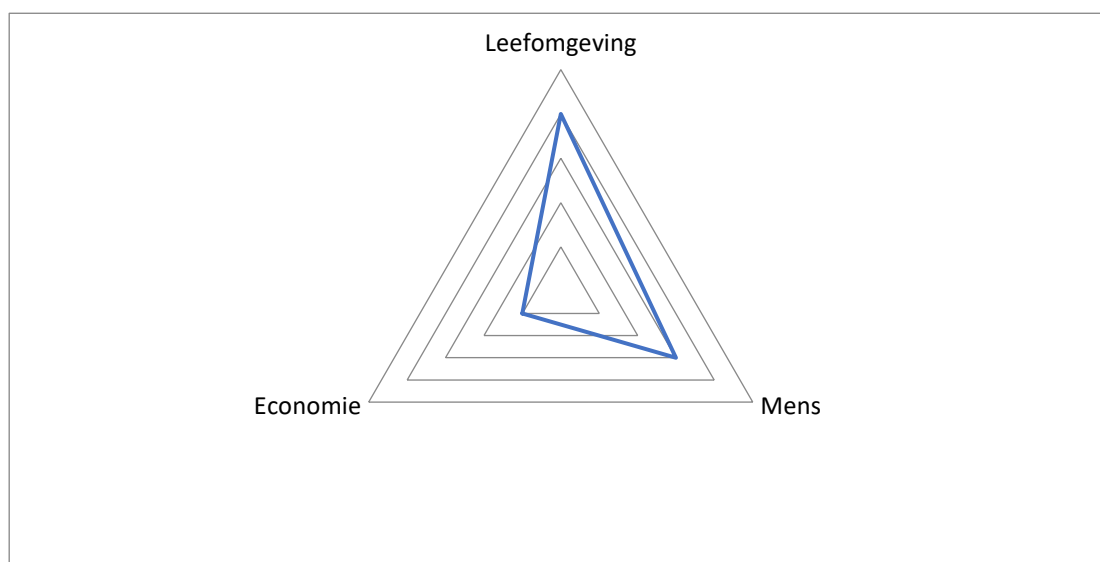
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol / R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	50.000	50.000	50.000	50.000
Budget	400.000	400.000	400.000	400.000

Toelichting		<i>Budget voor ambities IKP OR is samengevoegd met dat van Klimaatadaptatie en bedoeld voor realiseren doelstellingen rond hittestress, klimaatadaptatie en biodiversiteit, sociale veilige inrichting, circulair gebruik grondstoffen en materiaal. Voorstel is om deze ambities te verlagen.</i>	
Risico		<i>We komen planning en verwachtingen van onze inwoners mogelijk niet na. We realiseren onze ambities van omgevingsvisie en IKP OR niet volledig. Bij ombuiging (mogelijk) nieuwe ambitie bepalen, nieuwe projectopdracht opstellen en nieuwe werkwijze uitwerken.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>We komen planning en verwachtingen van onze inwoners beperkt na. We realiseren onze ambities van omgevingsvisie en IKP OR niet volledig.</i>	
		Leefomgeving	4
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.22**Voorstel****Verkeersplannen per kern**

Programma (taakveld)

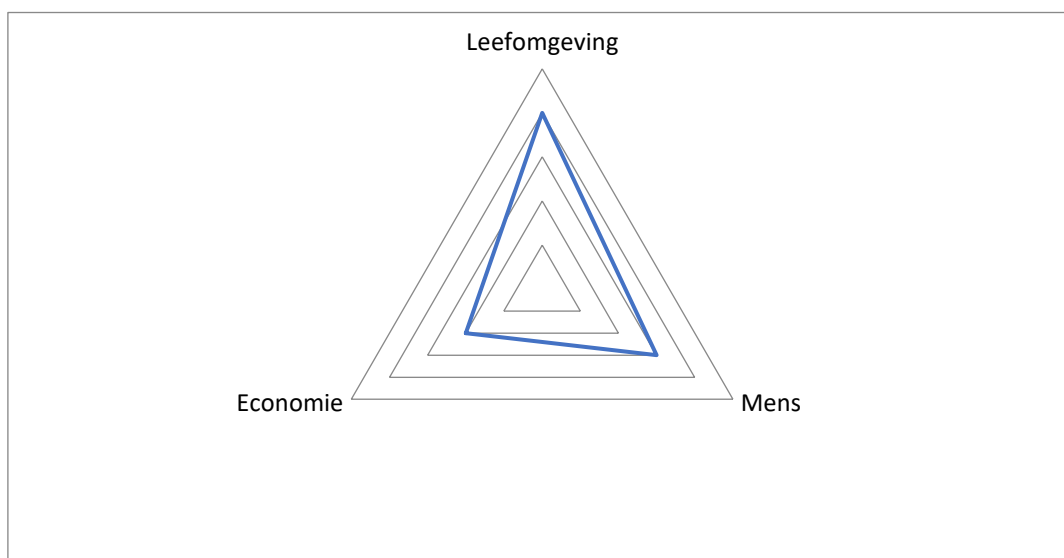
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 2.1)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamd ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000
Budget	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting		We temporiseren de uitwerking van mobiliteitsplan per kern. Dit gaat in op verkeersafwikkeling, categorisering van wegen, parkeren, inrichting.	
Risico		De dorpen waar we nog niet zijn gestart met voorbereidingen voor een verkeersplan, zullen wat langer moeten wachten. Dit kan de (verkeers)veiligheid in een dorp aantasten.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Als gevolg van verstedelijking en toename verkeer wat een extra druk geeft op het lokale wegennetwerk heeft deze ombuiging impact op verkeersveiligheid en beheer kwaliteit van de openbare ruimte.	
		Leefomgeving	4
		Mens	3
		Economie	2

Nummer ombuiging 2.23**Voorstel****Rampenbestrijding & crisisbeheersing**

Programma (taakveld)

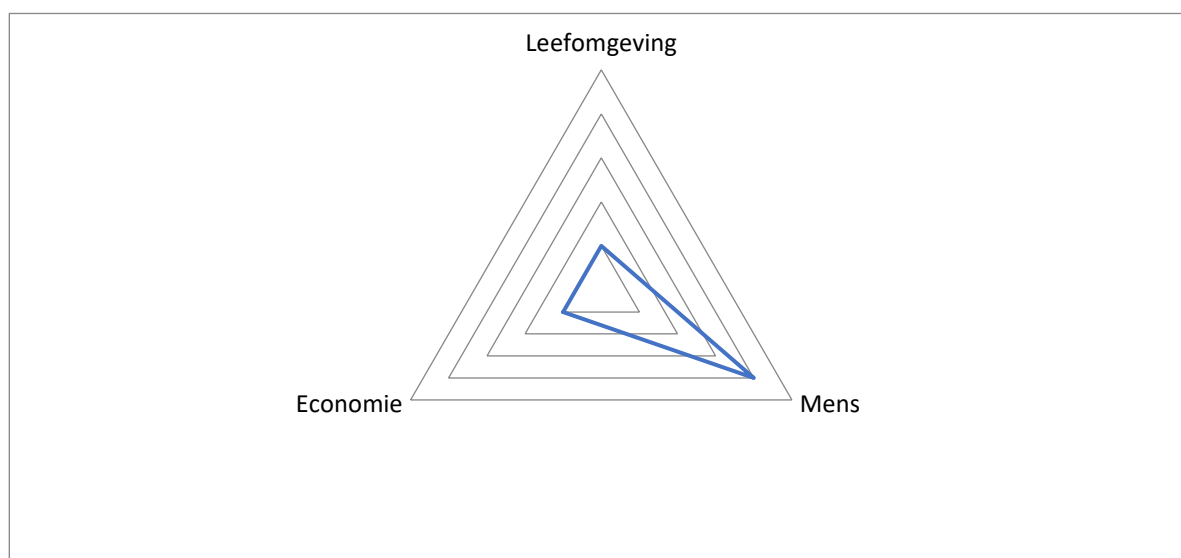
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 1.1)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	65.000	65.000	65.000	65.000

Toelichting		Uitgaven op onderdeel Bevolkingszorg verminderen door lagere bijdrage aan Regionale Bevolkingszorg (VGGM), minder oefeningen.	
Risico		Lager niveau bevolkingszorg heeft vooral negatieve gevolgen voor minder zelfredzame inwoners. Kwaliteit rampenbestrijding loopt gevaar, o.a. omdat er geen of niet genoeg opgeleide en getrainde communicatieadviseurs beschikbaar zijn. Vraagt zienswijze / onderhandeling met VGGM. Een lagere bijdrage aan Regionale Bevolkingszorg is alléén mogelijk met instemming meerderheid AB VGGM.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Aantasting niveau bevolkingszorg.	
		Leefomgeving	1
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.24**Voorstel****Integraal veiligheidsbeleid**

Programma (taakveld)

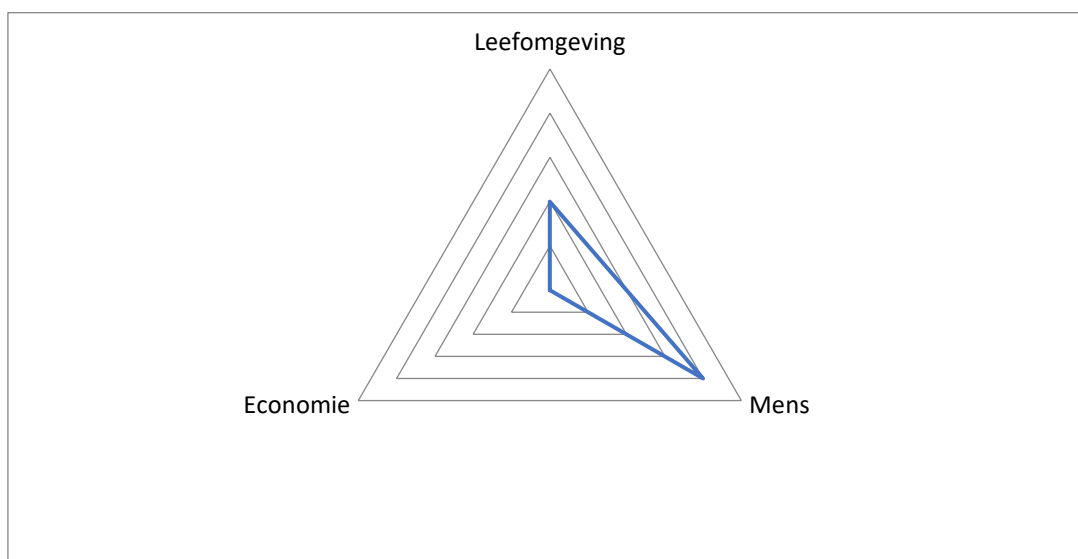
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 1.2)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000
Budget	125.000	125.000	125.000	125.000

Toelichting		Meerdere activiteiten op gebied van Integrale Veiligheid niet meer uitvoeren.	
Risico		Aantasting van subjectieve veiligheidsgevoel en negatieve gevolgen voor de objectieve veiligheid, zoals toename slachtoffers van georganiseerde criminaliteit en cybercrime, lager niveau verkeersveiligheid, etc. Heeft negatieve invloed op woon- en leefomgeving. Dit wordt nog versterkt wanneer partners door deze maatregelen hun inzet in Overbetuwe ook verminderen. Ombuiging is in strijd met IVP 2024-2027.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Aantasting subjectieve veiligheidsbeleving en objectieve veiligheid.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.26**Voorstel****Buurtbemiddeling**

Programma (taakveld)

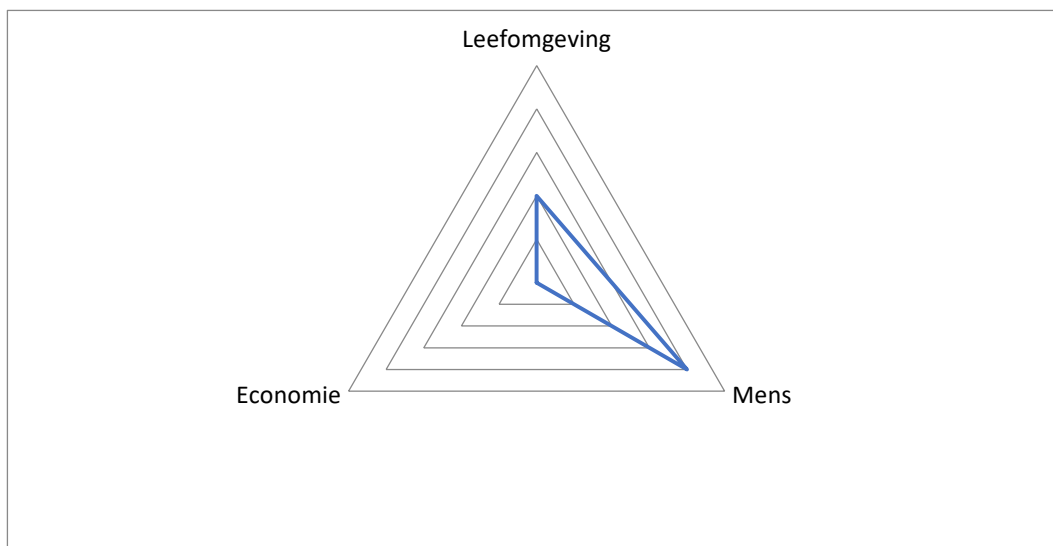
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 1.2)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	17.000	17.000	17.000	17.000
Budget	17.500	17.500	17.500	17.500

Toelichting		Stoppen met deelname aan het project buurtbemiddeling. Buurtbemiddeling is een laagdrempelige voorziening waar burens en buurtgenoten hun verschil van mening met elkaar oplossen onder begeleiding van vrijwillige buurtbemiddelaars. Buurtbemiddeling wordt gefinancierd door gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en woningcorporaties uit deze gemeenten.	
Risico		Huidige contract loopt tot en met 2026. Beëindiging hiervan moet gebeuren in overleg met de deelnemende partners. De risico's van stopzetten zijn benoemd bij het toetsingskader maatschappelijke gevolgen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Toename van de ernst van buurtconflicten. Aantasting van gevoelens van veiligheid en er zal vaker een beroep op inzet van boa's plaatsvinden. Deze zijn hier echter niet voor getraind maar moeten wel worden ingezet aangezien de politie hier onvoldoende tijd voor heeft.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.27**Voorstel****Mogelijk afstoten van P&R-garage**

Programma (taakveld)

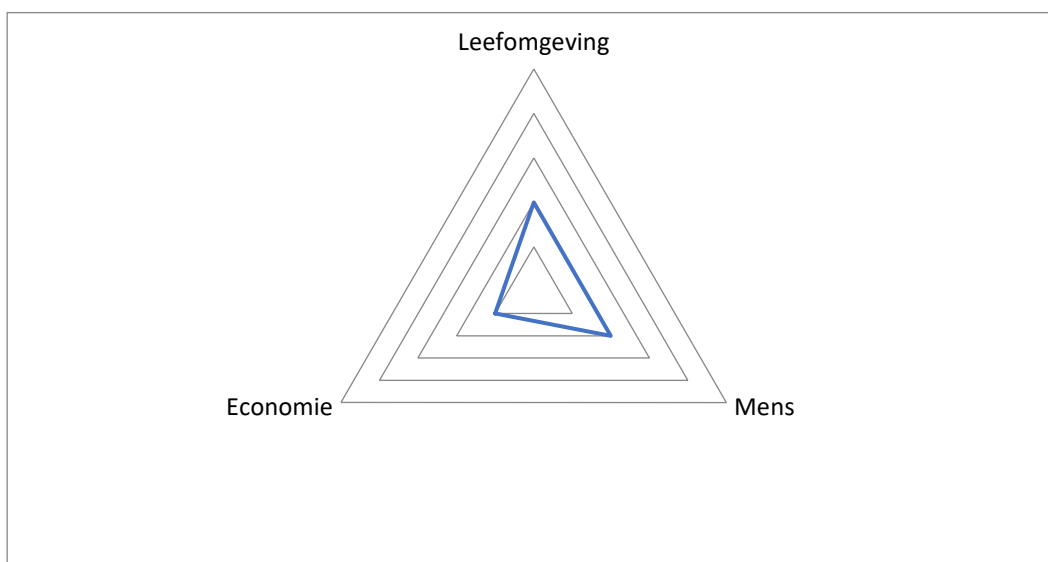
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 2.2)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	155.000	155.000	155.000	155.000

Toelichting		<i>Binnen de huidige exploitatielasten van de P&R-garage zijn geen nieuwe ombuigingen meer mogelijk. Een groot deel ervan zijn kapitaallasten, OZB en electra. Een besparing is mogelijk door de P&R-garage af te stoten.</i>	
Risico		<i>Verkoop aan een commerciële partij zal leiden tot invoering van betaald parkeren in de P&R-garage. Het effect daarvan is dat parkeerders uitwijken naar omliggende wijken. We kunnen daardoor gedwongen worden een parkeervergunningstelsel in te voeren.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Heeft impact op de omgeving doordat er meer in de wijken om de garage heen geparkeerd zal worden. Betaald parkeren leidt tot lastenverzwaring voor inwoners.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	2
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.28**Voorstel****Verkoop vml locatie OBC vd Duijn van Maasdamstraat**

Programma (taakveld)

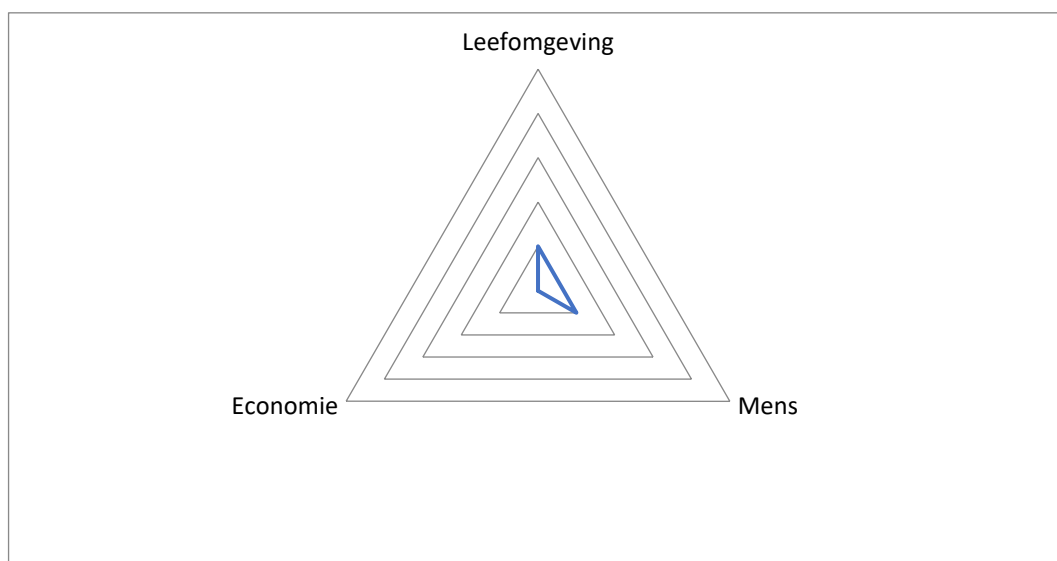
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 4.2)

Portefeuillehouder

K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0
Budget	0	0	0	0

Toelichting		Verkoop van de locatie van de voormalige OBC aan de Van der Duyn van Maasdamstraat levert naar schatting een eenmalig voordeel op van 8 ton. Huidige kapitaallasten zijn nihil, dus geen structurele vrijval. Verwachte eenmalige verkoopopbrengst van €800.000,- is als desinvestering opgenomen in kolom investeringsbedrag van het totaaloverzicht.	
Risico		Werkelijke opbrengst is mede afhankelijk van het programma dat bij verkoop wordt meegegeven.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Naar verwachting lage maatschappelijk negatieve gevolgen.	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.29**Voorstel****Verkoop Kriekske Valburg**

Programma (taakveld)

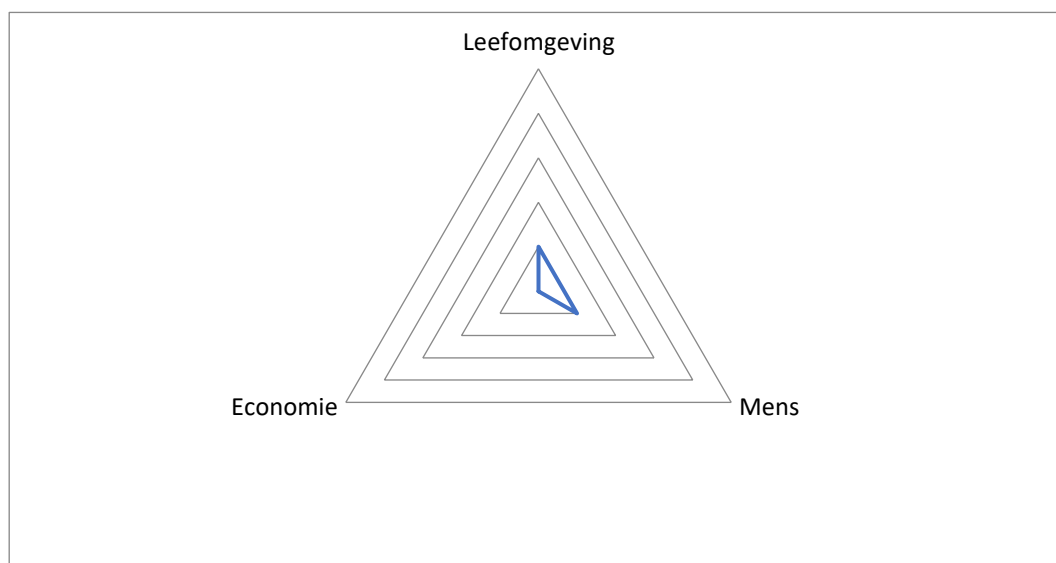
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 4.2)

Portefeuillehouder

K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0
Budget	0	0	0	0

Toelichting		Verkoop van het Kriekse in Valburg levert een eenmalig voordeel op van naar schatting €300.000. Huidige kapitaallasten zijn nihil, dus geen structurele vrijval. Verwachte eenmalige verkoopopbrengst van €300.000 is als desinvestering opgenomen in kolom investeringsbedrag van het totaaloverzicht.	
Risico		Werkelijke opbrengst is mede afhankelijk van het programma dat bij verkoop wordt meegegeven.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Naar verwachting lage negatieve gevolgen.	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.30

Voorstel

Versoberen nieuwbouw Zwembad Zetten

Programma (taakveld)

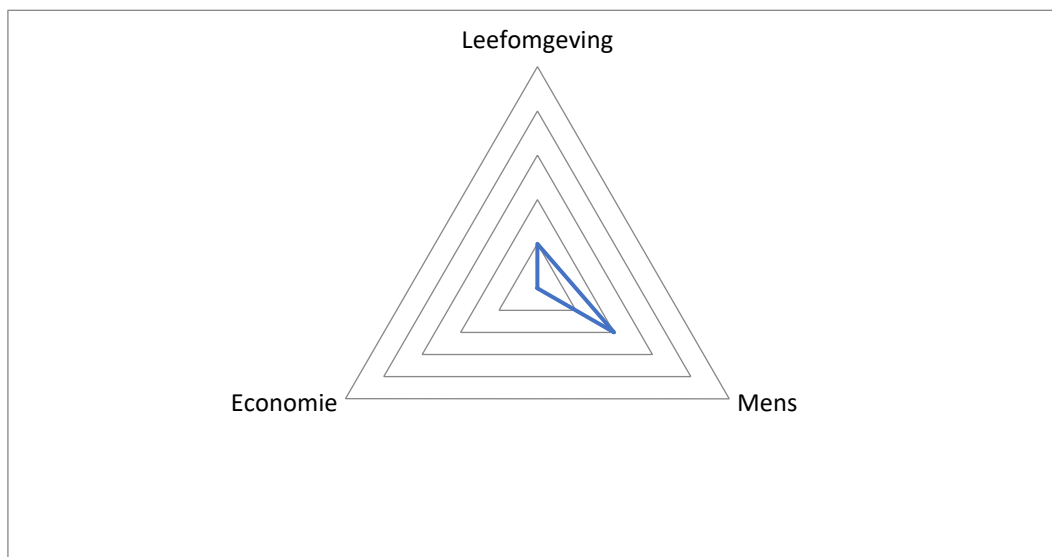
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.2)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	241.000	241.000
Budget	0	0	553.000	553.000

Toelichting		<i>Het versoberen van de nieuwbouw van het zwembad Zetten door te kiezen voor variant 2. De huidige exploitatiebijdrage is onderdeel van de dekking van de kapitaallasten voor de nieuwbouw. Ultieme optie is om te stoppen met de nieuwbouw. Dit geeft dan een financieel voordeel van in totaal 553.000 euro.</i>	
Risico		<i>Versobering van de afmetingen van het zwembad zal betekenen dat niet alle voorziene zwemactiviteiten in Zetten kunnen plaatsvinden. Stoppen met nieuwbouw zal er toe leiden dat de zwemfaciliteit uit Zetten verdwijnt. Het 'spinnenwebje' is ingevuld uitgaande van 'versoberen'.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Versobering van het nieuwe zwembad zal tot enige teleurtselling leiden. Bij het volledig stoppen zal er meer onrust in Zetten e.o. leven omdat eerder met succes gepleit is voor vernieuwing van het zwembad in Zetten.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.32**Voorstel****Serviceteam stations**

Programma (taakveld)

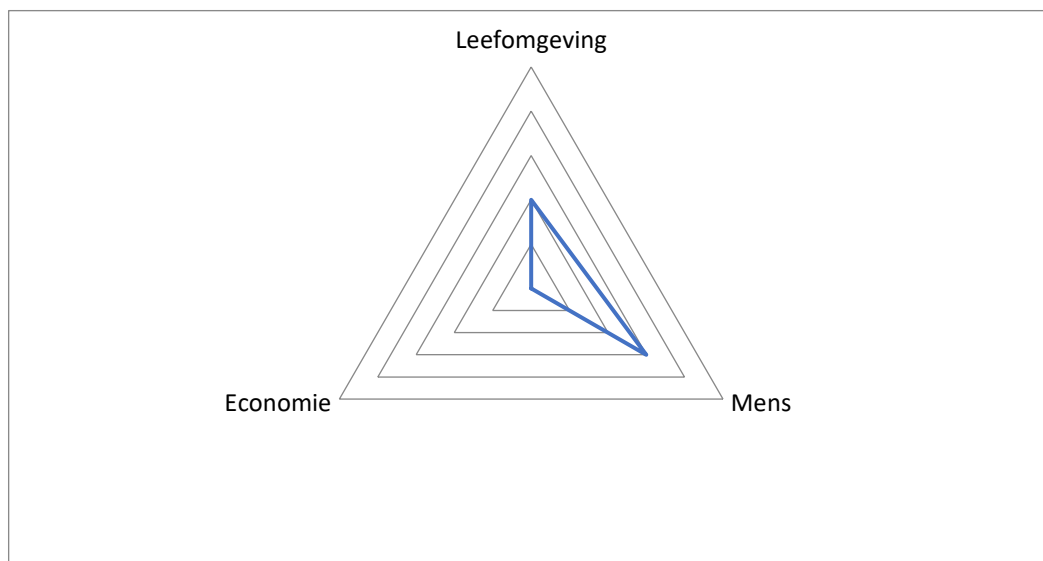
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 1.2)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	83.000	83.000	83.000	83.000

Toelichting		Verminderen van toezicht door serviceteams bij onze treinstations in Elst en Zetten. Of het totale toezicht stoppen door het hele budget te schrappen. We hebben afspraken met Scalabor over de inzet van toezichthouders tot einde 2026. Voor de jaren daarna moet een nieuw contract worden afgesloten.	
Risico		Er is behoefte aan toezicht op treinstations. Minder toezicht zorgt voor minder veiligheid, meer fietsdiefstallen en zwerfafval bij stations. De samenwerking met Scalabor zal aangepast moeten worden wanneer we dit budget verlagen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Hogere kans op fietsdiefstal en vernieling rond treinstations.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.33**Voorstel****Aanpak ondermijning/ integraal veiligheidsbeleid**

Programma (taakveld)

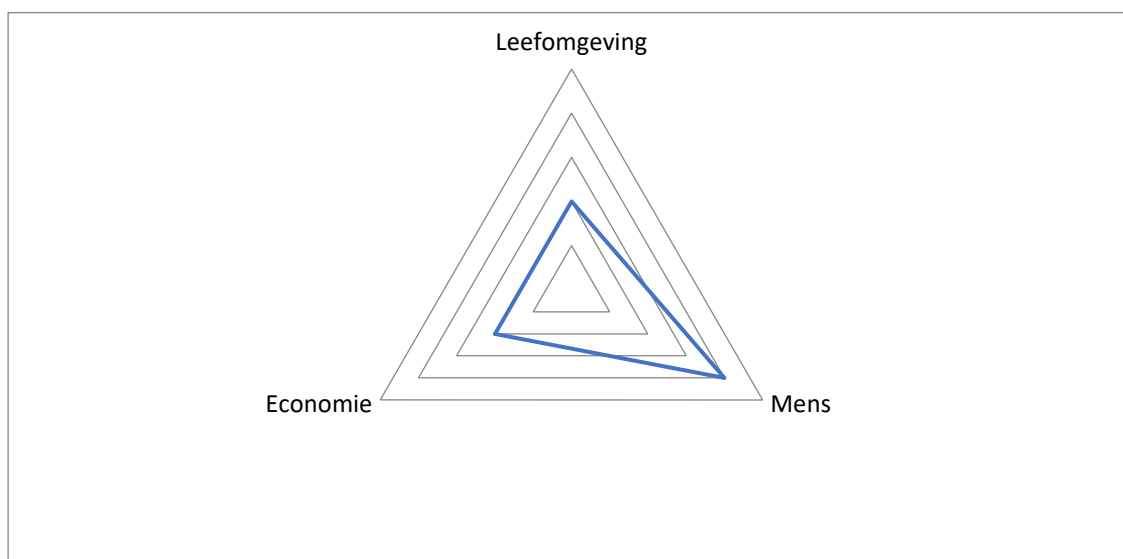
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 1.2)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000
Budget	25.000	25.000	25.000	25.000

Toelichting		Stoppen of verminderen van activiteiten gericht op de aanpak van ondermijning.	
Risico		Meer inwoners worden slachtoffer en/of dader van georganiseerde criminaliteit. Wanneer wij onze inzet verlagen bestaat het risico dat ook onze veiligheidspartners zoals het Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC) en politie hun inzet op het gebied van aanpak ondermijning in Overbetuwe verlagen. Dit zal tot meer negatieve effecten leiden.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Het vergroot de onveiligheid en criminaliteit in onze gemeente en tast een gezonde economie aan.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	2

Nummer ombuiging 2.34**Voorstel****Sportieve ingrepen Openb. Ruimte**

Programma (taakveld)

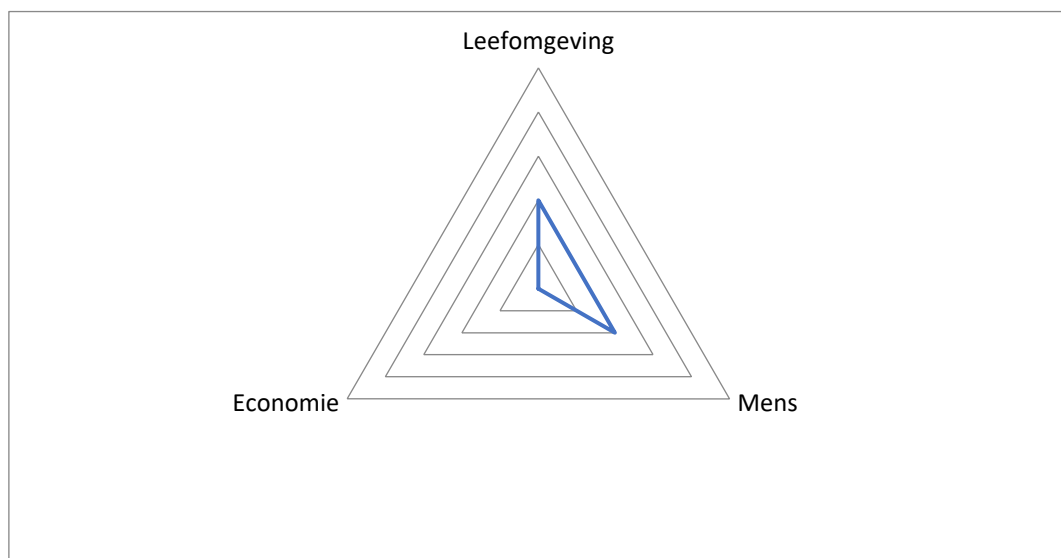
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.2)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000
Budget	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting		<i>Besparen kan door minder nieuwe sportieve ingrepen te doen in de openbare ruimte. Denk aan de aanleg van beweegroutes en/of een calisthenicspark.</i> <i>Een beweegvriendelijke leefomgeving door sportieve ingrepen in de openbare ruimte is een doel in de Sport- en beweegnota 2021-2025 en het Uitvoeringsprogramma 2022-2026.</i>	
Risico		<i>Inwoners vinden in hun directe leefomgeving minder plekken die uitnodigen tot meer sporten en bewegen.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Aantasting leefomgeving en gezondheid van inwoners.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.35

Voorstel

opkoopregeling knoop 38 (RTG)

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

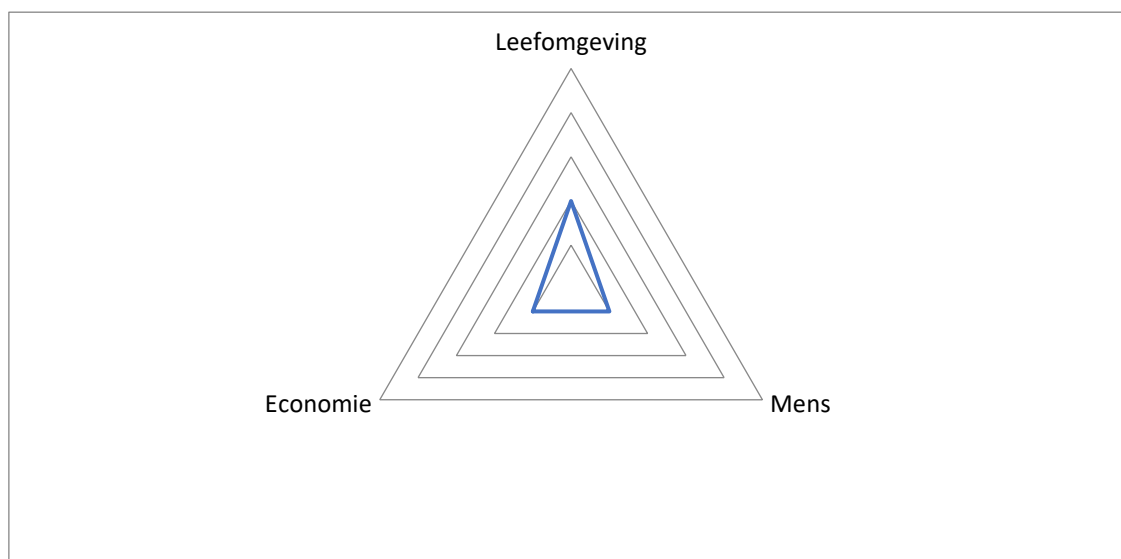
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0

Budget	0	0	0	0
---------------	---	---	---	---

Toelichting		Nu de railterminal niet doorgaat, kan de gevormde voorziening vrijvallen. Een eenmalig voordeel. Geen structurele vrijval van lasten. Vrijval van de voorziening van € 930.000 staat als desinvestering in de kolom investeringsbedrag van totaaloverzicht.	
Risico		Dit geld is (dan) niet inzetbaar voor aanpak afslag 38 en herinrichting Rijksweg Zuid tot aan de rotonde Olympiasingel.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Verbetering infrastructuur gaat niet door/wordt vertraagd.	
		Leefomgeving	2
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.36
Voorstel
afslag 38

Programma (taakveld)

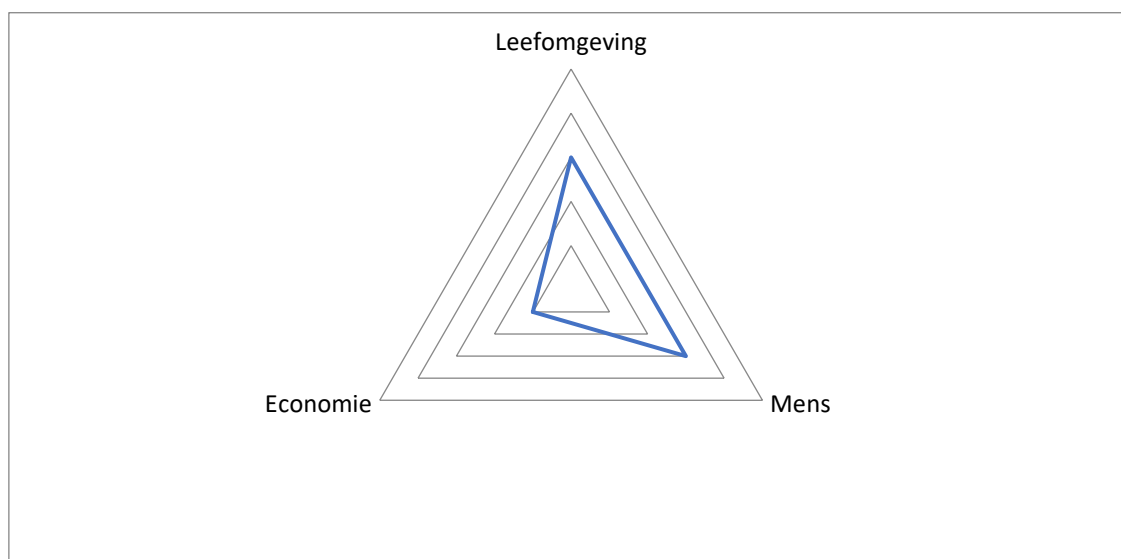
2. Leefbare en bereikbare samenleving

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0
Budget	0	0	0	0

Toelichting		Stopzetten van project Afslag 38. Hiermee kan de bestemmingsreserve Afslag 38 vrijvallen. Een eenmalig voordeel. Daarnaast is geen investering van 3 miljoen nodig en geen claim op het fonds bovenwijks van 1 miljoen. Geen structurele vrijval van lasten. Vrijval van de bestemmingsreserve van €2.398.000 staat als desinvestering in de kolom investeringsbedrag van het totaaloverzicht.	
Risico		Er komt dan geen cofinanciering van de provincie. Geen oplossing van de problemen rond infrastructuur en verkeersveiligheid.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Infrastructuur blijft zoals die is. Bestaande problemen blijven.	
		Leefomgeving	3
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.37

Voorstel

Land van Tap stoppen

Programma (taakveld)

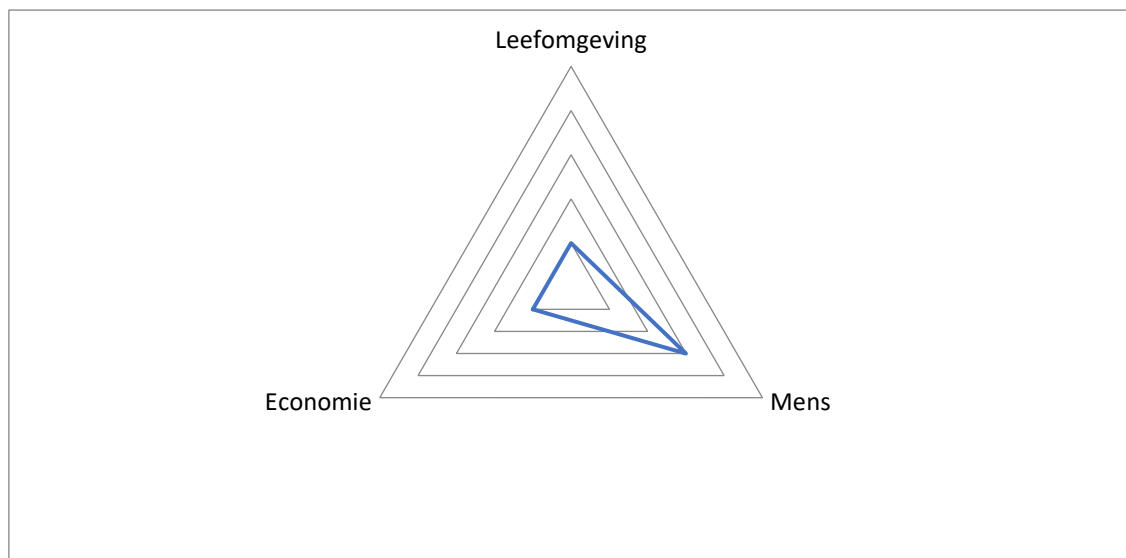
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0
Budget	0	0	0	0

Toelichting		Stopzetten van woningbouwplan Land van Tap. Kosten en opbrengsten nog onbekend. Geen claim op fonds bovenwijks van €600.000. Historische kosten bedragen ca. 850.000,- . Deze moeten worden afgeboekt.	
Risico		Geen woningbouw en dus geen bijdrage aan oplossing van het woningtekort.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen toevoeging van woningen heeft gevolgen voor de woningmarkt.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.38**Voorstel****Viaduct A325/Bemmelseweg**

Programma (taakveld)

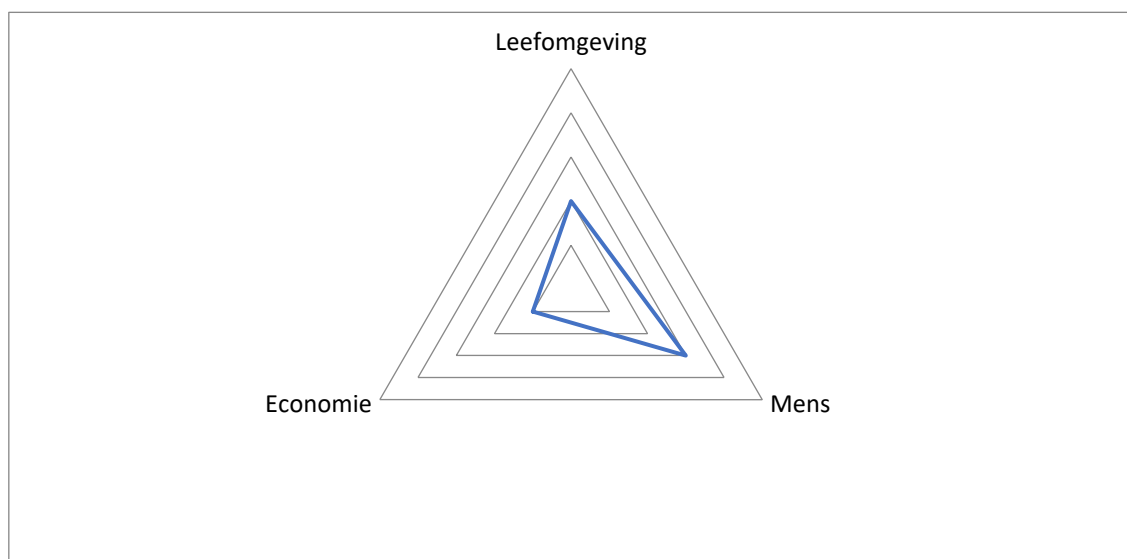
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	0	0
Budget	0	0	0	0

Toelichting		Stopzetten project Viaduct A325 - Bemmelseweg. Vrijval van bestemmingsreserve van €485.100,-. Geen extra investering nodig. Geen claim op Bestemmingsreserve Bovenwijks. Geen structurele vrijval van lasten. Vrijval van middelen uit de reserve staat als desinvestering in de kolom investeringsbedrag van totaaloverzicht.	
Risico		geen verbetering infrastructuur. Bestaande verkeersproblemen en -onveiligheid blijven bestaan.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Verkeersonveilige situatie blijft bestaan.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.39**Voorstel****Danenberg Middengebied**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving

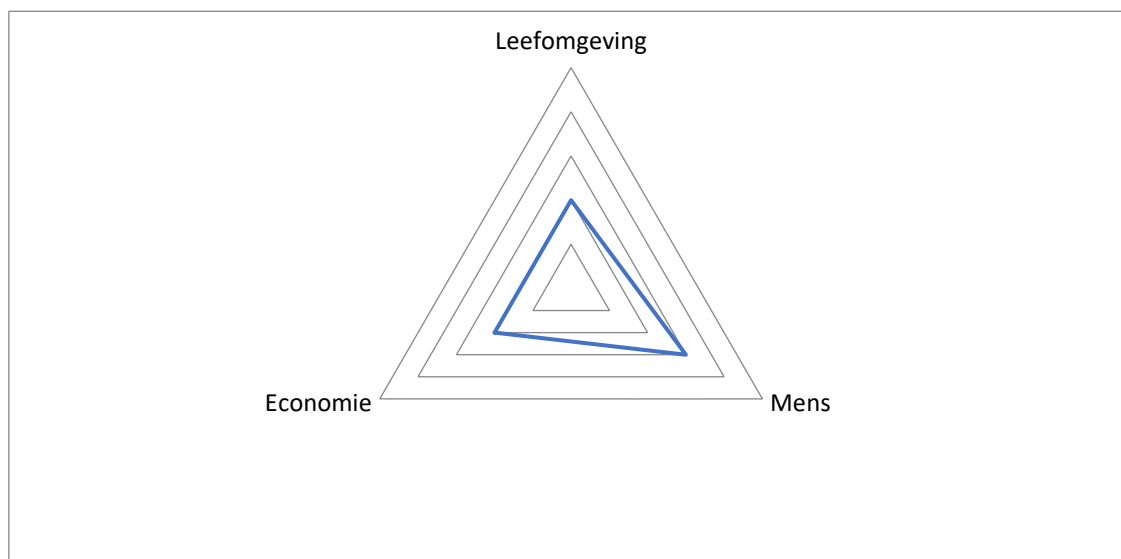
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000

Budget	25.000	25.000	25.000	25.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Stopzetten project Daneberg Middengebied. Het krediet van €750.000,- kan vrijvallen. Dit betekent een vrijval van €25.000 aan kapitaallasten (40 jaar en 1,5%). Eventueel kan ook de projectdefiniering aangepast worden en het project soberder uitgevoerd worden.	
Risico		Geen bijdrage van de ontwikkelaar van €312.000,-. Geen woningbouw en landschapontwikkeling.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen woningbouw en landschapontwikkeling.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	2

Nummer ombuiging 2.40**Voorstel****stopzetten Stationsgebied Zetten/Andelst**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

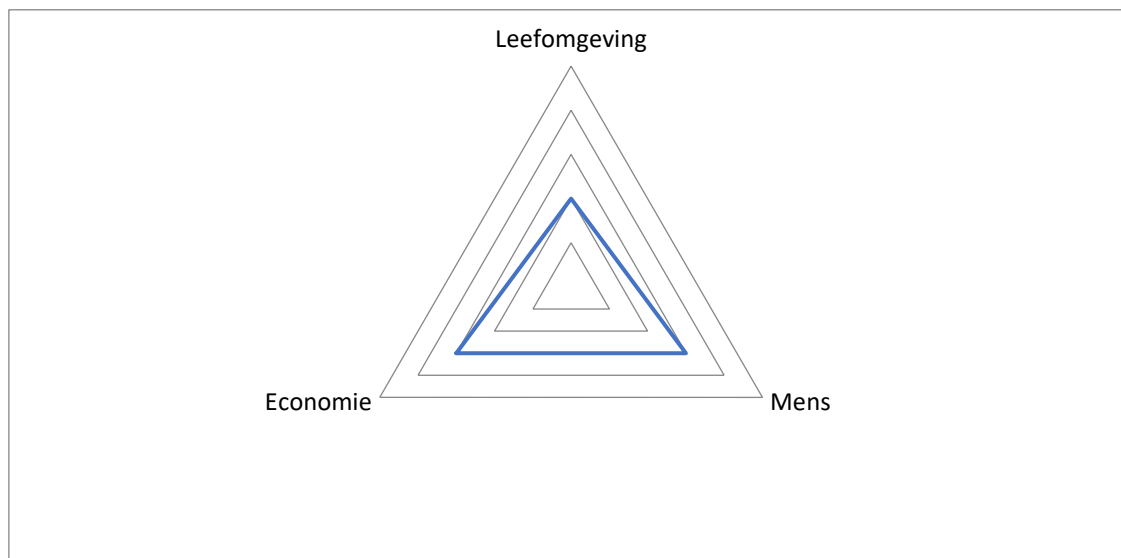
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000

Budget	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
---------------	----------	----------	----------	----------

Toelichting		Stopzetten of uitstellen project Stationsgebied Zetten/Andelst. Huidige krediet van €400.000 kan vrijvallen. Geen extra claim vanuit gemeente nodig. Dit betekent een vrijval van €13.000 aan kapitaallasten (40 jaar en 1,5%).	
Risico		Geen bijdrage van de provincie van €550.000,-. Geen herstructurering van het stationsgebied. Geen economische ontwikkeling, geen woningbouw.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen economische ontwikkeling en geen toevoeging van woningen aan markt.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	3

Nummer ombuiging 2.42**Voorstel****Dorpshart Oosterhout**

Programma (taakveld)

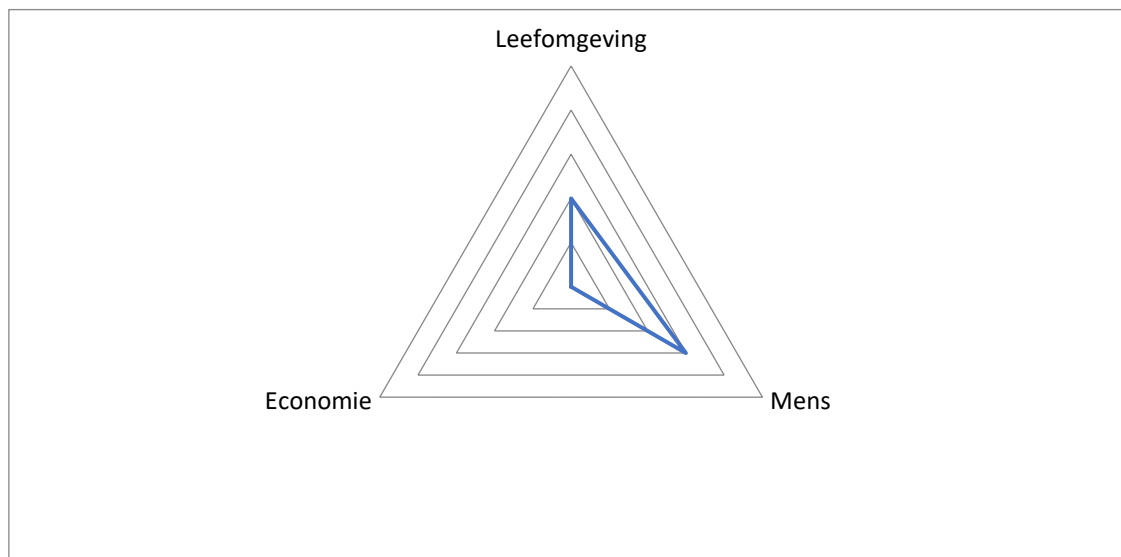
2. Leefbare en bereikbare samenleving

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	217.000	217.000	217.000	217.000
Budget	217.000	217.000	217.000	217.000

Toelichting		Stopzetten of uitstellen van de herontwikkeling van het dorpshart in Oosterhout. Het totaalkrediet is € 7,3 miljoen. Daarvan wordt € 1,590 miljoen gedekt door bijdragen derden (o.a. erfgoeddeal). Dus netto krediet is € 5,71 miljoen. Inmiddels al ca. € 0,5 miljoen kosten gemaakt. Dus maximaal netto krediet dat kan vrijvallen is ca. € 5,2 miljoen. Dit betekent een vrijval van €217.000 aan kapitaallasten (30 jaar en 1,5%). De pastorie is reeds aangekocht en bedragen zijn hierop nog niet aangepast.	
Risico		Stoppen of uitstellen van het project betekent geen herontwikkeling van het centrum, sportvoorziening en het MFC. Het leidt tot teleurstelling bij inwoners van Oosterhout en mogelijk moeten bestaande voorzieningen gerenoveerd worden.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen ontwikkeling centrum Oosterhout en vertrouwen in gemeente wordt geschaad.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.43**Voorstel****MFSC Elst**

Programma (taakveld)

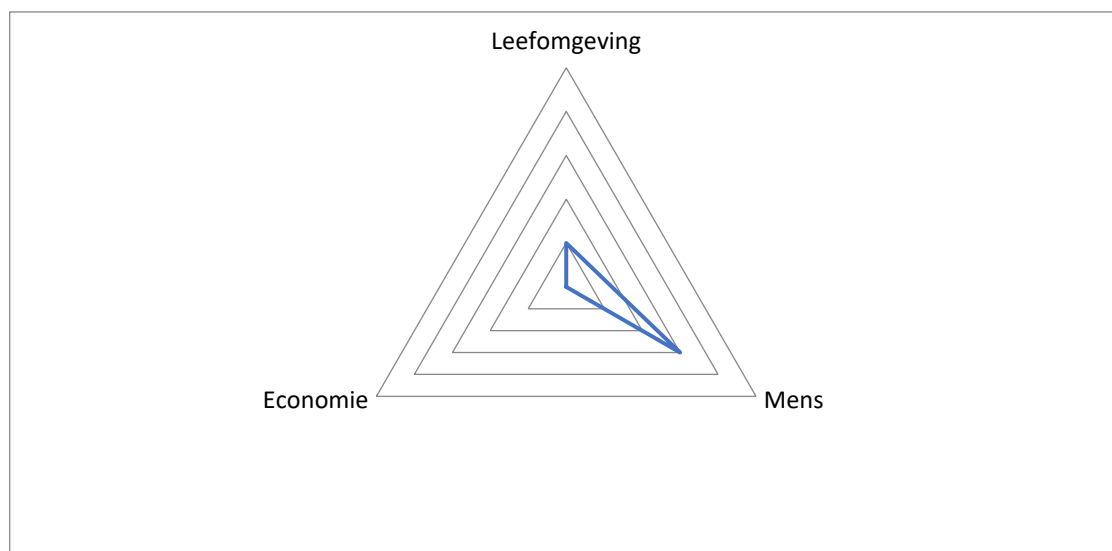
2. Leefbare en bereikbare samenleving

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	130.000	130.000	130.000	130.000
Budget	900.000	900.000	900.000	900.000

Toelichting		De afschrijvingstermijn wordt verlengd van 40 naar 50 jaar. Dit sluit aan bij alle andere nieuwbouwaccommodaties en de financiële verordening. Dit betekent een structureel voordeel van € 130.000. Ultieme optie is stoppen van de bouw van het multifunctionele sportcentrum Elst. Krediet van 27 miljoen kan vrijvallen. Dit betekent een vrijval van €900.000 aan kapitaallasten (40 jaar en 1,5%) vanaf 2026.	
Risico		Verlengen afschrijvingstermijn kent weinig risico's bij degelijk onderhoud. Bij stoppen nieuwbouw zullen we de huidige, verouderde Helster grondig moeten renoveren of sluiten. Ook zal er een claim komen van de aannemer en ontwikkelaar BPD.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Teleurstelling bij verenigingen en inwoners. Het verlengen van de afschrijvingstermijn betreft een technisch voordeel zonder maatschappelijk effect. Het versoberen leidt tot minder mogelijkheden om te sporten en bewegen. Effect op vitaliteit en gezondheid.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.45**Voorstel****stoppen nieuwbouw PO De Meeuwenberg**

Programma (taakveld)

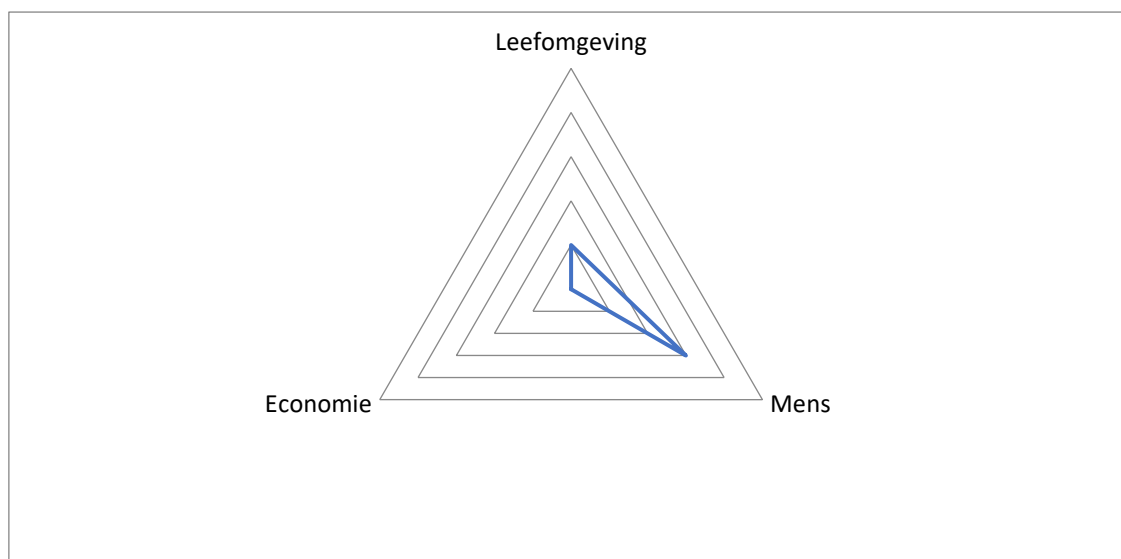
2. Leefbare en bereikbare samenleving

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	155.000	155.000	155.000	155.000
Budget	155.000	155.000	155.000	155.000

Toelichting		Stoppen of uitstellen van nieuwbouw school De Meeuwenberg in Driel. Het krediet van 5,4 miljoen kan vrijvallen. Beoogde locatie kan ingezet worden voor woningbouw. Dit betekent een vrijval van €155.000 aan kapitaallasten (50 jaar en 1,5%). De beoogde bouwlocatie is gewijzigd. En n.a.v. flora- en fauna onderzoek zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk en inmiddels in uitvoering.	
Risico		De huidige Meeuwenberg zal gerenoveerd moeten worden. Ook zal er een claim van de aannemer komen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Teleurstelling bij school, ouders en inwoners van Driel.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.46**Voorstel****Hart van Driel**

Programma (taakveld)

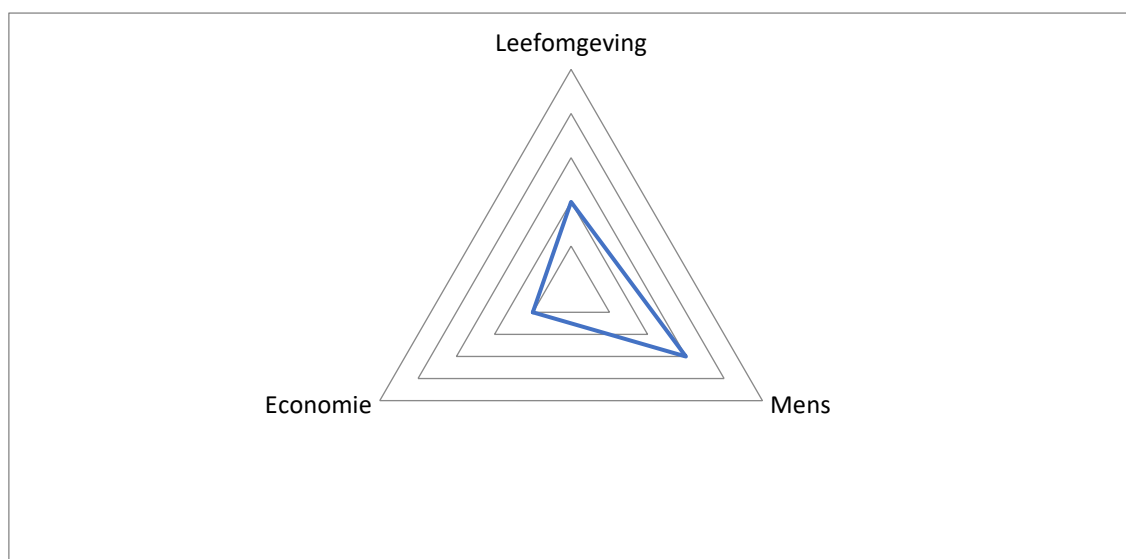
2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV 5.7)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	114.000	114.000	114.000	114.000
Budget	114.000	114.000	114.000	114.000

Toelichting		Stoppen of uitstellen van project Centrumplan Driel. Het krediet van €2,7 miljoen kan vrijvallen. Dit betekent een vrijval van €114.000 aan kapitaallasten (30 jaar en 1,5%). Dorpendeal tbv Huiskamer Driel is aangegaan. Kosten hiervoor zijn 250.000,- . Overig budget zou omgebogen kunnen worden. Dit is al verwerkt in het format.	
Risico		Werkgroepen uit Driel hebben plannen ontwikkeld voor het centrum van Driel/het Polenplein en een huiskamer van Driel. Stoppen (of uitstellen) leidt tot maatschappelijke teleurstelling.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Vertrouwen van de inwoners in de gemeente wordt geschaad. Geen toename ondernemerschap in centrum.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.47**Voorstel****Niet toekennen prijsinflatiecorrectie Beheer Openbare Ruimte**

Programma (taakveld)

2. Leefbare en bereikbare samenleving (TV Diverse)

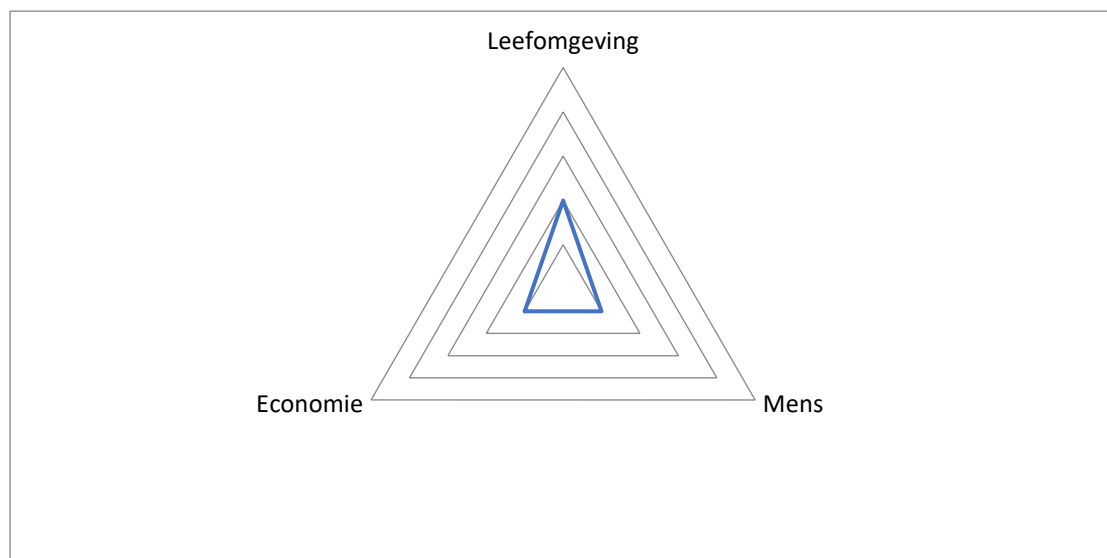
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	400.000	400.000	400.000	400.000

Budget	nvt	nvt	nvt	nvt
---------------	-----	-----	-----	-----

Toelichting		<i>Door stijgende kosten moeten budgetten regelmatig opgehoogd worden om de prijstijgingen in de markt te kunnen compenseren bij gelijkblijvende taken. Door deze inflatiecorrectie deels niet toe te kennen beperken wij onze uitgaven. Het gaat hierbij om € 400.000 voor onderhoud wegen en groen.</i>	
Risico		<i>Door de correctie vanwege inflatie voor een bedrag van € 400.000 niet toe te kennen kan er minder gedaan worden. Dit betekent een bezuiniging die gevolgen heeft voor het onderhoudsniveau van de openbare ruimte.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Heeft nadelige gevolgen voor de leefomgeving. Hoe slechter de staat van het onderhoud is ook in centra, hoe slechter mensen zelf omgaan met de openbare ruimte en centra minder aantrekkelijk vinden om te winkelen en verblijven.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 2.48**Voorstel****Overbetuwe Beweegt**

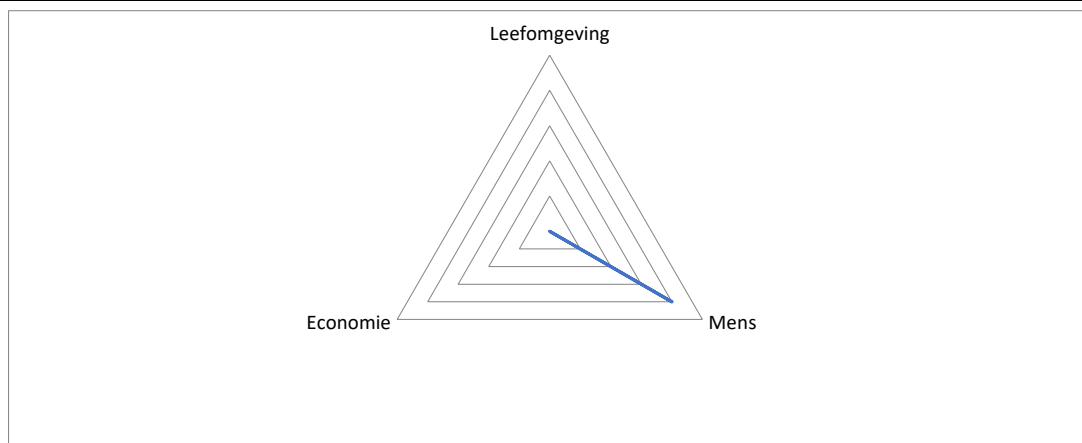
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Leefbare en bereikbare samenleving TV 5.1
W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	10.000	10.000	10.000

Budget	286.000	286.000	286.000	286.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		De activiteiten van de samenwerkingspartners van Overbetuwe Beweegt zijn gericht op het toegankelijk maken van sport en bewegen, het stimuleren van sport en bewegen en een gezonde en actieve leefstijl onder alle inwoners in Overbetuwe en het bieden van ondersteuning aan sport- en beweegaanbieders. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan beleidsdoelen 'Iedereen doet mee', 'Sportieve en gezonde jeugd' en 'Vitale en sterke sportaanbieders' van de sport- en beweegnota. De taken waar Overbetuwe Beweegt uitvoering aan geeft zijn niet wettelijk en kunnen daardoor worden gestaakt. Het budget van Overbetuwe Beweegt bestaat voor ruim 75% aan de Rijksbijdrage in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties en voor 25% uit gemeentelijk budget t.b.v. sportstimulering- en activering. Bezuiniging op de gemeentelijke bijdrage telt dus 3 keer door naar een verlaging van de Rijksbijdrage. Dit gemeentelijke budget is met ingang van 2024 reeds met 55.000 verlaagd. De Rijksbijdrage wordt met ingang van 2026 met 10% verminderd. Een verdere verlaging zet effectieve uitvoering van de taken onder grote druk.	
Risico		Afhankelijk van omvang van vermindering budget zal (een deel van) de activiteiten in het kader van stimuleren van sporten, bewegen en een gezonde leefstijl wordt beeindigd. Sport- en beweegaanbieders kunnen minder of niet meer op ondersteuning rekenen. Een belangrijke pijler van ons beleid gericht op preventie wordt hiermee afgebouwd.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Overbetuwe Beweegt is breed actief bij kinderdagopvanglocaties, alle basisscholen en binnen het voortgezet onderwijs. Ook bieden zij gerichte ondersteuning aan kwetsbare doelgroepen (senioren, inwoners met een beperking) en het sportverenigingsleven. Bij het stoppen van activiteiten kan dit een negatieve impact hebben op bijv. de ontwikkeling van overgewicht en het toenemen van beweegarmoede.	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.49**Voorstel****Schrappen subsidies sporten en spelen**

Programma (taakveld)

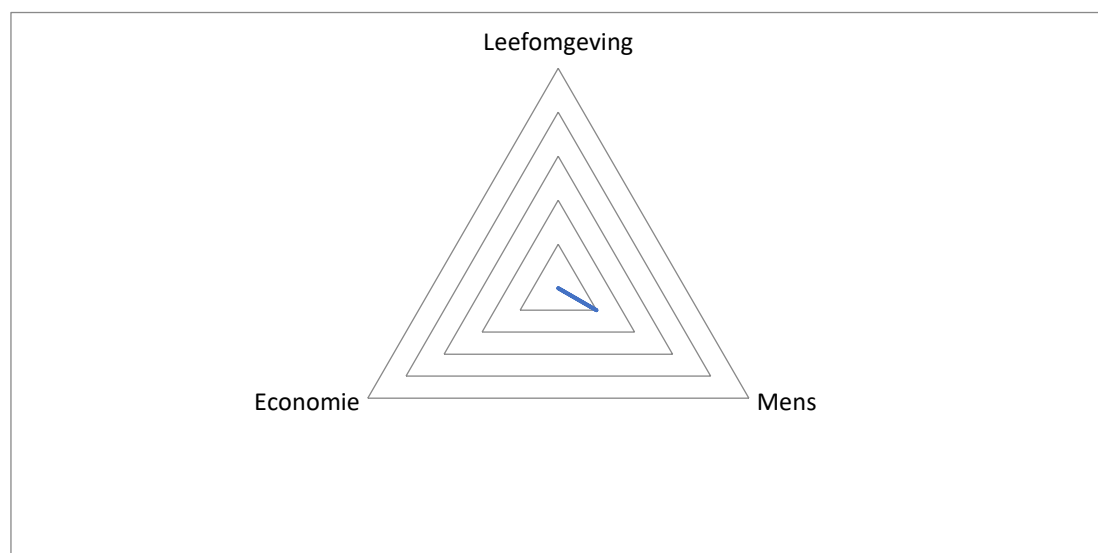
Leefbare en bereikbare samenleving TV 5.1

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	6.400	6.400	6.400	6.400
Budget	6.400	6.400	6.400	6.400

Toelichting		Deze subsidieregeling betreft jaarlijkse of eenmalige activiteiten georganiseerd door een basisschool of een speciale school voor basisonderwijs gericht op het stimuleren en promoten van sporten die in overeenstemming zijn met het gemeentelijk sportbeleid. Hieronder vallen eenmalige schaats-/zwemactiviteiten voor schoolgroepen. Dit sluit aan bij het beleidsdoel 'Sportieve en gezonde jeugd' van de sport- en beweegnota.	
Risico		Wanneer de subsidie wordt stopgezet kan dit het gevolg hebben dat scholen deze sportactiviteiten niet meer aanbieden aan de leerlingen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		In 2024 maakten 12 basisscholen van de regeling gebruik. Zij gingen onder deze regeling met ruim 1.500 leerlingen schaatsen (Winterfestijn) en zwemmen. Wanneer de subsidie wordt stopgezet krijgen deze leerlingen deze sport- en beweegactiviteit waarschijnlijk niet meer aangeboden.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 2.50**Voorstel****Subsidies stimulering sporten met een beperking**

Programma (taakveld)

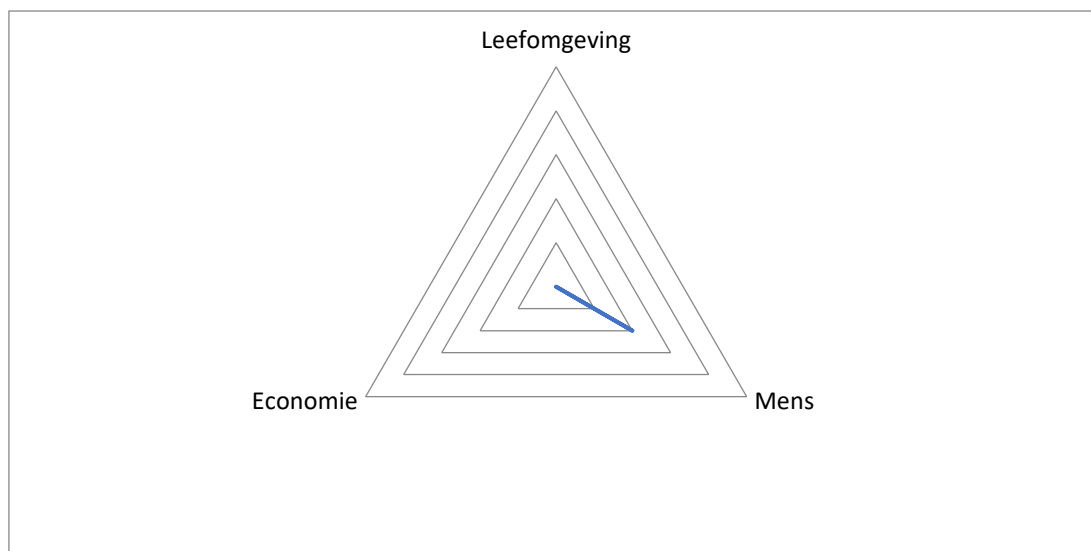
Leefbare en bereikbare samenleving TV 5.1

Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	5.000	5.000	5.000	5.000
Budget	5.000	5.000	5.000	5.000

Toelichting		<i>Verenigingen of andere vrijwilligersorganisaties die sportactiviteiten voor mensen met een psychische of lichamelijke beperking ontwikkelen, organiseren en uitvoeren, kunnen jaarlijks subsidie aanvragen voor hun leden of deelnemers met een beperking die in Overbetuwe wonen. Dit sluit aan bij het beleidsdoel 'Iedereen doet mee' van de sport- en beweegnota. Het betreft echter geen wettelijke taak en kan dus worden gestopt.</i>
Risico		<i>Wanneer de subsidie wordt stopgezet kan dit het gevolg hebben dat het aangepaste sportaanbod niet meer wordt aangeboden of dat de contributie voor deelname wordt verhoogd.</i>
Categorieën	1	Quick wins
	2	Ambities
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>In 2024 maakten 5 verenigingen voor hun aangepast sportaanbod voor in totaal 67 leden gebruik van de subsidieregeling. Zonder de subsidie bestaat de kans dat het aangepast voor deze 67 inwoners stopt of duurder wordt. Gevolg kan zijn dat de sportdeelname van deze 67 inwoners met een beperking afneemt.</i>
Leefomgeving		0
Mens		2
Economie		0

Nummer ombuiging 2.51**Voorstel****kostendekkendheid (bouw)leges**

Programma (taakveld)

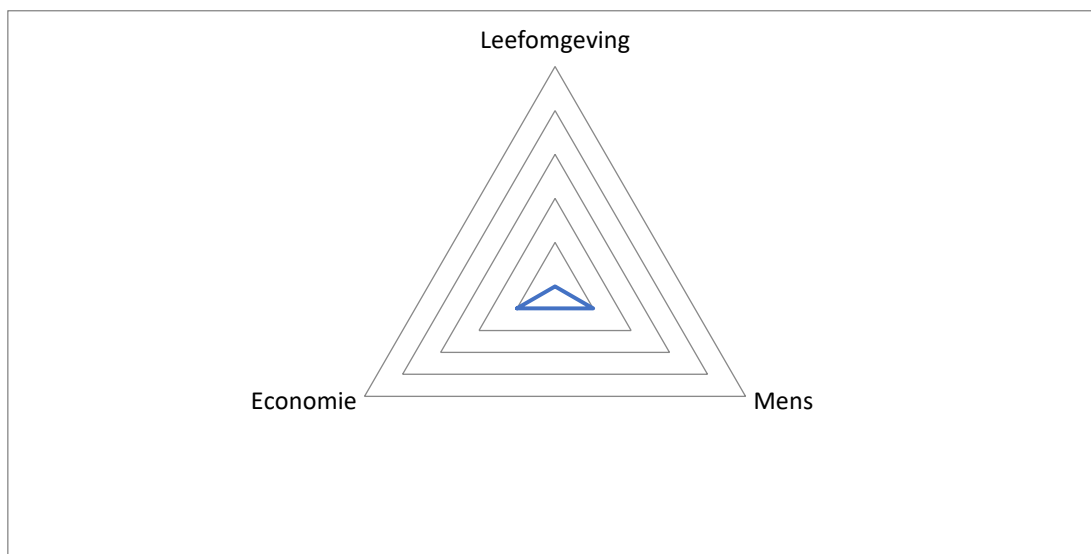
Leefbare en bereikbare samenleving

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	200.000	200.000	200.000	200.000
Budget	nvt	nvt	nvt	nvt

Toelichting		Om de kostendekkenheid van de verschillende beïnvloedbare leges te kunnen bepalen is een actualisatie van ons rekenmodel noodzakelijk. Bureau Involon gaat deze actualisatie uitvoeren. Na de actualisatie van ons rekenmodel kunnen wij de kostendekkenheid van de leges inzichtelijk maken. Belangrijkste hierbij zijn de bouwleges. Op basis van een eerste inschatting lijkt het mogelijk om € 200.000 extra inkomsten te genereren door de bouwleges kostendekkend te maken. Wat daadwerkelijk mogelijk is moet blijken uit het onderzoek van Involon. Daarnaast zijn de effecten vanuit de WKB nog niet inzichtelijk.	
Risico		Wanneer de (bouw)leges stijgen zal dit leiden tot hogere kosten voor onze inwoners en ondernemers die een (bouw)vergunning aanvragen. De kans is klein dat hierdoor minder gebouwd gaat worden.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Enige stijging van legekosten is een gering maatschappelijk effect.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	1

Programma 3. Participatiecultuur

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 3	3.01	Uitvoeren veranderaanpak Participatiecultuur	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Budget voor leerinterventies geheel schrappen.
Programma 3	3.02	Faciliteren dorpsprocessen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	Ondersteuning om te komen tot dorpsagenda's.
Programma 3	3.03	Subsidieren bewonersgroepen	€ 0	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	Inwonersinitiatieven en werkbudget dorpscontactpersonen.
Programma 3	3.05	Versterken inzet participatiecultuur (onderdeel van 7.2 bedrijfsvoering)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Verminderen inzet op participatie (jongeren en Overbetuwe Doet).
Programma 3	3.06	Overbetuwe Doet	€ 0	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	Stoppen met Overbetuwe Doet.
Totaal			€ 110.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000	

Numer ombuiging 3.01**Voorstel****Uitvoeren veranderaanpak vaardigheden, houding en gedrag**

Programma (taakveld)

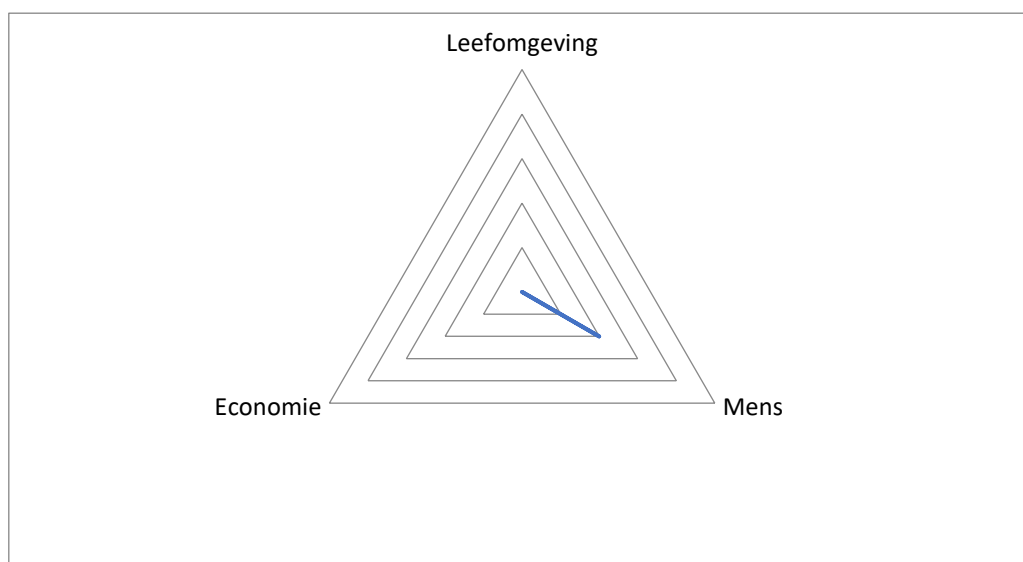
3. Interactie met de samenleving (TV divers)

Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	30.000	30.000	30.000	30.000
Budget	30.000	30.000	30.000	30.000

Toelichting		<i>Budget schrappen of verlagen voor een veranderaanpak op het gebied van kennis, houding, vaardigheden en gedrag rondom participatiecultuur. Budget is bedoeld voor leerinterventies. Mogelijk kan een deel daarvan uitgevoerd worden vanuit het organisatieontwikkelingsbudget. Bij de kadernota 2025 is het oorspronkelijke budget van € 60.000 via amendement A2 reeds gehalveerd.</i>	
Risico		<i>Medewerkers hebben minder kennis van participatie en passen hun houding, vaardigheden en gedrag mogelijk minder aan om ambities op participatie uit te voeren en onze dienstverlening te verbeteren.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Inwoners voelen zich mogelijk minder gehoord.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 3.02**Voorstel****Faciliteren dorpsprocessen**

Programma (taakveld)

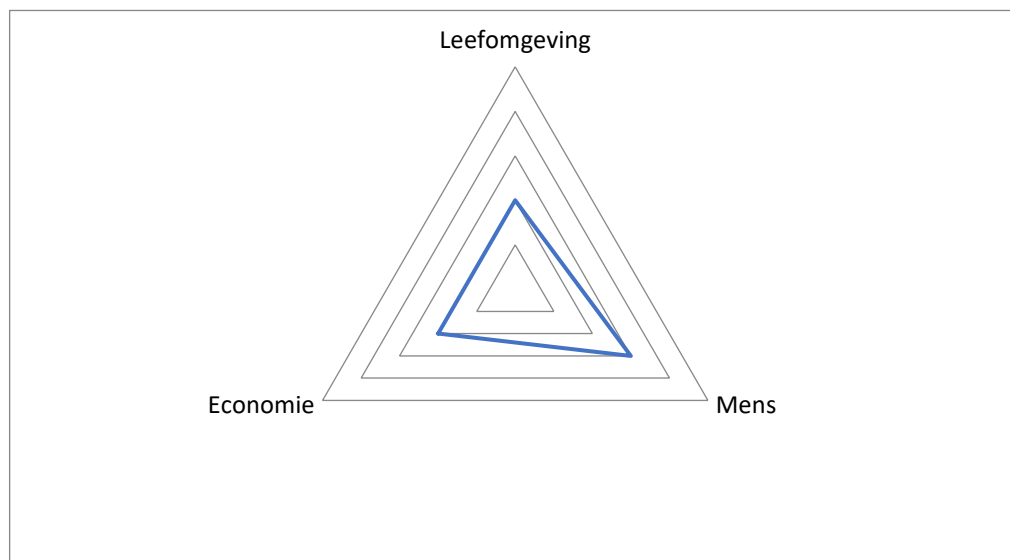
3. Interactie met de samenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	30.000	30.000	30.000	30.000
Budget	30.000	30.000	30.000	30.000

Toelichting		<i>Budget schrappen of verlagen voor ondersteuning/facilitering bij opstellen/uitvoering dorpsagenda's. Onder andere bedoeld voor inzet externe procesbegeleider of expert of extra uitvoeringsbudget om werk met werk te kunnen maken.</i>	
		<i>Dit komt voort uit de interactievisie (de dorpsagenda van onze inwoners geeft richting aan ons handelen) en uitgangspunten dorpsprofielen en participatie.</i>	
Risico		<i>Risico op teleurstellingen en weglekken energie uit gemeenschappen wanneer gemeente niet in staat is goed mee te bewegen met dorpsinitiatieven/-plannen.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Zie 'Risico'.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	2

Nummer ombuiging 3.03

Voorstel

Subsidie bewonersgroepen

Programma (taakveld)

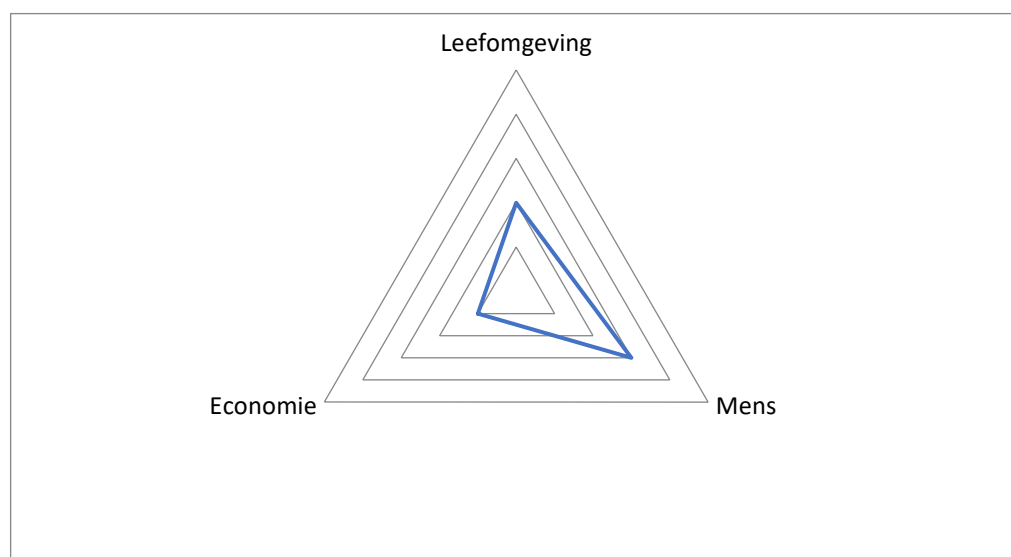
3. Interactie met de samenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	40.000	40.000	40.000
Budget	40.000	40.000	40.000	40.000

Toelichting		<i>Stoppen met (of verlagen) financiële ondersteuning van actieve inwonersgroepen (dorpsraden e.d.) en het werkbudget van dorpscontactpersonen.</i>	
		<i>Uitvoeringsprogramma 3.2, interactievisie & uitgangspunten dorpsprofielen en participatie herzien of intrekken + subsidieregeling sociale basis: schrappen subsidies voor wijk- en dorpsgerichte bewonersoverlegorganisatie en gemeenschapsvorming en dorpsagenda's.</i>	
		<i>Rol/ functie dorpscontactpersoon herzien. Zij hebben dan geen instrumentarium om inwonersgroepen te ondersteunen. Schrappen kan, maar is onwenselijk.</i>	
Risico		<i>Inwoners worden minder gefaciliteerd om zelf aan de slag te gaan; minder sterke gemeenschappen.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Zie 'Risico'.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 3.05**Voorstel****Versterken inzet participatie**

Programma (taakveld)

3. Interactie met de samenleving (TV 0.4)

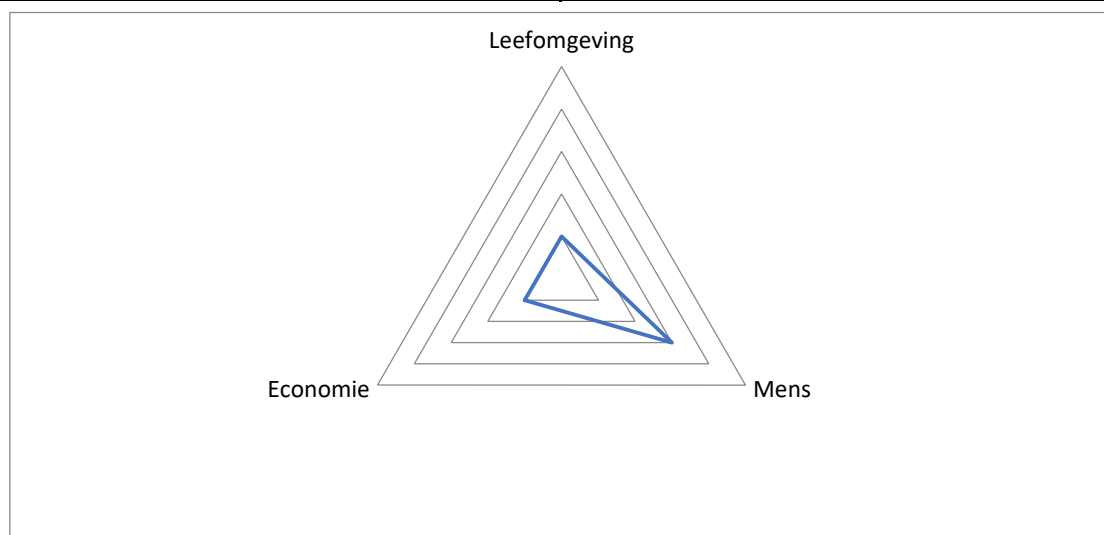
Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	50.000	50.000	50.000	50.000

Budget	200.000	200.000	200.000	200.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		In de ombuigingen bij de programmabegroting 2025 ev. is dit budget gehalveerd van 4 naar 2 ton. Hieruit wordt de formatieruimte van een adviseur communicatie en participatie, de licentiekosten van betrokkenheidsprofielen en het online participatieplatform betaald. Binnen dit budget is ook een reservering gemaakt voor extra inzet op jongerenparticipatie en is ook een gedeeltelijke bijdrage aan het totale budget voor Overbetuwe Doet gedekt. De geraamde ombuiging betreft vooral deze bijdrage (32.000) en de reservering voor extra inzet jongerenparticipatie (15.000). Het totale budget voor OverbetuweDoet bedraagt nog 140.000 en is opgenomen in format 3.06.	
Risico		We kunnen minder ambities uitvoeren voor een meer inclusieve participatie vanuit het coalitieakkoord. Ook extra ondersteuning bij jongerenparticipatie komt te vervallen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Inwoners voelen zich mogelijk minder gehoord/betrokken bij projecten en trajecten die in hun leefomgeving plaatsvinden.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 3.06**Voorstel****Overbetuwe Doet**

Programma (taakveld)

3. Interactie met de samenleving (TV6.1)

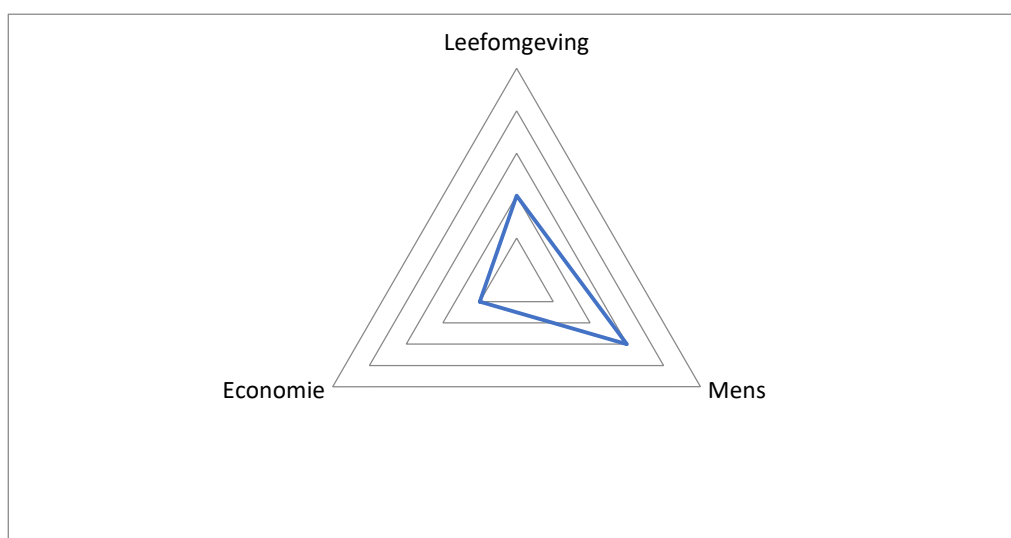
Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	140.000	140.000	140.000

Budget	140.000	140.000	140.000	140.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		<i>Geen wettelijke taak, maar op stel en sprong stoppen zou zeer ongewenst zijn, omdat initiatieven om geld op te halen voor 2026 al gestart zijn; minimaal 1 jaar nodig als overgangsfase voor heldere communicatie en verwachtingenmanagement. In de begroting 2022 is op dit budget al een ombuiging opgenomen van € 32.000 met ingang van 2024.</i>	
Risico		<i>Vermoedelijk komen er (veel) meer ondersteuningsaanvragen binnen bij zowel organisatie als bestuur, die vragen om individuele afweging en afhandeling. Dat vraagt ad-hoc capaciteit.</i> <i>Inwoners beslissen niet meer zelf welk initiatief financiële ondersteuning krijgt; initiatiefnemers moeten andere financiering zoeken en meer moeite doen om mensen te binden aan hun idee; inwoners voor wie de wereld van subsidies e.d. te ingewikkeld is, hebben geen laagdrempelige manier meer om hun idee te realiseren.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Aantasting leefbaarheid, leefomgeving en gemeenschapsvorming.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	1

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 4	4.02	Maatregelen verlagen zorgvragen Wmo en Jeugd	€ 500.000	€ 750.000	€ 1.000.000	€ 1.452.000	Taakstelling op totaalbudget Wmo en jeugd, verlagen maatwerk.
Programma 4	4.04	Mantelzorg	€ 0	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	Mantelzorgwaardering minimaliseren.
Programma 4	4.06	Huiskamers	€ 0	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000	Budget huiskamers.
Programma 4	4.07	Rolstoelpool	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Afschaffen Rolstoelpool.
Programma 4	4.08	Innovatiebudget	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	Afbouwen innovatiebudget.
Programma 4	4.10	Preventie alcohol en drugs	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	Preventieve aanpak alcohol en drugs onder jongeren schrappen.
Programma 4	4.11	Inzet POJ	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	Inzet Praktijkondersteuners Jeugd (POJ) verlagen.
Programma 4	4.12	Uitvoeringsbudget STO	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Eigen uitvoeringsbudget STO schrappen.
Programma 4	4.13	Communicatiebudget STO	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Communicatiebudget STO.
Programma 4	4.14	Clientondersteuning	€ 0	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	Zie format.
Programma 4	4.15	GGZ	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000	Stoppen met pilot gericht op vervuiling en verwaarlozing.
Programma 4	4.16	Kinderopvang (SMI)	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	€ 49.000	Vangnetregeling voor tijdelijke kinderopvang nodig hebben versoberen.
Programma 4	4.17	Algemeen maatschappelijk werk (AMW)	€ 0	€ 449.000	€ 449.000	€ 449.000	Schrappen Algemeen maatschappelijk werk.
Programma 4	4.18	Sociaal-cultureel werk	€ 0	€ 152.000	€ 152.000	€ 152.000	Schrappen Sociaal-cultureel werk.
Programma 4	4.19	WMO-welzijnsdiensten	€ 0	€ 490.000	€ 490.000	€ 490.000	Schrappen div. subsidies welzijnswerk.
Programma 4	4.20	Jeugd en jongerenwerk	€ 0	€ 549.000	€ 549.000	€ 549.000	Schrappen jongerenwerk.
Programma 4	4.21	Lokaal maatwerk jeugdgezondheidszorg (JGZ)	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	Versoberen inkoop lokaal aanvullend aanbod JGZ.
Programma 4	4.22	Opvoedondersteuning	€ 0	€ 176.000	€ 176.000	€ 176.000	Schrappen bovenwettelijke taak.
Programma 4	4.23	Geïndiceerde preventie jeugd	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	€ 79.000	Subsidie tbv ondersteuning kwetsbare jongeren en jongerenwerk.
Programma 4	4.24	Ondersteuning vrijwilligers	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Digitaal aanbod afschaffen.
Programma 4	4.26	Begeleiding statushouders	€ 0	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	Stoppen met subsidie aan Vluchtelingenwerk.
Programma 4 en 5	4.27	Inzet POK middelen	€ 0	€ 180.000	€ 0	€ 0	Middelen POK middelen niet inzetten.
Programma 4	4.28	Uitstellen nieuwbouw De Wanmolen - Zetten	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	€ 90.000	Oude Wanmolen langer in stand te houden.
Programma 4	4.29	Uitstellen nieuwbouw Meeuwenberg	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	€ 155.000	Uitstel bouw maakt dat kapitaallasten later in de begroting komen.
Programma 4	4.30	Uittreden uit MGR	pm	pm	pm	pm	Zie format.
Programma 4	4.31	Uittreden uit BVO DRAN	pm	pm	pm	pm	Zie format.
Programma 4	4.32	Interventieteam	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	€ 101.000	In dienst nemen personele inzet voor crisis- en complexe casuïstiek.
Programma 4	4.33	Wijkgerichte GGZ	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	Inhuur sociaal psychiatrische verpleegkundige bij Interventieteam.
Programma 4	4.34	Vraagafhankelijk vervoer	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Minimale ritlengte invoeren en verhogen kosten eigen bijdrage.
Programma 4	4.35	Valpreventie	€ 0	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	Niet zelf opvangen van wegvallen landelijke middelen hiervoor.
Totaal			€ 1.446.000	€ 4.225.000	€ 4.295.000	€ 4.747.000	

Nummer ombuiging 4.01+4.02

Voorstel

Maatregelen verlagen zorgvragen Wmo en Jeugd

Programma (taakveld)

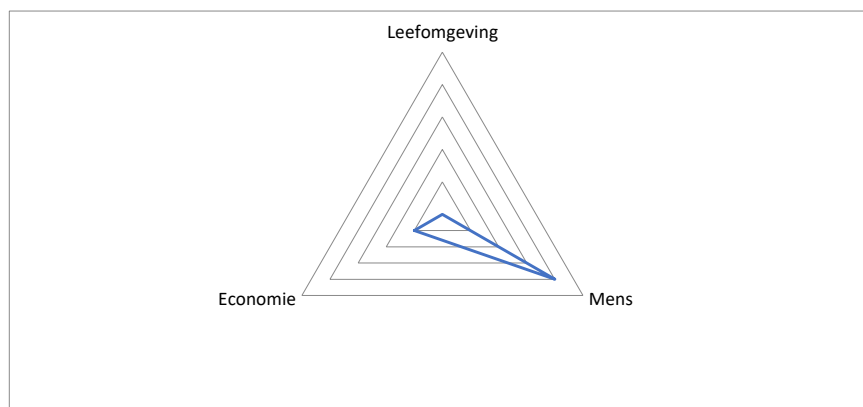
Portefeuillehouder

4. Inclusieve en participatiesamenleving

E. Westerbeek en C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging (nader uitgewerkt in 4.38 t/m 4.43)	500.000	750.000	1.000.000	1.452.000
Budget	28.200.000	28.400.000	28.900.000	28.900.000

Toelichting		Binnen het sociaal domein wordt voor wat betreft het gecontracteerde zorgaanbod (Wmo en Jeugd) gewerkt middels een p (prijs) $\times$ q (kwantiteit) systematiek. De 'p' kunnen wij weinig aan doen, gemeenten zijn wettelijk verplicht reële tarieven te hanteren. Het belangrijkste sturingsinstrument voor de 'q' is de lokale toegang, in ons geval het Sociaal Team Overbetuwe. Door te sturen op kortere indicaties, minder (stapeling van) producten, striktere afspraken met andere wettelijke verwijzers, een versterking van het STO en door in onze verordening te sturen op algemene voorzieningen en groepsaanbod, inzet op het voorliggende veld en informele hulp, normaliseren en eigen kracht, en door goede regie te voeren en afspraken te maken over op- en afschalen van zorg door zorgaanbieders willen wij de genoemde ombuiging realiseren. Een nadere beschrijving van deze maatregelen zal de komende tijd worden uitgewerkt.						
Risico		Gemeenten zijn wettelijk verplicht om passende zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Actiever hierop sturen kan leiden tot meer discussie met inwoners c.q. belangenbehartigers over wat "passend" is, en leiden tot meer klachten en/of bezwaar- en beroepprocedures. Financieel is de haalbaarheid van deze maatregel een risico: in percentuele daling lijkt het niet veel, maar de trend is (ook landelijk) al jaren stijgende. Zo heeft het Wmo voorspelmodel een stijgingspercentage opgenomen oplopend naar 9% in 2028 (ten opzichte van 2023), voornamelijk vanwege vergrijzing. Ook voor de tarieven (de p) geldt dat deze alleen maar stijgen. Per saldo een financiële daling inzetten vergt dan ook een veel grotere inspanning dan enkel op basis van de percentuele daling zou kunnen lijken. Verder sturen op de q vergt bovendien een stevige investering in de lokale toegang / het sociaal team (STO). Bovendien komt deze taakstelling <u>bovenop</u> de eerder doorgevoerde maatregelen ad € 0,5 miljoen bij de begroting 2025.						
Categorieën	1	Quick wins						
	2	Ambities						
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners						
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Werken met budgetplafonds en/of populatiebekostiging kan leiden tot respectievelijk wachtlijsten en bezwaarprocedures danwel andere vormen van afschaling van de kwaliteit van de geboden ondersteuning aan hulpbehoevende inwoners. Ook wordt een groter beroep gedaan op de sociale cohesie / samenredzaamheid van de Overbetuwse samenleving, met mogelijk overbelasting van vrijwilligers en mantelzorgers en/of toename van sociale uitsluiting van kwetsbare mensen tot gevolg. <table><tr><td>Leefomgeving</td><td>0</td></tr><tr><td>Mens</td><td>4</td></tr><tr><td>Economie</td><td>1</td></tr></table>	Leefomgeving	0	Mens	4	Economie	1
Leefomgeving	0							
Mens	4							
Economie	1							

Nummer ombuiging 4.03+4.04

Voorstel

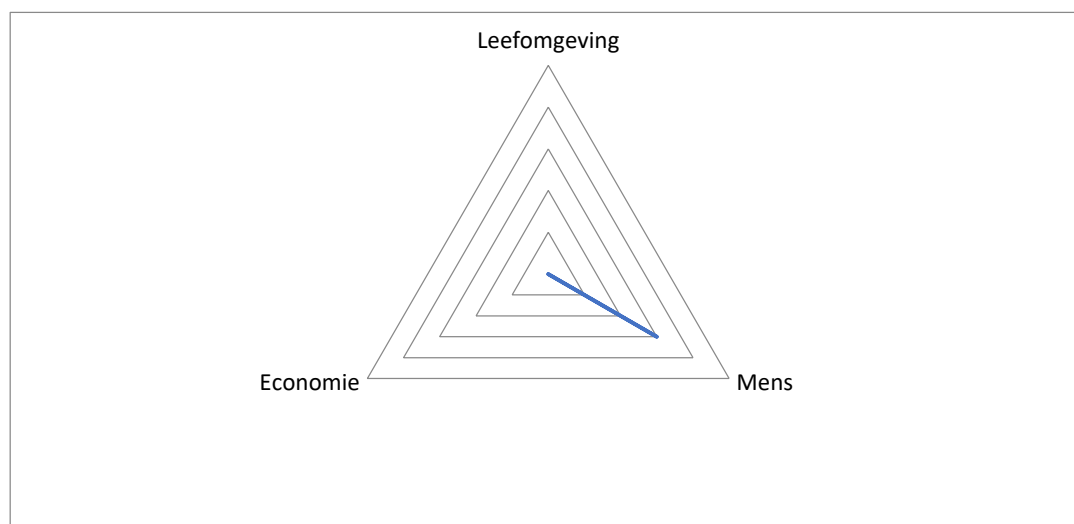
Mantelzorgwaardering

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging²	0	80.000	80.000	80.000
Budget	82.000	82.000	82.000	82.000

Toelichting		Mantelzorg is een vorm van informele zorg. Gemeenten zijn wettelijk verplicht een blijk van waardering voor mantelzorgers te hebben maar hebben beleidsvrijheid als het gaat om de invulling hiervan. Inwoners van Overbetuwe die mantelzorg ontvangen kunnen een bedrag van €140 aanvragen voor hun mantelzorger(s). De bijdrage kan worden geminimaliseerd door de waardering op een andere manier vorm te geven dan door middel van een geldbedrag. Dit vergt wel een beleidswijziging en potentiële aanvragers van de mantelzorgwaardering moeten tijdig worden geïnformeerd over deze wijziging.	
Risico		Door vergrijzing en langer thuiswonen is meer mantelzorg nodig. Afname van sociale cohesie / minder mantelzorgers is een risico, met als gevolg dat formele (lees duurdere) zorg vanuit de Wmo ingezet moet worden in plaats van informele zorg uit het eigen netwerk.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Oprechte waardering en erkenning van mantelzorgers draagt bij aan het volhouden van de mantelzorgtaken. Door de vergrijzing en het langer thuiswonen is er steeds meer mantelzorg nodig. De mantelzorgwaardering is bovendien een effectief instrument om mantelzorgers in beeld te krijgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.06

Voorstel

Huiskamers

Programma (taakveld)

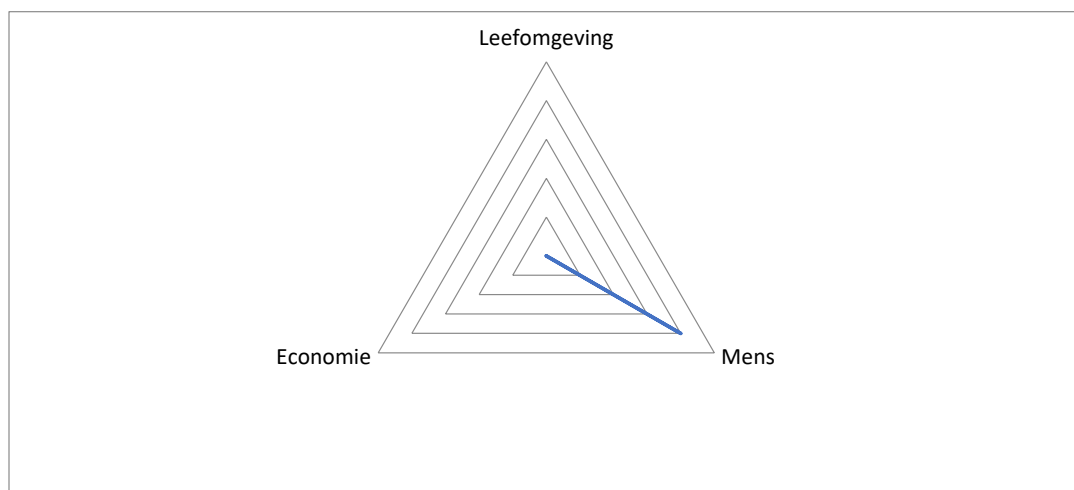
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

E. Westerveld

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	140.000	140.000	140.000
Budget	140.000	140.000	140.000	140.000

Toelichting		<i>Onderdeel van dit budget is de <u>subsidie voor de Huiskamers Overbetuwe</u>. Dit vloeit voort uit de subsidieregeling "Zorg voor elkaar en ontmoeten". Wil je op dit onderdeel kosten besparen, dan moet je óf de subsidieregeling aanpassen (dat betekent dan schrappen van deze specifieke regeling én heeft effect op de gehele subsidieverordening sociaal domein) óf dat je op deze regeling een budgetplafond toepast.</i> <i>Daarnaast maken ook de kosten voor de coördinator hier onderdeel van uit. Vanaf 2026 is hier geen structureel budget voor. De coördinatie, borging en doorgang van het concept Huiskamers Overbetuwe komt daarmee in gevaar.</i> <i>De Huiskamers Overbetuwe dragen bij aan een uitstelbare (en daarmee vertraagde) instroom van inwoners in de geïndiceerde Wmo-dagbesteding, Wmo-begeleiding en Wlz-zorg.</i>	
Risico		<i>Met het schrappen van subsidies voor de huiskamers kunnen geen activiteiten voor inwoners meer worden georganiseerd. Vereenzaming als ook het risico op overbelasting van mantelzorg nemen toe en daarmee ook de Wmo-uitgaven(denk aan geïndiceerde dagbesteding).</i> <i>Met het schrappen van het budget voor coördinatie komt de doorontwikkeling en daarmee de voortgang van de Huiskamers in gevaar (gecoördineerde voorlichting, PR, delen van kennis en ervaring bij het instandhouden van de lokale huiskamers).</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	Mogelijk dat extra activiteiten, zoals netwerkbijeenkomsten en voorlichtingsactiviteiten in de knel komen.		
	Leefomgeving	0	
	Mens	4	
	Economie	0	

Numer ombuiging 4.07**Voorstel****Afschaffen rolstoelpool**

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

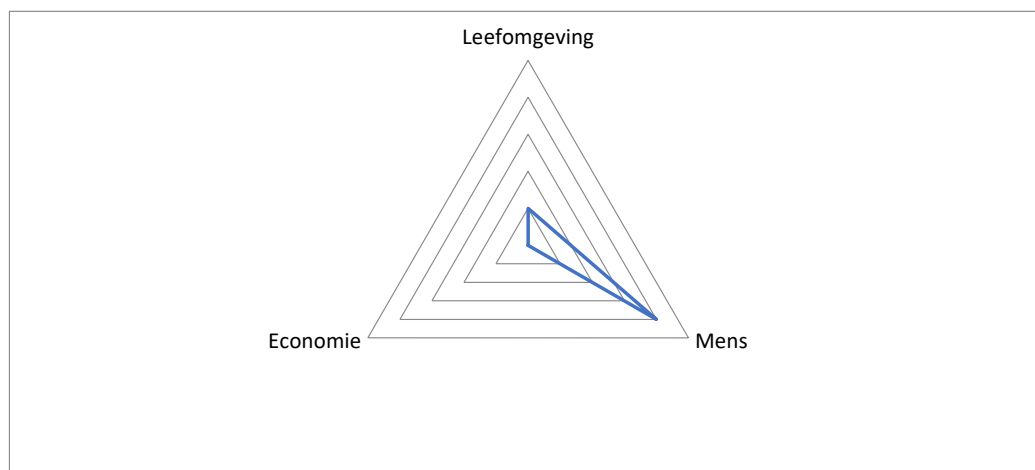
Portefeuillehouder

E. Westerveld

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000

Budget	10.000	10.000	10.000	10.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Op dit moment wordt op twee locaties in onze gemeente, waar meerdere rolstoel-/scootmobielgebruikers nabij elkaar wonen in eenzelfde complex, gewerkt met een gezamenlijke rolstoelpool. Met de rolstoelpool kunnen inwoners incidenteel en kortdurend een rolstoel gebruiken (voor een dag of dagdeel), bijvoorbeeld om iemand te bezoeken of naar de markt te gaan. Er vindt geen indicatie plaats. De rolstoelpool is momenteel op twee locaties beschikbaar, te weten bij Tertzio in Elst en bij de Liefkenshoek in Heteren. Ook is op elke locatie een scootmobiel aanwezig. In plaats van dat elke gebruiker een eigen rolstoel of scootmobiel toegewezen krijgt, als maatwerkvoorziening vanuit de Wmo, kunnen mensen gebruik maken van één van de beschikbare rolstoelen of scootmobielen uit de gezamenlijke pool. Voor het inrichten, aanschaffen en onderhouden van de rolstoelpool is jaarlijks een budget beschikbaar van €10.000. We kunnen ervoor kiezen deze groepsgebonden voorziening af te schaffen en terug te gaan naar maatwerkvoorzieningen.	
Risico		Dit zal resulteren in een toename van het aantal individuele aanvragen voor een rolstoel/scootmobiel. De inschatting is dat dit per saldo tot hogere kosten leidt omdat iedere inwoner die hiervoor in aanmerking komt dan een eigen voorziening krijgt, in plaats van gebruik te kunnen maken van een groepsvoorziening.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Inwoners kunnen niet meer incidenteel gebruik maken van een rolstoel/scootmobiel, maar zullen elk een eigen scootmobiel of rolstoel moeten aanvragen. Ook zullen inwoners die een dergelijke voorziening toegewezen krijgen deze veelal in een eigen ruimte (woning of kelderstalling) moeten c.q. willen opslaan, in plaats van de huidige gezamenlijke ruimte.	
		Leefomgeving	1
		Mens	4
		Economie	0

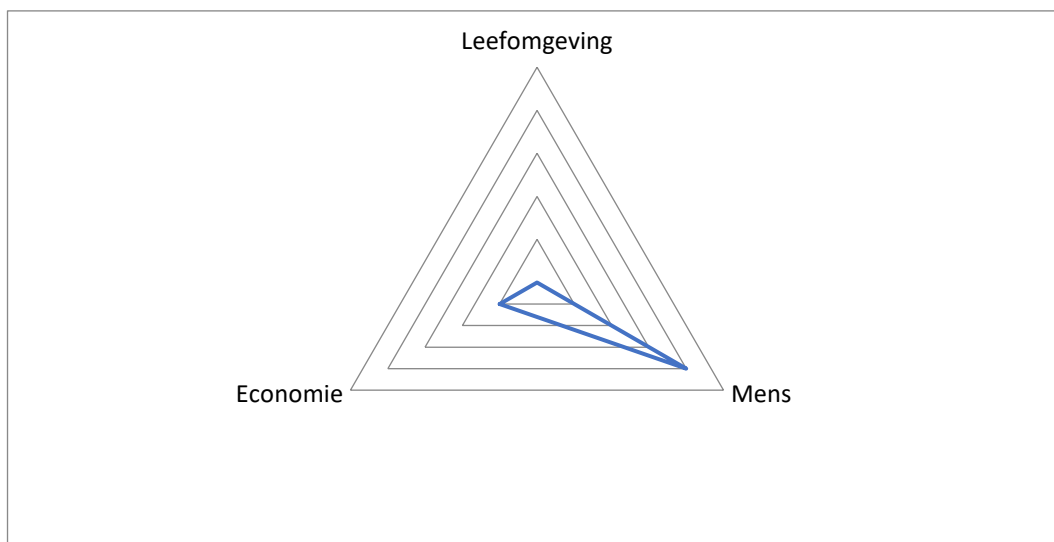
Nummer ombuiging 4.08**Voorstel****Innovatiebudget verlagen**

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	70.000	70.000	70.000	70.000
Budget	120.000	120.000	120.000	120.000

Toelichting		<i>Het structureel verder verlagen van het innovatiebudget resulteert in minder financiële middelen voor innovatieve projecten die bijdragen aan de transformatie van zorg en ondersteuning. Dit zal leiden tot minder vooruitgang in het verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning, evenals in het bevorderen van de efficiëntie van dienstverlening (zoals het afschalen van zorg). In 2025 is hier ook al €50.000 op bezuinigd.</i>	
Risico		<i>Toekomstige innovatieve projecten kunnen niet (of minder voortvarend) worden opgestart.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Het verlagen van dit budget brengt het risico met zich mee dat we niet in staat zijn toekomstige innovatieve projecten te financieren die een bijdrage leveren aan de transformatie in de zorg. Dit kan resulteren in minder vooruitgang in het verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning, en in het realiseren van efficiëntieverbeteringen in de dienstverlening (zoals het afschalen van zorg).</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.10
Voorstel
Preventief aanbod (alcohol, drugs)

Programma (taakveld)

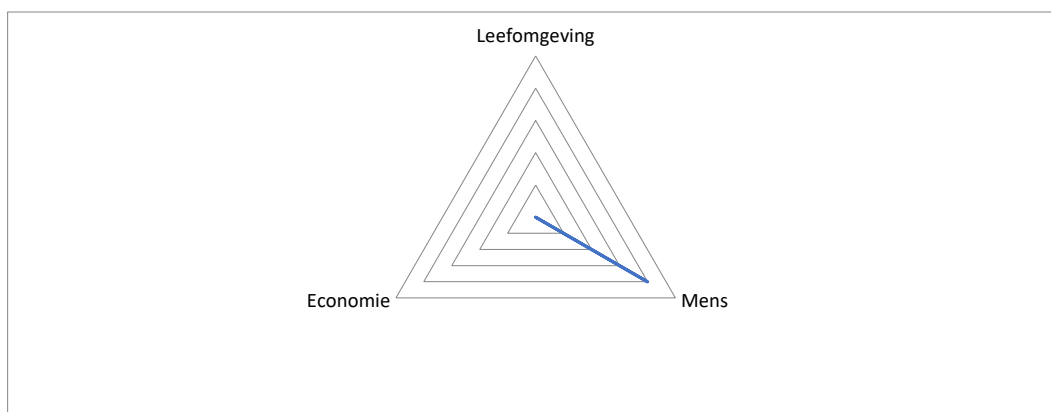
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving

Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	22.000	22.000	22.000	22.000
Budget	22.000	22.000	22.000	22.000

Toelichting	De subsidie aan ProPersona, IrisZorg en Het Jongeren netwerk wordt gedekt uit het budget geïndiceerde preventie (format 4.23). Uit dit budget bekostigen we alleen de overige, incidentele preventieactiviteiten gericht op verslaving, mentaal welbevinden en sociale druk.		
Risico	Als gevolg van bezuinigingen zullen verschillende soorten interventies komen te vervallen, zoals lokale en regionale voorlichtingsavonden en ouderbijeenkomsten over verslaving, mentaal welbevinden en alcohol- en drugsgebruik voor ouders, professionals (binnen het Sociaal Team Overbetuwe en onderwijs) en jongeren. Daarnaast zal het laagdrempelige advies en de consultatie van IrisZorg en Pro Persona wegvallen, evenals de lespakketten die zij aan jongeren leveren in het onderwijs. Verder zal de inzet van ervaringsdeskundigheid en maatjestracten met jongeren (uit schuldhulpverlening en jeugdzorg) worden stopgezet. Ten slotte zullen preventieve activiteiten zoals de theatervoorstelling van Theater Playback over pesten, verslaving en mentale veerkracht voor zowel ouders als leerlingen worden stopgezet. Het wegvallen van deze preventieve interventies kan op een later moment leiden tot financiële en/of personele kosten, omdat zorg curatief moet worden ingezet of aangeboden als doelgroepen niet meer (vroeg)tijdig bereikt worden, met een verhoogd risico op schadelijk gedrag en/of terugval ten gevolg. Als bezuinigingen worden doorgezet binnen deze kostenpost, dienen de ambities op het gebied van preventie van alcohol- en drugsgebruik naar beneden te worden bijgesteld.		
Categorieën	1 Quick wins	2 Ambities	3 Lastenverzwaring voor de inwoners
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	Delen van de jongeren krijgen niet als vanzelf educatie over gedrag wat de gezondheid beïnvloed op het Voortgezet Onderwijs aangeboden én onzeker is of ze het op een andere manier wel ontvangen of opzoeken. Voor veel ouders van deze doelgroep is op een interactieve manier informatie in de buurt ophalen over hoe om te gaan met de uitdagingen van en voor hun opgroeiende kinderen een laagdrempelige manier om ondersteuning te krijgen. Als dit wegvalt, zullen ouders zelf op zoek moeten naar de informatie. De organisatie van dit soort bijeenkomsten vormt ook een laagdrempelige route richting de gemeente voor hulp en ondersteuning.		
	Leefomgeving	0	
	Mens	4	
	Economie	0	

Nummer ombuiging 4.11

Voorstel

Inzet Praktijkondersteuners Jeugd (POJ) verlagen

Programma (taakveld)

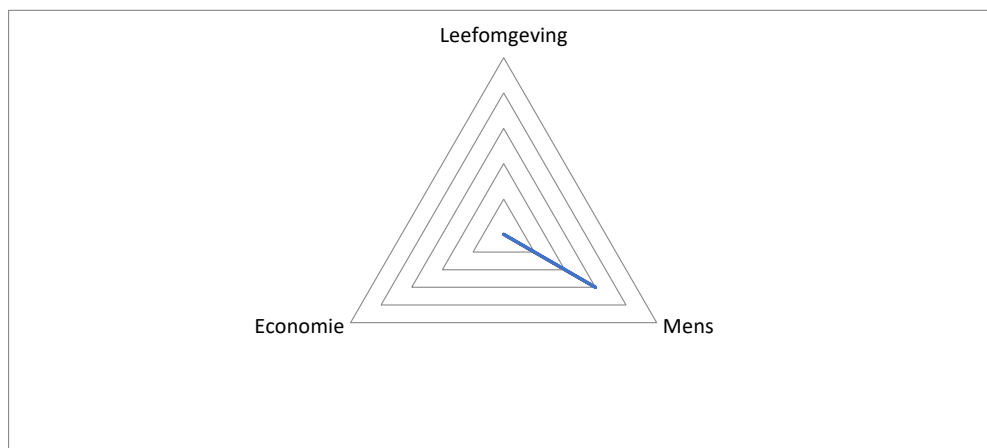
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging²	85.000	85.000	85.000	85.000
Budget	319.000	319.000	319.000	319.000

Toelichting		Sinds eind 2020 worden praktijkondersteuners jeugd (POJ'ers) ingezet, als 'brugfunctie' tussen huisartsen en jeugdconsulenten in het kader van preventie richting zwaardere jeugdhulp. Het betreft hier een aanvullende, bovenwettelijke activiteit in het preventieve veld. In theorie kan zelfs de hele activiteit op termijn gestopt, af- of omgebouwd worden, maar dat zou een echte beleidswijziging betekenen (en geen quick win). De inzet van POJ'ers maakt expliciet onderdeel uit van het beleidsplan sociaal domein (en de 18 maatregelen die toentertijd daaraan gehecht zijn). De inzet van POJ'ers is in 2023 geëvalueerd waarbij de positieve resultaten hebben geleid tot een uitbreiding van het budget met €85.000. Het college heeft begin maart 2024 besloten dit aanvullende budget daadwerkelijk te willen gaan inzetten. Dit is tot op heden echter nog niet gelukt, daarmee moet het terugdraaien van dit besluit besluit als bijstellen van een ambitie worden beschouwd.	
Risico		Deze niet-wettelijke maatregel is bedoeld om snelle, vroegtijdig hulp te bieden aan kwetsbare jongeren. Hierop bezuinigen of zelfs helemaal schrappen kan betekenen dat deze jongeren op termijn zwaardere (lees duurdere) hulp nodig hebben vanuit de jeugdwet (en dat is wel een wettelijke taak). Indachtig de motie "Handhaaf preventie en kwaliteit van zorg" brengen wij de evaluatie van de inzet van POJ'ers in herinnering (juni 2023). Daaruit blijkt dat de inzet van POJ'ers zichzelf ruimschoots terugverdient.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Deze niet-wettelijke maatregel is bedoeld om snelle, vroegtijdig hulp te bieden aan kwetsbare jongeren. Hierop bezuinigen of zelfs helemaal schrappen kan betekenen dat deze jongeren op termijn intensievere en daarmee kostbaardere hulp nodig hebben vanuit de jeugdwet (en dat is wel een wettelijke taak). Er is daarmee sprake van een nadelig effect op de gezondheid / het welzijn van kwetsbare jongeren.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.12
Voorstel
Uitvoeringsbudget STO

Programma (taakveld)

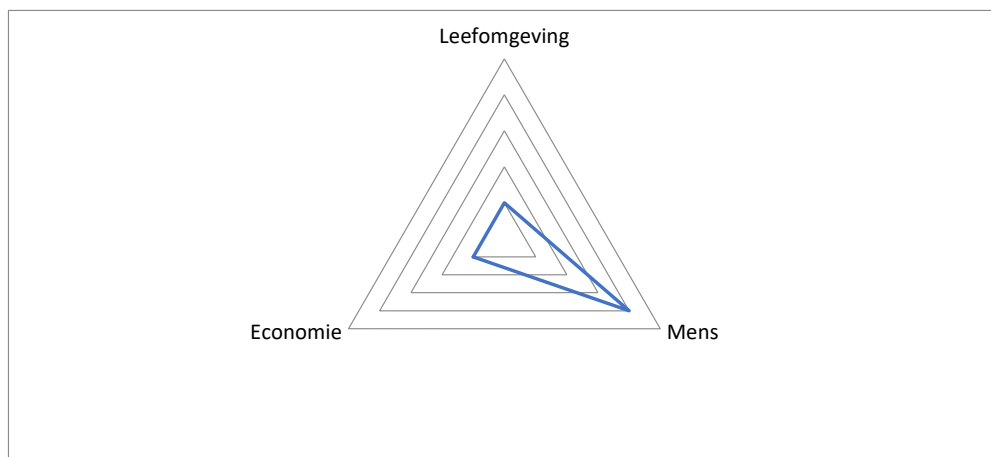
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging²	60.000	60.000	60.000	60.000
Budget	60.000	60.000	60.000	60.000

Toelichting		Op basis van de bestuursopdracht Implementatie advies 'Bouwen aan een stevig fundament' (optimaliseren inrichting sociaal domein) zijn de screeners, de gedragsdeskundige en de specifieke expertise GGZ/Psychiatrie per 1-1-2025 in dienst genomen bij de gemeente Overbetuwe. Het financiële voordeel daarvan is ingezet als dekking van de formatie-uitbreiding zoals opgenomen in de programmabegroting 2025. Het overgebleven budget wordt ingezet voor de huur van ruimtes in de kernen zodat het STO in de kernen inwoners kan ontvangen (spreekuren), vrijwilligersvergoedingen.	
Risico		Bezuinigen op dit budget betekent het verminderen of stoppen met de spreekuren van het STO in de kernen en de inzet van vrijwilligers. Dit betekent een afname van de vindbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van (onze toegang tot) ondersteuning en dat inwoners het STO minder goed weten te vinden waardoor tijdige en laagdrempelige ondersteuning uitblijft. Daarmee neemt op den duur de druk toe op de uitvoering binnen het sociaal team en stijgen de uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wgs.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Bestaanszekerheid en voldoende ondersteuning voor inwoners in een sterke sociale basis voorkomen zwaardere zorg, meer schulden, meer isolement, achteruitgang van leefbaarheid in buurten en wijken, minder ontwikkelkansen voor inwoners enzovoort. Een afname van de vindbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van (onze toegang tot) ondersteuning betekent dat inwoners het STO minder goed weten te vinden waardoor tijdige en laagdrempelige ondersteuning uitblijft. Daarmee neemt op den duur de druk toe op de uitvoering binnen het sociaal team en stijgen de uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wgs.	
		Leefomgeving	1
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.13
Voorstel
Communicatiebudget STO

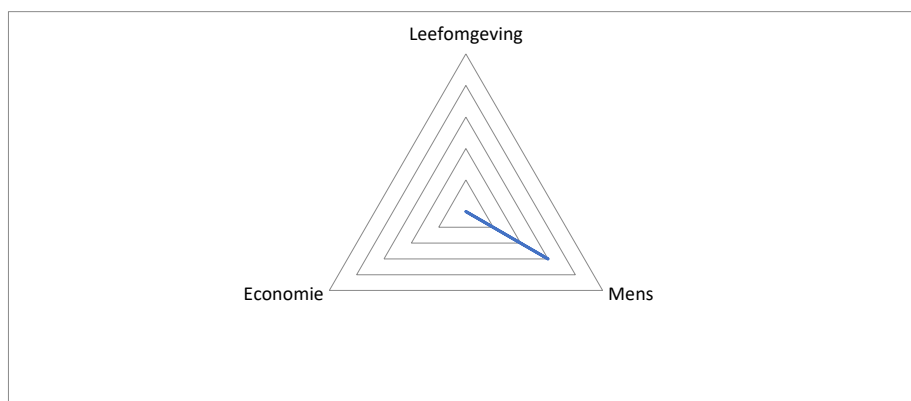
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)
C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000

Budget	25.000	25.000	25.000	25.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Uit dit budget wordt communicatie specifiek gericht op het Sociaal Team Overbetuwe (STO) betaald, waaronder de website van het STO en specifiek op een thema gerichte communicatie zoals bijvoorbeeld flyers. Deze communicatie draagt bij aan de vindbaarheid en de toegankelijkheid van het STO. Het bevordert de verbinding tussen STO, aanbieders en de sociale basis en draagt bij aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners. Daarnaast wordt uit dit budget de nieuwsbrief gemaakt waarin al het actuele collectieve en vrij toegankelijke aanbod in de sociale basis wordt opgenomen. Consulenten, screeners en professionals in de sociale basis kunnen daardoor inwoners adequaat doorverwijzen naar dit aanbod. De nieuwsbrief voorziet iedereen ook van informatie over actuele lokale ontwikkelingen en ontwikkelingsaanbod op verschillende vakgebieden.	
Risico		Het aframen van het communicatiebudget STO leidt tot vermindering van de vindbaarheid en de toegankelijkheid van het STO, de verbinding tussen STO, welzijnsorganisaties in de sociale basis en zorgaanbieders en de kwaliteit van de dienstverlening van het STO. Indien inwoners en organisaties het STO minder goed weten te vinden, vermindert de tijdige en laagdrempelige ondersteuning aan inwoners. Minder communicatie kan het vertrouwen van inwoners in het sociaal team en de gemeente aantasten. Als inwoners niet goed geïnformeerd zijn over de beschikbare ondersteuning, kunnen zij het gevoel krijgen dat hun behoeften niet worden erkend of serieus genomen. Ook lopen we dan het risico op een toename van druk op de uitvoering binnen het STO en meer uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Bestaanszekerheid en voldoende ondersteuning voor inwoners in een sterke sociale basis voorkomen zwaardere zorg, meer schulden, meer isolement, achteruitgang van leefbaarheid in buurten en wijken, minder ontwikkelkansen voor inwoners enzovoort. Een afname van de vindbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van onze toegang tot ondersteuning staat haaks op de ambitie van een sterke sociale basis zoals vastgesteld met het beleidsplan sociaal domein 2020-2025. Inwoners weten het STO minder goed te vinden waardoor tijdige en laagdrempelige ondersteuning vermindert. Daarmee neemt op den duur de druk toe op de uitvoering binnen het sociaal team en stijgen de uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wgs.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.14

Voorstel

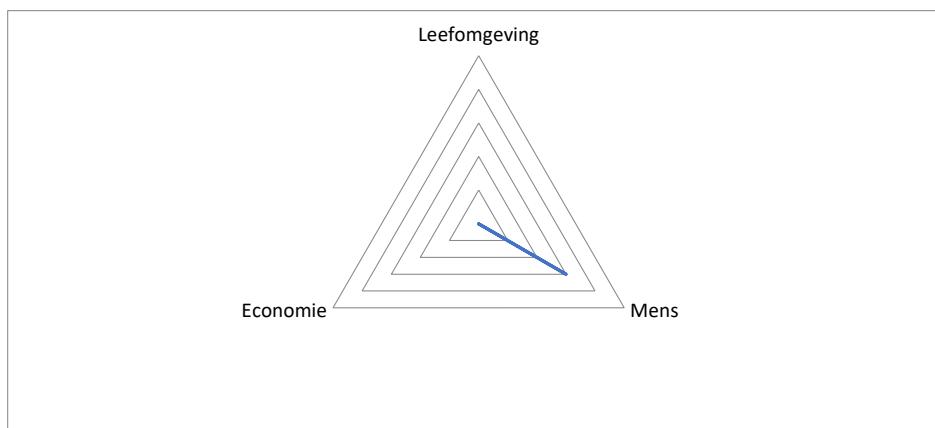
Clïëntondersteuning

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)
C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging²	0	225.000	225.000	225.000
Budget	309.000	309.000	309.000	309.000

Toelichting		Deze subsidie betreft het aanbod clientondersteuning en onafhankelijke clientondersteuning, specifiek gericht op inwoners met een beperking. Clientondersteuning richt zich op ambulante, concrete dienstverlening, signalering, advisering, bemiddeling en ondersteuning aan inwoners die kampen met problemen van maatschappelijke en/of individuele aard. De inzet van clientondersteuning vanuit het STO draagt bij aan een stevig lokaal team (Bestuursopdracht implementatie advies 'Bouwen aan een stevig fundament'). Clientondersteuners zijn op de hoogte van voorzieningen in de buurt en hebben basiskennis van wet- en regelgeving om zo inwoners (met een beperking) te helpen. Het aanbieden van onafhankelijke cliëntondersteuning is een wettelijke taak, hoe en in welke omvang we deze taak uitvoeren, is een keuze. Onafhankelijk Cliëntondersteuners ondersteunen inwoners bij het regelen van zorg, voorzieningen en praktische ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit de Wmo of de Jeugdwet. In de begroting 2022 is een besparing opgenomen van €100.000 op welzijnssubsidies. Een deel van deze besparing wordt op dit budget ingevuld. Het wettelijk deel bedraagt nu €84.000.	
Risico		Afschaling van clientondersteuning en van onafhankelijke clientondersteuning heeft een grote impact op inwoners (met een beperking) die niet zelfstandig ondersteuning kunnen organiseren. Een afschaling vermindert voor hen het houden van eigen regie en zelfredzaamheid. Het betekent een afname van de toegankelijkheid en kwaliteit van (onze toegang tot) ondersteuning en dat tijdige en laagdrempelige ondersteuning uitblijft. Daarmee neemt op den duur de druk toe op de uitvoering binnen het sociaal team en stijgen de uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wgs.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Voor inwoners betekent dit een afschaling in de mate waarin men gebruik kan maken van ondersteuning bij het aanvragen van ondersteuning vanuit de Wmo of Jeugdwet. Onafhankelijke cliëntondersteuning verhoogd de eigen regie en zelfredzaamheid van inwoners.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Numer ombuiging 4.15

Voorstel

GGZ

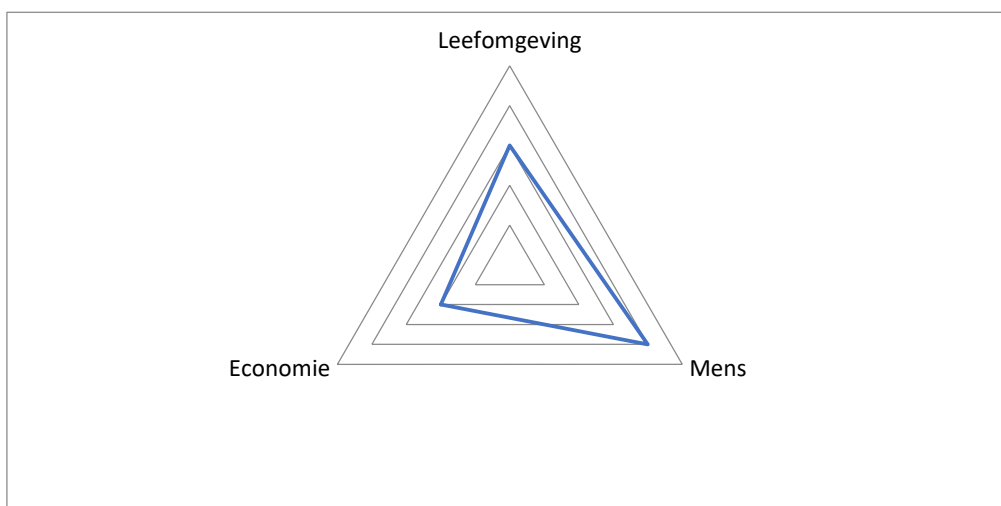
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	32.000	32.000	32.000	32.000

Budget	32.000	32.000	32.000	32.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Onder dit budget valt een pilot gericht op de problematiek van vervuilde huishoudens en hoarding (verzameldrang, vervuiling). Deze grotendeels preventieve aanpak is nog in ontwikkeling maar de resultaten van afgelopen jaar stemmen positief. In deze gevallen is altijd sprake van multiproblematiek. Juist door bij vervuiling vroegtijdig in te grijpen kan verergering met consequenties voor de inwoner (mogelijke huisuitzetting) en hogere kosten worden voorkomen. Kosten worden gedeeld met woningcorporatie en/of eigen bijdrage van de inwoner. Er wordt altijd gekeken naar financiële draagkracht van de inwoner.</i>	
Risico		<i>Risico op toename van overlast en verergering van de problematiek (maatschappelijke teloorgang, gevaren voor de volksgezondheid en huisuitzetting).</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Ernstige vervuiling is een risico voor de bewoner maar ook voor de leefomgeving en/of volksgezondheid. Zo vroeg mogelijk ingrijpen loont omdat bij ernstige gevallen meestal ontruiming dreigt. De kosten geheel doorberekenen aan een inwoner zou problematiek verzwaren omdat deze meestal weinig economisch draagkracht hebben.</i>	
		Leefomgeving	3
		Mens	4
		Economie	2

Nummer ombuiging 4.16

Voorstel

Kinderopvang (SMI)

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

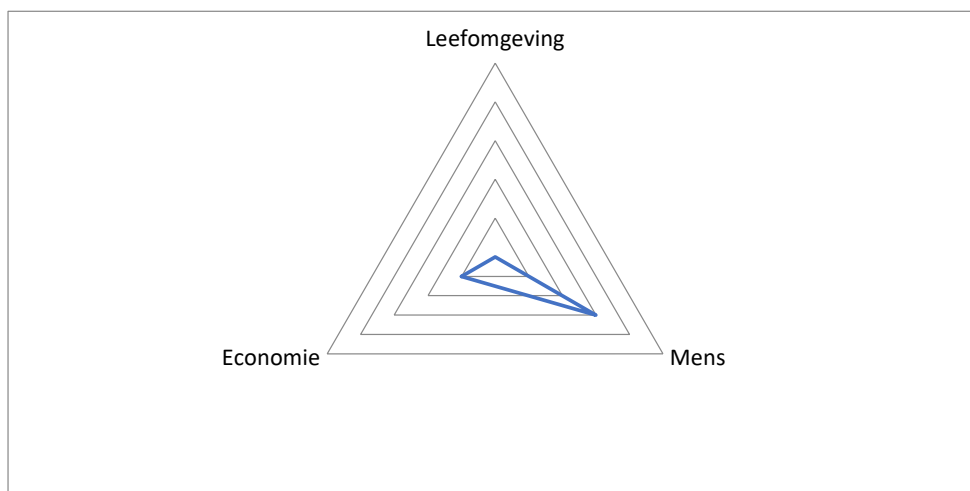
Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	49.000	49.000	49.000	49.000

Budget	49.000	49.000	49.000	49.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Dit budget is gekoppeld aan de Sociaal Medische Indicatie (SMI). Dit is een vangnetregeling die gemeenten de mogelijkheid geeft om gezinnen tijdelijk financieel te ondersteunen in de kosten van de kinderopvang als zij door bepaalde medische of sociale omstandigheden tijdelijk niet in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag. De ouder of beide ouders/verzorger(s) kunnen niet werken door (psychische) ziekte door een crisis in het gezin. Het betreft een kortdurende maatregel, waardoor ouder de mogelijkheid krijgt om te werken aan bovengenoemde omstandigheden.	
Risico		Duurdere curatieve zorg/jeugdhulp wanneer problemen erger worden, omdat ouder(s) niet voor een x aantal uur per week kinderopvang ontvangen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	De Sociaal Medische Indicatie is een relatief goedkope maatregel om ouders tijdelijk te ontlasten. Dit is vele malen goedkoper dan duurdere jeugdhulp inzetten. Het gevolg van bezuinigingen zou dan ook zijn dat financiële en mentale druk bij gezinnen toeneemt, waardoor problemen binnen het gezin erger worden en hierdoor duurdere jeugdhulp ingezet moet worden. Deze ouder kan op dat moment namelijk zelfstandig geen kinderopvang betalen.		
	Leefomgeving	0	
	Mens	3	
	Economie	1	

Nummer ombuiging 4.17
Voorstel
Algemeen maatschappelijk werk

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

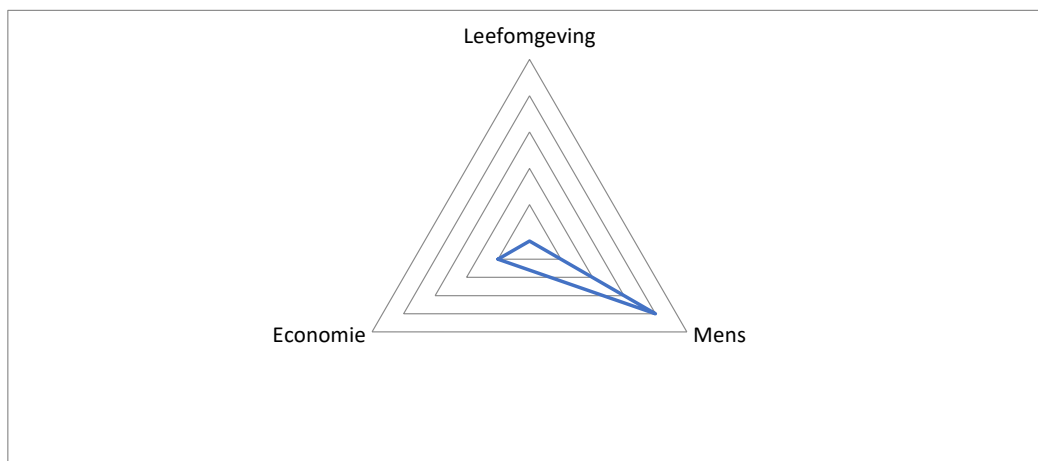
Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	449.000	449.000	449.000

Budget	449.000	449.000	449.000	449.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) richt zich op ambulante, concrete dienstverlening, signalering, advisering, bemiddeling en psychosociale hulpverlening aan inwoners die kampen met problemen van maatschappelijke en/of individuele aard. De inzet van het AMW vanuit het STO draagt bij aan een stevig lokaal team (Bestuursopdracht implementatie advies 'Bouwen aan een stevig fundament'). Het betreft ondersteuning ter voorkoming van de inzet van zwaardere problematiek en meer druk op zorg vanuit WMO en Jeugdwet.	
Risico		Verminderen van het AMW betekent dat inwoners die kampen met problemen van individuele of maatschappelijke aard niet vroegtijdig vanuit het STO ondersteund kunnen worden en hun problematiek verergert en uitbreidt naar meerdere leefgebieden. Daarmee neemt op den duur de druk toe op de uitvoering binnen het sociaal team en stijgen de uitgaven vanuit Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wgs. Ondersteuning in de sociale basis en vanuit het STO voorkomt toename van complexer problematiek (schulden, isolement) en zwaardere zorg. Korten op algemeen maatschappelijk werk kan tot gevolg hebben dat onopgelost blijven of verergeren , overlast en/of verstoring van de openbare orde en/of een toenemende druk op andere partijen zoals politie, en/of BOA's, maatschappelijke en zorgpartners.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Bestaanszekerheid en voldoende investeren in de sociale basis/het sociaal domein voorkomen zwaardere zorg, schulden, isolement enzovoort. Korten op algemeen maatschappelijk werk kan tot gevolg hebben dat er meer onopgelosten problemen zijn, of problemen verergeren, overlast en/of verstoring van de openbare orde tot gevolg hebben en/of een toenemende druk op andere partijen zoals politie, maatschappelijke partners en/of BOA's.	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.18

Voorstel

Sociaal-cultureel werk

Programma (taakveld)

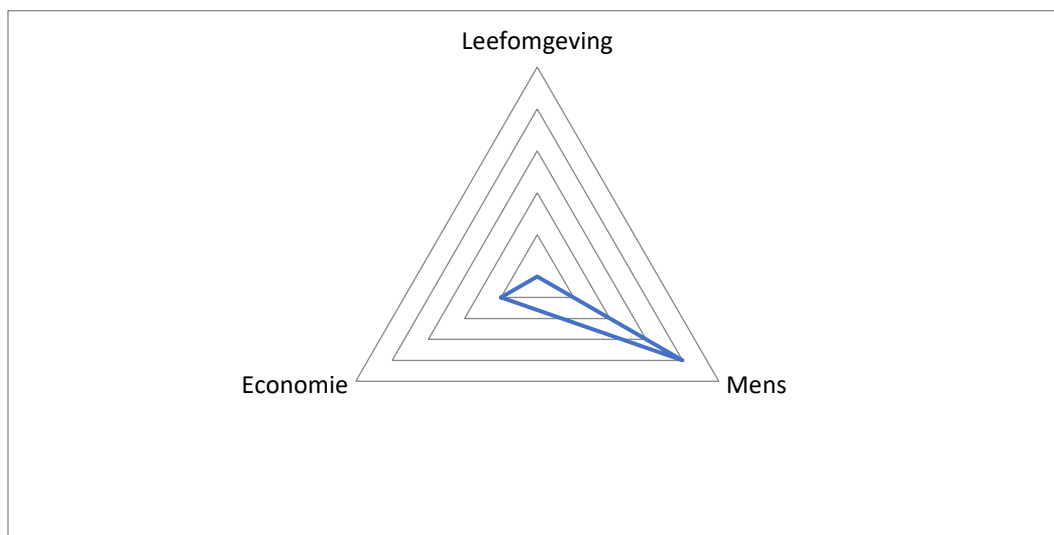
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	152.000	152.000	152.000
Budget	152.000	152.000	152.000	152.000

Toelichting		<i>Het sociaal maatschappelijk werk richt zich op dat mensen kunnen participeren en meedoen in de maatschappij. Het bevordert het sociaal functioneren van (kwetbare) mensen in de Overbetuwse gemeenschap. Het werkt laagdrempelig en dichtbij in de buurt.</i>	
Risico		<i>Het verminderen of stoppen met deze inzet heeft impact op de coördinatie van mantelzorg, eenzaamheidsaanpak (huisbezoeken 75+ers), dementievriendelijke gemeente en vrijwilligerssteunpunt. Dat betekent dat deze laagdrempelige ondersteuning aan inwoners vermindert of stopt en dat zal leiden tot meer en zwaardere zorg en/of hulpvragen.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	<i>Bestaanszekerheid en voldoende investeren in de sociale basis/het sociaal domein voorkomen zwaardere zorg, schulden, isolement enzovoort.</i>		
	Leefomgeving	0	
	Mens	4	
	Economie	1	

Nummer ombuiging 4.19
Voorstel
Wmo welzijnsdiensten

Programma (taakveld)

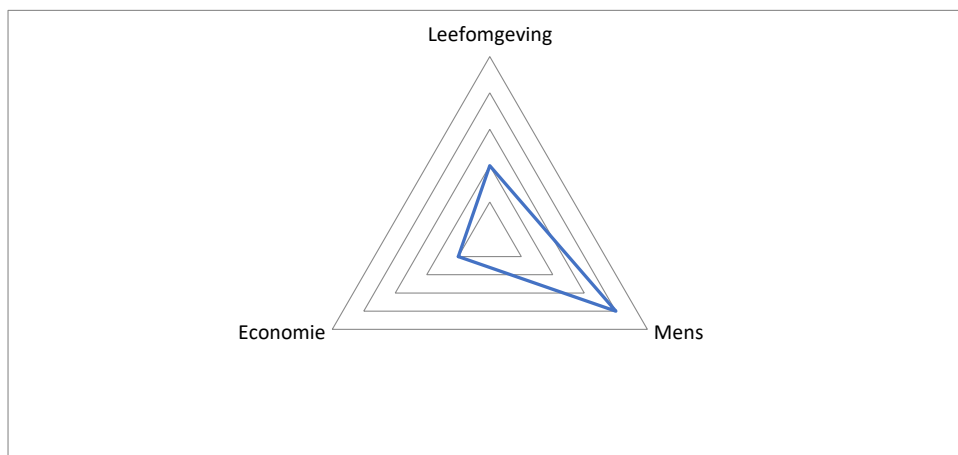
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Mogelijke ombuiging	0	490.000	490.000	490.000
Budget	490.000	490.000	490.000	490.000

Toelichting		Dit format betreft het totaal aan subsidie Forte opbouwwerk, Forte Fit en diverse andere kleinere subsidies zoals de maaltijdvoorziening van de Stichting Samen Zorgen, de subsidie aan de Algemenehulpdienst Elst, het platform Gehandicapten Overbetuwe, en de bijdrage aan het maatjesproject van de Stichting Welzijn Ouderen Arnhem (SWOA). De wettelijke basis is de Wmo, hoe en in welke omvang is een keuze. Op deze kostenplaats zit al een deel van de ombuiging op welzijnssubsidies uit de Kadernota 2022. Verdere ombuiging is een keuze en heeft consequenties voor de kracht van de sociale basis waarin we de ambitie hebben dat inwoners voor zichzelf en elkaar zorgen. Met een afname van de inzet van het opbouwwerk zal de sociale cohesie afnemen. Vanwege subsidieverplichtingen is het niet mogelijk dit in het eerste boekjaar te laten ingaan.	
Risico		Er zijn geen of weinig financiële of juridische risico's verbonden aan het stopzetten van deze subsidies. Vanzelfsprekend zijn er wel maatschappelijke gevolgen als deze subsidies worden stopgezet. Zie hiervoor het toetsingskader maatschappelijke gevolgen hieronder.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Het stoppen met de ondersteuning aan het maatjesproject kan een afname van de maatschappelijke saamhorigheid / sociale inclusie en een toename van eenzaamheidsproblematiek tot gevolg hebben. De ondersteuning aan het platform gehandicapten betekent een beperking van de dienstverlening voor mensen met een handicap- zoals voorlichting, geen NAH-café's meer, etc. Het stopzetten van de steun aan de maaltijdvoorziening betekent dat inwoners met een beperking geen kant-en-klare maaltijden meer ontvangen met hulp van de gemeente, minder sociale controle met een toename van eenzaamheid en mogelijk verwaarlozing tot gevolg en een vermindering van de zelfredzaamheid van deze inwoners.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.20
Voorstel
Jeugd- en jongerenwerk

Programma (taakveld)

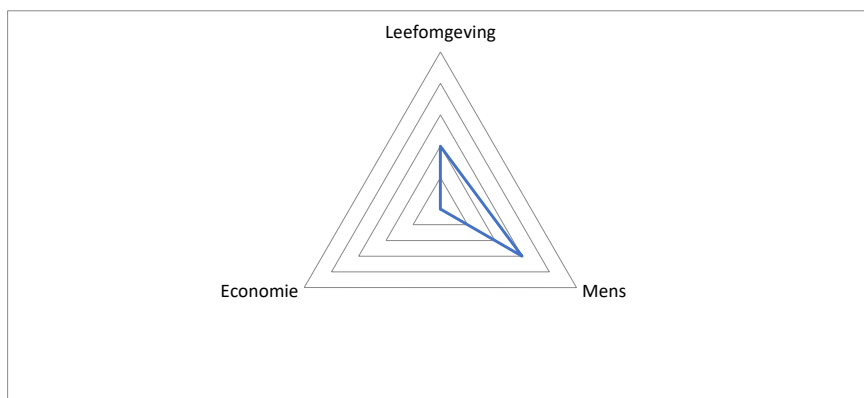
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	549.000	549.000	549.000
Budget	549.000	549.000	549.000	549.000

Toelichting		Hiermee wordt de inzet van ons jongerenwerk bekostigd. Professionals in het jongerenwerk nemen een stevige positie in binnen de pedagogische infrastructuur van een wijk of buurt. Zij stimuleren de persoonlijke én sociale ontwikkeling van jongeren, behartigen hun belangen en geven de grenzen aan. De raad heeft in maart 2024 het plan versterken sociale basis vastgesteld en besloten om structureel extra te investeren in het jongerenwerk. Ons jongerenwerk is aanwezig op straat, in de jongerencentra's en binnen de middelbare scholen. Hier maken zij laagdrempelig contact met jongeren en bieden zij begeleiding. De jongerenwerkers organiseren veelzijdige activiteiten: van een speurtocht tot een straatvoetbaltoernooi, van voorlichting over drugs en alcohol tot jamsessies. De rode draad is altijd de persoonlijke vorming van de jongeren. Daarnaast zijn jongerenwerkers een belangrijke partner voor onze professionals binnen het Sociaal Team Overbetuwe om als ingang te functioneren bij jongeren. Dit geldt zeker ook voor de boa's en politie. In de begroting 2022 is een besparing opgenomen van €100.000 op welzijnssubsidies. Een deel van deze besparing wordt op dit budget ingevuld.	
Risico		Verminderen van het jongeren werk heeft direct gevolg voor de laagdrempelige ondersteuning aan jongeren voor wie zij het verschil kunnen maken in hun persoonlijke ontwikkeling. Het heeft mogelijk effect op de leefomgeving, alsmede de toegang tot jongeren en daarmee de ingang voor jongerenparticipatie.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Jongerenwerk zal niet meer aanwezig zijn op scholen waar een ingang is bij een kwetsbare doelgroep jongeren; minder op straat kunnen zijn wat kan leiden tot meer overlastgevende situaties omdat jongerenwerk minder snel kan ingrijpen (in samenwerking met boa en politie, die nu sneller met elkaar kunnen schakelen); en minder begeleiding kunnen bieden aan onze jongeren. Een directe ingang tot onze jongeren gaat daarmee verloren. De jongerenwerkers spelen een prominente rol bij het voorkomen van problemen, zoals schooluitval, werkloosheid, overlast, uitsluiting en radicalisering. Dit doen jongerenwerkers door laagdrempelige ondersteuning te bieden en daar te zijn waar jongeren opgroeien. Dit ombuigen zal ons weer terugbrengen in de oude situatie, waarin er structureel te weinig jongerenwerk is om als stevige pilaar te dienen in de sociale basis Jeugd. Dit zal ook verstoring vormen in ons uitvoeringsprogramma 'versterken sociale basis jeugd'.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.21
Voorstel
Lokaal maatwerkdeel Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Programma (taakveld)

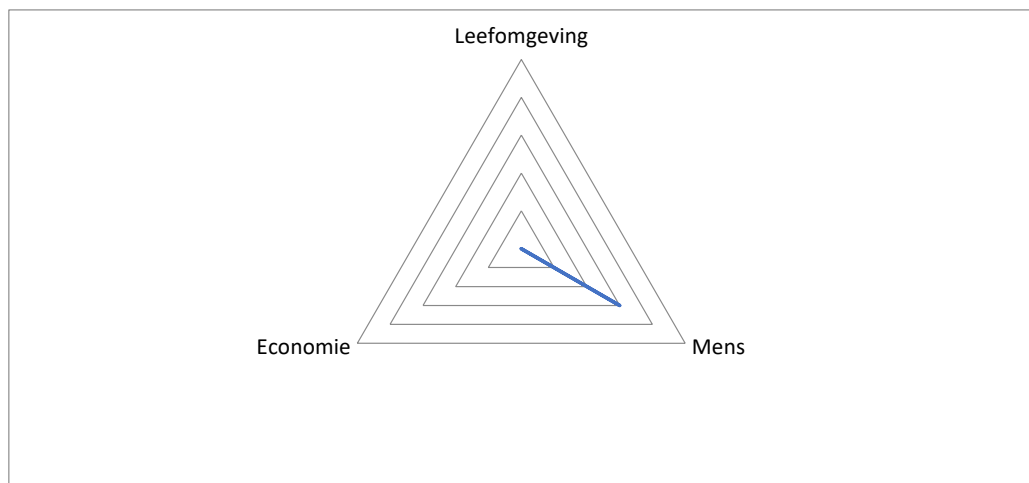
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.2)

Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	110.000	110.000	110.000	110.000
Budget	334.000	334.000	334.000	334.000

Toelichting		<i>Middels dit budget bekostigen wij het lokaal maatwerkdeel van de VGGM (Jeugdgezondheidszorg). Hierin bekostigen wij als gemeente verschillende taken, bovenop het regionale aanbod: a) huisbezoeken aan kwetsbare inwoners; b) de inzet van trajecten, zoals VoorZorg en Stevig Ouderschap; c) inzet van uren voor deelname van jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen aan onze netwerkbijeenkomsten, ronde tafel overleggen binnen het onderwijs, extra spreekuren (verzuim) en extra spreekuren op locatie; d) de inzet van de voorschoolse zorgcoördinator; e) pubercursussen en lespakketten binnen het onderwijs; f) cursusaanbod- en groepsbijeenkomsten rondom het jonge kind; g) aansluiting Kansrijke Start. Vanaf 2026 stoppen we met de inzet van de voorschoolse zorgcoördinator, de taken worden verlegd naar de jeugdconsulenten van het STO.</i>	
Risico		<i>Ten aanzien van programma's in het kader van Kansrijke Start wijzen wij u indachtig de motie Handhaven preventie en kwaliteit van zorg o.a. op een door AEF uitgevoerd onderzoek naar de waarde van het programma Nu Niet Zwanger.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>De afgelopen jaren is binnen de gemeente de nadruk verschoven naar normaliseren, de-medicaliseren en eigen kracht. Ook is de afgelopen periode geïnvesteerd om de verwijzingen te laten verlopen via de screeners van het Sociaal Team Overbetuwe. Consulenten hebben zicht op het gehele gezin, dus ook kijkende naar schulden of andere problematiek. Op deze manier kan de beslissing worden gemaakt om niet gelijk zwaardere hulp in te zetten maar te kijken naar andere vormen van ondersteuning. De inzet van het lokale maatwerkdeel JGZ past binnen deze werkwijze.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.22

Opvoedondersteuning

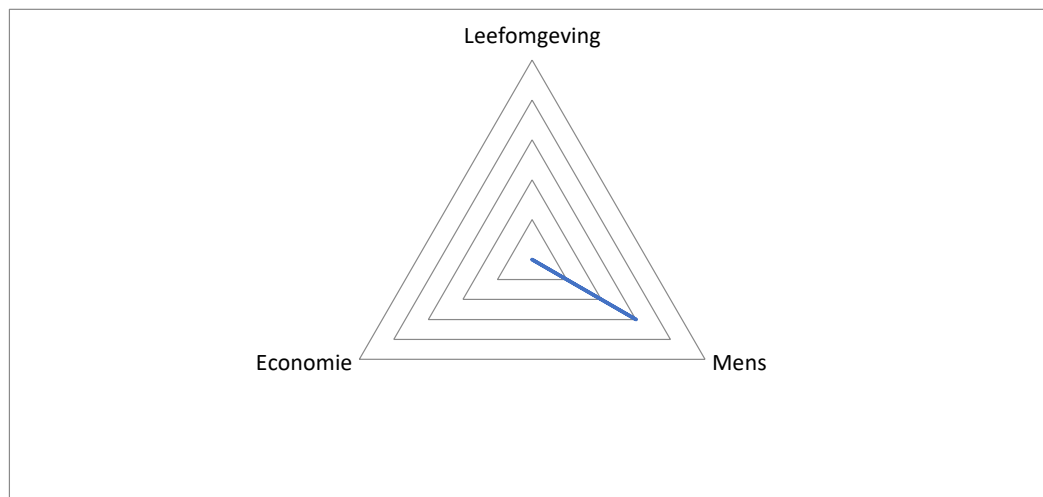
Voorstel

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.2)
C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	176.000	176.000	176.000
Budget	176.000	176.000	176.000	176.000

Toelichting		<i>Dit budget betreft praktische gezinsondersteuning door welzijnsorganisatie Santé en lichte gezinsondersteuning door vrijwilligers van Forte Thuis. De praktische gezinsondersteuning van Santé helpen gezinnen in het huishouden, de opvoeding, administratie, geldzaken, relaties of de indeling van de dag op orde te krijgen. Gezamenlijk wordt een plan gemaakt over hoe er gezorgd kan worden dat de ondersteuning niet meer nodig is. De ondersteuning van vrijwilligers door Forte Thuis wordt geboden aan gezinnen met kinderen tussen de 0 tot 12 jaar waarbij het opvoeden en draaiend houden van een gezin om verschillende redenen niet vanzelf gaat.</i>	
Risico		<i>De problemen binnen het gezin kunnen toenemen als deze laagdrempelige ondersteuning niet meer wordt aangeboden. De gemeente zal dus geen lichte voorziening in kunnen zetten, waardoor zwaardere en duurdere hulp ingezet moet gaan worden in een later stadium.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	<i>Ouders hebben niet de mogelijkheid tot een lichte vorm van ondersteuning of begeleiding. Het ontbreken van opvoedondersteuning kan zorgen voor een toename van stress, minder goed kunnen omgaan met uitdagingen in de opvoeding, waardoor problemen binnen het gezin kunnen verergeren. Deze ondersteuning en/of begeleiding biedt ouders de mogelijkheid om met een paar sessies het weer zelfstandig kunnen te gaan doen. Zwaardere (en duurdere) jeugdhulp heeft op ouders in een later stadium veel meer impact.</i>		
	Leefomgeving		0
	Mens		3
	Economie		0

Nummer ombuiging 4.23

Voorstel

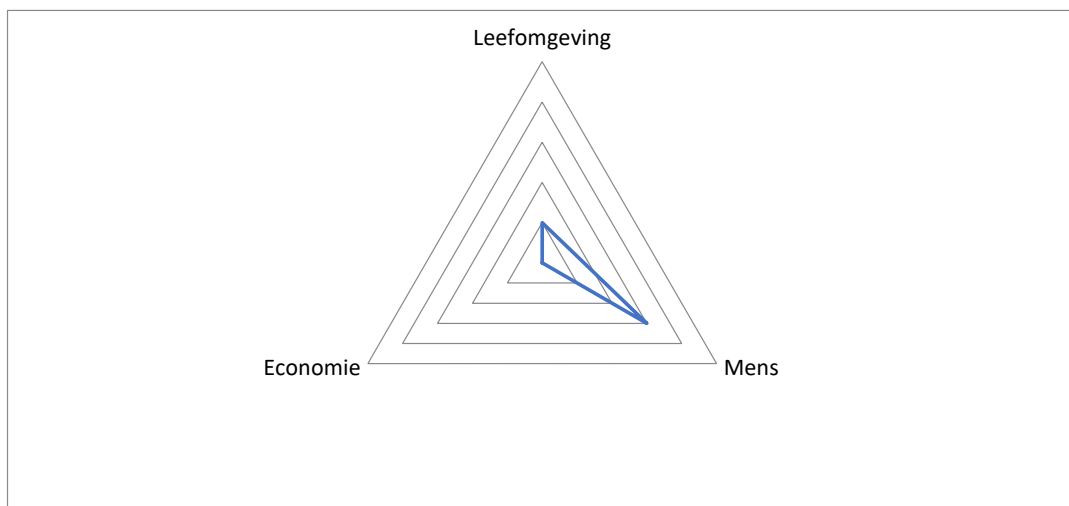
Geïndiceerde preventie jeugd

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.2)
C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	79.000	79.000	79.000	79.000
Budget	79.000	79.000	79.000	79.000

Toelichting		Hiermee wordt de preventieve inzet door Pro Persona, IrisZorg en het Jongerenennetwerk bekostigd. Dit betreft verslavingspreventie, lespakketten voor scholen, opvoedondersteuning, het versterken van mentale en emotionele gezondheid, suïcidepreventie, etc.Zie ook 4.10: format 4.10 heeft betrekking op incidentele preventieve interventies over verslavingen voor zowel leerlingen als ouders. 4.23 wordt besteed aan subsidies voor netwerkpartners op bovenstaande gebieden behalve opvoedondersteuning om de reguliere preventieactiviteiten uit te voeren.	
Risico		Als hierop wordt bezuinigd vallen verschillende soorten interventies weg zoals voorlichting/ouderbijeenkomsten over verslaving, mentaal welbevinden en alcohol-/drugsgebruik aan ouders, professionals, jongeren en onderwijsinstellingen. Naast bovengenoemde gevolgen kan het wegvallen van de interventies ook impact hebben op de (veiligheid) van de leefomgeving.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen			Hierop bezuinigen kan leiden tot een toename van problemen zoals verslavingsproblematiek en andere mentale problemen, impact op de direct betrokkenen in de omgeving van jeugdigen, etc.
	Leefomgeving		1
	Mens		3
	Economie		0

Nummer ombuiging 4.24

Voorstel

Ondersteuning vrijwilligers

Programma (taakveld)

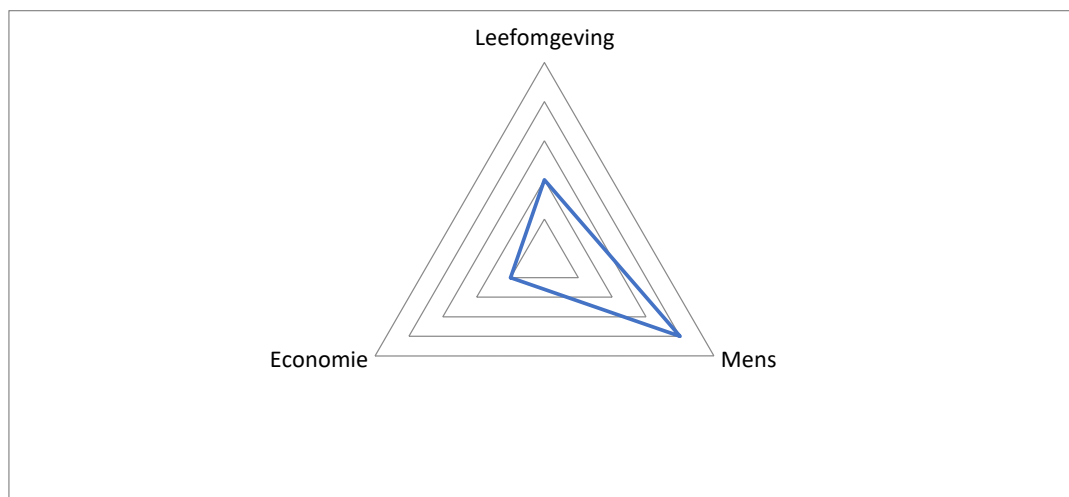
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	15.000	15.000	15.000	15.000
Budget	25.000	25.000	25.000	25.000

Toelichting		Vanuit dit budget bekostigen we de website en online community OnsOverbetuwe en de inzet van de buurtverbinders. Dit is een digitaal communityplatform voor het verbinden van inwoners, gemeente en organisaties voor vraag en aanbod. Uit dit budget wordt ook de vrijwilligersverzekering bekostigd.	
Risico		Het platform afschaffen levert op korte termijn een besparing op. Gevolg daarvan is dat gemeente, inwoners en organisaties elkaar minder goed weten te vinden, wat de sociale basis minder sterk maakt. Op het digitaal platform kunnen inwoners vragen stellen, elkaar ondersteunen en informatie delen. Het vergemakkelijkt de onderlinge communicatie en opbouwen van de online community . Het platform afschaffen heeft vermindering van het lokale netwerk en samenwerking, sociale cohesie, gevoel van verbondenheid bij de gemeente en andere inwoners tot gevolg. Ook de content van Overbetuwe Beweegt heeft hier een plek. Net als de sociale kaart.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Minder inwonerbetrokkenheid wat leidt tot minder veerkracht en het minder goed aanpakken van collectieve, maatschappelijke problemen. Inwoners hebben zelf regie bij OnsOverbetuwe.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.26

Voorstel

Opvang en begeleiding

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

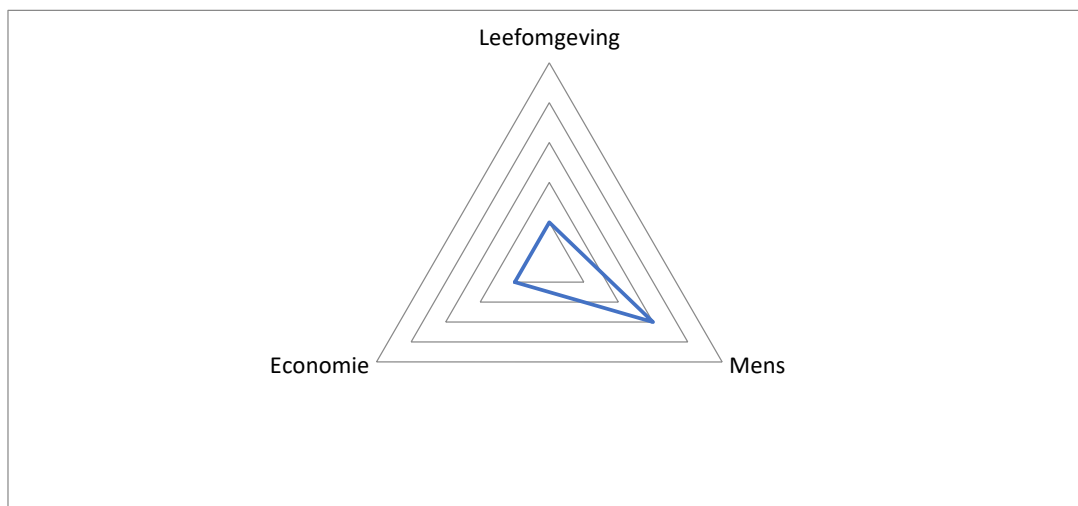
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	13.000	13.000	13.000

Budget	13.000	13.000	13.000	13.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Bezuinigen op het Informatie en Adviespunt (I&A-punt) van Vluchtelingenwerk. Bij Vluchtelingenwerk in Elst, kunnen (ex-)statushouders, het hele jaar door, 2 dagdelen per week terecht met allerlei vragen. Met name complexe juridische vragen met betrekking tot de asielprocedure, gezinshereniging en naturalisatie worden opgepakt. Daarnaast wordt de doelgroep ook geholpen met het invullen van formulieren voor toeslagen en dergelijke bij de belastingdienst, aanvragen kinderopvang enz.	
Risico		Als het I&A-punt wordt wegbezuinigd hebben nieuwkomers in Overbetuwe geen plek meer binnen de gemeente waar zij terecht kunnen met deze (vaak complexe) vragen. Deze specifieke juridische kennis is niet bij andere organisaties binnen de gemeente voorhande (denk aan de gemeente zelf, Forte Welzijn of de sociaal raadslieden). Vluchtelingenwerk wordt op dit punt ook geraakt door landelijke bezuinigingen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De kans op succesvolle integratie daalt en zaken als gezinshereniging en huisvesting van statushouders kunnen vertraging oplopen. Verder wordt het kantoor van Vluchtelingenwerk dan onderbenut waardoor zij mogelijk vertrekken uit Elst. Dat is onwenselijk omdat hun volledige dienstverlening (waar wij tevreden over zijn) dan minder effectief kan worden verleend.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.27

Voorstel

POK-middelen niet inzetten

Programma (taakveld)

Diverse

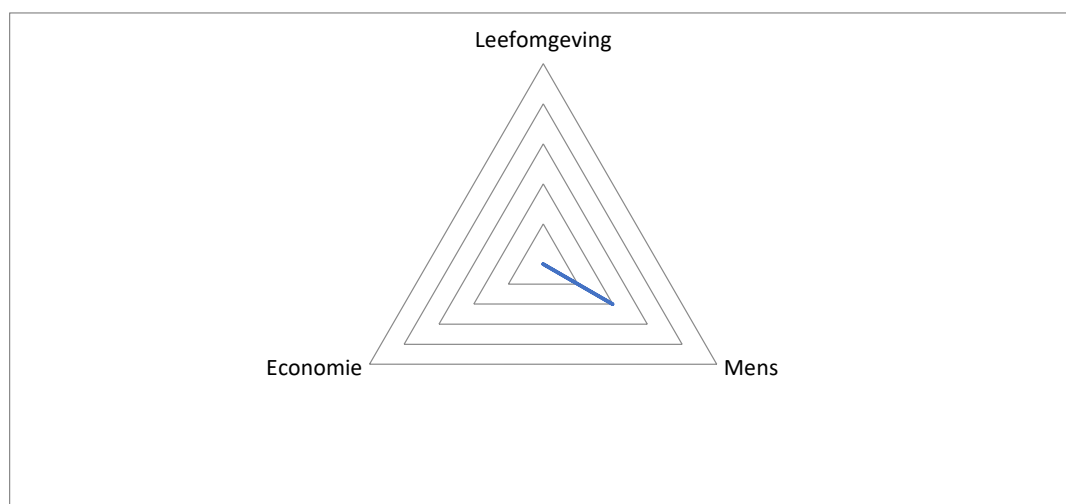
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	180.000	0	0

Budget	180.000	180.000	0	0
--------	---------	---------	---	---

Toelichting		Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) hebben gemeenten middelen ontvangen om extra ondersteuning te bieden aan mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden en om de gemeentelijke dienstverlening voor deze mensen te verbeteren. Het college heeft in oktober 2024 een besluit genomen over een besteding van deze middelen. Voor een aantal elementen uit dit voorstel zijn verplichtingen aangegaan. Deze kunnen in 2027 beëindigd worden. Hierdoor zijn de totale bedragen dus beïnvloedbaar vanaf 1 januari 2027.	
Risico		Deze middelen zijn door het Rijk beschikbaar gesteld om het gat tussen de inwoner en de kwetsbare inwoner te verkleinen (naar aanleiding van de toeslagenaffaire). Door hierop te bezuinigen wordt de kloof tussen kwetsbare inwoners en de (lokale) overheid juist weer vergroot.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Kwetsbare inwoners krijgen minder juridische ondersteuning door het wegvallen van de inzet van sociaal raadslieden. De inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning wordt beperkt. De ondersteuning van kwetsbare inwoners is daardoor minder goed geborgd. Een tweede partij voor ondersteuning voor thuisadministratie kan dan niet geselecteerd worden. Inwoners met financiële problematieken kunnen daardoor minder goed geholpen worden. Mede door de wachtlijsten bij de huidige en enige aanbieder.	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.28
Voorstel
Uitstellen nieuwbouwontwikkeling Wanmolen Zetten

Programma (taakveld)

5. Werkend en lerende samenleving (TV 5.2)

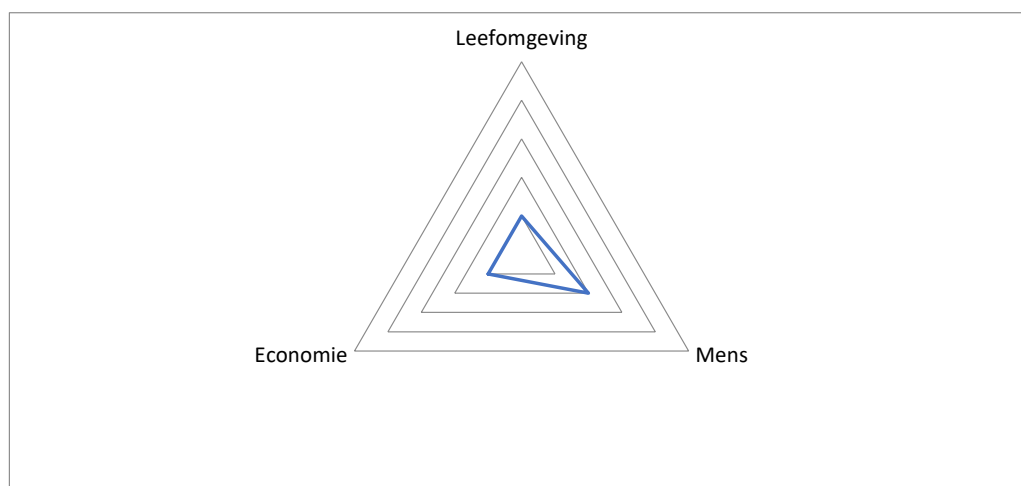
Portefeuillehouder

W. Hol

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	90.000	90.000	90.000	90.000

Budget	90.000	90.000	90.000	90.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Voor de nieuwbouwontwikkeling van de Wanmolen is het ontwerp gereed. De aanbesteding heeft plaatsgevonden voor het ontwerp, maar nog niet voor de bouw. Bij de Wanmolen maken de kapitaallasten onderdeel uit van de exploitatiebegroting. De exploitatiebegroting is het financieel effect op ons begrotingssaldo. De jaarlijkse exploitatie van de nieuwe MFC Wanmolen heeft een nadelig resultaat van €255.522. De jaarlijkse exploitatie van de oude Wanmolen had een nadelig resultaat van €70.784. Wanneer de nieuwe Wanmolen niet gebouwd gaat worden en de oude instant gehouden wordt, levert dit een voordeel op van jaarlijks €184.738. Rekening houdend met de kosten voor de instandhouding van de huidige Wanmolen, betekent dit een resterend bedrag van €90.000.	
Risico		De huidige Wanmolen is gedateerd en niet meer geschikt voor het uitvoeren van alle functies (zoals sport- en bewegingsonderwijs) en de veiligheid (schoon, heel, veilig) is op onderdelen in het geding. Het onderhoud van de huidige locatie zal geïntensiveerd moeten worden. Voor het beleggen van het beheer bij een externe partij zal aan de rechtbank (art 290 BW huurovereenkomst) toestemming gevraagd moeten worden. Met diverse huurders (zorgpartijen, huisartsen etc.) zijn al verregaande onderhandelingen en afspraken gemaakt.	
Categorieën	1	Mens	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Uitstellen van nieuwbouw tast de verwachtingen en afspraken met zorgondernemers, de (sport)verenigingen en betrokken inwoners aan. En daarmee het vertrouwen in het lokale bestuur.	
		Leefomgeving	1
		Mens	2
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.29
Voorstel
Uitstellen nieuwbouwontwikkeling Meeuwenberg Driel

Programma (taakveld)

5. Werkend en lerende samenleving (TV 5.2)

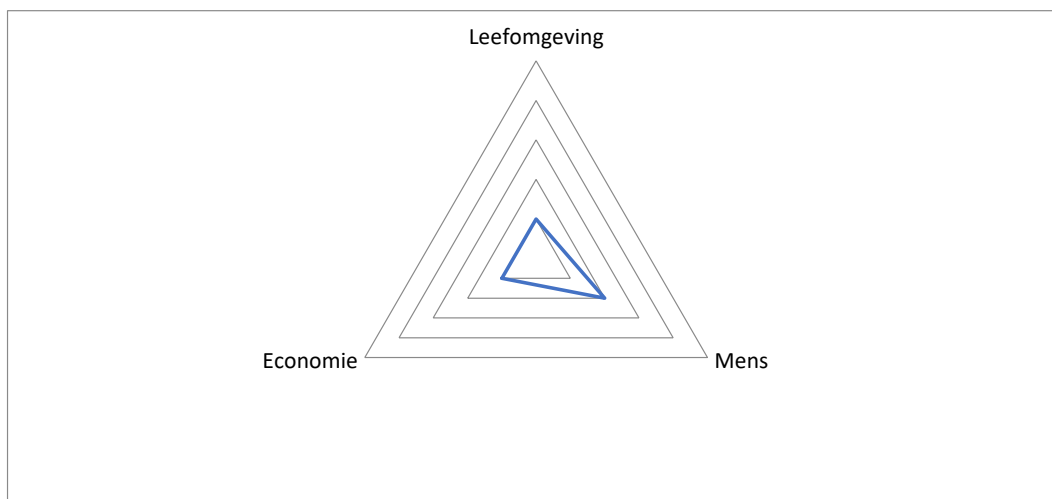
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	155.000	155.000	155.000	155.000

Budget	155.000	155.000	155.000	155.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		De locatie van de voorgenomen nieuwbouw is gewijzigd. Voor de nieuwe locatie (vml PO De Vallei) is het Voorlopig ontwerp gereed. Vanuit Flora- en fauna onderzoek kan er niet eerder gestart worden met slopen en bouwen dan in Q1 2026. Schatting nu is dat het gebouw gereed is in 2027. Kapitaallasten daarom vanaf 2028.	
Risico		De huidige Meeuwenberg is te klein in relatie tot huidige normering onderwijskwaliteit en bouwkundig gedateerd en daarmee niet meer geschikt voor het uitvoeren van de huidige onderwijsvisie. Kinderen zullen daardoor eerder naar ander onderwijs gaan.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Uitstel tast de kwaliteit van onderwijs(huisvesting) aan en de verwachtingen van onderwijspersoneel, ouders en kinderen rond de nieuwbouw van de school.	
		Leefomgeving	1
		Mens	2
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.30

Voorstel

Uittreden MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland

Programma (taakveld)

4. Inclusieve en participatiesamenleving

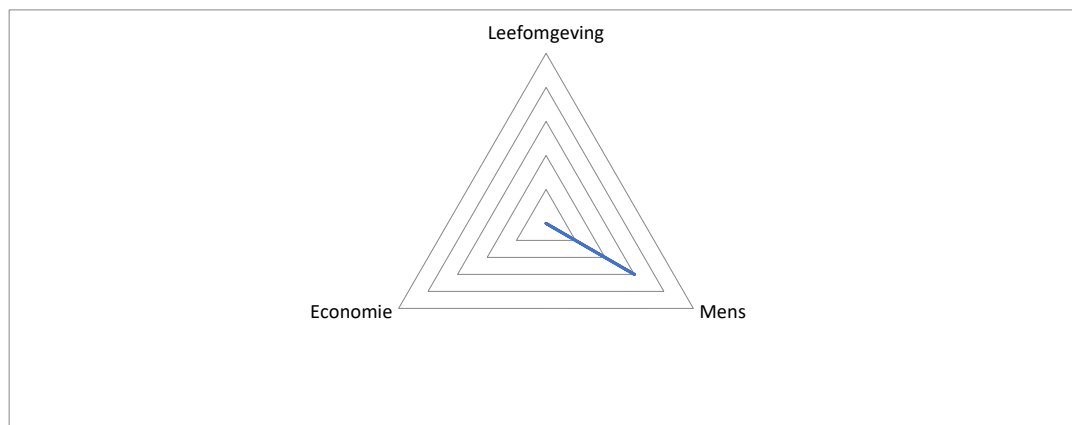
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Module Inkoop Zorg	242.579	242.579	242.579	242.579
Module Regionale Facilitering	154.384	154.384	154.384	154.384
Module Regionaal Bureau Leerlingzaken	295.366	295.366	295.366	295.366
Module Werkgeversservicepunt	272.892	272.892	272.892	272.892
Module werkgeversschap SW	3.471.608	3.471.608	3.471.608	3.471.608
Module CMI	10.276	10.276	10.276	10.276
Module Facilitering regionale taken	68.147	68.147	68.147	68.147
Totaal geraamde ombuiging	4.515.252	4.515.252	4.515.252	4.515.252

Budget	4.515.252	4.515.252	4.515.252	4.515.252
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting		De MGR is een <u>modulaire</u> gemeenschappelijke regeling. We kunnen overwegen uit de MGR te treden of één of meerdere modules niet meer af te nemen. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. Dat betekent dat het financieel effect voor 2025 er niet of minimaal is (in overzicht is uitgegaan van geen effect). Het financieel effect gaat in per 2026 en wordt vooralsnog gebaseerd op de begroting van 2025. Daar tegenover staat dat de nu bij de MGR belegde taken zelf moeten worden uitgevoerd. De kosten daarvoor zijn moeilijk te ramen, maar de algemene inschatting is dat deze hoger zijn dan de kosten die wij nu aan de MGR kwijt zijn, omdat het gezamenlijk met alle gemeenten uitvoering geven aan deze taken een efficiency slag met zich meebrengt. Ook zou uittreden tegen de afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd en bijbehorende wetgeving die aan de gemeenten wordt opgelegd ingaan. Het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' is het vertrekpunt voor de voorstellen over regionalisering in de Hervormingsagenda. Voor specialistische jeugdzorg is er sprake van maatregelen die zien op verplichte regionale samenwerking en regionaal contracteren.	
Risico		Verlies van regionale expertise en efficiency (= hogere kosten). Politieke en sociale isolatie (kan leiden tot verminderde invloed in besluitvormingsprocessen en mogelijke spanningen tussen Overbetuwe en andere deelnemende gemeenten).	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Ook voor de bewaking van kwaliteit van zorg (en toezicht daarop) is de inschatting dat dit zelf uitvoeren niet alleen duurder is, maar ook kwalitatief omlaag zal gaan. Dit betekent een mogelijke vermindering van de kwaliteit van zorg voor onze inwoners.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.31

Voorstel

Uittreden BVO DRAN

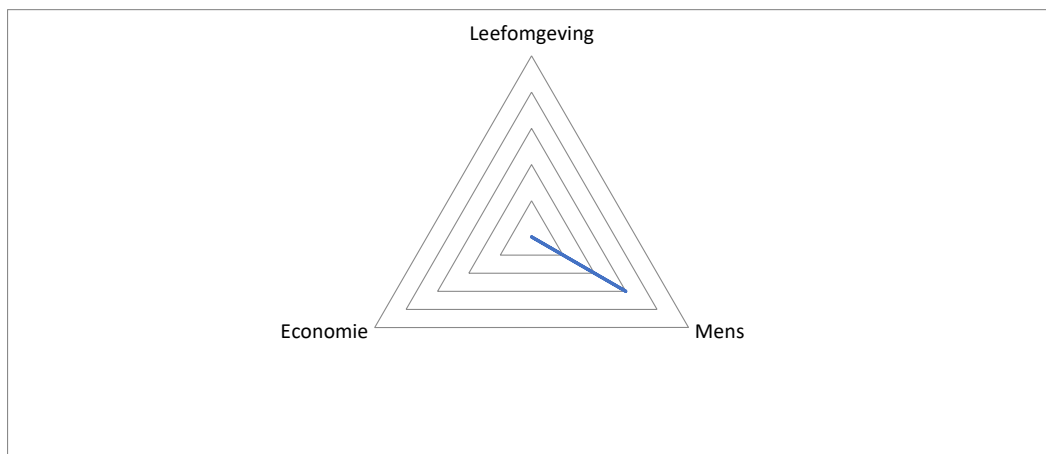
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

4. Inclusieve en participatiesamenleving en 5. Werkende en lerende samenleving
K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Vraagafhankelijk vervoer	604.100	670.000	724.300	724.300
Routegebonden vervoer	1.987.900	2.263.100	2.447.600	2.447.600
BVO lasten	72.200	74.900	77.700	77.700
Totaal geraamde ombuiging	2.664.000	3.008.000	3.249.600	3.249.600

Budget	2.664.000	3.008.000	3.249.600	3.249.600
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Toelichting		De BVO DRAN (vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen) is een gemeenschappelijke regeling. We kunnen overwegen hier uit te stappen. De uittreding gaat op zijn vroegst in per 1 januari 2027. Er zijn kosten voor de uittredende gemeente. Deze zijn eenmalig en worden door een extern bureau berekend (zijn nu dus nog niet te voorzien). Het doelgroepen- en leerlingenvervoer is een wettelijke taak. Bij uittreding moet de uitvoering dus zelf worden uitgevoerd. Efficiëntievoordelen van de regionale uitvoering vervallen. De kosten zijn bij zelfstandige uitvoering daardoor hoogstwaarschijnlijk hoger dan de bijdrage aan de BVO DRAN. Per saldo levert uittreding uit de BVO DRAN daardoor naar verwachting geen positief effect op.	
Risico		Verlies van regionale expertise en efficiency (= hogere kosten). Politieke en sociale isolatie (kan leiden tot verminderde invloed in besluitvormingsprocessen en mogelijke spanningen tussen Overbetuwe en andere deelnemende gemeenten).	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Ook voor de bewaking van kwaliteit van de dienstverlening (en toezicht daarop) is de inschatting dat dit zelf uitvoeren niet alleen duurder is, maar ook kwalitatief omlaag zal gaan. Dit betekent een mogelijke vermindering van de kwaliteit van het vervoer voor kwetsbare inwoners.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.32**Voorstel****Interventieteam**

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.2)

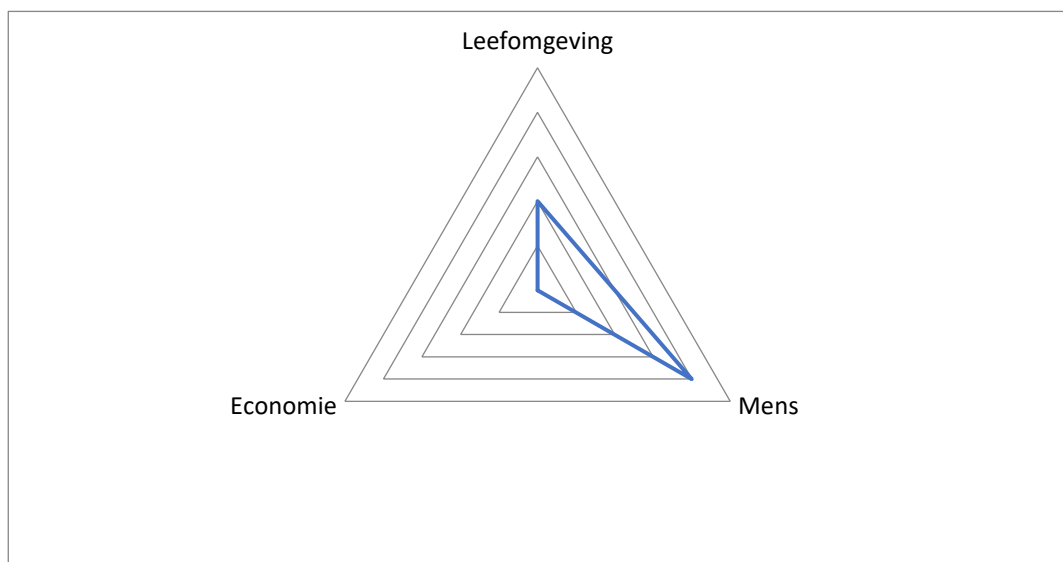
Portefeuillehouder

C Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	101.000	101.000	101.000	101.000

Budget	101.000	101.000	101.000	101.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Op basis van de bestuursopdracht Implementatie advies 'Bouwen aan een stevig fundament' en een daaruit voortvloeiend collegebesluit, zijn de medewerkers van het Interventieteam per 1-1-2025 in dienst van de gemeente Overbetuwe. Dit levert een begrotingsvoordeel op van € 101.000. Dit voordeel is eenmalig voor 2025 afgeraamd bij 1e Bestuursrapportage 2025. Het structureel voordeel vanaf 2026 wordt verwerkt middels dit voorstel.	
Risico		Dit betreft een organisatorische aanpassing zonder gevolgen voor de dagelijkse praktijk.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Dit betreft een organisatorische aanpassing zonder gevolgen voor de dagelijkse praktijk.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	0

Nummer ombuiging 4.33**Voorstel****GGZ- inhuur SPV voor IVT**

Programma (taakveld)

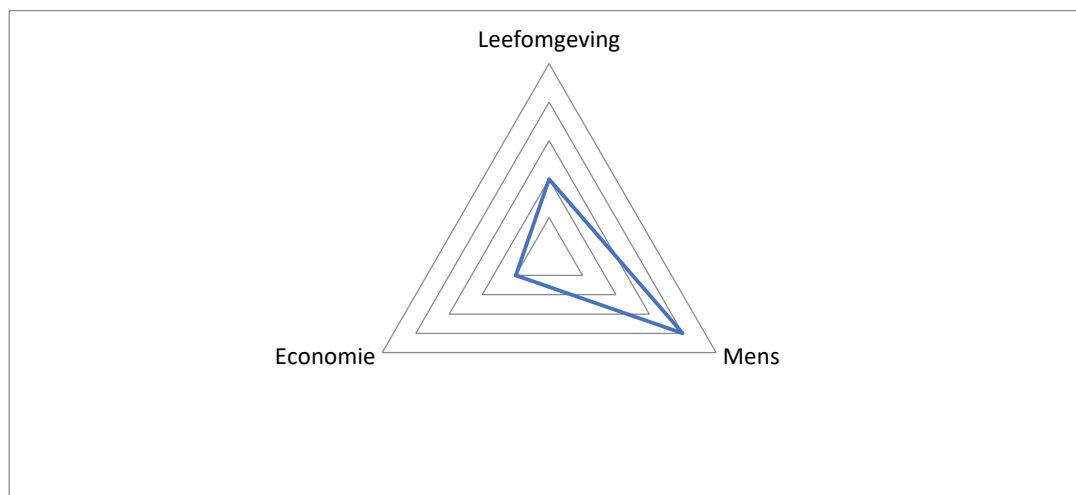
Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	26.000	26.000	26.000	26.000
Budget	26.000	26.000	26.000	26.000

Toelichting		<i>Dit betreft de kosten voor de inhuur van een sociaal psychiatrisch verpleegkundige in het interventieteam van het STO. Deze inzet is noodzakelijk voor het oppakken van complexe problematiek met een psychiatrische compoment. In het bijzonder gaat dit om inwoners met 'onbegrepen gedrag' waarbij overlast en/of maatschappelijke teloorgang dreigt. De inzet sluit aan bij de bestuursopdracht van de implementatie van het advies Bouwen aan een stevig fundament en het inrichting van en stevig lokaal team. De opdracht sluit ook aan bij de wettelijke taak in het kader van de Wet verplichte GGZ om door middel van preventie gedwongen zorg zoveel mogelijk te voorkomen.</i>	
Risico		<i>De inzet van een sociaal-psychiatrisch verpleegkundige in het Interventieteam draagt bij aan de inrichting van een stevig lokaal team waarin hulp en ondersteuning aan inwoners met complexe GGZ problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium wordt geboden. Op deze wijze wordt escalatie en overlast zoveel mogelijk voorkomen.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Zonder de inzet van de SPV'er zullen er meer crisissituaties ontstaan en meer overlast in de wijk. De uiteindelijk kosten voor zorg en ondersteuning zullen door escalatie ook hoger uitvallen.</i>	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 4.34

Voorstel

Vraagafhankelijk vervoer

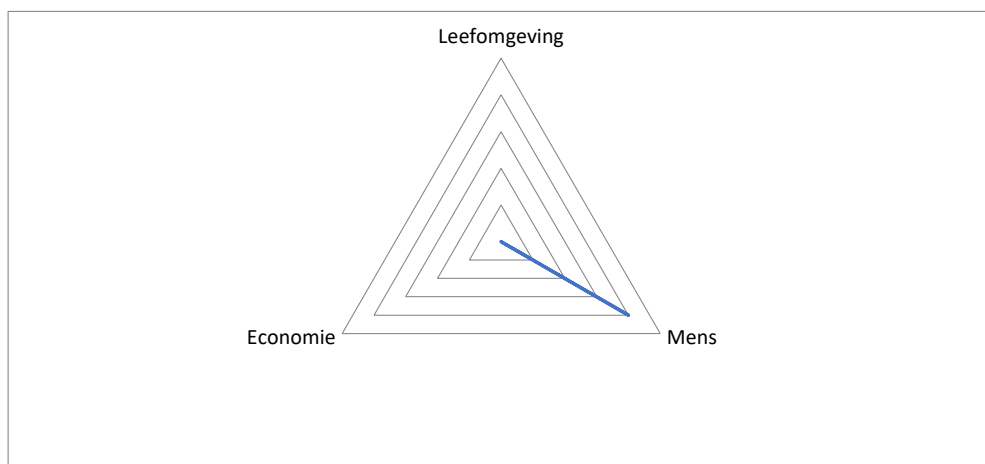
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.6)
K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	17.000	17.000	17.000	17.000

Budget	578.611	623.202	669.933	702.984
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Wanneer inwoners niet meer zelfstandig of met behulp van hun netwerk in hun vervoersbehoefte kunnen voorzien, kunnen zij voor sociaal-recreatieve doeleinden een beroep doen op het Wmo vraagafhankelijk vervoer. Deze maatwerkvoorziening betreft een wettelijke taak onder de Wmo. Uitvoering is belegd bij de BVO DRAN. De tariefontwikkeling van de vervoerder is contractueel vastgelegd en daarmee niet beïnvloedbaar. Het gebruik is beperkt beïnvloedbaar door lokaal beleid. De toegang kan worden beperkt door een minimale ritlengte vast te stellen voor alle reizigers (bijv. vanaf 500m) en/of specifiek voor inwoners die ook beschikken over een scootmobiel (vanaf 5km). Dergelijke maatregelen hebben op zeer beperkt aantal ritten impact. Financiële effect is naar ruwe schatting maximaal €10.000. De eigen bijdrage van de reizigers (ritbijdrage) is daarnaast momenteel gekoppeld aan de kosten voor het reizen met openbaar vervoer, maar dit kan worden losgelaten. Een verhoging met 5% betekent €4.000 aan extra eigen bijdragen in 2026 en verhoging met 10% €7.000 in 2026. Het gebruik van deze voorziening is sinds corona overigens reeds sterk gedaald. Het aantal ritten bedroeg in 2024 slechts 67% van het aantal ritten in 2019. De begroting is hierop al naar beneden bijgesteld.	
Risico		Om geen ongelijkheid te laten ontstaan is regionaal bestuurlijk afgesproken om de eigen bijdrage voor de gehele regio Arnhem-Nijmegen gelijk te houden. Door als enige gemeente hiervan af te wijken ontstaat deze ongelijkheid toch.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Ongeveer 2% van de inwoners beschikt over een Wmo-vervoerspas. Het betreft wel kwetsbare inwoners die niet meer zelfstandig of met behulp van hun omgeving in hun vervoersbehoefte kunnen voorzien. Stijging van eigen bijdrage met 5% betekent verhoging starttarief met €0,05 (€0,11 bij +10%) en km-tarief met €0,01 (€0,02 bij +10%).	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	0

Numer ombuiging 4.35**Voorstel****Valpreventie**

Programma (taakveld)

Programma 4. Inclusieve en participatiesamenleving (TV 6.1)

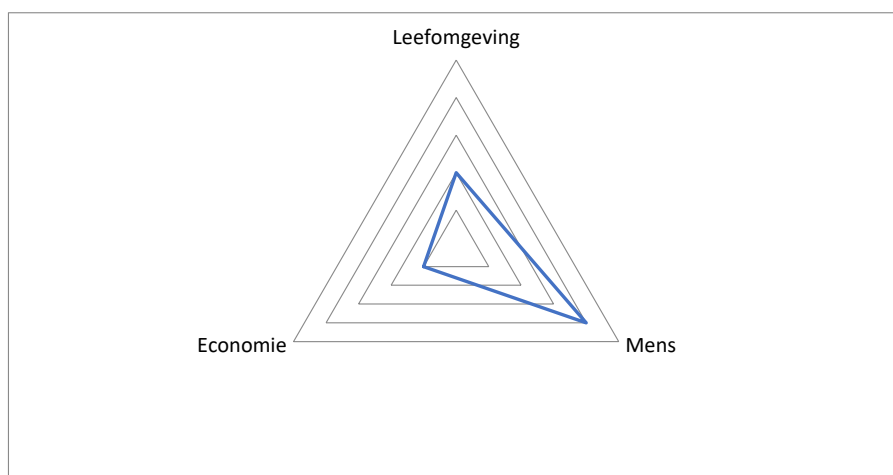
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	75.000	75.000	75.000

Budget	0	75.000	75.000	75.000
---------------	---	--------	--------	--------

Toelichting		De Ketenaanpak Valpreventie is gericht op thuiswonende ouderen van 65 jaar en ouder die meer risico lopen op vallen. Tot en wordt dit bekostigd vanuit landelijke middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het is nog onduidelijk of deze middelen structureel worden gemaakt. Om deze inzet te behouden hebben daarom we gemeentelijke middelen gereserveerd. Door deze ombuiging kiezen we ervoor om het wegvallen landelijke middelen voor valpreventie niet zelf op te vangen.	
Risico		Door het niet meer aanbieden van valpreventie neem het risico op vallen en gevolgen daarvan voor senioren toe. Naast dat dit voor de inwoner zelf erg vervelend en belemmerend kan zijn, zijn de gevolgen niet alleen voor de zorgverzekeraar. Complicaties die leiden tot blijvende beperkingen kunnen ook gevolgen hebben voor de Wmo, bijvoorbeeld noodzakelijke woningaanpassingen zoals trapliften of voorzieningen op de begane grond.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Valpreventie is gericht op het voorkomen van te voorkomen valpartijen en de directe en indirecte gevolgen daarvan. Het helpt mensen bij het langer zelfstandig thuiswonen en verhoogd de zelfredzaamheid van oudere inwoners. Dit kan ook gevolgen hebben voor de mate waarin deze groep inwoners ook op latere leeftijd nog een positieve bijdrage kan leveren aan de samenleving.	
		Leefomgeving	2
		Mens	4
		Economie	1

Programma 5. Werkende en lerende samenleving

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 5.	5.01	Media en Letteren (Bibliotheek/ lokale omroep)	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Subsidies/ inzet aan de bibliotheken en het bibliotheekwerk versoberen.
Programma 5.	5.02	Re-integratie	€ 475.650	€ 479.650	€ 484.650	€ 484.650	Inzet re-integratie verlagen.
Programma 5.	5.04	Subsidies Kunst en cultuur	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	Subsidies kunst en cultuur versoberen of aanbod aanschaffen.
Programma 5.	5.05	Kunst (optie 1)	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Onderhoud en restauratie kunst in de openbare ruimte.
Programma 5.	5.07	Onderwijskansenbeleid	€ 0	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	Ambities Onderwijskansenbeleid bijstellen.
Programma 5.	5.09	Peuterspeelzalen	€ 0	€ 86.000	€ 86.000	€ 86.000	Minder inzet voor niet-toeslagouders.
Programma 5.	5.10	Leerlingenvervoer	€ 117.000	€ 126.000	€ 133.000	€ 133.000	Diverse maatregelen versoberen leerlingenvervoer.
Programma 5.	5.11	Extra screening logopedie	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Stoppen met extra screening logopedie.
Programma 5.	5.12	Schoolmaatschappelijk werk	€ 0	€ 460.000	€ 460.000	€ 460.000	Verlagen (of stopzetten) inzet schoolmaatschappelijk werk.
Programma 5.	5.16	Schuldhelpverlening	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	Schuldhelpverlening versoberen.
Programma 5.	5.18	Uitkeringen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Verbeteren uit/doorstroom uitkeringsgerechtigden.
Programma 5.	5.19	Erfgoed	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Beleid rondom erfgoed versoberen.
Programma 5.	5.20	Muziekonderwijs	€ 0	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	Muziekonderwijs afschaffen.
Programma 5.	5.21	Cultuureducatie / lokaalonderwijsbeleid	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Cultuureducatie en lokaalonderwijsbeleid afschaffen.
Programma 5.	5.22	Natuur- en milieueducatie	€ 0	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	Stoppen met faciliteren Natuur- en Milieu educatie aan basisscholen.
Programma 5.	5.23	Bestrijding laaggeletterdheid	€ 0	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Bestrijding laaggeletterdheid verlagen.
Programma 5.	5.25	Uitstroom parttime werkenden	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Aframing BUIG.
Programma 5.	5.28	Armoedebeleid	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	Gevolgen nieuw armoedebeleid per 2026 (raadsvoorstel juni 2025).
Totaal			€ 1.417.650	€ 2.214.650	€ 2.226.650	€ 2.226.650	

Nummer ombuiging 5.01
Voorstel

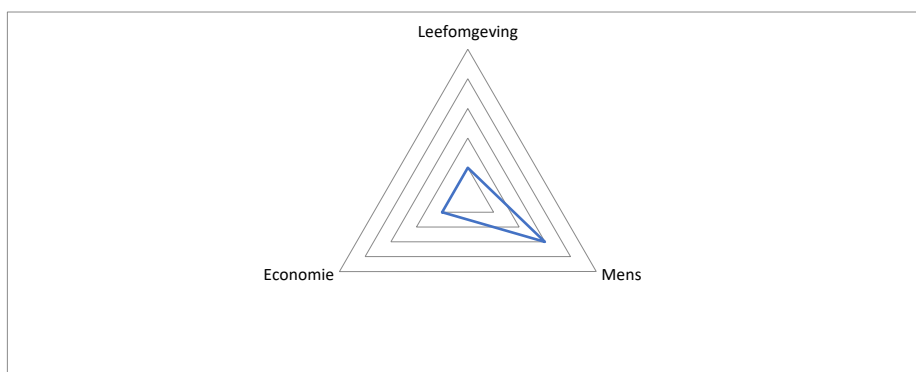
Media en Letteren (Bibliotheek/ lokale omroep)

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.6)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	60.000	60.000	60.000	60.000
Budget	1.005.214	1.005.427	1.005.655	1.005.655

Toelichting		De geraamde ombuiging is een inschatting/mogelijke taakstelling. De bibliotheek is voor het overgrote deel van haar inkomsten afhankelijk van gemeentelijke subsidiering. Binnen het bibliotheekwerk zijn er een aantal projectgebonden budgetten zoals bijvoorbeeld 'De Voorleesexpress' (€15.000). Andere mogelijkheden om te bezuinigen zijn het sluiten van vestigingen (nu Zetten, Heteren, Herveld-Andelst en Elst) en/of het beperken van dienstverlening zoals minder openingsuren/minder aanwezigheid van geschoold personeel. Van deze kostenpost wordt ook de lokale omroep gefinancierd. Per huishouden ontvangen we een vast bedrag via het gemeentefonds (€1,62 per huishouden in 2025). Dit bedrag dragen we volledig over aan RN7, wat in 2025 neerkomt op €33.208. RN7 verzorgt hiermee de lokale media, waaronder radio, televisie en social media. Vanaf 1 januari 2028 verandert dit systeem en wordt de financiering rechtstreeks door het Rijk geregeld. Dit betekent dat de gemeente geen kosten meer hoeft te betalen, maar ook geen inkomsten meer ontvangt voor de lokale omroep.	
Risico		Er komen minder bibliotheken in Overbetuwe, of de kwaliteit van de dienstverlening wordt minder. Bibliotheken spelen een steeds grotere rol bij de ondersteuning van mensen die hulp nodig hebben. Naast bestrijding van laaggeletterdheid zijn dit ook onderwerpen als digitale trainingen en mediawijsheid en hulp bij belastingaangiften. Het project 'De Voorleesexpress' richt zich op jonge kinderen en hun ouders die moeite hebben met lezen. Aangezien het aantal laaggeletterde jongeren dat school verlaat jaarlijks blijft groeien, is de extra aandacht voor jongeren en laaggeletterdheid belangrijk. Ook speelt de bibliotheek een grote rol als ontmoetingsmogelijkheid in onze kernen en vormt zo een belangrijke sociaal maatschappelijke voorziening. Twee jaar geleden is de Huiskamer van Heteren geopend. Daarin speelt de bibliotheek een belangrijke rol als centrale voorziening en het trekken van mensen naar de huiskamer. In Herveld-Andelst geldt dit in mindere mate voor de aanwezigheid van de bibliotheek in het dorps huis. De bibliotheek organiseert bijeenkomsten zoals ontmoeting en debat en laat mensen kennismaken met kunst en cultuur. Er vinden wekelijks taalcafé's plaats waar laaggeletterden heel laagdrempelig werken aan hun taalvaardigheden. In de visie op bibliotheekfuncties hebben college van B&W en de gemeenteraad er nadrukkelijk voor gekozen om extra in te zetten op deze rollen en functies van de bibliotheken in Overbetuwe. Bij het terugschroeven van de bijdrage moet ook de gemeentelijke visie worden bijgesteld. Gemeente Overbetuwe heeft een relatief lage bijdrage aan het bibliotheekwezen ten opzichte van andere gemeenten in de regio. De wetgever is in een vergevorderd stadium om de gemeente een zorgplicht omtrent het bibliotheekwezen op te leggen. Daarbij vinden we investeren in de sociale basis belangrijk. Bij diverse vestigingen van de huiskamers is een bibliotheekfunctie aanwezig. Met de bijdrage aan bibliotheken wordt dus ook direct een bijdrage geleverd aan het versterken van de sociale basis.	
Categorieën		1	Quick wins
		2	Ambities
		3	Lastenverzwaring voor de inwoners
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Aantasting zelfredzaamheid van hulpbehoevende inwoners en verschraling cultureel aanbod. Bibliotheken spelen een belangrijke rol in de bestrijding van laaggeletterdheid. Laaggeletterdheid is een groeiend probleem in Nederland. Dit aanpakken vraagt om een intensivering van activiteiten en handelingen. Een bezuiniging op het bibliotheekwezen staat daar haaks op. Daarnaast hebben de bibliotheken steeds meer een functie als ontmoetingsplek. Deze sociale functie wordt dan ook minder.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

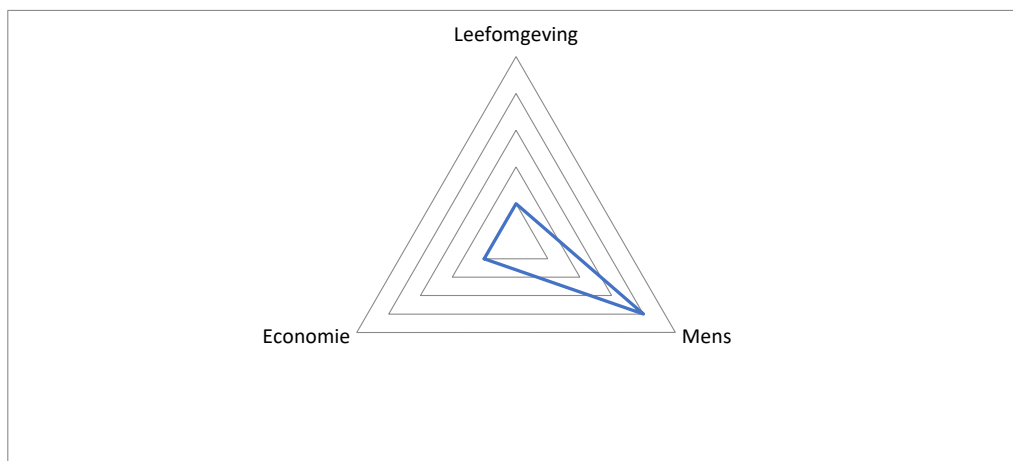
Nummer ombuiging 5.02
Voorstel
Re-integratie

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en lerende samenleving (TV 6.5)
R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	475.650	479.650	484.650	484.650
Budget	475.650	479.650	484.650	484.650

Toelichting		Deze ombuiging is direct verbonden met format 5.17+5.18. Die ombuigen gaan op het voordeel wat we overhouden op de uitkeringen. Mocht deze ombuiging worden doorgevoerd, dan zullen er meer mensen in de bijstand zitten en zullen we minder overhouden op het BUIG-budget. Dit heeft dan een negatief effect op format 5.17+5.18 (uitkeringen), waarbij het voordeel dat wij daar behalen teniet wordt gedaan.	
Risico		Toename bij de uitkeringen is een groot risico. We voldoen dan niet meer aan onze visie op re-integratie Overbetuwe Werkt! die door de raad is vastgesteld. Er kunnen minder inwoners met een arbeidsbeperking betaald aan het werk.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwarende voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Als we minder intensief inzetten op re-integratie zal dit naar alle waarschijnlijkheid een aantal gevolgen hebben: - De trajecten om inwoners te begeleiden naar werk bieden we dan niet meer. Dit kan zal heel waarschijnlijk een effect hebben op het bijstandsvolume met als gevolg dat het BUIG budget dat wij hiervoor vanuit het rijk ontvangen (de gebundelde middelen voor Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidie) tekortschiet. - Inwoners die niet begeleid worden naar werk of participatie doen vaker een groter beroep op individuele voorzieningen. - Door traject als Bewegen Werkt zorgen we ervoor dat inwoners die nu thuis zitten daadwerkelijk gaan participeren en mensen zien. Ze maken daardoor stappen naar (vrijwilligers)werk. Als dit wegvalt zullen meer inwoners in een isolement leven.	
		Leefomgeving	1
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.04

Voorstel

Subsidies kunst en cultuur

Programma (taakveld)

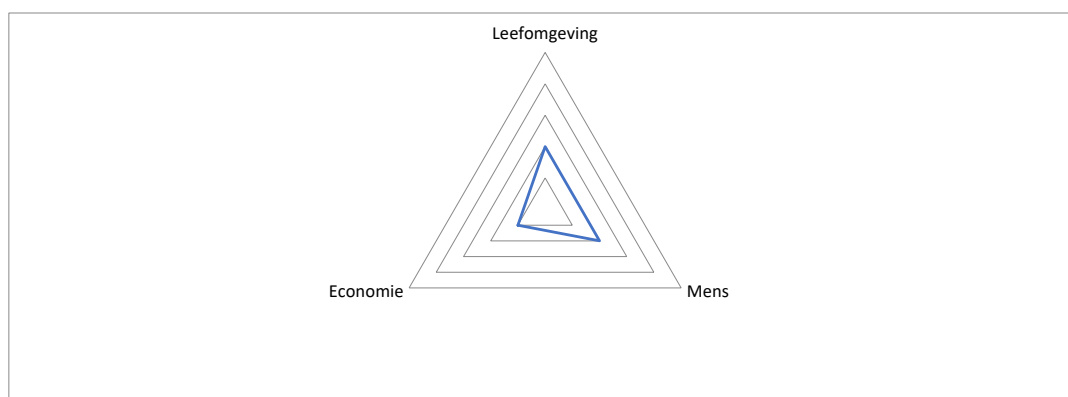
5. Werkende en Lerende Samenleving (TV 5.3)

Portefeuillehouder

Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	150.000	150.000	150.000	150.000
Budget	150.000	150.000	150.000	150.000

Toelichting		Optie 1: Aanpassen naar 110.000. De huidige subsidieregeling biedt ruimte voor activiteiten rondom kunst, cultuur en erfgoed met een breed maatschappelijk belang. Hierdoor profiteren veel inwoners direct van toegankelijke kunst en cultuur in hun eigen omgeving. Dit budget gaat niet naar exclusieve of hogere kunsten, maar naar projecten die midden in de samenleving staan en sociale cohesie versterken. In 2023 en 2024 zijn rond de 50 subsidieaanvragen toegekend aan organisaties die verbindende activiteiten organiseren. Denk aan Theater de Kik, 6 muziekverenigingen, 3 musea, 10 koren, 6 historische verenigingen, 3 toneelgroepen, 4 Oranjeverenigingen en 15 scholen. Hun activiteiten brengen inwoners samen om te repeteren, schilderen, leren over geschiedenis of gezamenlijk van kunst en cultuur te genieten. Optie 2: Het budget aanpassen naar €110.000 en van de overgebleven €40.000, €30.000 inzetten voor de cultuurcoach. Er is €40.000 beschikbaar binnen dit budget, dat momenteel niet structureel aan subsidies wordt uitgegeven. Het budget Cultuur (zie tabblad 5.06) valt binnen hetzelfde taakveld. De rol van de cultuurcoach is van grote waarde voor de gemeenschap. De wens is dus om de €30.000 over te hevelen naar het budget Cultuur voor het behoud van de functie van de cultuurcoach. Dit betekent een te realiseren bezuiniging van €10.000. We voldoen met deze optie aan de co-financieringseis uit de brede regeling combinatiefuncties. Optie 3: Budget afschaffen, brengt frictiekosten met zich mee.	
Risico		Hoewel het geen wettelijk verplichte taak is, zal het afschaffen van deze post leiden tot een verlies van identiteit en een aantasting van de leefbaarheid.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Optie 1: Een verlaging van deze subsidie betekent minder ruimte voor nieuwe projecten en minder stimulans voor kunst en cultuur binnen bestaande organisaties. Dit kan leiden tot een afname van culturele activiteiten en een beperktere toegang tot kunst en cultuur, vooral voor inwoners met verschillende sociaal-economische achtergronden. Bij een verlaging naar €110.000 zouden de meeste projecten nog doorgaan, maar de mogelijkheden voor groei en nieuwe initiatieven worden ingeperkt. Optie 2: Het budget aanpassen naar €110.000 en van de overige €40.000 €30.000 inzetten voor de werkzaamheden van de cultuurcoach. Dankzij deze overheveling behouden we de functie van de cultuurcoach. Hiermee voldoen we aan eerder gemaakte afspraken in het kader van de brede SPUK-regeling en behouden we de contactmomenten met inwoners uit de gemeente. We stellen met de keuze voor deze optie de bijdrage van €14.400 uit de brede SPUK t/m 2026 veilig. Dit komt het lokale culturele veld én kinderen in Overbetuwe ten goede. Optie 3: Het schrappen van deze subsidies zou grote gevolgen hebben voor culturele en historische organisaties in onze gemeente. Deze organisaties bevorderen culturele participatie, houden onze geschiedenis levendig en versterken de sociale samenhang. Als hun activiteiten wegvallen, verliest Overbetuwe een deel van haar gemeenschapszin. Dit kan leiden tot hogere kosten voor de gemeente, bijvoorbeeld door toenemende eenzaamheid en verminderde zelfredzaamheid. Bovendien draaien deze organisaties grotendeels op vrijwilligers, waardoor waardevolle initiatieven dreigen te verdwijnen. Ook de lokale economie kan schade oplopen, aangezien kunst en cultuur bijdragen aan toerisme. Daarnaast brengt een aanpassing van de verordening wettelijke herzieningen en extra frictiekosten met zich mee.	
Leefomgeving		2	
Mens		2	
Economie		1	

Nummer ombuiging 5.05
Voorstel

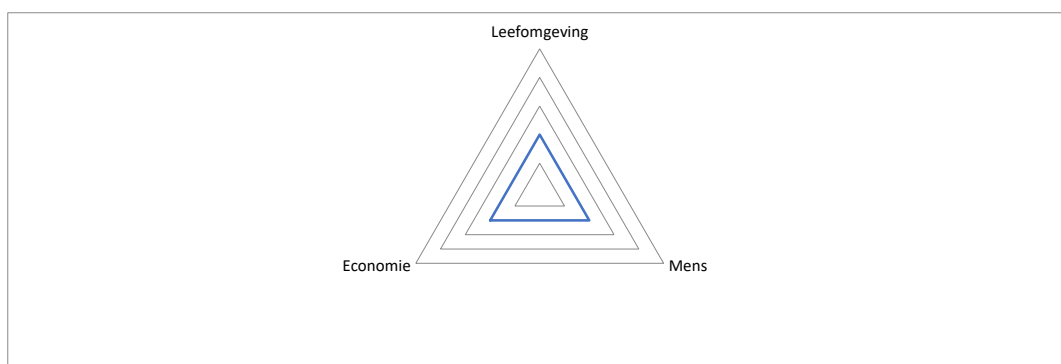
Kunst in de openbare ruimte

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en Lerende Samenleving
Evert Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	20.000	20.000	20.000	20.000
Budget	60.000	60.000	60.000	60.000

Toelichting	<i>Optie 1: Het budget wordt teruggebracht naar €40.000. Hiervan is structureel 30.000,- gereserveerd. 15.500,- voor afschrijvingen en verzekeringspremie onlangs gerealiseerde openbare kunstwerken (12.000,- t/m 2041, 3.500,- t/m 2065); 12.000,- voor het onderhoudscontract van openbare kunstwerken met Kunstwacht (t/m 2026) en 2.500,- voor de kunstadvisiecommissie. Overig budget is noodzakelijk voor restauraties van kunstwerken in de openbare ruimte, de ontwikkeling van toekomstige kunstwerken en projecten en het toegankelijk maken van deze kunst voor inwoners en bezoekers via kunstroutes en andere initiatieven. Kunst is van onschatbare waarde voor de gemeente, omdat het bijdraagt aan het sociale, educatieve en economische welzijn van de gemeenschap. Het weerspiegelt de geschiedenis, tradities en waarden van de regio, en versterkt het gevoel van verbondenheid en trots onder de inwoners. Daarnaast speelt kunst een cruciale rol in de economische en stedelijke ontwikkeling: het trekt toeristen aan en verhoogt de aantrekkelijkheid van de gemeente als woon-, werk- en investeringsplek. Het behoud en de uitbreiding van kunst en cultuur is daarom een investering in de toekomst van de gemeente.</i> <i>Optie 2: Budget terugbrengen tot strikt noodzakelijk budget van €27.500 euro en een bezuiniging realiseren van €37.500. Dit betekent niet alleen dat er geen nieuwe kunstwerken kunnen worden gerealiseerd, maar ook dat groot onderhoud aan bestaande kunstwerken niet kan worden uitgevoerd. Wanneer een kunstwerk in de openbare ruimte kapot is, zal het moeten worden verwijderd en opgeruimd. Als voor deze optie wordt gekozen is hier geen budget meer voor. Ook zullen alle activiteiten op het gebied van kunstbeleving moeten worden stopgezet (zoals het actueel houden van kunstroutes) waardoor de sociale waarde van de bestaande kunst afneemt.</i>		
Risico	<i>Als dit budget verlaagd wordt zal er minder ruimte zijn om nieuwe kunstprojecten te starten en restauraties uit te voeren. Dit leidt tot een (geringe) verminderde culturele identiteit en toegankelijkheid van de kunstwerken in de openbare ruimte, doordat de uiting van lokale cultuur en geschiedenis minder wordt.</i>		
Categorieën	1 Quick wins 2 Ambities 3 Lastenverzwaring voor de inwoners		
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	<i>Optie 1:</i> <i>Bij een verlaging van dit budget is er minder ruimte voor nieuwe kunstprojecten en noodzakelijke restauraties. Dit zou de culturele identiteit en de toegankelijkheid van kunst in de openbare ruimte negatief beïnvloeden, doordat de zichtbaarheid van lokale cultuur en geschiedenis afneemt.</i> <i>Optie 2:</i> <i>Hoewel het geen wettelijke verplichting is, is het behoud van dit budget cruciaal voor de identiteit en leefbaarheid van de gemeente. Het afschaffen zou leiden tot verwaarlozing van kunstwerken. Dit kan gevaarlijke situaties veroorzaken en extra kosten voor restauratie of verwijdering met zich mee brengen. Het zou de leefomgeving zichtbaar verminderen en de economische aantrekkelijkheid van de gemeente aantasten, aangezien kunst toeristen trekt en de waarde van onroerend goed verhoogt. Ook zouden belangrijke kunst- en cultuurprojecten, zoals Stille Strijd (over zelfdoding en depressie onder jongeren), verdwijnen zonder financiële steun. Het behoud van dit budget is dus van groot belang voor de gemeenschap en haar toekomst.</i>		
	Leefomgeving	2	
	Mens	2	
	Economie	2	

Nummer ombuiging 5.07
Voorstel
Onderwijskansenbeleid

Programma (taakveld)

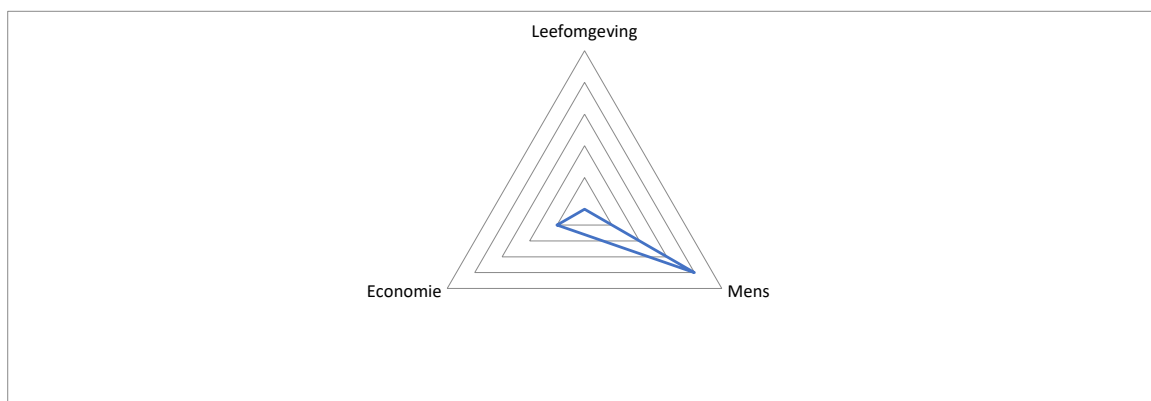
5. Werkende en lerende samenleving (TV 4.3)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	80.000	80.000	80.000
Budget	163.000	163.000	163.000	163.000

Toelichting		Het onderwijskansenbeleidsplan is in 2024 opgesteld en vastgesteld. Met het resterende gemeentelijk budget van € 83.000 kunnen we aan onze wettelijke taken voldoen om te zorgen voor voldoende vve-aanbod, de subsidiering van de vve-coach, het monitoren van de doelgroeppeuters en het onderwijs aan nieuwkomers die de taalklas volgen op het Mozaïek in Arnhem. Daarnaast subsidiëren wij ook Forte School. Dat betreft coördinatie van vrijwilligers die leerlingen ondersteunen in het PO en VO die extra aandacht nodig hebben in hun schoolloopbaan, zodat uitval wordt voorkomen. Dit betreft een niet-wettelijke taak.	
Risico		Het verlagen van de gemeentelijke bijdrage betekent dat de subsidie aan Forte School niet gerealiseerd kan worden. Voor de afbouw van de subsidie aan Forte School dient de gemeente een redelijke termijn in acht te nemen. In de beschikking van 2025 van Forte Welzijn is aangekondigd dat er rekening gehouden moet worden met een eventuele verlaging van de subsidie.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Afbouwen of stopzetten van subsidies voor onderwijskansenbeleid hebben als gevolg dat het aanbod voor voorschoolse voorzieningen minder wordt. Hiermee kan de wettelijke taak van de gemeente om voor voldoende voorschoolse voorzieningen te zorgen in gevaar komen. Dit leidt tot een toename van ongelijke kansen, ontwikkelingsachterstanden, impact op welzijn en zelfredzaamheid. Door het uitvallen van Forte School kunnen wij minder inzetten in het preventieve veld waar we jeugd begeleiden in hun sociaal emotionele ontwikkeling. Hiermee zou ook de inzet van 26 betrokken vrijwilligers in de sociale basis verdwijnen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.08+5.09

Voorstel

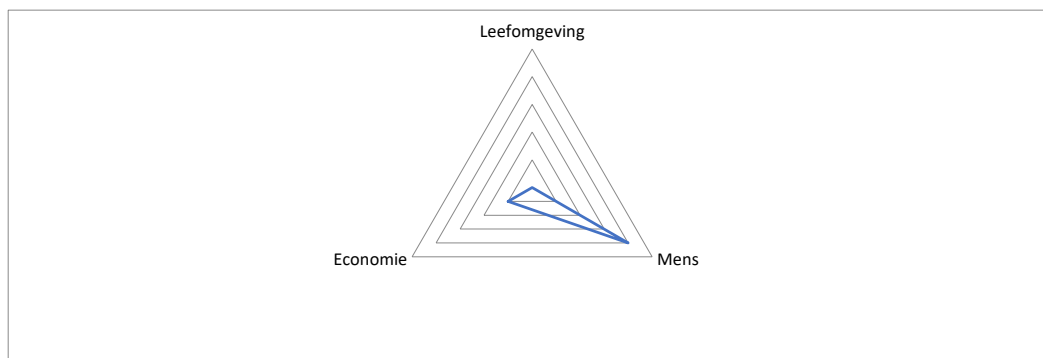
Peuterspeelzalen

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en lerende samenleving (TV 4.3)
C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	86.000	86.000	86.000
Budget	110.000	110.000	110.000	110.000

Toelichting		De gemeente ontvangt in het gemeentefonds de zogenaamde Asscher middelen voor het verzorgen van een aanbod voor reguliere peuters van ouders zonder kinderopvangtoeslagrecht. In de "Subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie gemeente Overbetuwe 2024" hebben wij geregeld dat wij ouders zonder kinderopvangtoeslag tegemoet komen in de kosten voor kinderopvang. Theoretisch gezien zouden wij deze regeling kunnen aanpassen. Daar de subsidie een structureel karakter heeft kan de subsidie voor niet toeslagouders in 2027 worden afgebouwd. In de beschikking van 2026 kan de afbouw worden aangekondigd. (totaalbudget bevat ook dekking voor kapitaallasten, dit is het verschil tussen de €110.000 en € 86.000). In 2025 is een quickwin op dit budget ingeboekt van €50.000.	
Risico		Door het budget te verlagen stromen peuters zonder voorschools aanbod de school in.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De middelen worden ingezet om het aanbod te realiseren voor reguliere peuters met ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Het gaat hierbij vaak om ouder die niet werken, met een lage sociaal economische status, die de kinderopvang niet kunnen betalen. Wij willen juist voor de kinderen van deze ouders mogelijk maken dat zij volop ontwikkelkansen krijgen aangeboden. Dit leidt tot bevordering van ongelijke ontwikkelkansen tussen peuters met ouders die kinderopvangtoeslag ontvangen en ouders die geen kinderopvangtoeslag ontvangen. Daarnaast gaan we daarmee tegen de doelstellingen in die we hebben geformuleerd en vastgelegd in het onderwijskansenbeleid.	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.10

Voorstel

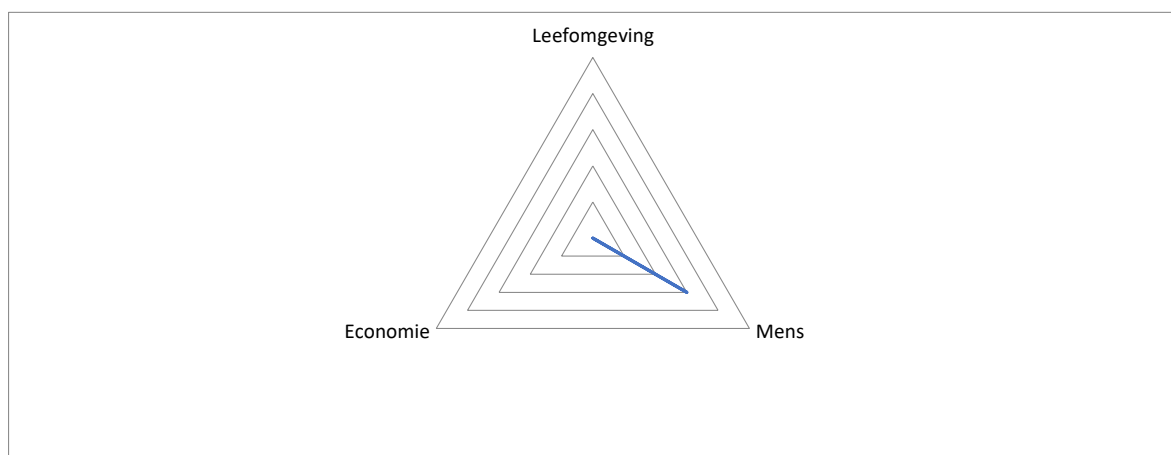
Leerlingenvervoer

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.4)
K. Grimm

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	117.000	126.000	133.000	133.000
Budget	1.766.262	1.946.587	2.096.587	2.096.587

Toelichting		Op dit moment bieden we scholieren in het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) een vergoeding voor het reizen met het openbaar vervoer (OV). De kosten hiervan op jaarbasis bedragen voor het schooljaar 2023-2024 €24.000. Deze vorm van ondersteuning is wettelijk niet verplicht en kan worden beëindigd. Daarnaast bieden we trajecten aan om leerlingen in het taxivervoer zelfstandig te leren reizen. Ook dit is geen wettelijke verplichting en kan worden beëindigd. De kosten hiervan zijn jaarlijks maximaal €18.000. Ook andere besparingsmogelijkheden zijn denkbaar, zoals werken met centrale opstapplaatsen, stimuleren van zelfstandig reizen door bekostiging e-bike, scherper toetsen op de mogelijkheden van ouders om zelf kinderen te halen en te brengen, al dan niet middels begeleiding in het OV of het bijstellen van de duurzaamheidsambitie per 1 augustus 2026 (volgende contractperiode). Individuele maatregelen laten zich lastig kwantificeren. Veel is afhankelijk van mogelijkheden en specifieke omstandigheden van leerlingen en gezinnen.	
Risico		Individuele maatregelen laten zich lastig kwantificeren. Veel is afhankelijk van mogelijkheden en specifieke omstandigheden van leerlingen en gezinnen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Maatregelen hebben beperkte impact qua omvang, omdat er slechts 280 kinderen een voorziening voor een vorm van leerlingenvervoer ontvangen. Het betreft hier echter wel zeer kwetsbare kinderen en hun ouders. Het bieden van OV abonnementen (€24.000) en zelfstandig leren reizen trajecten (€20.000) vermindert de noodzaak van inzet taxivervoer. Het stopzetten kan dus juist leiden tot meer inzet van het duurdere taxivervoer. Inzetten op meer begeleiding van ouders en het instellen van opstapplaatsen vraagt ook (tijdelijk) meer inzet van consultants. Tegenover de besparing staan dus ook hogere uitvoeringskosten (€15.000).	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 5.11

Voorstel

Extra screening logopedie

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.4)

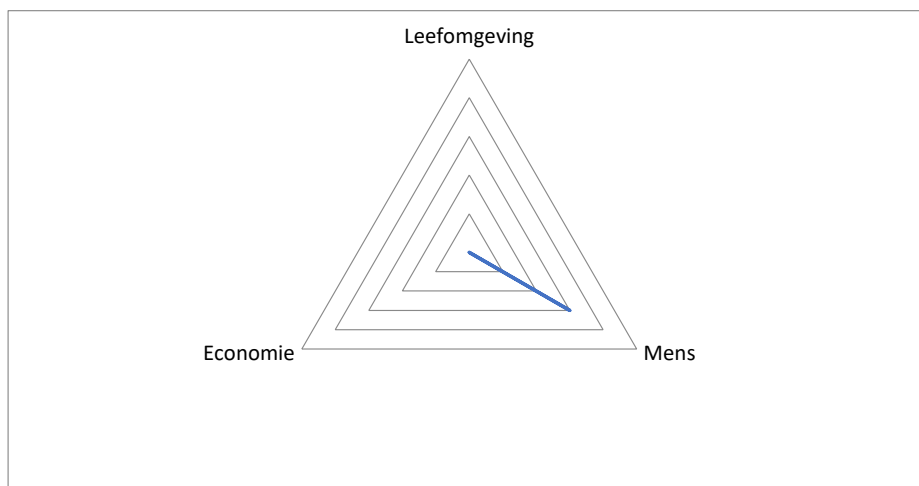
Portefeuillehouder

C. Teunissen

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	35.000	35.000	35.000	35.000

Budget	35.000	35.000	35.000	35.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Hiermee wordt de vroegtijdige signalering van problemen in de communicatieve ontwikkeling bij peuters en leerlingen op de basisscholen bekostigd. Het diagnostiek, advies bij spraak-en taalstimulering en verwijzing naar curatieve logopedie of nader onderzoek in verband met gedrags-, leer- en/of medische problemen voor kinderen van 0 - 12 jaar. Ook wordt hiermee voorlichting en consultatie aan ouders en professionals en het ontwikkelen van informatiemateriaal bekostigd. Dit is aanvullend aan het takenpakket van de GGD/JGZ (landelijke minimumnorm voor screening van de spraak- en taalontwikkeling) en onderwijsveld zelf.</i>	
Risico		<i>Hierop bezuinigen betekent het wegvallen van vroegtijdig en preventief opsporen van taal- en spraakproblemen. Dit kan gevolgen hebben voor de toekomst van jeugdigen (taal- en leerachterstanden) en hogere kosten met zich meebrengen wanneer dit tot curatieve hulp vanuit de Jeugdwet leidt.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Met het wegvallen zal een laagdrempelige preventieve screening via de kinderopvang en/of basisschool niet meer mogelijk zijn. Ouders zullen dit dus via de huisarts en/of specialist moeten gaan regelen. Als gemeente daalt onze invloed op vroegtijdige interventie. Druk op onderwijs/leraren neemt toe en er is sprake van een negatieve impact op het welzijn en de kansengelijkheid van kinderen en hun ouders. Het basisaanbod van de GGD blijft wel.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	0

Nummer ombuiging 5.12

Voorstel

Schoolmaatschappelijk werk

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.4)

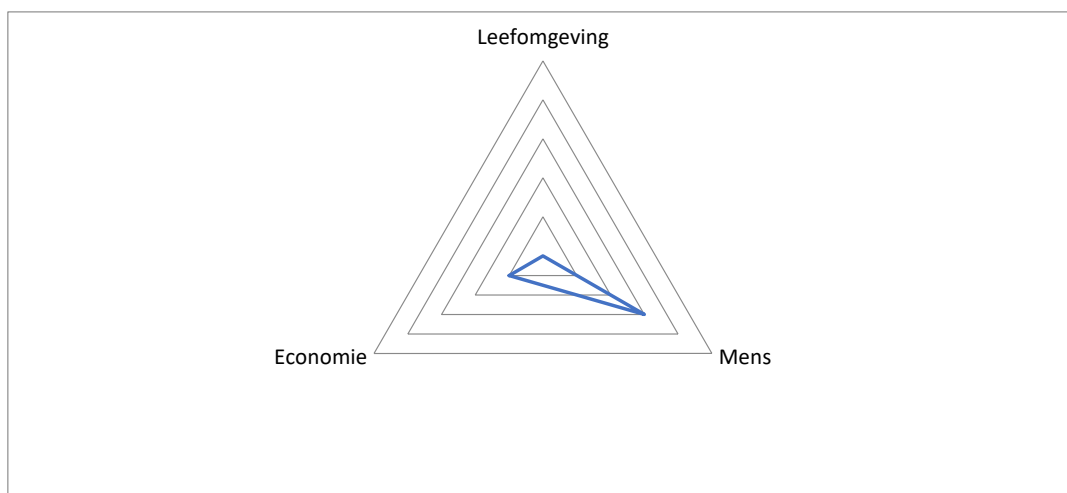
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	460.000	460.000	460.000

Budget	460.000	460.000	460.000	460.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Schoolmaatschappelijk werk wordt ingezet op alle basisscholen in Overbetuwe. Het gaat om ondersteuning van intern begeleiders en leerkrachten, individuele begeleiding van ouders en leerlingen en professionaliseringsactiviteiten voor scholen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en welzijn van kind en gezin. De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat door de toename van hulpvragen vanuit scholen de inzet van schoolmaatschappelijk werk juist versterkt moet worden. Verlagen of stopzetten inzet schoolmaatschappelijk werk is mogelijk (in theorie is zelfs het volledige budget beïnvloedbaar).	
Risico		College en de raad hebben een gemeenschappelijk doel om meer preventieve en collectieve aanbod in te zetten. In het uitvoeringsprogramma 2022-2026 is onder Programma 4 Inclusieve en Participatiesamenleving voor het versterken van de sociale basis op jeugd, vanaf 2024 een bedrag begroot van (oorspronkelijk) €700.000. Het gaat om uitbreiding van het jongerenwerk (€200.000) en schoolmaatschappelijk werk (€110.000), na afloop van de extra inzet vanuit de NPO-middelen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	Het uitvallen van schoolmaatschappelijk werk heeft als gevolg dat het opgebouwde netwerk rondom jeugd wordt verzwakt. Scholen, intern begeleiders en ouders worden niet meer ondersteund. Ondersteuningsbehoefte blijft dus onvervuld, verminderd welzijn voor kind en gezin, druk bij partners loopt op, toenemende problemen als schooluitval of slechtere prestaties. Ook kunnen de kosten in de jeugdzorg toenemen.		
	Leefomgeving	0	
	Mens	3	
	Economie	1	

Nummer ombuiging 5.16

Voorstel

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

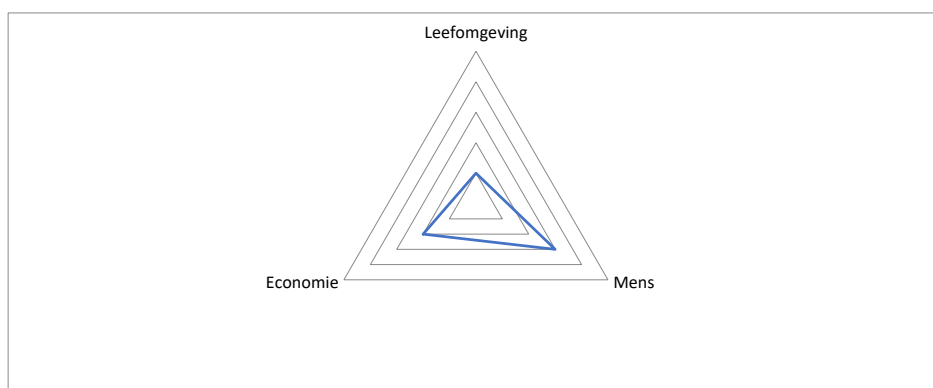
Aanbod Schuldhulpverlening versoberen

5. Werkende en lerende samenleving (TV 6.3)
R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	110.000	110.000	110.000	110.000

Budget	269.470	269.470	269.470	269.470
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Er is € 80.000 reeds ingeboekt op het personeelsbudget. Er is nog € 110.000 over op het aan formatie schuldhulpverlening (2 fte schaal 0 - € 80.000). Voor de ombuigingen zijn er 2 opties: Optie 1. Bovenop de reeds ingeboekte ombuiging is er een extra ombuiging van ca. € 110.000 mogelijk (op het personeelsbudget). Dit houdt in dat er in totaal 2 fte wordt bezuinigd. Optie 2. behoud sociaal raadslieden: bovenop de reeds ingeboekte ombuiging is een extra ombuiging mogelijk van ca. € 35.000. Hiermee blijft er € 75.000 over. Deze middelen kunnen eventueel gebruikt worden om de formatie van de sociaal raadslieden, nu nog grotendeels bekostigd uit incidentele POK-gelden, structureel op 24 uur per week te behouden. Onafhankelijke ondersteuning zoals sociaal raadslieden voor kwetsbare inwoners wordt genoemd in documenten van de VNG over bestaanszekerheid als middel om weer een betrouwbare overheid te worden. Het budget schuldhulpverlening wordt verder besteed aan wettelijke verplichte taken (Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Op dit budget zijn daarom geen aanvullende ombuigingen mogelijk.
Risico		Zie toetsingskader. We raden het af om de hierboven beschreven maatregel door te voeren. Vooral omdat het beleidsplan nog geen jaar oud is en daar expliciet de keuze is gemaakt door de raad om fase 2 wél in eigen beheer uit te gaan voeren. Daarvoor zijn toen ook de benodigde middelen beschikbaar gesteld. Ook moet er dan mogelijk een nieuwe aanbesteding worden gestart omdat het contract met Kredietbank Nederland loopt tot 1 augustus 2025 zonder mogelijkheden van verlenging.
Categorieën	1	Quick wins
	2	Ambities
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De maatschappelijke impact van de reeds ingeboekte ombuiging van € 80.000 is beperkt. Er is inmiddels geconcludeerd dat we binnen de huidige bezetting van team schuldhulpverlening fase 2 kunnen uitvoeren. Een structurele ombuiging door € 80.000 van het p-budget af te halen heeft geen negatieve impact op leefomgeving, mens en economie. De eerdere impactanalyse is daarom (naar beneden) bijgesteld - de oorspronkelijke cijfers waren 0-3-1. Een extra ombuiging van € 110.000 bovenop de reeds ingeboekte ombuiging van € 80.000 heeft een andere (negatievere) impactanalyse. Wanneer wij de volledige 2 fte (€ 80.000 + € 110.000 = € 190.000) inboeken als ombuiging, dan kunnen wij de formatie voor de sociaal raadslieden niet structureel op 24 uur per week houden. De formatie gaat dan weer terug naar 5,5 uur per week in 2026. Hierdoor kunnen we een groep kwetsbare inwoners minder onafhankelijke sociaal-juridische ondersteuning bieden. Dit betreft een groep die vaak meer moeite heeft met het begrijpen van de regels van de overheid en de overheid ook minder vaak vertrouwt. Sociaal raadslieden kunnen een rol vervullen om de afstand met de overheid te verkleinen. De maatschappelijke impact van de tweede optie is beperkter. Een extra ombuiging van € 35.000 bovenop de reeds ingeboekte € 80.000 heeft een lagere maatschappelijke impact dan optie 1. Dat komt doordat er dan € 75.000 structureel overblijft om te besteden aan de formatie sociaal raadslieden. We garanderen daarmee blijvende onafhankelijke ondersteuning aan de meest kwetsbare inwoners.
Leefomgeving		1
Mens		3
Economie		2

Nummer ombuiging 5.17+5.18**Voorstel****Uitkeringen**

Programma (taakveld)

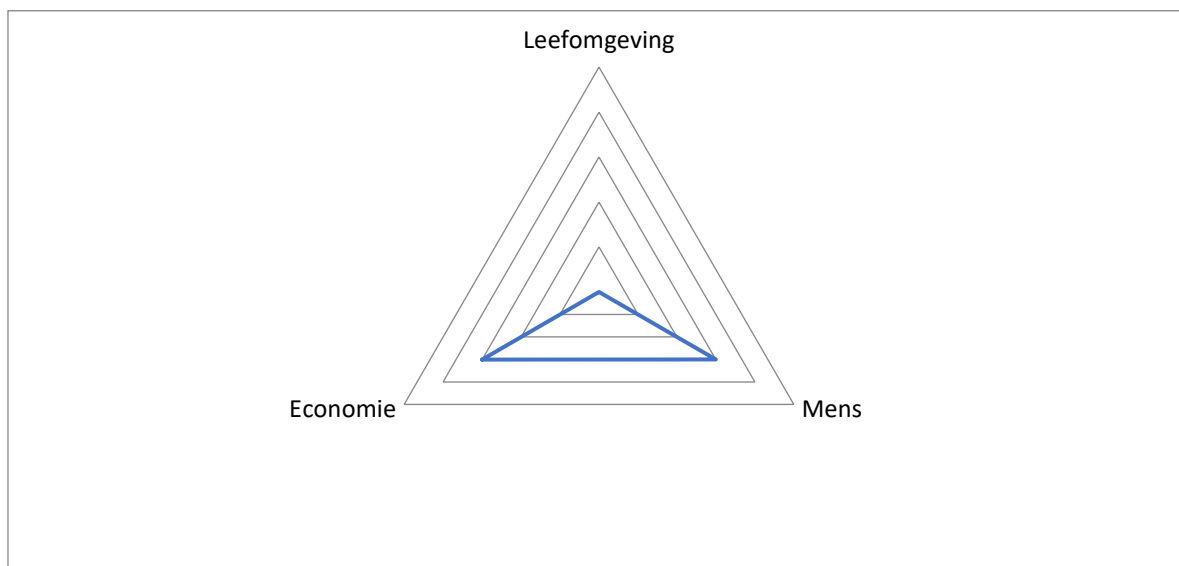
5. Werkende en lerende samenleving (TV 6.3)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	100.000	100.000	100.000	100.000
Budget	9.602.500	9.769.500	9.936.500	9.936.500

Toelichting		De afgelopen jaren realiseerden we per einde jaar een voordeel op de uitkeringen. Dit voordeel is inmiddels ingeboekt. Mogelijk is een groter overschot mogelijk op het BUIG-budget door extra te investeren op re-integratie activiteiten. Dit kan gefinancierd worden door ESF-gelden die mogelijk weer ter beschikking worden gesteld. Hier is helderheid over in juni 2025.	
Risico		Dat de uitkeringen hoger zijn dan begroot. Bij elke Bestuursrapportage wordt een bijstelling gemaakt alleen in werkelijkheid hebben we het laatste jaren beter gedaan.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Betreft een open einde regeling dus hier ontstaat alleen een financieel risico. Om deze reden is het belangrijk hier in de risicoparaagraaf rekening mee te houden.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	3

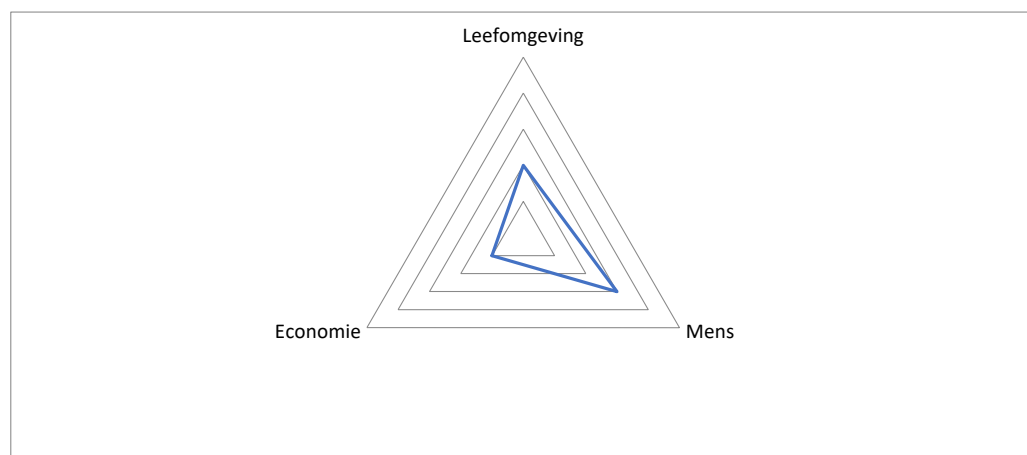
Nummer ombuiging 5.19
Voorstel
Erfgoed

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.5)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	10.000	10.000	10.000
Budget	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting		Jaarlijks organiseren we het Romeinenfestival om de zichtbaarheid van het Romeinse erfgoed (UNESCO werelderfgoed) te vergroten. De potentie voor recreatie, toerisme en educatie is groot. Om inwoners hier zowel inhoudelijk als economisch van te laten profiteren, is inzet en ondersteuning als gemeente wenselijk. Jaarlijks besteden we ongeveer 50% van ons erfgoedbudget aan dit Romeins/UNESCO-werelderfgoed. Daarnaast is er nog meer bijzondere historie in Overbetuwe. Dankzij erfgoedbeleving en -participatie voelen inwoners zich meer betrokken bij hun omgeving. Het draagt bij aan de ontwikkeling van de identiteit van Overbetuwe en haar inwoners. Vrijwilligersorganisaties op het gebied van erfgoed stimuleren de sociale verbondenheid. Daarnaast biedt erfgoed veel mogelijkheden voor het aantrekken van extra economische activiteit, zoals binnen recreatie en toerisme. Het college stelt voor om dit budget te verlagen met 10.000. Het resterende budget is nodig voor cofinanciering op provinciale subsidies rond erfgoed, waaronder het Romeinenfestival en collectie Tempel-Kerk museum. Hiermee geven we minimale invulling aan onze (morele) verplichting voor het in standhouden en beleefbaar maken van uniek UNESCO-werelderfgoed.	
Risico		Bij het schrappen van erfgoedbudget komt de volledige verantwoordelijkheid voor behoud, zichtbaarheid, beleefbaarheid en kennisoverdracht op de schouders van vrijwilligersorganisaties terecht. Dit betekent risico's voor de continuïteit. Om erfgoed als middel in te kunnen zetten voor sociale doelen als participatie, cohesie en lokale waardering is dit budget noodzakelijk. Dankzij deze stimulans voelen inwoners zich gehoord en ontstaan samenwerkingen binnen de sector.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Het budget voor cultureel erfgoed draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente. Elementen uit de leefomgeving worden gekoesterd en behouden door erfgoedvrijwilligers. De erfgoedgemeenschappen (bijv. historische verenigingen) binnen de gemeente bevorderen sociale cohesie in de kernen. Men kijkt naar elkaar om en zorgt voor kennisoverdracht van de lokale geschiedenis. Vanuit de regio is er toenemende aandacht voor (Romeins) cultureel erfgoed, waardoor er veel kansen zijn voor economische ontwikkeling en recreatie.	
		Leefomgeving	2
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.20**Voorstel****Muziekonderwijs**

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.3)

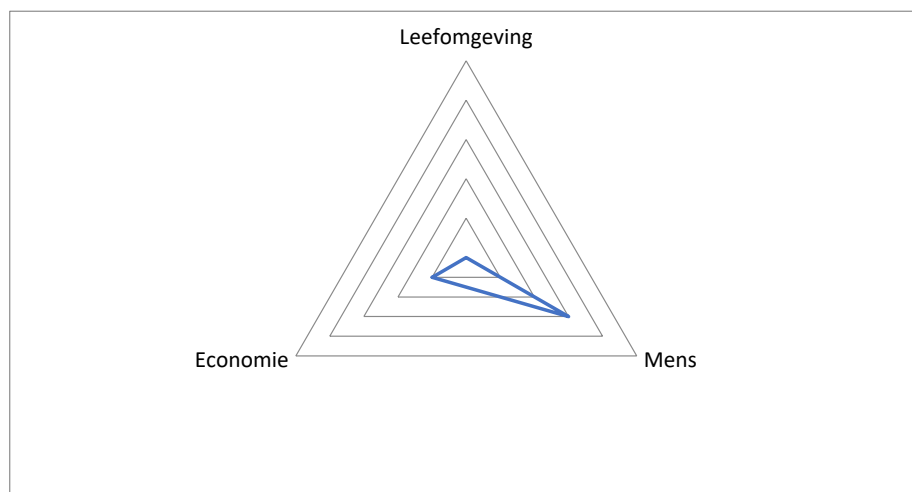
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	33.000	33.000	33.000

Budget	53.000	53.000	53.000	53.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Dankzij het budget voor muziekonderwijs komen kinderen op de basisschool in aanraking met muziek. Dit leidt tot positieve effecten op het gebied van zelfontplooiing en identiteitsontwikkeling. Twee muziekdocenten toeren langs de scholen in Overbetuwe om muzieklessen te verzorgen. Naast het positieve effect voor het individuele kind, zijn er positieve effecten voor de aanwas van nieuwe deelnemers bij lokale muziekverenigingen. Dit bevordert het verenigingsleven en dus de leefbaarheid in alle kernen. Het college stelt voor om het budget met €33.000 te verlagen. Het resterende bedrag (€20.000) wordt samengevoegd met 5.21 Cultuureducatie, waarbij scholen i.s.m. de gemeente bepalen hoe muziek hierin een plek kan krijgen. Wij hopen op deze manier met minder middelen toch een maximaal haalbaar effect te behalen.</i>	
Risico		<i>Niet meer voldoen aan afspraken zoals gemaakt in Akkoord Meer Muziek in de Klas.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Het budget voor muziekonderwijs komt niet alleen het individuele kind ten goede, maar ook de lokale muziekverenigingen. Het verenigingsleven is een belangrijke peiler voor leefbaarheid in de kernen en versterkt verbinding onder inwoners. Zo bevorderen we met dit budget de ontwikkeling van kinderen en dankzij de doorstroming naar het verenigingsleven ook de leefbaarheid en ontwikkeling van volwassenen in de gemeente. Nu gaan 2 muziekdocenten langs</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.21

Voorstel

Cultuureducatie

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.3)

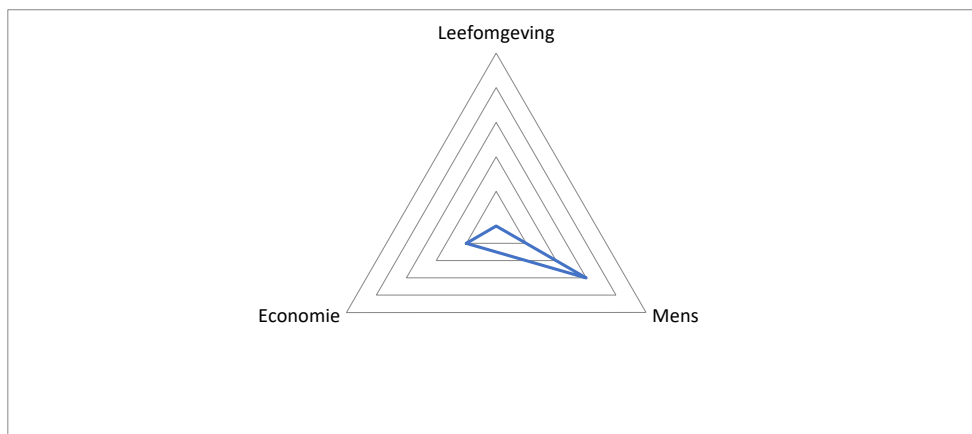
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	10.000	10.000	10.000

Budget	10.000	10.000	10.000	10.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting	<i>Kinderen komen op/via school middels nu beschikbare gelden in aanraking kunst, cultuur en erfgoed. Dit heeft positief effect op de zelfontplooiing van kinderen, stimuleert actief burgerschap en versterkt de interesse in de lokale, culturele infrastructuur. Dit budget is bescheiden in verhouding tot de reikwijdte van positieve effecten op de leefomgeving binnen de gemeente. Dankzij het vroeg kennismaken met kunst en cultuur, krijgen kinderen meer binding met hun lokale leefomgeving. Zie ook 5.20. Het college stelt voor om dit budget niet te schrappen, maar samen te voegen met het restant van) het budget voor muziekonderwijs. Met het nieuwe budget (ad €10.00+€20.000=€30.000) kunnen leerlingen in aanraking gebracht worden met lokale kunst, cultuur (waaronder muziek) en erfgoed. Dit draagt bij aan de lokale, culturele infrastructuur en aan sociale cohesie in dorpen en kernen.</i>		
Risico	<i>De ambities die eerder zijn uitgesproken in het Convenant Cultuureducatie en het Akkoord Meer Muziek in de Klas Overbetuwe zijn inmiddels goed ingebed in het onderwijs in Overbetuwe. Cultuureducatie is een vast onderdeel van de lokale educatieve agenda, scholen hebben goed contact met de cultuurcoach en daardoor met het culturele veld. De gelden die wij als gemeente bijdragen versterken de rijksmiddelen die scholen direct ontvangen en stimuleren het uitgeven van het totale budget bij lokale aanbieders. Wanneer deze stimulans wordt afgeschaft, is de kans groter dat scholen inkopen bij nationale aanbieders omdat zij de weg naar de lokale culturele infrastructuur niet goed kunnen vinden. Dit is schadelijk voor de lokale culturele economie en voor het gevoel van verbondenheid met de omgeving van kinderen in Overbetuwe.</i>		
Categorieën	1 Quick wins 2 Ambities 3 Lastenverzwaring voor de inwoners		
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen	<i>De subsidie voor cultuureducatie schrappen zou een negatieve impact hebben op betrokken kinderen, culturele organisaties en inwoners. Juist voor kinderen die het moeilijk hebben, is een creatieve succeservaring van grote waarde. Daarnaast betekent het een negatieve impact op de lokale culturele infrastructuur, omdat grote, landelijke aanbieders makkelijker te vinden kunnen zijn en de voordelen van schaalvergroting genieten. Wanneer kleine culturele aanbieders uit Overbetuwe zouden verdwijnen heeft dit grote gevolgen voor de sociale cohesie binnen de gemeente.</i>		
	Leefomgeving	0	
	Mens	3	
	Economie	1	

Nummer ombuiging 5.22**Voorstel****Natuur- en milieueducatie**

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 5.3)

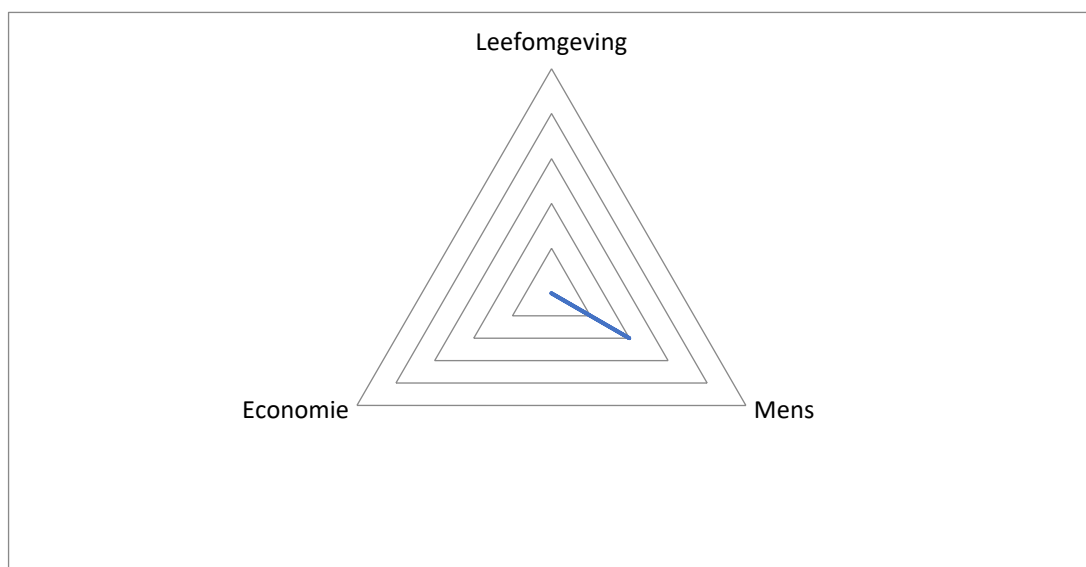
Portefeuillehouder

E. Westerbeek / R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	45.000	45.000	45.000

Budget	45.000	45.000	45.000	45.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Stoppen met faciliteren van natuur- en milieu educatie aan basisscholen in Overbetuwe. Inperken van subsidie is lastig, aangezien groot deel van subsidie naar een coördinator gaat die alle processen regelt, ook de excursies door vrijwilligers.	
Risico		Zie toetsingskader maatschappelijke gevolgen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De jeugd krijgt niet als vanzelf educatie over natuur en milieu op het primair onderwijs aangeboden, onzeker is of ze het op een andere manier wel ontvangen of opzoeken.	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 5.23
Voorstel
Bestrijding laaggeletterdheid afbouwen of versoberen

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 4.3)

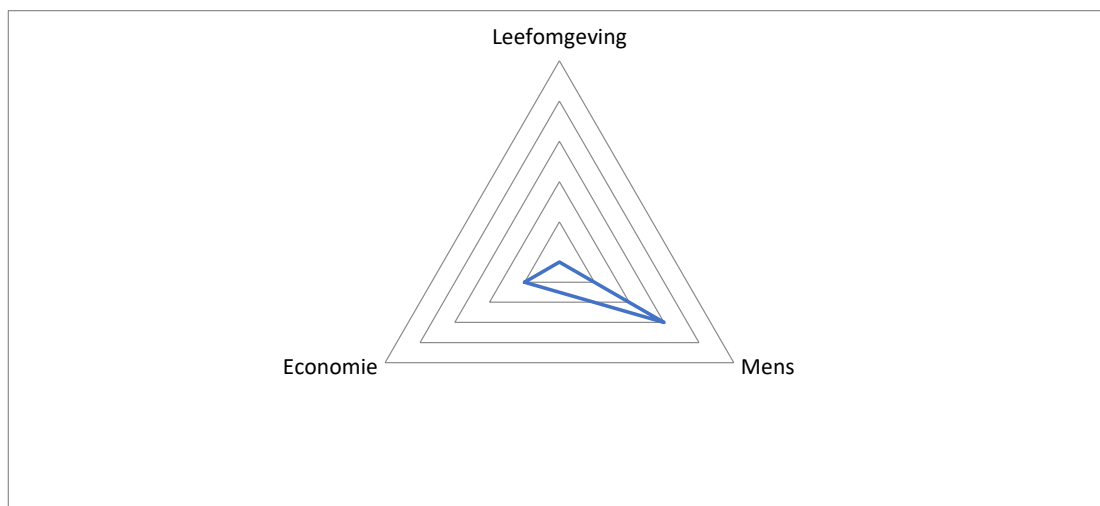
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	60.000	60.000	60.000

Budget	60.000	60.000	60.000	60.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		De subsidie voor de coördinator taalnetwerk Lingewaard-Overbetuwe (iets minder dan 1/4 van dit budget) kan worden stopgezet. En de subsidie voor Forte Welzijn om taal in combinatie met meedoen te bevorderen (iets meer dan 3/4 van dit budget) kan worden beëindigd.	
Risico		De beleidsmedewerker zal 12 uur per week extra nodig hebben om het taalnetwerk aan te sturen en te begeleiden als de subsidie voor de coördinator taalnetwerk wordt stopgezet. Bij het stopzetten van de subsidie aan Forte Welzijn zullen de consultants zelf met vrijwilligersorganisaties, sportclubs en werkgevers afspraken moeten maken over taal en participatie op de (werk)vloer en daarbij begeleiden. Dit vraagt extra fte bij de uitvoering. Ergo, bij ombuiging op dit thema zal de gemeente uniek in Nederland GEEN taalhuis/netwerk bezitten, maar is er WEL aanbod (vanuit WEB) dat niet ingezet zal worden.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden. Alles stopzetten zonder extra formatie bij de gemeente betekent dat het taalnetwerk ophoudt te bestaan. Laaggeletterden worden dan niet meer doorverwezen naar passend aanbod. Het aanbod wordt niet meer aangepast aan de behoefte. Laaggeletterdheid in Overbetuwe neemt toe in plaats van af. Bij het stopzetten van de subsidie aan Forte worden mogelijkheden om de combinatie van participeren en het verbeteren van het taalniveau niet benut. Kansen om taalniveau, participatie, welzijn en gezondheid te bevorderen worden dan niet benut.	
		Leefomgeving	0
		Mens	3
		Economie	1

Nummer ombuiging 5.25

Voorstel

Uitstroom parttime werkenden

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 6.3)

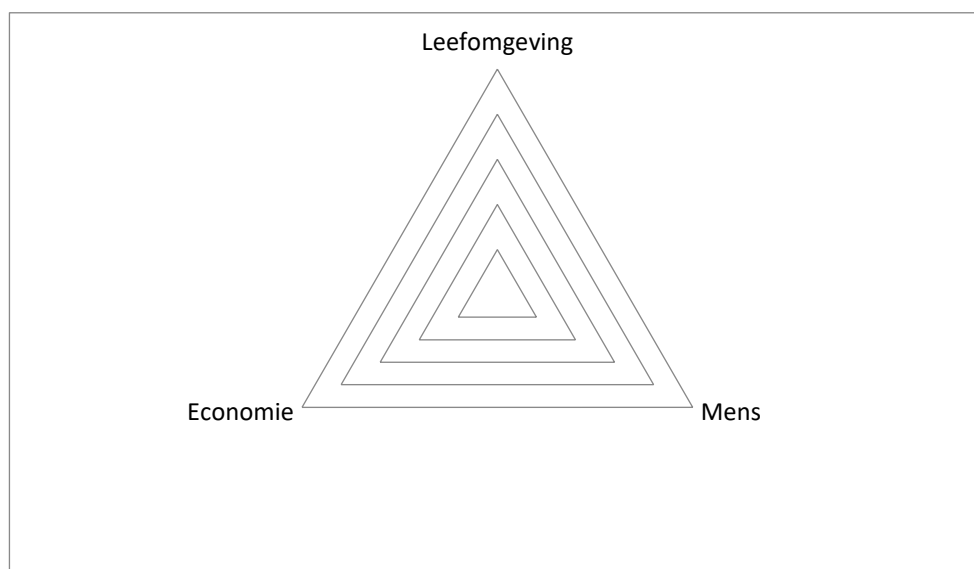
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	50.000	50.000	50.000	50.000

Budget	50.000	50.000	50.000	50.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Dit budget is gereserveerd omdat we eerder geen inkomstenvrijlating hebben toegepast voor inwoners met een uitkering die parttime werkzaamheden verrichten. Sinds 2021 passen we dit toe. Aangezien er nog steeds een overschot is op het BUIG-budget is het niet langer nodig om dit bedrag te reserveren.	
Risico		Niet van toepassing. Ombuiging betreft een quick win.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Zie boven, er is geen sprake van maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	0
		Economie	0

Nummer ombuiging 5.28
Voorstel
Armoedebeleid

Programma (taakveld)

5. Werkende en lerende samenleving (TV 4.4)

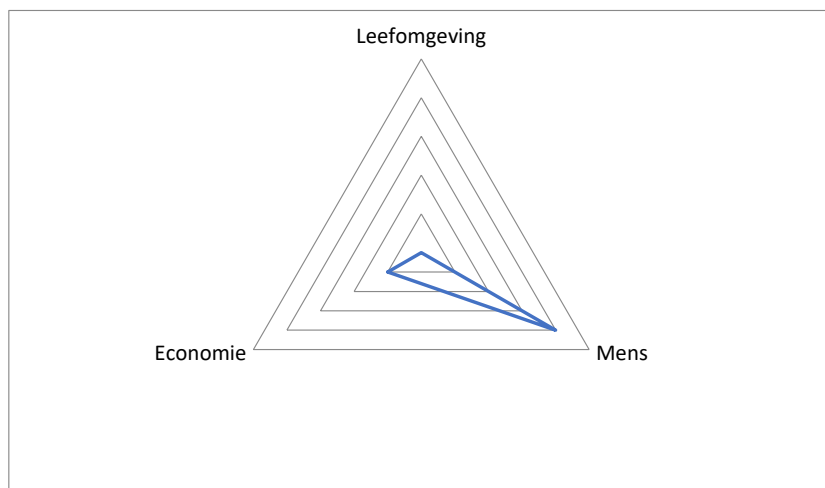
Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	300.000	300.000	300.000	300.000

Budget	969.500	969.500	969.500	969.500
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Op 19 juni is er een raadsvoorstel tijdens de raadsvergadering over het nieuwe armoedebeleid. In het voorgestelde armoedebeleid staan wijzigingen die voor een besparing zullen zorgen, deze wijzigingen zijn als volgt: - De gemeente stopt met de gemeentepolis en begint een nieuwe regeling 'tegemoetkoming hoge zorgkosten' - Het PMB wordt meer in lijn gebracht met de wettelijke taak. Dit betekent het wegvallen van de verschillende ophogingen, aanpassing van de doelgroep en een verlaging van het bedrag. - De inkomensgrenzen van de verschillende minimaregelingen (meedoenregeling, persoonlijk minimabudget en de tegemoetkoming hoge zorgkosten) worden geharmoniseerd naar 110% (deze zijn nu 120% of 130%)	
Risico		In het nieuwe armoedebeleid zal een deel van de inwoners die recht heeft op de minimaregelingen het recht hierop verliezen (de groep met een inkomen boven 110% van de bijstandsnorm).	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De toelichting op de maatschappelijke gevolgen is te vinden in het raadsvoorstel.	
		Leefomgeving	0
		Mens	4
		Economie	1

Programma 7. Financiën en bedrijfsvoering

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Programma 7	7.04	Communicatie (algemeen)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder uitvoeringsbudget voor communicatie.
Programma 7	7.05	Gemeentepagina	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000	Minder pagina's in Het Gemeentenieuws.
Programma 7	7.06	Representatie	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	Licht versoberen van representatiebijeenkomsten.
Programma 7	7.07	Jumelage / buitenlandse contacten	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	Geen budget meer voor activiteiten / kosten gerelateerd aan jumelage.
Programma 7	7.08	Toekomstbestendige dienstverlening	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	Halveren budget voor doorontwikkeling dienstverlening.
Programma 7	7.10	ICT-projectenbudget	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	Stoppen budget voor doorontwikkeling digitale werkprocessen.
Programma 7	7.12	Fotokopieerkosten	€ 0	€ 7.500	€ 15.000	€ 15.000	Terugbrengen van het aantal printers.
Programma 7	7.14	Porti	€ 0	€ 5.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder budget voor porti.
Programma 7	7.15	Kerstattenties	€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000	Geen kerstattenties voor medewerkers.
Programma 7	7.16	Koffie & thee eigen bijdrage	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	Medewerkers dragen 50% bij aan koffie en thee.
Programma 7	7.18	P-budget: afname formatie	pm	pm	pm	pm	Personele effecten a.g.v. aanpassing taken en activiteiten.
Programma 7	7.19	P-budget: max van de schaal	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	Niet meer begroten op het maximum van de schaal.
Programma 7	7.20	P-budget: heroverwegen lokale secundaire arbeidsvoorwaarden	€ 243.000	€ 243.000	€ 243.000	€ 243.000	Heroverwegen lokale secundaire arbeidsvoorwaarden.
Programma 7	7.21	Werkgeversbijdrage PV	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Stoppen met bijdrage aan de Personeelsvereniging.
Programma 7	7.22	Bindingsbudget	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 47.000	Geen budget meer voor teambuilding of teamuitjes.
Programma 7	7.23	Heroverwegen Gratificaties en Boter bij de vis	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Minder budget voor gratificaties en boter bij de vis.
Programma 7	7.24	Deelname risicobeheerfonds VNG	€ 0	€ 0	€ 60.000	€ 60.000	Deelname aan fonds met als gevolg minder verzekeringslasten.
Programma 7	7.25	P-budget: afkomen opleidingsbudget	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000	Minder opleidingsbudget.
Programma 7	7.26	P-budget: in dienst ipv inhuur	pm	pm	pm	pm	Medewerkers in loondienst i.p.v. inhuren.
Programma 7	7.27	ICT eenmalige lasten	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Minder budget voor capaciteit bij nieuwe ICT of IV.
Programma 7	7.28	Informatieveiligheid	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Minder budget voor informatieveiligheid.
Totaal			€ 652.000	€ 664.500	€ 737.000	€ 737.000	

Nummer ombuiging 7.04

Voorstel

Communicatie (algemeen)

Programma (taakveld)

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

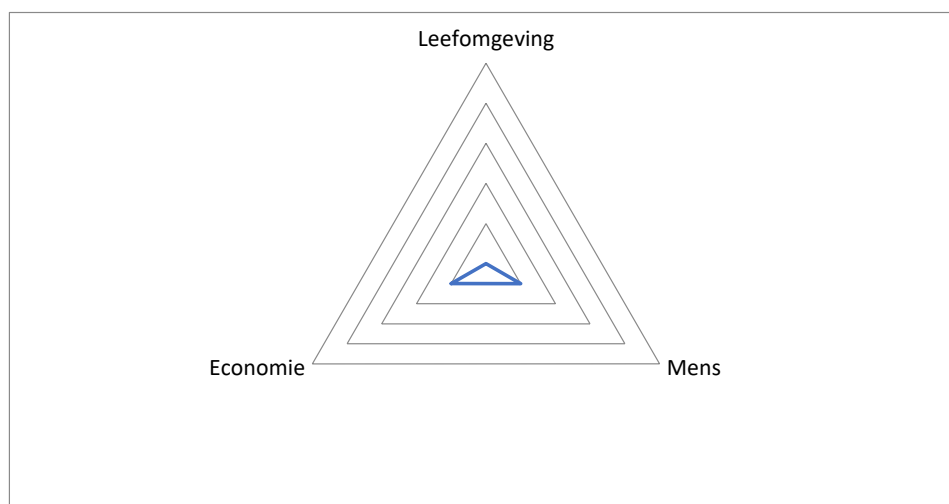
Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000

Budget	20.000	20.000	20.000	20.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Met de beoogde aframing van €10.000 kunnen de betaalde 'advertentiecampaagnes' op social media kanalen zoals Facebook en Instagram niet meer uitgevoerd worden. Dat wordt nu bijvoorbeeld gedaan voor de promotie van de Vierdaagse. Daarnaast kunnen er geen professionele foto's, filmpjes, illustraties etc. meer gemaakt worden. Met de voorgestelde ombuiging wordt nog een kleine €10.000 overgehouden als uitvoeringsbudget voor abonnementen op beeldbanken en nieuwsbriefsoftware en voor het maken van een enkele foto of filmpje.	
Risico		Door het beperken van de communicatiemiddelen worden doelgroepen niet meer of minder goed bereikt. Hierdoor is de gemeente Overbetuwe minder zichtbaar, kan zij ook minder goed inwoners informeren of activeren en is er minder verbinding en interactie.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De gemeente is minder zichtbaar en heeft zelf ook minder inzicht in wat er in gemeente Overbetuwe speelt. Met het inperken van dit budget wordt de uitvoering van de communicatie-activiteiten qua bedrijfsvoering lastiger uitvoerbaar, en / of moeten benodigde (kleine) budgetten elke keer voorgelegd worden aan het college of tekorten gemeld worden via de berap.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 7.05**Voorstel****Gemeentepagina**

Programma (taakveld)

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

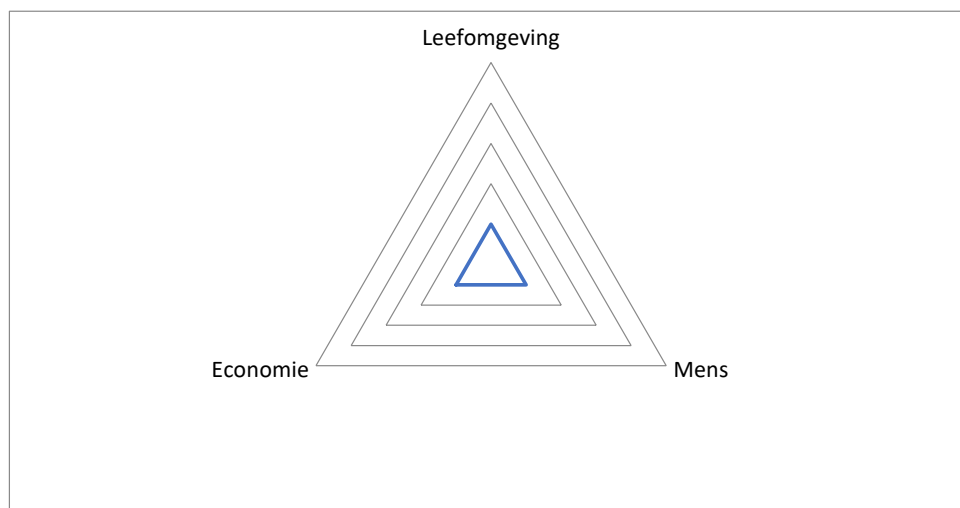
Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	7.000	7.000	7.000	7.000

Budget	40.000	40.000	40.000	40.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		Naast de verplichte digitale publicatie publiceert de gemeente wekelijks de officiële bekendmakingen in 'Het Gemeentenieuws' (wekelijks 2 pagina's, ongeveer €16.000). Voor wat betreft de officiële bekendmakingen is het zo dat er sinds 2021 geen verplichting meer bestaat om bekendmakingen in papieren publicaties te publiceren (Wet Elektronische Publicaties). Daarnaast kan er ook voor gekozen worden om geen columns en artikelen te publiceren. Dit zijn wekelijks ongeveer 3 pagina's, en bedraagt ongeveer €24.000. Het voorstel is een klein deel van het beschikbare budget te schrappen en het aantal pagina's terug te brengen naar ongeveer 4 pagina's per week.	
Risico		Inwoners van Overbetuwe raken de verbinding met de gemeente kwijt doordat de gemeente minder zichtbaar is en inwoners hebben minder zicht op de besluiten die de gemeente neemt. Voor minder digitaal vaardige inwoners kan het betekenen dat zij minder goed op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de gemeente Overbetuwe en formele besluiten die de gemeente neemt.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Het gemeenteblad zorgt voor zichtbaarheid, los van digitale / online zichtbaarheid.	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 7.06

Voorstel

Representatie

Programma (taakveld)

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

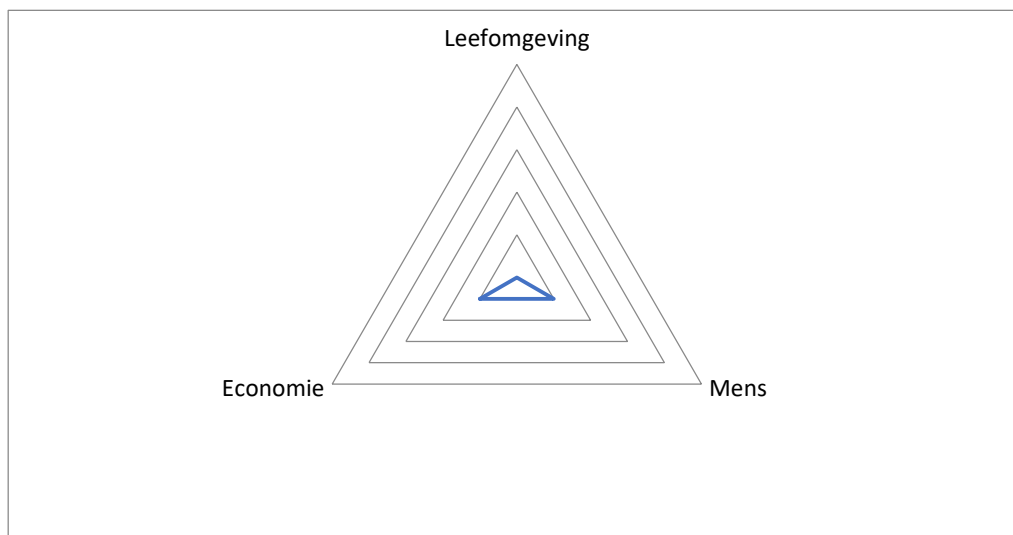
Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	17.000	17.000	17.000	17.000

Budget	75.000	75.000	75.000	75.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Representatie is geen wettelijke taak: hierin zijn keuzes te maken. Een deel van de representatie-activiteiten is echter onvermijdelijk. Het gaat daarbij om de lintjesregen, 4 mei herdenkingen en naturalisatieceremonies. Het college vindt het tevens van belang dat een aantal andere bijeenkomsten doorgang blijft vinden zoals bijeenkomsten voor 50-jarig gehuwden en de ontvangsten op Blauwe Dinsdag. Het college ziet echter wel mogelijkheden om deze bijeenkomsten minder luxe aan te kleden en enigszins te versoberen; hiermee kan vooral worden bespaard op de cateringkosten. We verwachten hiermee €17.000 te kunnen besparen waarmee nog een structureel budget resteert van ruim €58.000.</i>	
Risico		<i>Inwoners van Overbetuwe raken de verbinding met de gemeente kwijt doordat collegeleden minder zichtbaar zijn en er minder aandacht is voor het menselijke aspect.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Naast dat de gemeente minder zichtbaar is, is de impact voor inwoners en ondernemers van onze gemeente beperkt. Er resteert namelijk nog een aanzienlijk deel van het budget.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 7.07

Voorstel

Jumelage / buitenlandse contacten

Programma (taakveld)

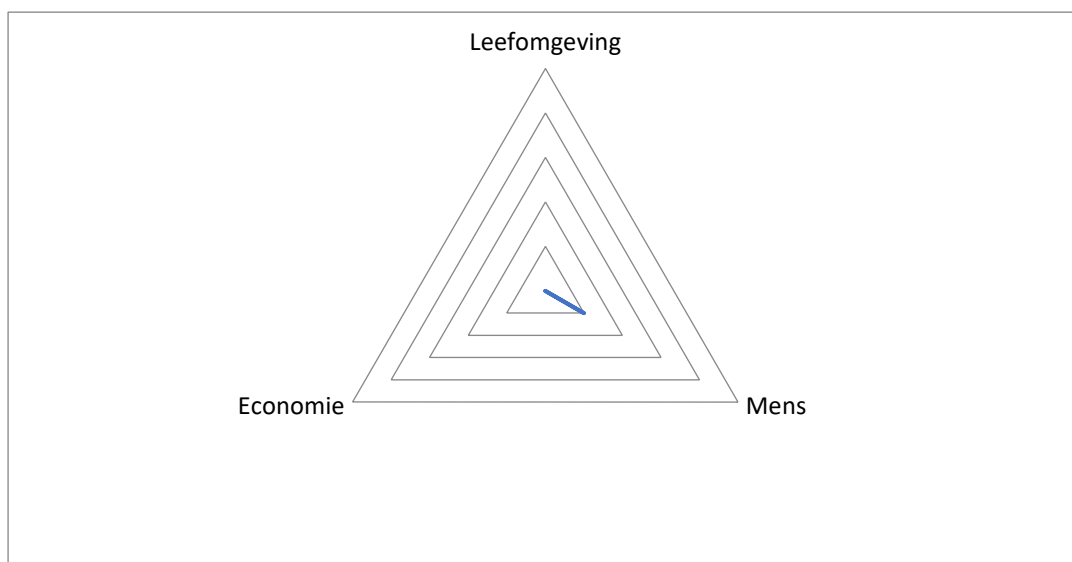
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	11.000	11.000	11.000	11.000
Budget	11.000	11.000	11.000	11.000

Toelichting		Gemeente Overbetuwe heeft vriendschapsbanden (jumelage) met 3 buitenlandse gemeenten. Usingen en Zulpich in Duitsland en Boleskowice in Polen. Bij bezoeken en overige contacten wordt dit budget ingezet. Het is een keuze om hiermee te stoppen.	
Risico		Gemeente Overbetuwe is mogelijk minder zichtbaar en er vindt minder kennisuitwisseling plaats.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		De gemeente is minder zichtbaar.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.08**Voorstel****Toekomstbestendige dienstverlening**

Programma (taakveld)

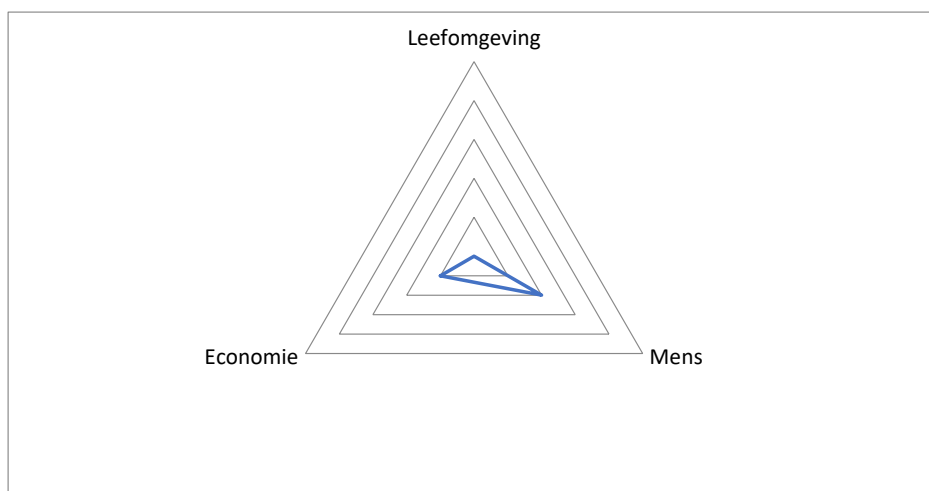
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	35.000	35.000	35.000	35.000
Budget	63.000	63.000	63.000	63.000

Toelichting		Het huidige budget voor toekomstbestendige dienstverlening is €63.000. Hiervan moet €15.000 worden overgeheveld naar ICT in verband met structurele verplichtingen aangaande software applicaties. Daarnaast is het voorstel €35.000 af te ramen. Hiermee blijft €13.000 over. Dit budget is nodig om te voldoen aan eisen rondom toegankelijkheid (WDO), het in te richten makelpunt te beheren en de pilot voort te zetten rondom de inzet van een extern KCC bij onderbezetting. Het voorstel om €35.000 af te ramen heeft als gevolg dat er geen ruimte is om onderzoeken uit te voeren naar verbetering van dienstverlening, of doorontwikkeling van dienstverlening te bekostigen (bv kosten naar aanleiding van het nog uit te voeren dienstverleningsconcept). Het gaat hierbij in elk geval om het continu meten van tevredenheid over onze dienstverlening, het inzetten van tools/trainingen om op B1 niveau te communiceren en het verbeteren / specifiek doorontwikkelen van bestaande websites en online platforms.	
Risico		Lage(re) tevredenheid van inwoners en bedrijven over de (verbetering van de) dienstverlening en minder efficiënte bedrijfsvoering.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Dienstverlening kan minder worden doorontwikkeld waardoor dienstverlening minder goed aansluit op behoeften van inwoners.	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	1

Nummer ombuiging 7.10

Voorstel

ICT-projectenbudget

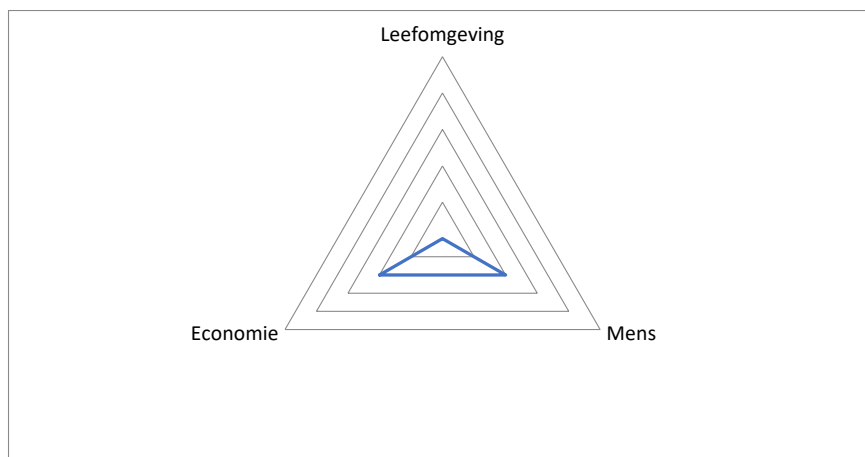
Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	47.000	47.000	47.000	47.000

Budget	47.000	47.000	47.000	47.000
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Het ICT-projectenbudget is bedoeld voor de doorontwikkeling van onze digitale werkprocessen. Dit kan zijn als uitvloeisel van het Uitvoeringsprogramma, als gevolg van wettelijke wijzigingen of als gevolg van technologische ontwikkeling in de markt. Ervaring leert dat je continu met onvermijdelijke aanpassingen wordt geconfronteerd. Het is dan nodig om snel te kunnen schakelen. Recent zijn een zaaksysteem en een gegevensmakelaar aangeschaft en voor de implementatie hiervan zijn verplichtingen aangegaan. In 2025 is dit budget hard nodig om alle koppelingen tussen taakspecifieke applicaties en zaaksysteem of Gegevensmagazijn te kunnen leggen. Zonder deze koppelingen kunnen we niet werken. Vanaf 2026 liggen er nog geen verplichtingen. Er is een keuze om dit budget dan niet meer structureel op te nemen in de begroting, maar wijzigingen per situatie aan te moeten vragen.</i>	
Risico		<i>Verminderen van de wendbaarheid van onze organisatie, met daarmee het risico op stagneren van de bedrijfsvoering. Met het schrappen van dit budget wordt de doorontwikkeling van onze ICT en informatievoorziening zeer moeilijk uitvoerbaar, en / of moeten benodigde budgetten elke keer voorgelegd worden aan het college of tekorten gemeld worden via de berap. Onvoldoende doorontwikkeling van onze ICT betekent in feite op termijn achteruitgang van de kwaliteit hiervan. Dit heeft op termijn dan ook directe gevolgen voor onze bedrijfsvoering en daarmee indirect op onze dienstverlening.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Direct geen gevolgen, indirect kan de gemeente minder efficiënt en effectief werken en daar kunnen inwoners last van ondervinden.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	2

Nummer ombuiging 7.12

Voorstel

Fotokopieerkosten

Programma (taakveld)

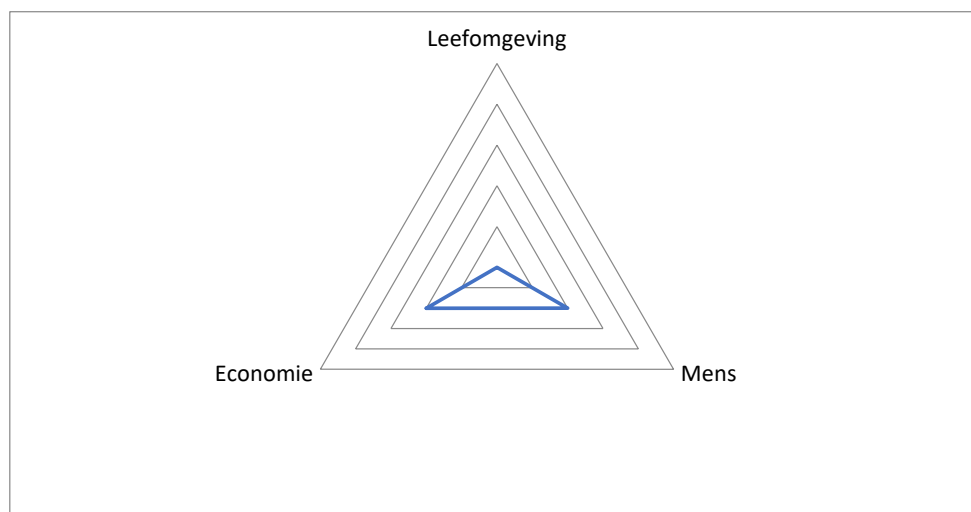
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	7.500	15.000	15.000
Budget	40.000	40.000	40.000	40.000

Toelichting		<i>In 2024 is er in VNG verband een gezamenlijke aanbesteding gedaan. Dit heeft geleid tot een structureel aanbestedingsvoordeel. Daarom is er in 2025 €25.000 structureel afgeraamd. Daarnaast is het mogelijk om het aantal printers terug te brengen naar 1 per gebouw voor algemeen gebruik en een voor Publiekszaken (deze printer heeft andere specificaties ivm moeten kunnen printen van aktes en uittreksels). Dit betekent dat als hiervoor gekozen wordt we structureel €15.000 kunnen aframes. De ombuiging kan medio 2027 geeffectueerd worden, daarom is het bedrag in 2027 voor de helft opgenomen.</i>	
Risico		<i>Bij het terugbrengen van het aantal printers naar 1 per gebouw voor algemeen gebruik en 1 voor Publiekszaken ontstaat een risico voor continuïteit van de bedrijfsvoering (bij uitval ligt je bedrijfsvoering en in sommige gevallen ook je dienstverlening stil). Daarnaast is er risico op minder efficiënt werken vanwege veel meer loop- en wachttijden voor medewerkers.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Met het nog verder verlagen van het budget komt de continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening onder druk te staan bij uitval van apparatuur.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	2

Nummer ombuiging 7.14

Voorstel

Porti

Programma (taakveld)

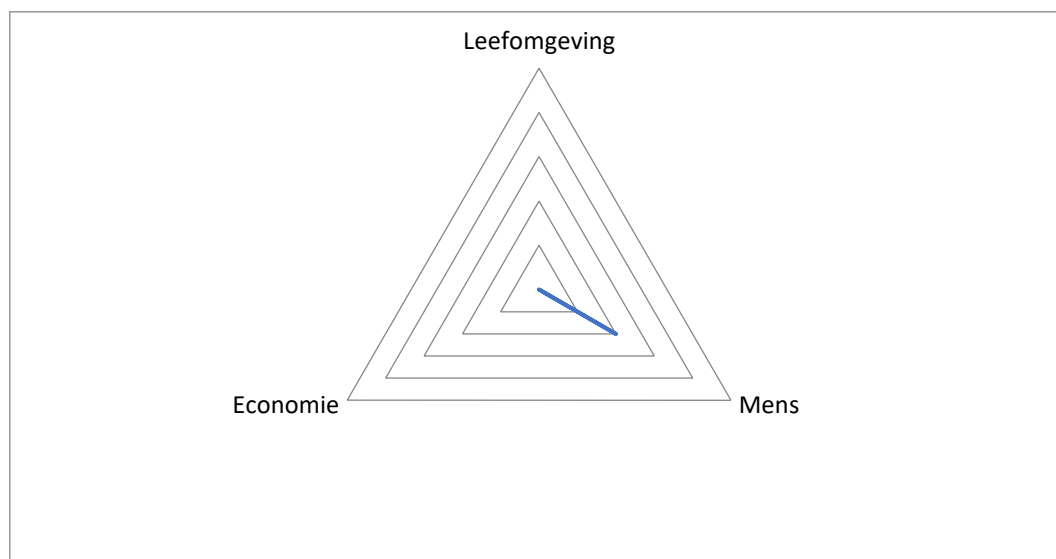
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	5.000	10.000	10.000
Budget	75.000	75.000	75.000	75.000

Toelichting		Door toenemende digitalisering verwachten we dat de kosten voor porti in de toekomst lager zijn door een afname van het aantal fysieke poststukken. In de periode 2021-2023 is er ook minder uitgegeven dan begroot. Na de aframing bij de kadernota 2025 (structureel €15.000) is het advies niet verder af te ramen, aangezien de portikosten in 2024 het budget overschreden. Dit heeft te maken met de oplopende tarieven in de postmarkt (met name PostNL).	
Risico		Risico is dat de tarieven in de postmarkt onder druk staan en de prijzen per stuk mogelijk toenemen.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Informatie wordt meer digitaal / online aangeboden in plaats van via fysieke poststukken.	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.15

Voorstel

Kerstattenties

Programma (taakveld)

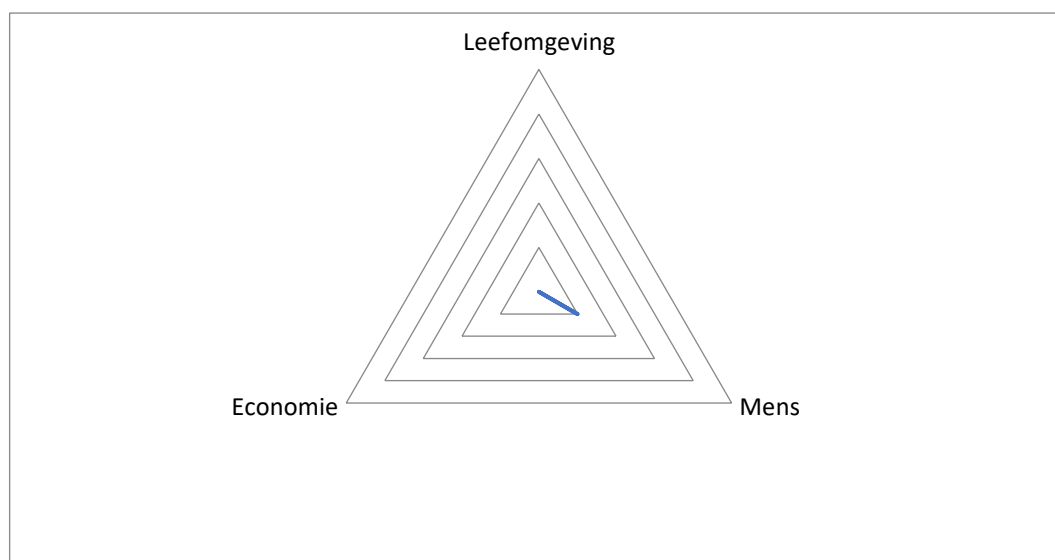
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	24.000	24.000	24.000	24.000
Budget	24.000	24.000	24.000	24.000

Toelichting		<i>Overbetuwe geeft jaarlijks €23.980 uit aan kerstattenties voor haar medewerkers en gepensioneerden. Het betreft de attenties zelf en de jaarlijkse kerstbijeenkomst. Dit is geen wettelijke taak. Afschaffen van de Kerstattenties levert een structurele besparing op van €23.980.</i>	
Risico		<i>Effect op het imago als werkgever, negatief effect op sfeer in de organisatie.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Geen effect op de samenleving, hooguit een indirect effect omdat medewerkers minder trots zijn op de gemeente waar ze voor werken.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.16

Voorstel

Eigen bijdrage koffie & thee

Programma (taakveld)

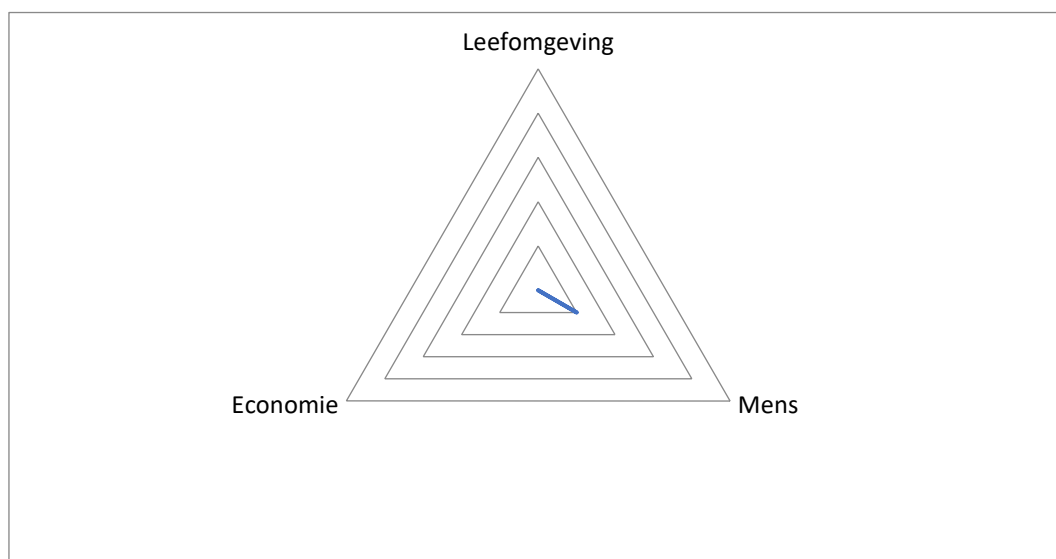
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	25.000	25.000	25.000	25.000
Budget	73.000	73.000	73.000	73.000

Toelichting		<i>Het is een optie om een eigen bijdrage van medewerkers te vragen voor koffie en thee. Wanneer men een eigen bijdrage vraagt van ongeveer 50% van de kosten zal dit ongeveer €25.000 besparen. Het gaat dan om een eigen bijdrage van ongeveer €5 a 6 euro per medewerker per maand.</i>	
		<i>De bedragen zijn een schatting. Het vraagt ook capaciteit om de betalingen goed in te richten.</i>	
Risico		<i>Effect op het imago als werkgever. Risico is dat medewerkers hier negatief tegenover staan en dat dit met name een negatief effect heeft op de medewerkerstevredenheid.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Geen effect op de samenleving, hooguit een indirect effect omdat medewerkers minder trots zijn op de gemeente waar ze voor werken.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Numer ombuiging 7.18

Voorstel

P-budget: afname formatie

Programma (taakveld)

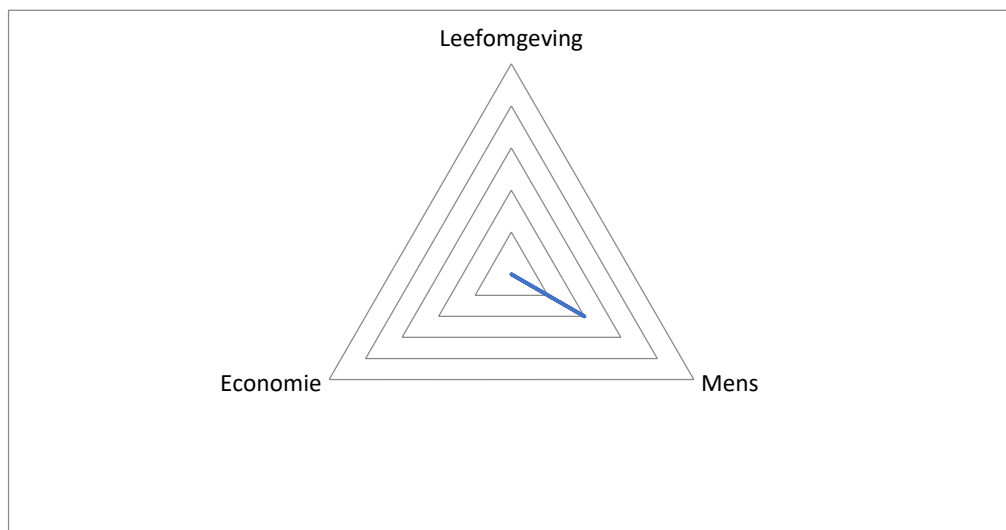
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	34.300.000	34.300.000	34.300.000	34.300.000

Toelichting		<i>De besluiten die worden genomen over de claims en ombuigingsvoorstellen kunnen effecten hebben voor de formatie. Als er sprake is van afbouw van werkzaamheden, taken en / of activiteiten, kan dit personele effecten hebben.</i>	
		<i>In 2024 is door middel van een college- en raadsbesluit de nieuwe Berenschot- (7,1 fte) en Overbetuwerichtlijn (7,7 fte) per 1.000 inwoners vastgesteld. Op basis van de huidige inzichten (februari 2025) is het circa 7,9 fte per 1.000 inwoners. Het verschil tussen de vastgestelde Overbetuwerichtlijn en het huidige aantal fte heeft plaatsgevonden op basis van college- en raadsbesluiten.</i>	
Risico		<i>Aandachtspunt bij deze ombuiging op formatie is een vertraagde of geen effectuering in verband met het doorlopen van de medezeggenschapsprocedures. Indien het Sociaal Statuut moet worden toegepast vloeien hier kosten uit voort voor bijvoorbeeld afbouwregelingen en mobiliteit.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	2
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.19

Voorstel

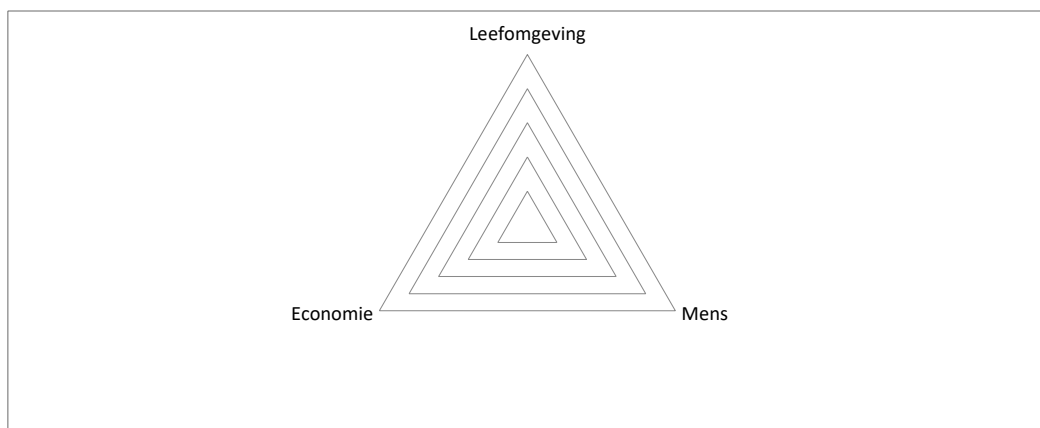
P-budget: afbouw begroten max van de functionele schaal

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)
P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	98.000	98.000	98.000	98.000
Budget	98.000	98.000	98.000	98.000

Toelichting		De loonkosten voor de vastgestelde formatie in het P-budget worden op het max. van de functionele schaal begroot. Als de inschaling van de medewerker lager is dan het max. van de functionele schaal betekent dit een voordeel voor de loonkosten. Het voordeel is de afgelopen jaren benut voor extra capaciteitskosten voor bijv. inhuur i.v.m. de krappe arbeidsmarkt, inzet i.v.m. piek, specifieke deskundigheid of vervanging ziekte, zwangerschaps-/ bevallingsverlof en ouderschapsverlof. De afgelopen jaren is het voordeel volledig benut voor loon-/inhuurkosten. Begroten op het max. van de schaal is een lokale keuze en kan worden heroverwogen. Op basis van de inschaling van de medewerkers die in dienst zijn van de gemeente kan indicatief rekening worden gehouden met een voordeel van €250.000-400.000. Uitgangspunt: peildatum 25 februari 2025, alle medewerkers periodiek toegekend voor heel 2025 en heel 2026 ongeacht de ancienniteitsmaand. Van de bovengrens van €400.000 is met de kadernota 2025 al €302.000 ingeboekt als ombuiging, dus het restant is € 98.000.							
Risico		Afbouw betekent dat de flexibiliteit afneemt om spoedig te kunnen reageren op personele knelpunten. De kans is zeer groot dat dit er toe leidt dat er bij uitval wegens ziekte of vertrek geen tijdelijke vervanging gezocht kan worden. Dit leidt er toe dat bedrijfsprocessen vertraagd worden en mogelijk zelfs stil komen te liggen. Dit heeft gevolgen voor onze dienstverlening aan inwoners (lange wachttijden) en de realisatie van projecten (uitstel of afstel). Daarnaast neemt het anderzijds ook risico sterk toe dat het P-budget wordt overschreden of financiële voorstellen vaker bestuurlijk worden voorgelegd, waarmee vertraging ontstaat door de langer durende procedure. In de P&C cyclus dient jaarlijks te worden gezien of bijstelling van het loonkostenbudget moet plaatsvinden op basis van ontwikkeling van de loonkosten i.v.m. periodieke verhogingen. De genoemde risico's lijken realiteit te worden wanneer de volledige ruimte in het budget wordt ingezet als ombuiging.							
Categorieën	1	Quick wins							
	2	Ambities							
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners							
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Er zijn geen directe maatschappelijke gevolgen, maar indirect kunnen die wel degelijk verwachten. Waar de mogelijkheden om flexibel te kunnen reageren op personele knelpunten worden beperkt, kan dit effect hebben op de dienstverlening aan inwoners; oftewel: als bij capaciteitstekorten we geen snelle oplossing kunnen vinden, kunnen er wachttijsten of andere negatieve effecten voor inwoners ontstaan. <table><tr><td>Leefomgeving</td><td>0</td></tr><tr><td>Mens</td><td>0</td></tr><tr><td>Economie</td><td>0</td></tr></table>		Leefomgeving	0	Mens	0	Economie	0
Leefomgeving	0								
Mens	0								
Economie	0								

Nummer ombuiging 7.20

Voorstel

P-budget: heroverwegen lokale secundaire arbeidsvoorwaarden

Programma (taakveld)

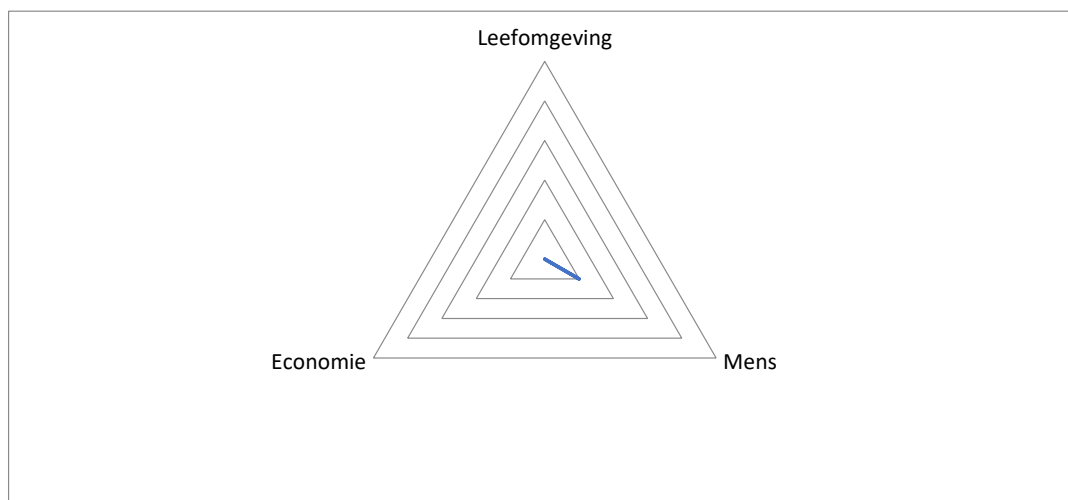
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	243.000	243.000	243.000	243.000
Budget	243.000	243.000	243.000	243.000

Toelichting		<i>De lokale secundaire arbeidsvoorwaarden kunnen worden heroverwogen. Voorbeelden van lokale secundaire arbeidsvoorwaarden zijn:</i> <i>- Individueel Keuzebudget (IKB). In de Cao gemeenten is het IKB opgenomen van 17,05%. Onze organisatie heeft als lokale secundaire arbeidsvoorwaarden daarnaast nog een bonus van €334 bruto bij een volledig dienstverband (indicatief €150.000).</i> <i>- Reiskostenvergoeding woon-/werkverkeer niet meer toekennen (indicatief €35.000).</i> <i>- Arbeidsmarkt- / functioneringstoelage niet meer toekennen (indicatief €30.000).</i> <i>- Geen recepties meer laten plaatsvinden bij uitdiensttredingen, bijv. bij andere baan, pensioen (indicatief €10.000).</i> <i>- Aanbieden van thuiswerkfaciliteiten (bijv. bureau, bureaustoel) niet meer faciliteren (€18.200). Vanuit de Arbowet heeft de werkgever wel een inspanningsverplichting bij thuiswerken.</i>	
Risico		<i>De medezeggenschap heeft instemmingsrecht bij aanpassing van lokale secundaire arbeidsvoorwaarden. Het verschraken van de lokale secundaire arbeidsvoorwaarden kan effecten hebben op het boeien en binden van onze medewerkers aan onze organisatie. De instroom van nieuwe medewerkers op een krappe arbeidsmarkt kan bemoeilijkt worden.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.21**Voorstel****Beeindigen werkgeversbijdrage aan de Personeelsvereniging**

Programma (taakveld)

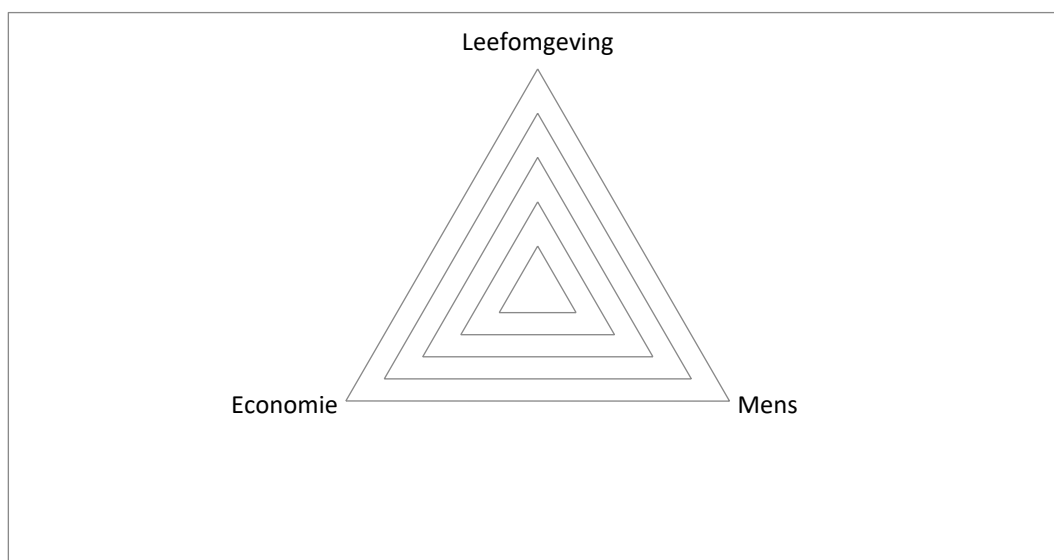
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	10.000	10.000	10.000	10.000

Toelichting		De afspraak is gemaakt dat de Personeelsvereniging (PV) een werkgeversbijdrage ontvangt voor het organiseren van activiteiten voor onze medewerkers. De medewerkers kunnen lid worden van de PV en hiervoor betalen ze een eigen bijdrage. De werkgeversbijdrage kan heroverwogen worden.	
Risico		Onze organisatie heeft een actieve Personeelsvereniging (PV) die bijdraagt aan de saamhorigheid / verbinding van onze medewerkers. Dit kan in het gedrang komen door beëindiging (of deels) van de werkgeversbijdrage. Het draagt tevens niet bij aan het stimuleren van een PV en dat je als organisatie de meerwaarde ziet van een PV.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	0
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.22

Voorstel

Bindingsbudget

Programma (taakveld)

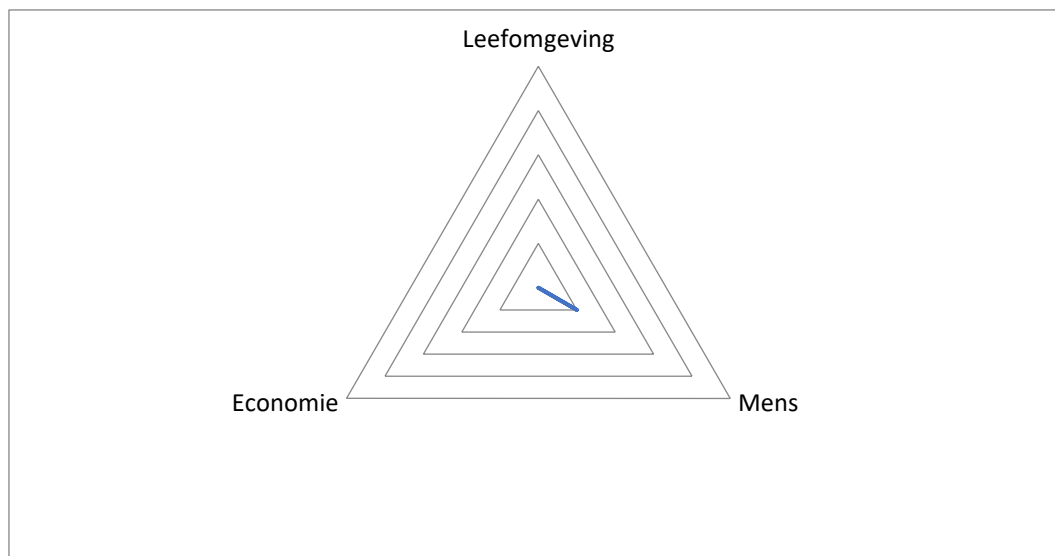
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	47.000	47.000	47.000	47.000
Budget	47.000	47.000	47.000	47.000

Toelichting		Elk domein heeft een bindingsbudget. Dit bindingsbudget kan benut worden voor activiteiten / teambuilding / teamuitjes. Dit budget kan worden heroverwogen.	
Risico		Elkaar op een andere manier ontmoeten dan tijdens het reguliere werk draagt bij de saamhorigheid / verbinding van onze medewerkers. Onze organisatie draagt uit dat we binden en boeien van onze medewerkers belangrijk vinden. Dit kan in het gedrang komen door (gedeeltelijke) beëindiging van het bindingsbudget.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.23**Voorstel****Verlagen budget gratificaties en Boter bij de vis**

Programma (taakveld)

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

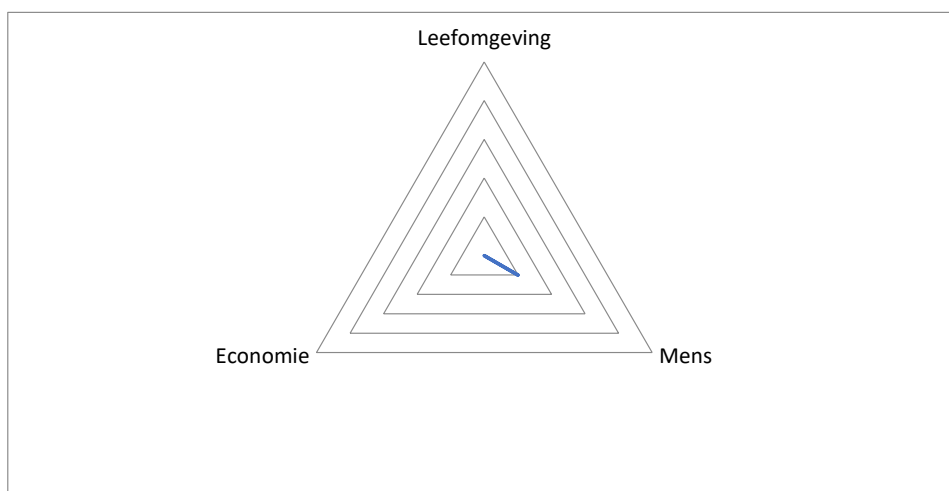
Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	20.000	20.000	20.000	20.000

Budget	97.500	97.500	97.500	97.500
---------------	--------	--------	--------	--------

Toelichting		<i>Als een medewerker een bijzondere prestatie verricht kan de manager een gratificatie of boter bij de vis attentie toekennen aan de medewerker. Dit kan door middel van een geldbedrag of attentie. In de lokale regeling Belonen zijn hierover afspraken gemaakt. Een gratificatie of boter bij de vis is een financiële bonus of andere beloning / attentie die een medewerker ontvangt als er sprake is van een bijzondere prestatie. Het is vooral een manier om erkenning te tonen voor de inzet van een werknemer.</i>	
		<i>Vanaf 2025 is al een deel van het budget (€30.000) als ombuiging ingezet. Er is nu ruim €97.000 over. Het is mogelijk om hier verder op te bezuinigen. De afgelopen jaren bleek namelijk dat er ruimte is op dit budget en we stellen voor deze ruimte nu als ombuigingsmaatregel in te zetten. Het betreft dus geen inperking van de wijze waarop we medewerkers belonen; we passen het budget aan op basis van de besteding in de afgelopen jaren.</i>	
Risico		<i>Verlaging van dit budget kan er toe leiden dat er minder beschikbaar is dan er behoefte is; dit risico wordt gezien de besteding de afgelopen jaren als gering ingeschat.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.24
Voorstel
Deelname VNG Risicobeheerfonds

Programma (taakveld)

Portefeuillehouder

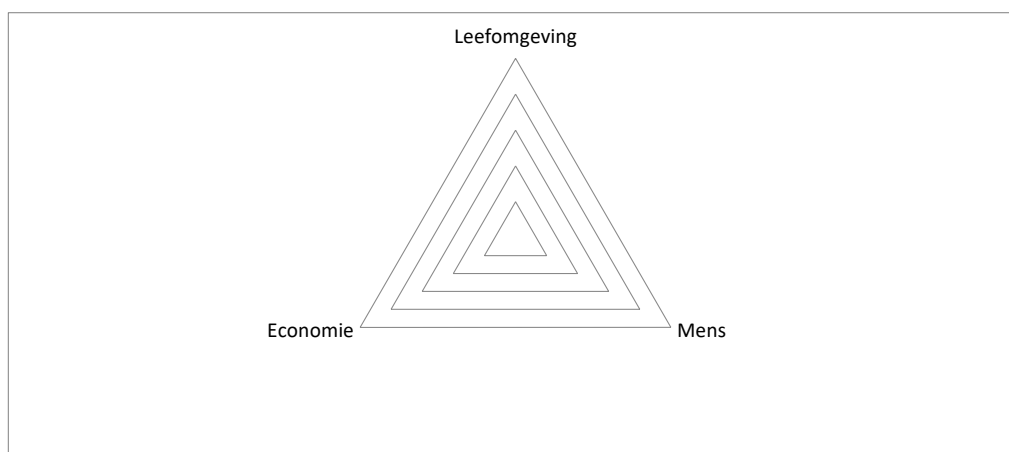
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	0	60.000	60.000

Budget	247.000	247.000	247.000	247.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		<i>De VNG werkt aan de oprichting van het Risicobeheerfonds (RBF) voor brandverzekeringen, gericht op kostenbesparing en betere risicobeheersing. Voor Overbetuwe is een premie-indicatie ontvangen van €200.000 per jaar, met een eigen risico van €97.000. Bij een doorrekening naar de gemiddelde schadelast onder €97.000 over de afgelopen 9 jaar bij Overbetuwe is het extra bedrag dat onder het eigen risico zou gaan vallen €49.000 per jaar. Dat brengt de totale kosten op €249.000, tegenover €262.000 nu. Vermoedelijk levert dit een structurele besparing op van circa €13.000 per jaar.</i> <i>De lage structurele besparing door deelname aan het RBF is gerelateerd aan het risicoprofiel van ons vastgoed. Bij gemeenten van dezelfde omvang is de geschatte besparing hoger. In de recent vastgestelde vastgoedvisie van Overbetuwe is opgenomen dat wordt ingezet op het verlagen van risico's, onder andere via onderhoud, verduurzaming en het afstoten van risicovol bezit. Deze inzet draagt direct bij aan een gunstiger schadebeeld en dus lagere kosten binnen het RBF. Daarmee sluit deelname aan het fonds goed aan op het strategisch vastgoedbeleid van de gemeente en zou er op termijn grotere besparingen gerealiseerd worden. In deze ombuiging nemen we hiervoor twee jaar de tijd en gaan we per 2028 uit van een besparing van €60.000.</i>	
Risico		<i>Er zijn twee risico's. Ten eerste is de besparing mede afhankelijk van het aantal deelnemende gemeenten; bij hogere deelname groeit het voordeel. Andersom geldt dit ook: het RBF moet kostendekkend draaien. Is dat niet het geval dan moeten de deelnemende gemeenten extra inleggen.</i> <i>Ten tweede is er een risico dat er meerdere forse schades onder de €97.000 komen. In 2021 en 2022 hadden we €280.000 schade. Op basis daarvan zouden we €386.000 schade kunnen krijgen zonder dekking vanuit het RBF en in dat jaar zouden we dan €446.000 kwijt zijn t.o.v. €254.000 nu.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Dit ombuigingsvoorstel heeft geen directe invloed op de inwoner; indirect slechts door grotere risico's intern (zie toelichting).	
		Leefomgeving	0
		Mens	0
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.25**Voorstel****Afromen budget opleidingen**

Programma (taakveld)

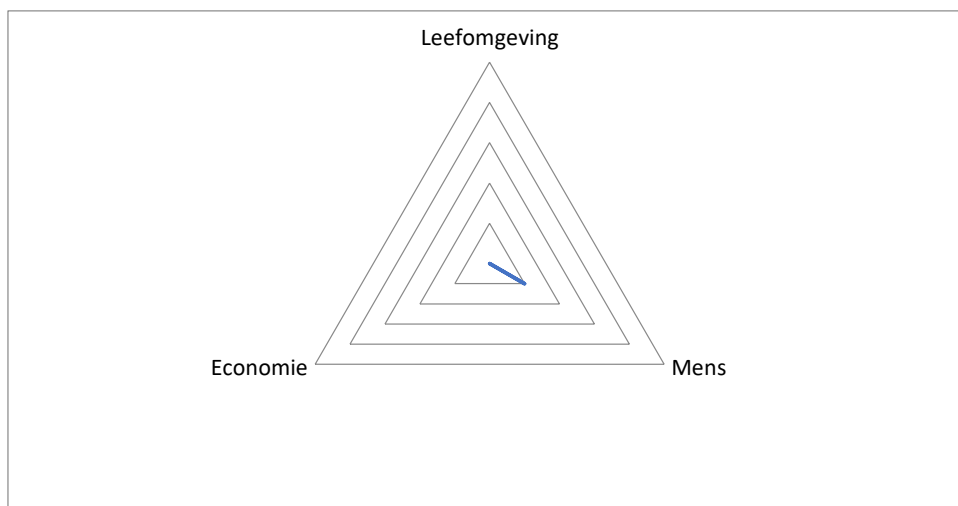
7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)

Portefeuillehouder

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	28.000	28.000	28.000	28.000
Budget	568.000	568.000	568.000	568.000

Toelichting		Het totale budget voor opleidingen (teams en organisatiebreed) bedraagt €568.000 (opleidingen teams: €319.000; concernbrede opleidingen: €249.000). Er kan worden overwogen om 5% hiervan af te romen. De 5% is gebaseerd op de uitkomsten van de Berenschot Benchmark waarin wordt aangegeven dat Overbetuwe ongeveer 5% meer budget heeft voor personele ontwikkeling per medewerker t.o.v. de referentiegroep. Dit leidt tot een mogelijke structurele besparing van €28.000.	
Risico		Het verlagen van het opleidings- budget kan leiden tot onvoldoende gewenste / noodzakelijke functiegerichte kwaliteitsontwikkeling en het onvoldoende binden en boeien van medewerkers. Door minder opleidingsmogelijkheden te bieden, stromen medewerkers mogelijk eerder uit. Daarnaast is het voor een gemeente van belang op de hoogte te blijven van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en veranderingen in de wetgeving. Als we de kennis en expertise onvoldoende zelf in huis hebben, moeten deze mogelijk extern worden ingekocht.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Ondanks dat er geen maatschappelijke gevolgen zijn, is het voor ons als gemeente wel zeer belangrijk om goed personeelsbeleid te voeren omwille de risico's zoals hierboven omschreven.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.26

Voorstel

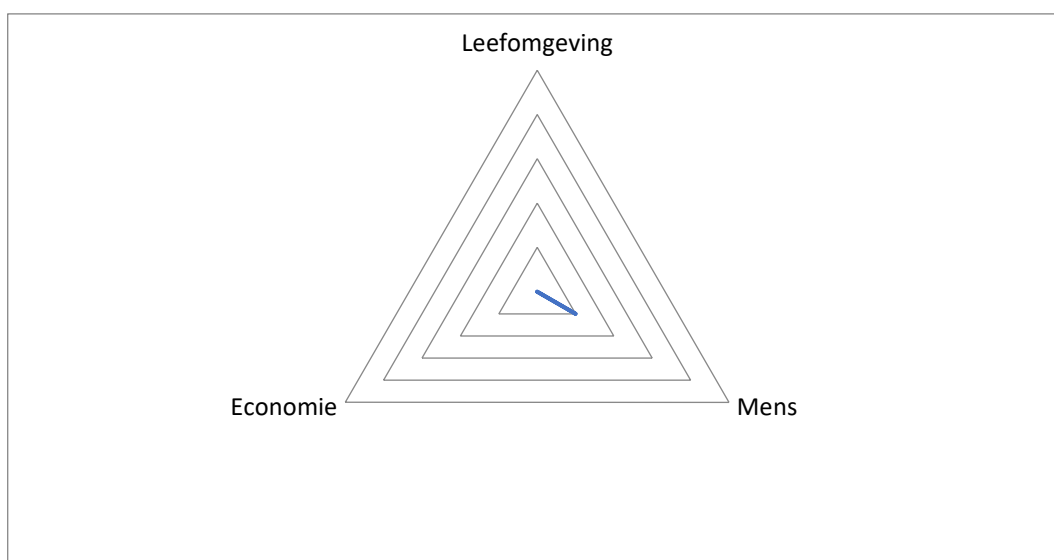
P-budget: in dienst ipv inhuur

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.8)
P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	nvt	nvt	nvt	nvt

Toelichting		Vanuit de cao Gemeenten is er een inspanningsverplichting om de inhuur van tijdelijk personeel terug te brengen; ook de regelgeving van ZZP-ers haakt hierop in. Daarnaast zijn er vanuit de raad signalen geuit dat de inhuur beperkt mag worden. De gedachte hierbij is dat we een pool van project- en interimmanagers die in dienst zijn opzetten, waarvan de kosten per uur lager zijn dan die van inhuur. Kantekening is dat dit geen directe besparing oplevert, aangezien de effecten veelal in projectkosten zitten die over vele jaren geactiveerd kunnen worden. Dit onderwerp vraagt om een scherpe analyse. In 2025 volgt een inhuuranalyse en kijken we wat hier daadwerkelijk op gerealiseerd kan worden.	
Risico		Er is mogelijk minder flexibiliteit om specifieke kennis of expertise in te huren.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen maatschappelijke gevolgen.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging 7.27

Voorstel

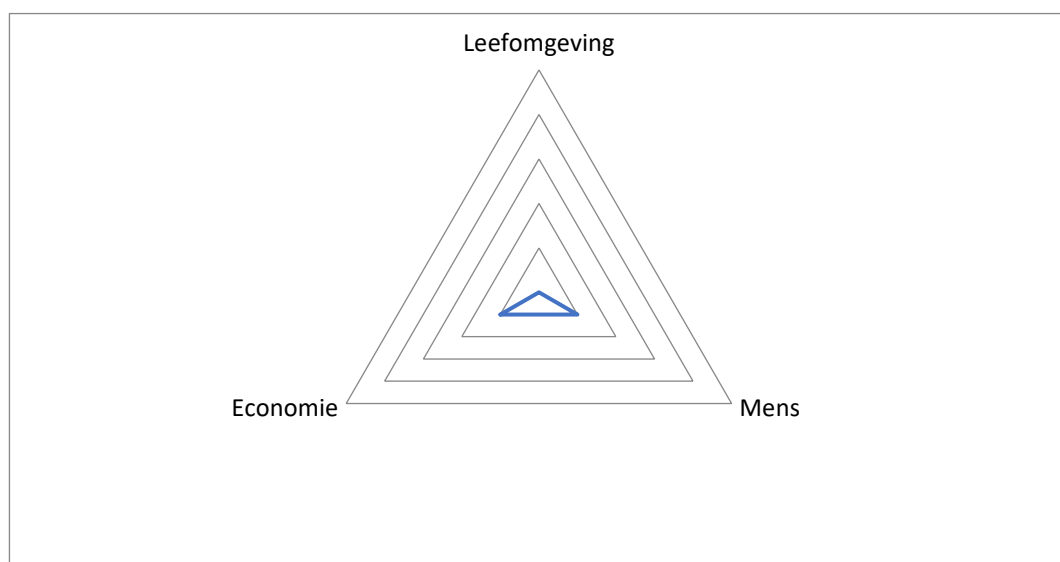
ICT-eenmalige lasten

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)
E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	10.000	10.000	10.000	10.000
Budget	54.000	54.000	54.000	54.000

Toelichting		Het ICT-budget voor eenmalige lasten is bedoeld voor de inzet van expertise of capaciteit bij doorontwikkeling van nieuwe ICT of informatievoorziening. Of bijvoorbeeld bij aanbesteding van nieuwe systemen en applicaties. Vanaf 2026 liggen er nog geen verplichtingen. Er is een keuze om dit budget gedeeltelijk dan niet meer structureel op te nemen in de begroting, maar wijzigingen per situatie aan te moeten vragen.	
Risico		Verminderen van de wendbaarheid van onze organisatie, met daarmee het risico op stagneren van de bedrijfsvoering. Met het schrappen van dit budget wordt de doorontwikkeling van onze ICT en informatievoorziening lastiger uitvoerbaar, en / of moeten benodigde budgetten elke keer voorgelegd worden aan het college of tekorten gemeld worden via de berap.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Direct geen gevolgen, indirect kan de gemeente minder efficiënt en effectief werken en daar kunnen inwoners last van ondervinden.	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	1

Nummer ombuiging 7.28

Voorstel

Informatieveiligheid

Programma (taakveld)

7. Financiën en bedrijfsvoering (TV 0.4)

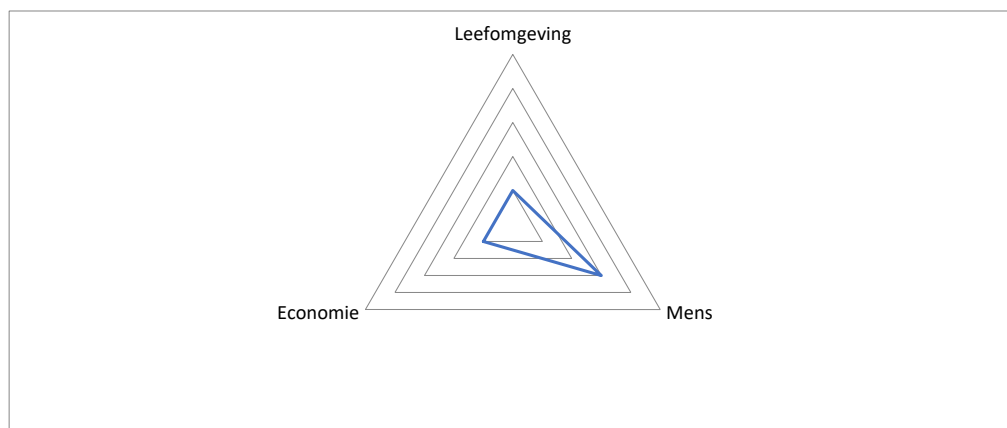
Portefeuillehouder

E. Westerbeek

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	20.000	20.000	20.000	20.000

Budget	205.000	205.000	205.000	205.000
---------------	---------	---------	---------	---------

Toelichting		Wij willen blijven investeren in de digitale veiligheid en bedrijfscontinuïteit van onze organisatie. In 2026 moeten we voldoen aan de AVG, BIO en de NIS2-richtlijn. Om onze weerbaarheid te vergroten, investeren we structureel in slimme monitoring, het voorkomen van digitale dreigingen en snelle incident-respons (Monitoring, Detectie en Respons). Ook versterken we de bedrijfscontinuïteit met scenario's, draaiboeken en oefeningen, waaronder cyberaanvallen. De beoogde besparing op informatieveiligheid staat hiermee in contrast. De nieuwe wetgeving vanuit het rijk noodzaakt ons tot het doen van aanvullende investeringen en we wachten af of het rijk ook hiervoor de benodigde middelen verstrekt. Zo niet, dan onderzoeken we of we de benodigde investeringen in informatieveiligheid kunnen dekken uit andere bedrijfsvoeringsbudgetten.	
Risico		Er kunnen risico's ontstaan op het moment dat we de genoemde wetgeving en oplossingen voor onze informatieveiligheid niet adequaat kunnen implementeren wegens beperking van middelen: - Niet voldoen aan wettelijke verplichtingen kan leiden tot sancties, bestuurlijke boetes of toezichtmaatregelen door bijvoorbeeld de Autoriteit Persoonsgegevens of toezichthouders op NIS2. - Zonder MDR-oplossing (Monitoring, Detectie en Respons) is de gemeente kwetsbaarder voor cyberaanvallen, datalekken en sabotage. Dreigingen worden dan mogelijk te laat gesignaleerd of niet effectief afgehandeld. - Bij het ontbreken van actuele draaiboeken voor bedrijfscontinuïteit, scenario's en oefeningen is de gemeente onvoldoende voorbereid op (cyber)crises. Dit verhoogt het risico op langdurige verstoringen van essentiële processen. - Incidenten zoals ransomware of datalekken kunnen leiden tot herstelkosten, claims en reputatieschade.	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Dienstverlening aan inwoners en ondernemers kan komen stil te liggen – denk aan uitkeringen, vergunningen of hulpvragen die niet behandeld kunnen worden. Als inwoners zien dat de gemeente digitale risico's onvoldoende beheerst, kan dit het vertrouwen in de overheid en haar digitale transformatie ondermijnen. Grote datalekken of cyberaanvallen halen snel de media en kunnen leiden tot maatschappelijke onrust, zeker als persoonsgegevens van inwoners betrokken zijn.	
		Leefomgeving	1
		Mens	3
		Economie	1

Programma 8. Algemeen bestuur en regionale samenwerking

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2028	Korte toelichting
Programma 8	8.01	Groene Metropool Regio	pm	pm	pm	pm	Stoppen met deelnemen aan de GMR of een opgave daarvan.
Programma 8	8.02	The Economic Board	0	49.000	49.000	49.000	Stoppen met deelname aan The Economic Board.
Programma 8	8.03	Omvang formatie wethouders	pm	pm	pm	pm	Kosten voor formatie wethouders.
Programma 8	8.04	Bijdrage GR-en	140.000	250.000	250.000	250.000	Besparen op bijdrage aan Gemeenschappelijke Regelingen.
Totaal			€ 140.000	€ 299.000	€ 299.000	€ 299.000	

Nummer ombuiging 8.01
Voorstel
Groene Metropool Regio (GMR)

Programma (taakveld)

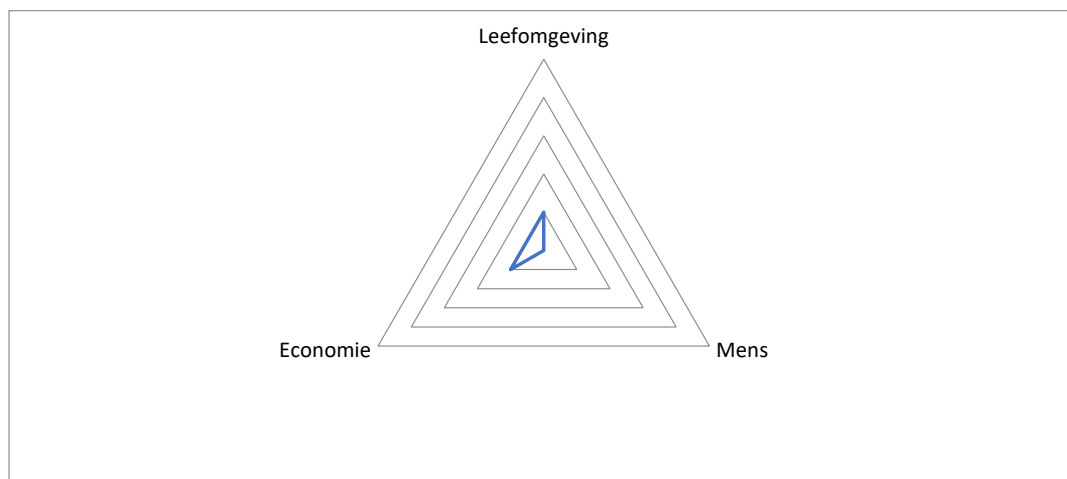
8. Algemeen bestuur

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	492.000	492.000	492.000	492.000

Toelichting		We kunnen overwegen uit de Groene MetropoolRegio te treden. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. Dat betekent dat het financieel effect voor 2026 er niet of minimaal is. Er zijn kosten aan de uittreding verbonden. Deze kosten zijn voor de uittredende gemeente. Deze zijn eenmalig en worden door een extern bureau berekend (zijn nu dus nog niet te voorzien). Met een eventuele uittreding blijven de taken wel bestaan en is de vraag in welke mate dit daadwerkelijk een besparing brengt. Om die reden is de ombuiging op pm gezet. Er is ook de mogelijkheid om niet aan alle opgaven van de GMR mee te doen. Het financieel effect per opgave is dan als volgt: Groene Groei regio 57.712 euro, Productieve regio 44.996 euro, Verbonden regio 77.765 euro, Ontspannen regio 44.996 euro en Circulaire regio 79.721 euro. Als besloten wordt uit de GMR te treden cq te stoppen met 1 of meerdere modules, dan heeft dit financieel effect per 2027 aangezien er 1 jaar nodig is voor opzegging. Voor het stoppen met de opgave Ontspannen regio en The Economic Board is een apart format opgesteld.	
Risico		Taken zelf uitvoeren (toename werklust, extra financiële middelen nodig, herprioritering ambities of beleid). Verlies van regionale expertise. Politieke en sociale isolatie (kan leiden tot verminderde invloed in besluitvormingsprocessen en mogelijke spanningen tussen Overbetuwe en andere deelnemende gemeenten). Economische impact voor de GMR (door verlies van inkomsten heeft dit effect op ambities GMR en deelnemende gemeenten moeten wellicht een hogere inwonerbijdrage gaan betalen).	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Economische impact zoals hierboven beschreven.	
		Leefomgeving	1
		Mens	0
		Economie	1

Nummer ombuiging 8.02

Voorstel

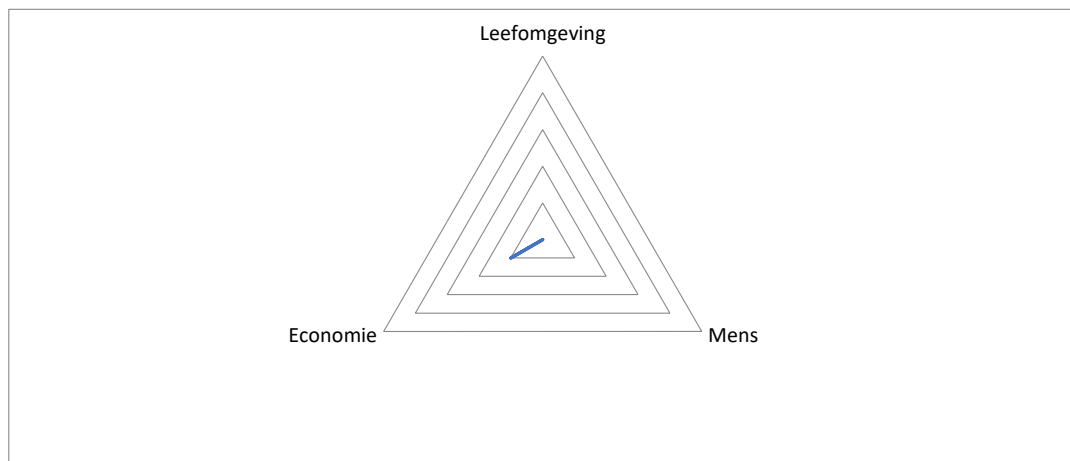
The Economic Board (TEB)

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

8. Algemeen bestuur
R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	49.000	49.000	49.000
Budget	49.000	49.000	49.000	49.000

Toelichting		<i>Onze gemeente draagt momenteel jaarlijks €49.000 bij aan The Economic Board (TEB), een triple helix-samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers. The Economic Board is een regionale samenwerking in de GMR en is belangrijk voor de economisch ontwikkeling van een regio. Gemeente Overbetuwe is qua omvang van de economie na Arnhem en Nijmegen het grootste in de regio. Bestuurlijk was gemeente Overbetuwe nauw betrokken bij de oprichting van The Economic Board.</i> <i>TEB kost jaarlijks op het moment 1,07 euro per inwoner. In deze ombuiging wordt voorgesteld te stoppen met de TEB. Dit betekent vanaf 2027 een financieel effect van 48.909 euro.</i>	
Risico		<i>Mogelijk is er een effect op de economische ontwikkeling van onze regio. Daarnaast is het stoppen van The Economic Board een politiek-bestuurlijk risico vanwege de regionale samenwerking. Tot slot is The Economic Board trekker of betrokken bij diverse regionale projecten zoals de Regio Deal en uitwerking van het Human Capital Akkoord.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Beperkt, betreft vooral politieke en bestuurlijke effecten.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	0
		Economie	1

Nummer ombuiging 8.03

Voorstel

Omvang formatie wethouders

Programma (taakveld)

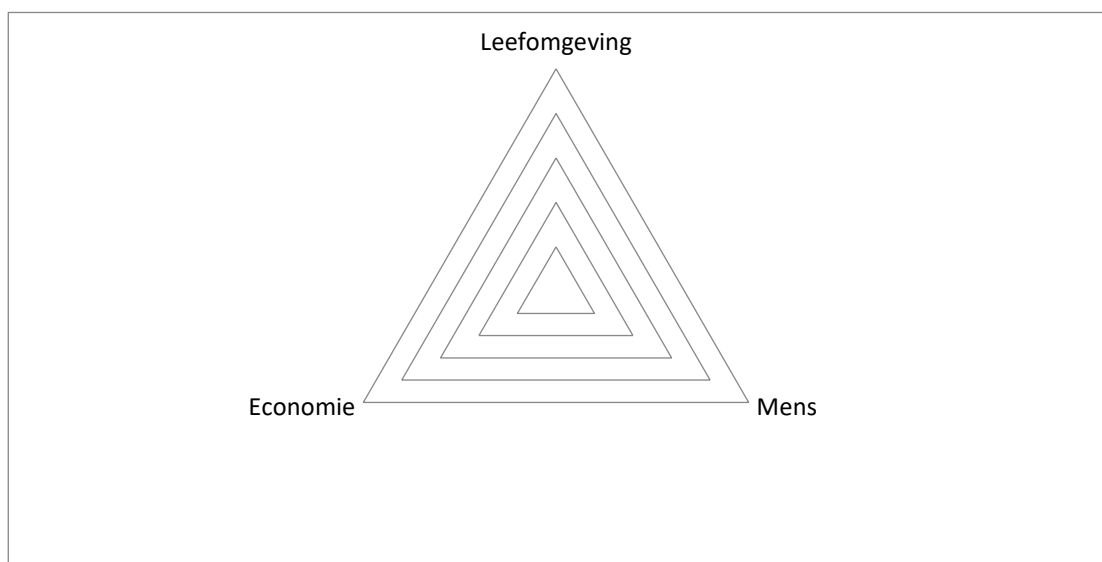
8. Algemeen bestuur

Portefeuillehouder

Niet van toepassing

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	759.000	759.000	759.000	759.000

Toelichting		<i>In 2026 kan bij de vorming van een nieuw bestuur nagedacht worden over de gewenste omvang van de formatie van de wethouders. Op dit moment heeft gemeente Overbetuwe 4,6 fte wethouders. Het is wettelijk verplicht minimaal 2 wethouders te hebben. Het maximaal aantal wethouders is gebaseerd op het aantal raadsleden en betreft 20% daarvan. Voor gemeente Overbetuwe betekent dit maximaal 5,8 wethouders. De totale kosten voor 1 fte wethouder bedraagt ongeveer 165.000 euro.</i> <i>Dit is uiteraard een politieke keuze en daarmee aan de raad.</i>		
Risico		Geen		
Categorieën	1	Quick wins		
	2	Ambities		
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners		
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Geen		
		Leefomgeving	0	
		Mens	0	
		Economie	0	

Nummer ombuiging 8.04
Voorstel
Bijdrage GR-en

Programma (taakveld)

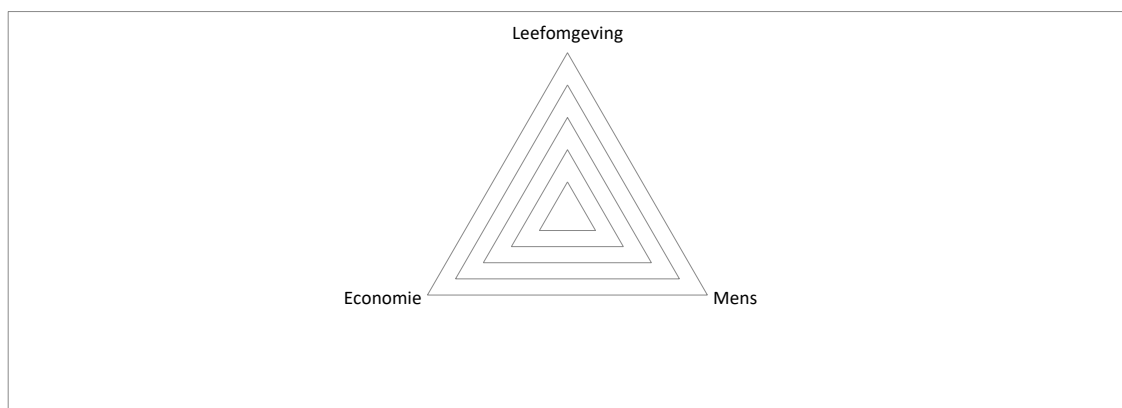
Portefeuillehouder

8. Algemeen bestuur

P. Hoytink-Roubos

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	140.000	250.000	250.000	250.000
Budget	14.800.000	14.800.000	14.800.000	14.800.000

Toelichting		Een mogelijke ombuiging is het doorvoeren van een besparing op de bijdragen aan de GR-en voor wat betreft het bedrijfsvoeringsdeel. Gemeenschappelijke Regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen verschillende gemeenten, waarin we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van bepaalde taken, zoals bijvoorbeeld zorg, jeugd en afvalverwerking. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid leidt vaak tot synergievoordelen, maar ook tot gezamenlijke kosten. De gemeenschappelijke regelingen kennen een totale omvang van een kleine 15 miljoen euro in onze begroting (stand 2025). In onderstaande tabel worden deze weergegeven. Voor wat betreft de VGGM en de GMR zijn hun concept begrotingen al bekend en zij hebben zichzelf de ambitie opgelegd om kosten te besparen. Voor de GMR levert dit voor Overbetuwe een voordeel op van € 30.000. Voor de VGGM levert dit voor ons een voordeel op van €110.000 (dit is 2% van onze bijdrage). Dit is bij elkaar €140.000 structureel. Voor de overige GR-en gaan we er vanuit dat zij in staat zouden moeten zijn om ook een bijdrage te leveren in het dempen van de kosten en zodoende de resterende €110.000 van de beoogde ombuiging te realiseren. Uitgaande van 2% besparing op de bijdrage zou dit maximaal €168.000 moeten opleveren. <table><tr><th>GR</th><th>Begroting 2025</th></tr><tr><td>VGGM</td><td>5.508.000</td></tr><tr><td>Veilig Thuis</td><td>441.000</td></tr><tr><td>ODRA</td><td>1.190.000</td></tr><tr><td>Park Lingezegen</td><td>326.000</td></tr><tr><td>MGR</td><td>4.474.000</td></tr><tr><td>Euregio Rijn/Waal</td><td>0</td></tr><tr><td>Recreatieschap Overbetuwe</td><td>0</td></tr><tr><td>BVO</td><td>2.422.000</td></tr><tr><td>Doelgroepenvervoer</td><td></td></tr><tr><td>Groene Metropoolregio</td><td>492.000</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>14.853.000</td></tr></table>	GR	Begroting 2025	VGGM	5.508.000	Veilig Thuis	441.000	ODRA	1.190.000	Park Lingezegen	326.000	MGR	4.474.000	Euregio Rijn/Waal	0	Recreatieschap Overbetuwe	0	BVO	2.422.000	Doelgroepenvervoer		Groene Metropoolregio	492.000	Totaal	14.853.000
GR	Begroting 2025																									
VGGM	5.508.000																									
Veilig Thuis	441.000																									
ODRA	1.190.000																									
Park Lingezegen	326.000																									
MGR	4.474.000																									
Euregio Rijn/Waal	0																									
Recreatieschap Overbetuwe	0																									
BVO	2.422.000																									
Doelgroepenvervoer																										
Groene Metropoolregio	492.000																									
Totaal	14.853.000																									
Risico		Het is de vraag in welke mate de beoogde ombuigingen gerealiseerd kunnen worden. Het besluit tot aanpassing van de bijdrage van een gemeente aan een GR vindt plaats in het Algemeen Bestuur van de desbetreffende GR en is daarmee dus afhankelijk van hoe andere partners in de GR zich hierin opstellen. Voor wat betreft de GMR en de VGGM is de beoogde besparing al opgenomen in de concept begroting, maar nog niet vastgesteld door het bestuur. Daarnaast is de vraag of de desbetreffende GR nog wel kan voldoen aan de taakstelling.																								
Categorieën	1	Quick wins																								
	2	Ambities																								
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners																								
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		In principe geen impact voor de samenleving, tenzij de opdracht aan GR-en zou worden aangepast. <table><tr><td>Leefomgeving</td><td>0</td></tr><tr><td>Mens</td><td>0</td></tr><tr><td>Economie</td><td>0</td></tr></table>	Leefomgeving	0	Mens	0	Economie	0																		
Leefomgeving	0																									
Mens	0																									
Economie	0																									

Algemene dekkingsmiddelen, VPB en onvoorzien

Programma	Nr. ombuiging	Omschrijving	Effect 2026	Effect 2027	Effect 2028	Effect 2029	Korte toelichting
Alg. dekkingsm., VPB en onvoorzien	A.01	Intergemeentelijk Subsidiebureau	€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Stoppen met deelname aan het Intergemeentelijk Subsidiebureau.
Alg. dekkingsm., VPB en onvoorzien	A.02	OZB opbrengst woningen en niet-woningen verhogen	€ 774.000	€ 1.274.000	€ 1.525.000	€ 1.525.000	OZB opbrengst woningen en niet-woningen verhogen.
Alg. dekkingsm., VPB en onvoorzien	A.11	Parkeerbelasting	pm	pm	pm	pm	Parkeerbelasting invoeren.
Totaal			€ 774.000	€ 1.294.000	€ 1.545.000	€ 1.545.000	

Nummer ombuiging A.01**Voorstel****Bijdrage subsidiebureau**

Programma (taakveld)

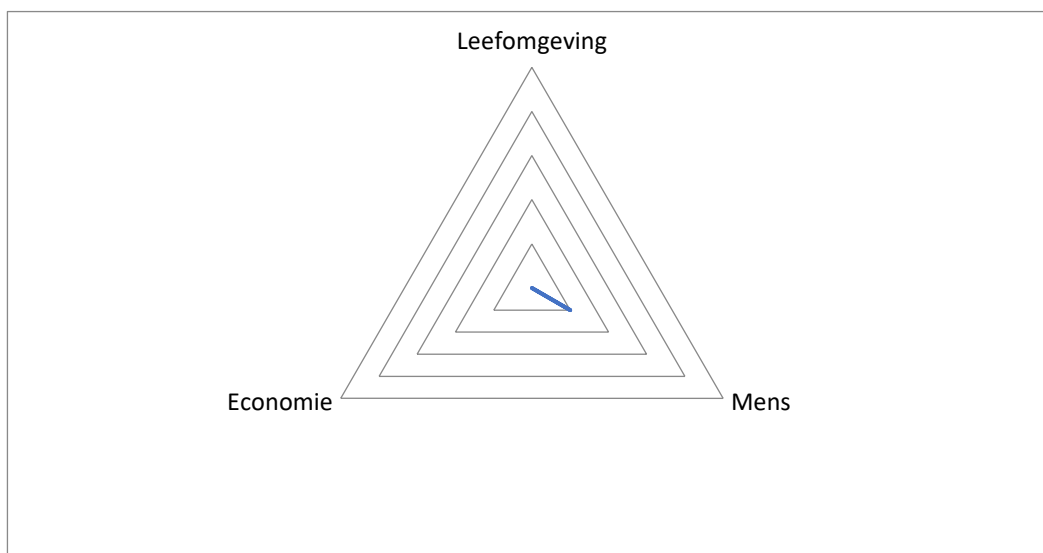
Algemene dekkingsmiddelen (TV 0.4)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	0	20.000	20.000	20.000
Budget	20.000	20.000	20.000	20.000

Toelichting		<i>Het Intergemeentelijk Subsidiebureau (IGS) is samen met omliggende gemeenten opgericht. Het IGS draagt in flinke mate bij aan het verkrijgen van subsidies voor uiteenlopende projecten. Het bedrag dat we jaarlijks investeren in het IGS is slechts een fractie van hetgeen de binnengehaalde subsidies ons opleveren. Het wordt dan ook sterk afgeraden om deze technisch mogelijke ombuiging ook daadwerkelijk in te zetten (vanaf 2027 in verband met afspraken).</i>	
Risico		<i>Geen aanjagende functie meer voor het verkrijgen van subsidies en geen ondersteuning meer bij de aanvragen. Dit leidt ongetwijfeld tot minder subsidie-inkomsten, waardoor het risico zeer groot is dat een dergelijke bezuiniging ons meer geld gaat kosten dan dat het ons oplevert.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Alhoewel deze ombuiging maatschappelijk gezien weinig impact heeft, heeft deze ombuiging zeer weinig toegevoegde waarde en zelfs een mogelijk nadelig effect omdat het per saldo geld kan kosten. Dit is indirect nadelig voor onze inwoners en ondernemers.</i>	
		Leefomgeving	0
		Mens	1
		Economie	0

Nummer ombuiging A.02

Voorstel

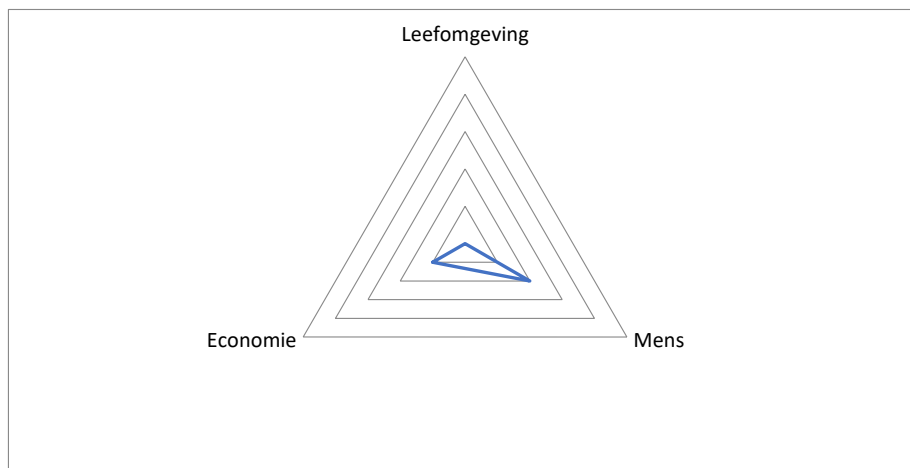
Verhoging OZB woningen en niet-woningen

Programma (taakveld)
Portefeuillehouder

Algemene dekkingsmiddelen, vpb en onvoorzien (TV 0.61)
R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	774.000	1.274.000	1.525.000	1.525.000
Budget	11.054.000	11.054.000	11.054.000	11.054.000

Toelichting		Voor de Kadernota 2026 is gekozen om de OZB-opbrengsten te laten stijgen door middel van een ingroeipad. Naast de reguliere stijging voor 2026 (inflatie o.b.v. pBBP) stijgt de opbrengst in 2026 met 7,3%. In 2027 neemt deze stijging toe met 4,4% en in 2028 met 2,1%. Voor belastingjaar 2025 is een opbrengst geraamd voor de woningen van €6.910.000 en van de niet-woningen (bedrijven) van €4.144.000. Uit onderzoek is gebleken dat de gemiddelde OZB voor woningen in Overbetuwe één van de laagste is in vergelijking met de regiogemeenten. Voor de OZB-opbrengsten zijn de bevindingen herijkt op basis van de Coelo 2025 en de OZB-opbrengsten uit de begroting 2025. Er is een vijftal scenario's doorgerekend waarbij onderstaand per scenario aangegeven wordt wat de meeropbrengsten voor de OZB zijn.			
Totaal OZB opbrengsten per scenario		Stijgingspercentage	Extra opbrengst woningen	Niet woningen	Totaal (incl afdracht Park 15)
Scenario 1: Gelijk aan landelijk gemiddeld		15,9%	1.095.732	585.799	1.681.531
Scenario 2: Gelijk aan plattelandsgemeenten		16,9%	1.169.959	625.482	1.795.442
Scenario 3: Onbenutte belastingcapaciteit 100%		24,5%	1.695.061	906.212	2.601.273
Scenario 4: Gelijk aan regiogemeenten		33,7%	2.330.131	1.245.732	3.575.862
Scenario 5: Gelijk aan Lingewaard		55,5%	3.835.063	2.050.297	5.885.360
Risico		Geen organisatorische risico's, de gemeente is vrij om de OZB-tarieven te verhogen. Er bestaat een kans dat er meer inzet op invordering van de aanslagen nodig is.			
Categorieën		1	Quick wins		
		2	Ambities		
		3	Lastenverzwaring voor de inwoners		
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		Inwoners krijgen te maken met hogere financiële lasten.			
		Leefomgeving	0		
		Mens	2		
		Economie	1		

Nummer ombuiging A.11**Voorstel****Invoeren parkeerbelasting**

Programma (taakveld)

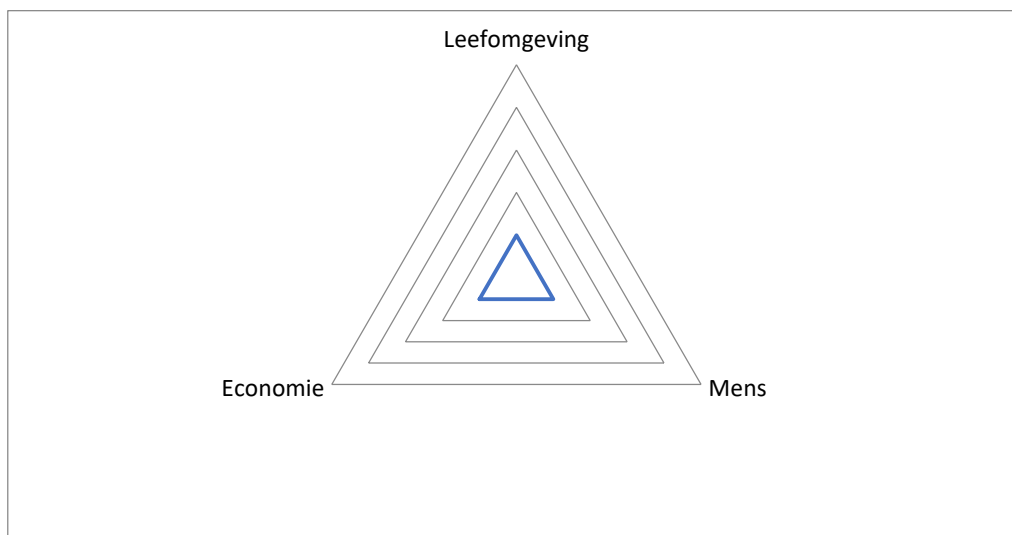
Algemene dekkingsmiddelen, vpb en onvoorzien (TV 0.64)

Portefeuillehouder

R. van den Dam

	2026	2027	2028	2029
Geraamde ombuiging	pm	pm	pm	pm
Budget	0	0	0	0

Toelichting		<i>Van den Bosch & Partners heeft een onderzoek uitgevoerd naar onze gemeentelijke belastingen. Op basis van dit rapport is deze ombuiging gebaseerd.</i> <i>Parkeerbelastingen zouden extra inkomsten kunnen genereren, maar dat vormt in onze optiek slechts een nevendoel naast parkeerregulering. Het hoofddoel van de invoering van parkeerbelasting dient parkeerregulatie te zijn. Om een goede raming af te geven voor de mogelijke inkomsten van parkeerbelasting is bovendien uitgebreid onderzoek nodig en de invoering vergt ook forse investeringen.</i>	
Risico		<i>Het risico is dat parkeerbelasting wordt ingevoerd zonder dat er parkeerregulering nodig is. Dit kan leiden tot ongewenste neveneffecten, bijvoorbeeld meer parkeren in bepaalde wijken of minder aantrekkelijke centra.</i>	
Categorieën	1	Quick wins	
	2	Ambities	
	3	Lastenverzwaring voor de inwoners	
Toetsingskader maatschappelijke gevolgen		<i>Inwoners en bezoekers krijgen te maken met hogere lasten.</i>	
		Leefomgeving	1
		Mens	1
		Economie	1

Bijlage 4 Uitwerking voorstellen van de raad

<i>Ingediende ideeën door raadsleden tijdens werksessies:</i>	<i>Uitwerking:</i>
Versoberingen zwembaden Opnieuw bezien of de zwembaden versoberd kunnen worden	We zien geen directe aanleiding om het bouwprogramma van het MFSC aan te passen. Bouwbudgetten staan onder druk door o.a. netcongestie en uitstel bouw door juridische procedure. Er zijn al wel formats ingevuld voor het stoppen met bouw van nieuwbouw (en daarmee renovatie van huidige Helster) , stoppen met nieuwbouwplannen zwembad Zetten en versobering nieuwbouw zwembad Zetten.
Gemeenschappelijke regelingen Samen met andere gemeenten de gemeenschappelijke regelingen wegen om bezuinigingen te zoeken	We nemen deel aan verschillende Gemeenschappelijke Regelingen. Er zijn voor diverse samenwerkingen losse formats ingevuld. Daarnaast is er een format ingevuld voor besparing op de bijdrage aan GR-en.
Groen & Klimaat Onderhoud groen	Er zijn reeds formats beschikbaar voor het verlagen van het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Het gaat hierbij zowel om het omvormen van groen (beplanting naar gras) als verlagen onderhoudskwaliteit groen en wegen.
Divers Er is veel samenhang tussen onderwerpen. B.v. Hart van Oosterhout - school - woningbouw - Monumentenzorg - Leefbaarheid kern	Onduidelijk waardoor hier een ombuiging kan worden bereikt
Woningbouw Als je De Helster niet sloopt kunnen daar geen woningen gebouwd worden. En dus moet het MFSC doorgaan.	Conform huidige besluitvorming gaat de nieuwbouw van het MFSC door.
Efficientie Creatief zijn/efficiënter werken. Denken in oplossingen (in de uitvoering).	Onduidelijk waardoor hier een ombuiging kan worden bereikt
Sluiten 1 milieuwerf Kan ook de werf in Elst zijn ten gunste van Andelst. Tennisvelden kunnen op locatie milieuwerf Elst	Er wordt gewerkt aan de plannen voor een nieuw circulair ambachtscentrum inclusief de locatie daarvan. De toekomst van beide huidige milieustraten is onderdeel van dat onderzoek. Er loopt een onderzoek naar de verplaatsing van de tennisvelden van ETV. Na een eventuele verplaatsing van milieuwerf Elst zal onderzocht worden hoe deze locatie te herontwikkelen. Woningbouw

	ligt hierbij dan voor de hand. De locatie van de milieustraat in Andelst is te klein voor een volwaardige milieustraat voor de gehele gemeente. Alle kosten voor de milieustraten (en een evt. circulair ambachtscentrum) worden gedekt door de afvalstoffenheffing en leidt daarmee niet tot een begrotingsvoordeel.
ODRA Uitbesteden vergunningverlening	Uitbesteding van de Vergunningverlening betekent dat onze dienstverlening aan de inwoners op 'afstand' komt te staan. In de werkvoorraad belanden we op de stapel bij het werk van de overige partners in de ODRA. Dit maakt sturing ook in het kader van onze woningbouwopgaaf lastiger. Verder is de vraag hoe de door de ODRA gehanteerde risicogerichte aanpak zich verhoudt tot de prioritering die de raad heeft vastgesteld in het vorig jaar door de raad vastgestelde VTH-beleid.
Bouwleges Kosten-dekkendheid	Om de kostendekkendheid van de bouwleges te kunnen bepalen is een actualisatie van ons rekenmodel noodzakelijk. Bureau Involon gaat deze actualisatie uitvoeren. De kosten hiervoor zouden wij graag als eenmalige frictiekosten voor de ombuigingen bij de 1e of 2e bestuursrapportage 2025 op willen nemen. Na de actualisatie van ons rekenmodel kunnen wij de kostendekkendheid van de bouwleges inzichtelijk maken.
Privatiseren milieustraat	De huidige milieustraten van de gemeente Overbetuwe zijn sterk verouderd. Privatisering van de milieustraat (en) zal dus naar alle waarschijnlijkheid in eerste instantie een kostenverhogende werking hebben op de afvalstoffenheffing ivm investeringen in de milieustraat (vernieuwen/nieuw te ontwikkelen). Op langere termijn zou het mogelijk een besparing op leveren ivm efficiëntie. Ook hier geldt dat alle kosten worden gedekt door de afvalstoffenheffing waardoor er geen sprake zal zijn van een begrotingsvoordeel.
Verkopen gemeentelijk vastgoed OBC en Kersentuin	Voor de verkoop van het leegstaande pand van het voormalige OBC aan de Van der Duyn van Maasdamstraat is een format ingevuld (net als voor het leegstaande Kriekske in Valburg). De Kerstentuin is in gebruik als school en kinderopvang. Verkoop van dit gebouw is niet aan de orde.
Beperken inhuur	Is een nieuw format voor ingevuld
Niet kerntaken schrappen	In afzonderlijke ombuigingsvoorstellen zijn al suggesties gedaan waar mogelijk voor het niet uitvoeren van bepaalde taken die geen kerntaak zijn.
Alleen formatie minderen als taken vervallen	Er zijn geen formatievoorstellen gedaan waarbij formatie verminderd wordt zonder taken te schrappen.
Investeren in mensen die geld opleveren	Wellicht zijn hier mogelijkheden voor. Een voorbeeld kan zijn het investeren in capaciteit, expertise en techniek om AI in te gaan zetten, en zo ambtelijke capaciteit te besparen. Het is de vraag in welke mate daadwerkelijk in

	de toekomst gelden bespaard kunnen worden en op welke termijn. Vooralsnog is hier geen format voor ingevuld.
1 wethouder minder na verkiezingen 2026	Is een nieuw format voor ingevuld.
Indexatie contracten onderhandelen	Afgelopen jaren is al flink onderhandeld met leveranciers en partijen om de indexatie waar mogelijk te beperken. Externe partijen hebben (ook) te maken met prijsstijgingen, waardoor het soms noodzakelijk is tarieven te indexeren. Waar mogelijk zijn prijsstijgingen wel gedempt en deze werkwijze blijven we ook vervolgen. Verder is er in programma 7 een en ander uitgewerkt mbt mogelijkheden aangaande contracten.
Stopzetten subsidie regionale omroep	Argumentatie vanuit de raad is aankomende wetswijziging per 2027, maar zorgplicht voor lokale/regionale omroepen blijft.
Eigen bijdrage bij voorzieningen	Gedoeld wordt op een eigen bijdrage bij Wmo/Jeugd/etc. Dit is wettelijk vooralsnog niet mogelijk.
MGR WSP	Maatregel werd gemist, hier is echter al wel een format voor.
Opvang en begeleiding	Opvang en begeleiding vluchtelingen. Hier zijn inmiddels extra formats voor gemaakt.
Inkomensnorm verlagen en/of gelijktrekken	Hier zijn formats voor.
Meer algemene voorzieningen ipv maatwerk	Dit is onderdeel van de maatregelen die het college treft om de maatwerkvoorzieningen terug te dringen.
Bijdrage noodfonds	Betreft bijdrage vanuit minimabeleid, voor minimabeleid (incl. bijdragen aan diverse derden) is inmiddels een format

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon 14 0481

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl

gemeente **Overbetuwe**

